

ГОДИШЕН ОТЧЕТ 2008

Комисия за финансов надзор

Списък на използваните съкращения

АББ - Асоциация на банките в България
АБЗ - Асоциация на българските застрахователи
АДВИ - Асоциация на директорите за връзки с инвеститорите
АДСИЦ - Акционерно дружество със специална инвестиционна цел
АКР - Агенции за кредитен рейтинг
АЛДДЗО - Асоциация на лицензираните дружества за доброволно здравно осигуряване
АПК - Административнопроцесуален кодекс
АУАН - Акт за установяване на административни нарушения
АФР - Агенция за финансово разузнаване
БАВИ - Българска асоциация по връзки с инвеститорите
БАДДПО - Българска асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване
БАЛИП - Българска асоциация на лицензираните инвестиционни посредници
БАУД - Българска асоциация на управляващите дружества
БВП - Брутен вътрешен продукт
БНБ - Българска народна банка
БФБ - Българска фондова борса
ГФ - Гаранционен фонд
ДДПО - Допълнително доброволно пенсионно осигуряване
ДЗПО - Допълнително задължително пенсионно осигуряване
ДОПК - Данъчно-осигурителен процесуален кодекс
ДПО - Допълнително пенсионно осигуряване
ДФФ - Доброволен пенсионен фонд
ДФФПС - Доброволен пенсионен фонд по професионални схеми
ДФ - Договорен фонд
ДЦК - Държавни ценни книжа
ЕИП - Европейско икономическо пространство
ЕК - Европейска комисия
ЕО - Европейска общност
ЕП - Европейски парламент
ЗАБХ - Застрахователната агенция на Босна и Херцеговина
ЗВО - Звено за вътрешен одит
ЗДСИЦ - Закон за дружествата със специална инвестиционна цел
ЗИД - Закон за изменение и допълнение
ЗЗО - Закон за здравното осигуряване
ЗКИ - Закон за кредитните институции
ЗКФН - Закон за Комисията за финансов надзор
ЗПЗФИ - Закон срещу пазарните злоупотреби с финансови инструменти
ЗППЦК - Закон за публичното предлагане на ценни книжа
ЗПФИ - Закон за пазарите на финансови инструменти
ИД - Инвестиционно дружество
ИП - Инвестиционен посредник
КЗ - Кодекс за застраховане
КЗК - Комисия за защита на конкуренцията
КИС - Колективни инвестиционни схеми
КСО - Кодекс за социално осигуряване
КФН - Комисия за финансов надзор
МВФ - Международен валутен фонд
НББАЗ - Национално бюро на българските автомобилни застрахователи
ОСА - Общо събрание на акционерите
ПАМ - Принудителна административна мярка
ПД - Публично дружество
ПОД - Пенсионноосигурително дружество
ППФ - Професионален пенсионен фонд
УД - Управляващо дружество

Полезни връзки

Българска фондова борса – София АД www.bse-sofia.bg
Централен депозитар АД www.cdad.bg
Българска народна банка www.bnb.bg
Министерство на финансите www.minfin.bg
Министерски съвет www.government.bg
Асоциация на българските застрахователи www.abz.bg
Национален осигурителен институт www.noi.bg
Национален статистически институт www.nsi.bg
Агенция за приватизация www.priv.government.bg
Фонд за компенсирание на инвеститорите www.sfund-bg.com
Гаранционен фонд www.guaranteefund.bg
Асоциация на директорите за връзки с инвеститорите www.abird.info
Българска асоциация по връзки с инвеститорите www.birsgb.org
Българска асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване www.assoc.pension.bg
Българска асоциация на управляващите дружества www.baud.bg
Национално бюро на българските автомобилни застрахователи www.nbbaz.bg
Министерство на труда и социалната политика www.mlsp.government.bg
Агенция за финансово разузнаване www.fia.minfin.bg
Комисия за защита на конкуренцията www.cpc.bg
Европейска комисия, Главна дирекция „Вътрешен пазар“ http://ec.europa.eu/internal_market/index.htm
Европейски парламент www.europarl.europa.eu
Комитет на европейските регулатори на ценни книжа (CESR) www.cesr.eu
Комитет на европейските застрахователни и пенсионни надзорни органи (CEIOPS) www.ceiops.org
Комитета на европейските банкови надзорни органи (CEBS) www.c-eps.org
Международна организация на надзорните органи на ценни книжа (IOSCO) www.iosco.org
Съвет на Европейския съюз <http://ue.eu.int/showPage.aspx?lang=bg&id=1>
Европейска централна банка www.ecb.int
Международен валутен фонд www.imf.org

СЪДЪРЖАНИЕ

ОБРЪЩЕНИЕ НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ	7
I. КОМИСИЯ ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР – МИСИЯ И ЦЕЛИ	11
II. ДЕЙНОСТ НА КФН ПРЕЗ 2008 ГОДИНА	15
1. Регулаторна дейност	15
1.1. Промени в законовата нормативна уредба	15
1.2. Промени в подзаконовата нормативна уредба	17
2. Лицензионна дейност, разрешителни режими и нотификации	22
2.1. Лицензионна дейност, разрешителни режими и нотификации в областта на инвестиционната дейност	22
2.1.1. Инвестиционни посредници, брокери на ценни книжа и инвестиционни консултанти	22
Лицензионна и разрешителна дейност	22
Брой инвестиционни посредници, брокери на ценни книжа и инвестиционни консултанти към 31 декември 2008 г.	25
Нотификации	25
2.1.2. Колективни инвестиционни схеми и управляващи сдружества	26
Лицензионна и разрешителна дейност	26
Брой колективни инвестиционни схеми и управляващи сдружества към 31 декември 2008 г.	28
Нотификации	28
2.1.3. Публични сдружества, акционерни сдружества със специална инвестиционна цел и групи емитенти на ценни книжа	29
Лицензионна и разрешителна дейност	29
Брой публични сдружества, акционерни сдружества със специална инвестиционна цел и групи емитенти на ценни книжа към 31 декември 2008 г.	32
Нотификации	32
2.2. Лицензионна дейност, разрешителни режими и нотификации в областта на застраховането и доброволното здравно осигуряване	32
Лицензионна и разрешителна дейност	32
Брой на застрахователите, застрахователните брокери, застрахователните агенти и здравноосигурителните сдружества към 31 декември 2008 г.	33
Нотификации	34
2.3. Лицензионна дейност, разрешителни режими и нотификации в областта на допълнителното пенсионно осигуряване	34
Лицензионна и разрешителна дейност	34
Брой на пенсионноосигурителните сдружества и фондовете за допълнително пенсионно осигуряване към 31 декември 2008 г.	35
Нотификации	35
3. Надзорна дейност	36
3.1. Надзорна дейност в областта на инвестиционната дейност	36
3.1.1. Инвестиционни посредници, Централен депозитар и регулирани пазари	36
3.1.2. Публични сдружества и групи емитенти на ценни книжа, акционерни сдружества със специална инвестиционна цел, колективни инвестиционни схеми и управляващи сдружества	37
3.2. Надзорна дейност в областта на застраховането и доброволното здравно осигуряване	41
3.3. Надзорна дейност в областта на допълнителното пенсионно осигуряване	47
4. Европейско измерение в дейността на КФН	52
4.1. Комитология	52
4.2. Участие на КФН в нови европейски инициативи	53
5. Защита на потребителите на небанкови финансови услуги	55
5.1. Информационна осведоменост, осигурена от КФН	55

5.1.1. Достъп до финансова информация	55
5.1.2. Образователна политика на КФН	56
5.2. Жалби и запитвания относно подназорните лица и предприети действия от страна на КФН	57
6. Международно и вътрешно сътрудничество	59
6.1. Членство в международни организации и отношения с международни финансови институции	59
6.2. Международни проекти и инициативи	60
6.3. Вътрешно сътрудничество	63
7. Политика на човешките ресурси	67
8. Развитие на информационните технологии за нуждите на надзора	72
9. Отчет за изпълнение на бюджета на КФН за 2008 г.	73
10. Доклад за дейността по вътрешен одит на КФН за 2008 г.	74
11. Отчет на Инспектората	75
III. ИКОНОМИКАТА НА БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2008 ГОДИНА	79
IV. ОБЗОР НА НЕБАНКОВИЯ ФИНАНСОВ СЕКТОР ПРЕЗ 2008 ГОДИНА	83
12. Инвестиционна дейност	84
12.1. Развитие на капиталовия пазар	84
12.2. Анализ на участниците на капиталовия пазар	91
12.2.1. Публични дружества, акционерни дружества със специална инвестиционна цел и групи емитенти на ценни книжа	91
12.2.2. Колективни инвестиционни схеми и управляващи дружества	94
12.2.3. Инвестиционни посредници	98
12.2.4. Дейност и финансово състояние на Фонда за компенсирание на инвеститорите в ценни книжа през 2008 г.	99
13. Застрахователен пазар и пазар на услуги по доброволно здравно осигуряване	100
13.1. Информация за участниците на пазара по общо застраховане, животозастраховане и доброволно здравно осигуряване	100
13.2. Анализ на дейността на дружествата, които извършват дейност по общо застраховане, към края на 2008 г.	104
13.2.1. Премиен приход и пазарен дял	104
13.2.2. Анализ и структура на изплатените обезщетения и разходите, свързани със застрахователната дейност, по видове застраховки	110
13.2.3. Анализ и структура на техническите резерви и активите за покритие на техническите резерви	114
13.2.4. Технически резултат и финансов резултат	118
13.2.5. Основни балансови показатели	119
13.3. Анализ на дейността на дружествата, които извършват дейност по животозастраховане, към края на 2008 г.	122
13.3.1. Премиен приход и пазарен дял	122
13.3.2. Анализ и структура на изплатените обезщетения и разходите, свързани със застрахователната дейност, по видове застраховки	128
13.3.3. Анализ и структура на техническите резерви и активите за покритие на техническите резерви	129
13.3.4. Технически резултат и финансов резултат	132
13.3.5. Основни балансови показатели	133
13.4. Анализ на дейността на дружествата, които извършват дейност по доброволно здравно осигуряване, към края на 2008 г.	136
13.4.1. Премиен приход и пазарен дял	136
13.4.2. Анализ и структура на изплатените претенции и разходите, свързани със здравноосигурителната дейност	139
13.4.3. Анализ и структура на здравноосигурителните резерви и активите за покритие на здравноосигурителните резерви	143
13.4.4. Технически резултат и финансов резултат	144
13.4.5. Основни балансови показатели	145
13.5. Застрахователно посредничество, осъществявано чрез застрахователни брокери в полза на застрахователи със седалище в Република България	147

13.6. Гаранционен фонд	148
14. Допълнително пенсионно осигуряване	150
14.1. Развитие на пазара по допълнително пенсионно осигуряване през 2008 г.	150
14.2. Анализ на участниците на пазара по предоставяне на услуги по допълнително пенсионно осигуряване	152
14.2.1. Пенсионноосигурителни дружества	153
14.2.2. Фондове за допълнително пенсионно осигуряване	156
ПРИЛОЖЕНИЯ¹	165
Приложение 2.1.2А	165
Организиране и управление на нови договорни фондове от управляващи дружества	
Приложение 2.1.2Б	165
Индивидуални административни актове, издадени от заместник-председателя на КФН, ръководещ управление „Надзор на инвестиционната дейност”, по отношение дейността на КИС и АДСИЦ през 2008 г.	
Приложение 2.1.3А	170
Проспекти за публично предлагане на ценни книжа	
Приложение 2.1.3Б	173
Емисии ценни книжа, вписани в и отписани от публичния регистър, воден от КФН, през 2008 г.	
Приложение 2.1.3В	176
Публични дружества, емитенти и АДСИЦ, вписани и отписани през 2008 г. от публичния регистър, воден от КФН	
Приложение 3.1.2	178
Брой съставени актове за установяване на административни нарушения (АУАН) през 2008 г. (управление „Надзор на инвестиционната дейност”)	
Приложение 3.2	178
Брой съставени актове за установяване на административни нарушения (АУАН) през 2008 г. (управление „Застрахователен надзор”)	
Приложение 7	182
Инициативи за обучение и повишаване на квалификацията на персонала на КФН, проведени през 2008 г.	
Приложение 12.2.1	185
Разпределен дивидент за 2007 г. и отчетени печалби от АДСИЦ за 2008 г.	
Приложение 12.2.3	188
Чуждестранно участие в акционерната структура на инвестиционните посредници към 31 декември 2008 г.	
Приложение 12.2.4А	189
Счетоводен баланс на Фонда за компенсирани инвеститорите в ценни книжа към 31 декември 2008 г.	
Приложение 12.2.4Б	189
Отчет за доходите на Фонда за компенсирани инвеститорите в ценни книжа към 31 декември 2008 г.	
Приложение 12.2.4В	190
В Отчет за промените в собствения капитал на Фонда за компенсирани инвеститорите в ценни книжа за периода 1 януари 2008 г. – 31 декември 2008 г.	
Приложение 12.2.4Г	191
Отчет за паричните потоци на Фонда за компенсирани инвеститорите в ценни книжа към 31 декември 2008 г.	
Приложение 13.2.1А	191
Брутни начислени (записани) премии от застрахователите, извършващи дейност по общо застраховане (в хил. лв.)	
Приложение 13.2.1Б	193
Брутни получени премии по активно презастраховане от застрахователите, извършващи дейност по общо застраховане (в лв.)	
Приложение 13.2.2А	195
Изплатени обезщетения и възникнали претенции при застрахователите по общо застраховане (в хил. лв.)	
Приложение 13.2.2Б	196
Ръст/спад на брутните начислени (записани) премии, увеличение/намаление на изплатените обезщетения и на възникналите претенции на общозастрахователните дружества	
Приложение 13.2.2В	197
Изплатени обезщетения, възникнали претенции и фактически извършени разходи (без разходите по уреждане на претенции) от общозастрахователните дружества по видове застраховки (в хил. лв.)	

¹ Номерацията на приложенията посочва главата от текста на Отчета за дейността на КФН, към която се отнася конкретното приложение.

Приложение 13.2.2Г	198
Изменение на брунтните начислени (записани) премии, на изплатените обезщетения и на възникналите претенции по видове застраховки на годишна база	
Приложение 13.2.3	199
Показатели общо за трите вида застраховки („Кредити“, „Гаранции“ и „Разни финансови загуби“) към края на 2008 г. (в лв.)	
Приложение 13.2.4	200
Технически и финансов резултат на общозастрахователните гружества (в хил. лв.)	
Приложение 13.2.5А	201
Сума на актива и собствен капитал на общозастрахователните гружества (в хил. лв.)	
Приложение 13.2.5Б	202
Приходи от инвестиции и разходи по тях, реализирани от общозастрахователните гружества към края на 2008 г. (в хил. лв.)	
Приложение 13.2.5В	204
Инвестиции в акции на гружествата по общо застраховане (в лв.)	
Приложение 13.3.1	204
Брутен премиен приход на животозастрахователите	
Приложение 13.3.2А	205
Изплатени претенции от застрахователите по животозастраховане	
Приложение 13.3.2Б	205
Застрахователни плащания на животозастрахователите по видове застраховки за 2008 г.	
Приложение 13.3.2В	206
Видове изплатени суми и обезщетения от животозастрахователите по видове застраховки за 2008 г. (в хил. лв.)	
Приложение 13.3.4	207
Технически и финансов резултат на животозастрахователите (в хил. лв.)	
Приложение 13.3.5А	207
Сума на актива и собствен капитал на животозастрахователите (в хил. лв.)	
Приложение 13.3.5Б	209
Приходи от инвестиции и разходи по инвестиции на животозастрахователите към края на 2008 г. (в хил. лв.)	
Приложение 13.4.1	210
Реализиран премиен приход от гружествата по доброволно здравно осигуряване	
Приложение 13.4.2А	210
Изплатени и възникнали претенции от гружествата по доброволно здравно осигуряване	
Приложение 13.4.2Б	211
Изменение на начислените премии, на изплатените и на възникналите претенции от гружествата по доброволно здравно осигуряване	
Приложение 13.4.4	212
Технически и финансов резултат на здравноосигурителните гружества (в хил. лв.)	
Приложение 13.4.5А	213
Сума на актива и собствен капитал на здравноосигурителните гружества (в хил. лв.)	
Приложение 13.4.5Б	214
Приходи и разходи по инвестиции на здравноосигурителните гружества към 31.12.2008 г.	
Приложение 13.5	216
Премиен приход, реализиран чрез застрахователните брокери, и приходи от комисиони на застрахователните брокери през 2008 г.	
Приложение 13.6	217
Отчет за доходите на Гаранционния фонд	
Приложение 14.1А	218
Собствен капитал и балансови активи на ПОД. Балансови активи и брой осигурени лица във фондовете за допълнително пенсионно осигуряване към 31 декември 2008 г.	
Приложение 14.1Б	219
Основни акционери в капитала на ПОД към 31 декември 2008 г.	
Приложение 14.2.1	220
Нормативноопределени показатели и финансово-икономически показатели на ПОД и ФДПО	
Приложение 14.2.2	222
Структура на инвестициите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване	

Уважаеми гами и господа,

За мен е удоволствие да ви представя годишния отчет за дейността на Комисията за финансов надзор (КФН) за 2008 г. – година, през която глобалната финансова криза оказва значително влияние върху всички участници на българския пазар. Финансовата система и икономика на България, като страна – членка на Европейския съюз, не могат да останат изолирани от глобалните финансови процеси, но предвид фактори като устойчива макрорамка, благоприятна данъчна среда и стабилна финансова система, ефектът от кризата в нашата страна може да бъде сравнително ограничен. Кризата не означава само загуби, на нея трябва да се погледне и като на нова възможност. Един от ефектите на кризата ще бъде консолидация в областта на небанковото посредничество на ниво застрахователни компании и инвестиционни посредници.

В тази ситуация усилията на КФН бяха насочени към запазване стабилността на пазарите и доверието на инвеститорите. Комисията, в качеството си на единен орган за регулиране и надзор на небанковия финансов сектор, продължи и през 2008 г. да провежда последователна политика, изразена в регулаторна, лицензионна и контролна дейност, като усилията бяха насочени и към активен анализ и мониторинг на пазарната ситуация и пазарните участници.

През изминалия отчетен период бяха осъществени множество проекти за усъвършенстване на правната рамка в посока повишаване прозрачността, доверието и конкурентоспособността на финансовите пазари. Година след приемането на България в ЕС, в КФН нарасна броя на уведомленията за извършване на дейност на нейна територия, при условията на свободно предоставяне на услуги или чрез създаване на клон при условията на свобода на установяване, от европейски застрахователи, застрахователни и инвестиционни посредници и колективни инвестиционни схеми, регистрирани в държави членки, което от своя страна демонстрира засилен интерес към предоставяне на услуги на българския пазар. Съответно и регистрирани в България аналогични структури заявиха своето желание да работят на европейския пазар по линия на „единния паспорт“. Акцент бе поставен на европейското измерение в дейността на комисията, която продължи да поддържа активни международни позиции и да участва ефективно в работата на европейските комитети, в които членува.

Отчетът за дейността на КФН е представен в две основни части, всяка от които обхваща различни аспекти от дейността на комисията. В първата част е очертана дейността на КФН във функцията ѝ на регулаторен, лицензиращ и надзорен орган на небанковия финансов сектор. В тази част е включено европейското измерение в дейността на комисията, както и информационната осведоменост, която КФН осигурява на пазарните участници и на обществото като цяло. Разгледани са политиката на управление на човешките ресурси, дейностите и процесите в рамките на международното и вътрешно сътрудничество, докладът за дейността по вътрешен одит, отчетът на Инспектората, както и подобренията в сферата на информационните технологии като значим инструмент за повишаване на ефективността на надзорната дейност на комисията. Отчетът за изпълнение на бюджета дава финансовата картина за дейността на КФН през 2008 г.

Във втората част на отчета е представена информация за развитието на небанковия финансов сектор през 2008 г. Представени са анализи и подробна статистика, отразяващи състоянието на капиталовия, застрахователния и здравноосигурителния пазари, както и за пазара на допълнително пенсионно осигуряване. Надявам се отчетът да бъде интересен и полезен за читателите.

Апостол Апостолов

КОМИСИЯ ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР -
МИСИЯ И ЦЕЛИ

КОМИСИЯ ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР – МИСИЯ И ЦЕЛИ

Приетата през 2007 г. стратегия за развитие на Комисията за финансов надзор очертава мисията, визията, основните принципи и цели, които държавният орган за регулиране и надзор на небанковия финансов пазар в Република България следва при осъществяването на своите правомощия, свързани с регулирането и надзора върху небанковия финансов сектор.

МИСИЯ

Мисията на КФН е осъществяването на ефективната регулация и надзор върху дейността на:

- регулираните пазари на ценни книжа, Централния депозитар, инвестиционните посредници, инвестиционните и управляващите дружества, физическите лица, които непосредствено извършват сделки с ценни книжа и инвестиционни консултации, публичните дружества и другите емитенти на ценни книжа;
- застрахователите, застрахователните посредници и здравноосигурителните дружества;
- дружествата за допълнително социално осигуряване и на управляваните от тях фондове с цел защита интересите на потребителите на небанкови финансови услуги и осигуряване на стабилност, прозрачност и доверие на финансовите пазари.

ВИЗИЯ

Визията на КФН е непрекъснато да се развива като модерна надзорна институция и да се утвърждава като гарант за повишаване на доверието към небанковия финансов сектор посредством осъществяване на регулаторна и надзорна политика в съответствие с най-добрите практики и със световните стандарти в тази сфера, като се използват пълноценно предимствата на обединения надзор. Визията включва и превръщането на комисията в организация за осъществяване на надзор на консолидирана основа чрез прилагане на интегрирани практики и процедури.

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ

- Следване на балансиран подход на регулиране и надзор, отчитащ ползите и присъщите разходи, свързани с въвеждането на регулациите;
- Равнопоставен подход при осъществяване на надзорните функции, обективност и безпристрастност на надзора;
- Уеднаквяване на надзорните процедури за наблюдение и оценка на сходни рискове в регулираните сектори;
- Прозрачност на дейността.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

- Упражняване на компетентен надзор, открит за конструктивно взаимодействие с всички заинтересовани лица;
- Поддържане на среда, стимулираща дейността на конкурентоспособни участници на финансовия пазар и съдействие за развитието на саморегулиране на тези участници;
- Регулиране и надзор, базирани на риска;
- По-нататъшно развитие на КФН като модерна институция в областта на регулаторните режими;
- Поддържане на активни международни позиции с цел бързо и ефективно въвеждане и прилагане на европейските и международни стандарти, участие в разработването и изменението на европейските норми и стандарти и повишаване на международния авторитет на КФН;
- Повишаване на доверието на обществото към използването на финансови продукти и услуги чрез повишаване на общата информираност за тях и в частност на информираността му за финансовите продукти и услуги;
- Провеждане на ефективна и целенасочена политика за използване и развитие на човешките ресурси;
- Постоянно оптимизиране на структурата, процесите, процедурите и развитие на използваните информационни технологии.

ДЕЙНОСТ НА КФН ПРЕЗ 2008

ДЕЙНОСТ НА КФН ПРЕЗ 2008 г.

1

РЕГУЛАТОРНА ДЕЙНОСТ

Промените, които се правят в нормативната рамка, регулираща небанковия финансов сектор, са с цел осигуряване на максимална защита на всички участници на пазара на продукти и услуги, предлагани от небанковия финансов сектор, както и оптимизиране на законовата рамка на базата на анализ на пазара, дейността на участниците на пазара, съществуващите взаимоотношения и прогнозиране на процесите и тенденциите в развитието на икономиката и пазарите. Придържайки се към тези принципи, през 2008 г. Комисията за финансов надзор прие проекти на нови закони, регулиращи дейността по застраховането, инвестиционната и осигурителната дейности, както и редица подзаконови нормативни актове, които вече са част от нормативната база.

1.1

ПРОМЕНИ В ЗАКОНОВАТА НОРМАТИВНА УРЕДБА

През юли 2008 г. Комисията за финансов надзор разгледа и прие проект на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване (ЗИД на КСО). ЗИД на КСО горазвива и усъвършенства регламентацията на допълнителното пенсионно осигуряване. Предложените промени имат за цел да стимулират конкуренцията между пенсионните дружества в интерес на осигурените в управляваните пенсионни фондове лица. Със ЗИД на КСО се въвежда възможност за инвестиционен избор за осигурените лица във фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване. За целта се предвижда пенсионноосигурителното дружество да може да създаде във всеки доброволен пенсионен фонд до три инвестиционни портфейла с различен рисков профил – агресивен, балансиран и консервативен, като създаването на балансиран портфейл е задължително. Всяко осигурено лице ще може самостоятелно да избира един или повече инвестиционни портфейли в един фонд, съгласно чиято инвестиционна политика да се управляват средствата по индивидуалната му партида.

Със ЗИД на КСО се урежда и фазата на изплащане при осигуряване във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване. Предвидено е индивидуалната партида да се закрива в момента на отпускане на пожизнената пенсия, като цялата или част от натрупаната сума се прехвърля в технически резерви. Видовете пенсии от фонда за допълнително доброволно пенсионно осигуряване са изброени изрично, подробно се уреждат правата по различните продукти, рисковете, които се поемат във фазата на изплащане и покритието им чрез формиране на съответните резерви.

През 2008 г. представители на КФН участваха в рамките на междуинституционална работна група за изготвяне на проект на Закон за регистрацията, клиринга и сепарацията на сделките с безналични финансови инструменти, работата на която ще продължи и през 2009 г. Целта на законопроекта е да бъде изготвена самостоятелно обособена и детайлизирана правна уредба на дейността по регистриране, клиринг и сепарация на сделки с безналични финансови инструменти, която да осигури по-висока степен на защита на инвеститорите, да създаде условия за развитие на справедлив, открит и ефективен пазар на финансови инструменти, както и да премахне пречките по отношение на трансграничното движение на капитали, с оглед постигането на единен пазар в областта на финансовите услуги и поддържане на стабилността и общественото доверие във финансовия пазар.

Българската правна уредба по отношение на пост-трейдинг инфраструктурата изостава спрямо динамичното развитие на капиталовите пазари и разработените и прилагани норми във връзка с единния пазар, като по този начин представлява от една страна пречка пред пълното ни интегриране на европейския пазар на финансови услуги, а от друга пред предлагането на пазара на финансови инструменти, различни от ценни книжа.

Поради тези причини произтича необходимостта на законово ниво да бъде създадена съответната система за отразяване на сключените на пазара сделки с финансови инструменти, да бъдат уредени отговорностите на отделните звена във веригата на извършваните дейности, рисковете, които се поемат, както и тяхното управление. С проектозакона се преразглежда и доразвива действащото законодателство, отстраняват се някои констатиранни в практиката несъвършенства, като се отчита натрупания опит по прилагането на нормативната уредба, както и съществуващите пречки пред трансграничната търговия, пред предлагането на всички финансови инструменти, посочени в чл. 3 от Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ) на регулиран пазар в страната, както и пред свободната конкуренция чрез отварянето на пазара за други системи за сетълмент и клиринг, различни от прилаганата към настоящия момент.

Законът транспонира Директива 98/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19.05.1998 г. относно окончателността на сетълмента в платежните системи и в системите за сетълмент на ценни книжа относно сетълмента на сделки с финансови инструменти.

Проектът е в работна фаза и неговото приемане от Народното събрание се предвижда през 2009 г.

Представители на КФН взеха участие и в работата на работна група 4 „Дружествено право“ към Съвета по европейските въпроси към Министерски съвет, чиято задача бе транспонирането на Директива 2007/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11.07.2007 г. относно упражняването на някои права на акционерите на дружества, допуснати до търговия на регулиран пазар, с която се наложиха промени в Закона за публичното предлагане на ценни книжа (ЗППЦК). В резултат от въвеждане на разпоредбите на директивата в българското законодателство се гарантира в по-висока степен възможността на акционерите в публични дружества да упражнят правото си на глас в общото събрание на дружеството. Основните способи за постигане на тези цели са: 1) улесняване на упражняването на правото на глас в общото събрание на българско публично дружество на неговите чуждестранни акционери (трансгранично гласуване); 2) предоставяне на възможност на дружествата и техните акционери да провеждат общото събрание и съответно да участват в общото събрание чрез използване на електронни средства и кореспонденция. Въвеждат се и допълнителни изисквания към съдържанието на поканата за общо събрание, с оглед максимално точно и изчерпателно уведомяване на акционерите за правото им на участие в общото събрание. Улеснява се възможността за гласуване чрез използване на процесуалната фигура на пълномощника, при спазване на съответни правила, които ще гарантират точното възпроизвеждане на волята на акционера.

В съответствие с установената практика в други сържави членки тези правила да бъдат прилагани към по-широк кръг субекти (в някои сържави по отношение на всички търговски дружества), Република България се възползва от възможността, която дава директивата и въвежда нейните разпоредби по отношение на всички публични дружества.

Проектът бе внесен за разглеждане в Народното събрание и неговото приемане предстои през 2009 г.²

Представители на КФН взеха участие в работата на работна група по изготвянето на проект на Закона за изменение и допълнение на Закона за кредитните институции (ЗИД на ЗКИ), с който изискванията на Директива 2007/44/ЕО от 5.09.2007 г. се въвеждат в Закона за кредитните институции, в Кодекса за застраховане (с § 39 от преходните и заключителните разпоредби на проекта) по отношение на придобиване на квалифицирано участие в застрахователите и презастрахователите, в Закона за пазарите на финансови инструменти (с § 40 от преходните и заключителните разпоредби на проекта) по отношение на инвестиционните дружества и в Закона за публичното предлагане на ценни книжа (с § 41 от преходните и заключителните разпоредби на проекта) по отношение на управляващите дружества.

И в трите нормативни акта са въведени изчерпателно изискванията на директивата, най-важното от които е изброяването на критериите, въз основа на които надзорният орган преценява квалифицираното участие и при липсата на които е оправомощен да се противопостави на придобиването, а именно: 1) репутацията на лицето, придобиващо квалифицирано участие; 2) репутацията и опита на всяко лице, което ще ръководи дейността на дружеството в резултат на придобиването; 3) финансовата стабилност на лицето, придобиващо

² Проектът бе приет от Народното събрание и обнародван в ДВ, бр.23 от 27.03.2009 г., в сила от 27.03.2009 г.

квалифицирано участие; 4) дали след придобиването дружеството ще е в състояние да спазва изискванията на съответното европейско законодателство и дали ще е възможно осъществяване на ефективен надзор върху него (в частност, ако след придобиването стане част от група); 5) дали има основание да се подозира, че придобиването е свързано с пране на пари или финансиране на тероризма.

Погорбно разписана е процедурата, която надзорният орган следва да спазва при извършване на оценка на придобиването, с уточняване на сроковете, в които трябва да бъде извършвана оценката, и сроковете, в които може да бъдат поискани допълнителни документи.

Определени са правилата, които надзорният орган следва да прилага, относно обмяната на информация с компетентните органи от Република България и другите държави-членки на ЕС, с оглед получаване на по-подробна информация, необходима за правилната преценка на заявеното придобиване.

С преходните и заключителни разпоредби на ЗИД на ЗКИ са направени промени и в ЗКФН във връзка с изпълняване на препоръката на ЕКОФИН относно включването на европейското измерение в мандатите на надзорните органи на държавите членки и премахване на пречката за присъединяването на КФН към Многостранния меморандум на Международната организация на комисииите по ценни книжа (IOSCO) чрез въвеждане на възможност за комисията да събира от банките информация за авоарите и операциите по банкови сметки, свързани с извършването на сделки с ценни книжа.

Проектът бе внесен за разглеждане в Народното събрание и неговото приемане се предвижда през март 2009 г.³

1.2

ПРОМЕНИ В ПОДЗАКОНОВАТА НОРМАТИВНА УРЕДБА

ПРОМЕНИ В ПОДЗАКОНОВАТА НОРМАТИВНА УРЕДБА, РЕГУЛИРАЩА ИНВЕСТИЦИОННАТА ДЕЙНОСТ

Регулаторната дейност на Комисията за финансов надзор през 2008 г. бе особено интензивна по отношение на изготвянето и приемането на подзаконови нормативни актове. През годината КФН прие редица наредби в областта на инвестиционната дейност, като посредством промените в подзаконовата уредба се постигна актуализиране и уеднаквяване на действащото българско законодателство с достиженията на европейското право. Допринасяйки за създаването на непротиворечива нормативна уредба измененията ще имат положително въздействие за по-ефективната работа на комисията, както и по-лесно и ефективно прилагане на уредбата от поднадзорните лица. В този смисъл бяха приети следните нормативни актове:

- **Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 15 от 05.05.2004 г.** за воденето и съхраняването на регистрите от Комисията за финансов надзор и за подлежащите на вписване обстоятелства⁴. Промените в наредбата са наложени във връзка с измененията на ЗППЦК и ЗПФИ.
- **Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 16 от 07.07.2004 г.** за условията и реда за извършване на маржин покупки, къси продажби и заем на ценни книжа⁵. С наредбата се урежда възможността инвестиционните посредници да дават заеми на свои клиенти за извършване на маржин покупки не само с ценни книжа, но и с всякакви финансови инструменти. Условие за изпълнение на нареждането за маржин покупка е предоставянето на първоначално обезпечение в размер не по-малко от 200 % от стойността на маржин заема. Въвеждат се изменения във връзка с критериите, на които следва да отговарят финансовите инструменти, които могат да служат за обезпечение при маржин покупки и къси продажби, както и с които могат да бъдат извършвани къси продажби. С оглед обезпечаване надлежното функциониране на маржин търговията и извършването на къси продажби се предвижда в депозитарната институция, в която са регистрирани съответните финансови инструменти, да се откриват и водят отделни сметки, по които да се регистрират финансовите инструменти, предоставени като обезпечение по маржин покупките и късите продажби. Установява се изискване

³ Проектът е приет от Народното събрание и обнародван в ДВ, бр.24 от 31.03.2009 г., в сила от 31.03.2009 г.

⁴ Изм и доп., обн. в ДВ, бр. 63 от 15.07.2008 г. и бр. 68 от 01.08.2008 г.

⁵ Изм и доп., обн. в ДВ, бр. 45 от 13.05.2008 г., в сила от 14.08.2008 г.

инвестиционният посредник да открива и води отделни парични сметки в кредитна институция за паричните средства на клиенти във връзка с маржин покупките, съответно с късите продажби. Маржин покупки и къси продажби могат да извършват както професионални, така и непрофесионални клиенти при спазване на общото изискване инвестиционните посредници да извършват оценка за подходяща услуга по чл. 28 от ЗПФИ при извършването на този вид сделки за сметка на свои клиенти.

С наредбата се регламентира и създаването от Централен депозитар на система за посредничество при заемане на финансови инструменти, с цел обезпечаване на сетълмента по къси продажби, даването на заем и връщането на взети на заем финансови инструменти при условията и по реда на наредбата.

■ **Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 22 от 29.07.2005 г.** за условията и реда за вписване и отписване на публични гружества, груги емитенти на ценни книжа и емисии ценни книжа в регистъра на Комисията за финансов надзор⁶. С наредбата се цели постигане на съответствие с разпоредбите на ЗППЦК. С предприетите изменения се определя и съдържанието на минималната информация, която трябва да бъде представена в случаите на освобождаване от изискването за публикуване на проспект. В наредбата се детайлизират и част от разпоредбите на ЗППЦК, касаещи условията и реда за отписване на публично гружество при осъществено публично предложение за изкупуване на акциите, съгласно разпоредбата на чл. 157а от ЗППЦК.

■ **Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 23 от 08.02.2006 г.** за условията и реда за оценка на клиентските активи⁷. С нея се разширява обхвата на клиентските активи, които подлежат на оценка по реда на тази наредба. Това са финансови инструменти и груги активи, които инвестиционният посредник гържи, администрира или управлява за сметка на свои клиенти във връзка с предоставяните от него услуги по чл. 5, ал. 2 и 3 от ЗПФИ, включително лихвите, дивидентите и груги подобни плащания, с изключение на влоговете по смисъла на § 1, т. 1 от допълнителните разпоредби на Закона за гарантиране на влоговете в банките при инвестиционните посредници- банки. Едновременно с това, съгласно приетите с наредбата правила за оценка, пазарната стойност на акции, допуснати до търговия на регулиран пазар, се определя по цена на затваряне на регулирания пазар, към последното число на месеца, за който се изготвя оценката, съответно към деня, в който е постановено решението по чл. 77б, ал. 1 от ЗППЦК. Тези правила за оценка се отнасят и до облигациите и гругите финансови инструменти, допуснати до търговия на регулиран пазар.

Регламентирано е и задължение на инвестиционните посредници да извършват оценка на финансовите инструменти въз основа на приети от тях правила, които съдържат най-малко предвидените с наредбата изисквания. Допълнително е поставено и изискване, съгласно което методът за оценка на финансовите инструменти трябва да бъде прилаган последователно.

■ **Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 25 от 22.03.2006 г.** за изискванията към дейността на инвестиционните гружества и груговорните фондове⁸. С нея се транспонира Директива 2007/16/ЕО от 19.03.2007 г. и се дават пояснения по отношение на някои определения в Директива 85/611/ЕИО, които касаят изискванията към активите, в които колективните инвестиционни схеми могат да инвестират паричните средства, набрани чрез предлагането на дяловете им. Въведени са и допълнителни критерии във връзка с финансовите инструменти, които се определят като „подходящи активи“ за колективните инвестиционни схеми, чиято цел е да осигурят спазването на основни положения в Директива 85/611/ЕИО, като принципа за диверсификация на риска и възможността по всяко време да се изчисли точно нетната стойност на активите, с оглед задължението на схемата да изкупува обратно дяловете си при поискване от притежателите им.

■ **Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 35 от 17.10.2006 г.** за капиталовата адекватност и ликвидността на инвестиционните посредници⁹. От една страна направените изменения целят съ-

⁶ Изм и доп., обн. в ДВ, бр. 37 от 08.04.2008 г.

⁷ Изм и доп., обн. в ДВ, бр. 32 от 25.03.2008 г.

⁸ Изм и доп., обн. в ДВ, бр. 29 от 18.03.2008 г., в сила от 23.07.2008 г.

⁹ Изм и доп., обн. в ДВ, бр. 68 от 01.08.2008 г.

бразяване на наредбата с разпоредбите на влезлия в сила от 01.11.2007 г. ЗПФИ. От друга страна промените са направени с оглед натрупания практически опит при прилагането на разпоредбите на наредбата за гоуточняване на понятия, които практиката е показала, че имат нееднозначно тълкуване.

■ **Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 38 от 25.07.2007 г.** за изискванията към дейността на инвестиционните посредници¹⁰. С изменението на наредбата се допуска при определени обстоятелства инвестиционният посредник да не извършва проверка дали финансовите инструменти, предмет на продажбата, са налични. Регламентира се и задължението на депозитарната институция на финансовите инструменти и регулираният пазар, на който се изпълняват нареждания за продажба на финансовите инструменти, които към момента на продажбата не са налични по сметка на продавача, да създават и поддържат механизми, системи и процедури за управление на рисковете, свързани с клиринга и сетълмента на тези сделки, включително чрез създаването на гаранционна система за обезпечаването им.

■ **Наредба № 40 от 27.02.2008 г.** за допускането на ценни книжа до търговия на официален пазар¹¹. С тази наредба се уреждат условията, на които следва да отговарят ценните книжа, за да бъдат допускани и да се търгуват на официален пазар, организиран от регулиран пазар, който е разположен или функционира на територията на Република България, както и редът и начинът за допускането им. С нея се транспонират изцяло и разпоредбите на Директива 2001/34/ЕО относно допускането на ценни книжа до търговия на официален регулиран пазар и информацията, която се публикува за тези ценни книжа.

С наредбата са предвидени конкретните изисквания за допускането на акции и облигации до търговия на официален пазар, включително и относно възможността ценните книжа да бъдат допускани до търговия и без да са налице някои от посочените в наредбата условия, ако по този начин не се застрашават интересите на инвеститорите и това не би довело до нарушаване на нормалното функциониране на официалния пазар.

Наредбата урежда и редът и начинът за допускането до търговия на официален пазар, като предвижда компетентният орган на регулирания пазар да извършва преценката за допускането на ценните книжа, а неговото решение да се обжалва пред арбитражния съд при регулирания пазар.

■ **Наредба № 41 от 11.06.2008 г.** за изискванията към съдържанието на обосновката на цената на акциите на публично дружество, включително към прилагането на оценъчни методи, в случаите на преобразуване, договор за съвместно предприятие и търгово предлагане¹². Разпоредбите на наредбата доразвиват и детайлно уреждат изискванията към съдържанието на обосновката на справедливата цена на акциите и към приложимите методи за нейното формиране. Справедливата цена следва да бъде определяна посредством претеглянето на резултатите, получени чрез прилагането на три оценъчни метода, а именно: метода на дисконтираните парични потоци, метода на нетната стойност на активите и метода на пазарните множители на дружества-аналози. В наредбата са уредени конкретните модели, които могат да бъдат използвани при прилагането на всеки от методите, като е предвидена и възможност за ползване на други модели, ако това е обосновано със специфичните характеристики на дружеството, и ако с тях справедливата цена се определя по-реалистично. Наредбата предвижда в случаите, когато акциите на дружеството се търгуват активно, да бъде отчитана и пазарната цена на акциите на дружеството, определена като цена на затваряне или друг аналогичен показател.

Регламентирани са и изискванията към съдържанието на обосновката на цената на акциите в публичното дружество, чиято основна функция, в качеството си на документ за разкриване на информация, е да помогне на акционерите да вземат информирани решения за това как да гласуват за предложените корпоративни събития - преобразуване, съвместно предприятие или търгово предлагане.

Директивите, транспонирани в нормативната база, регулираща **инвестиционната дейност**, са следните:

■ **Директива 2007/16/ЕО на Комисията на европейските общности от 19.03.2007 г. за изпълнение на Директива 85/611/ЕИО на Съвета относно координирането на законовите, подзаконовите и админи-**

¹⁰ Изм и доп., обн. в ДВ, бр. 60 от 04.07.2008 г., в сила от 05.09.2008 г.

¹¹ Обн., ДВ, бр. 27 от 11.03.2008 г.

¹² Изм и доп., обн. в ДВ, бр. 59 от 01.07.2008 г., попр., бр. 65 от 22.07.2008 г.

стративните разпоредби относно предприятията за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа във връзка с изясняването на някои определения:

- дата на влизане в сила: 23.07.2008 г.;

- разпоредбите на Директива 2007/16/ЕО се въвеждат в Наредба № 25 от 22.03.2006 г. за изискванията към дейността на инвестиционните дружества и договорните фондове;

■ **Директива 2001/34/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 28.05.2001 г. относно допускането на ценни книжа до търговия на официален регулиран пазар и информацията, която се публикува за тези ценни книжа:**

- дата на влизане в сила: 11.03.2008 г.;

- разпоредбите на Директива 2001/34/ЕО се въвеждат в Наредба № 40 от 27.02.2008 г. за допускането на ценни книжа до търговия на официален пазар;

■ **Директива 2007/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11.07.2007 г. относно упражняването на някои права на акционерите на дружества, допуснати до търговия на регулиран пазар:**

- дата на влизане в сила: 27.03.2009 г.;

- разпоредбите на Директива 2007/36/ЕО се въвеждат в Закона за публичното предлагане на ценни книжа;

■ **Директива 2007/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5.09.2007 г. за изменение на Директива 92/49/ЕИО на Съвета и директиви 2002/83/ЕО, 2004/39/ЕО, 2005/68/ЕО и 2006/48/ЕО по отношение на процедурните правила и критериите за оценяване за предварителната оценка на придобиванията и увеличението на участия във финансовия сектор:**

- дата на влизане в сила: 31.03.2009 г.;

- разпоредбите на Директива 2007/44/ЕО се въвеждат в Кодекса за застраховането, Закона за пазарите на финансови инструменти и Закона за публичното предлагане на ценни книжа;

■ **Директива 98/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19.05.1998 г. относно окончателността на сетълмента в платежните системи и в системите за сетълмент на ценни книжа относно сетълмента на сделки с финансови инструменти:**

- дата на влизане в сила: проектът е в работна фаза и неговото приемане предстои през 2009 г.;

- разпоредбите на Директива 98/26/ЕО се въвеждат в Закона за регистрацията, клиринга и сетълмента на сделките с безналични финансови инструменти.

ПРОМЕНИ В ПОДЗАКОНОВАТА НОРМАТИВНА И АДМИНИСТРАТИВНА УРЕДБА, РЕГУЛИРАЩА ЗАСТРАХОВАНЕТО И ДОБРОВОЛНОТО ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ

През 2008 г. КФН прие два подзаконовни нормативни акта, засягащи дейността на застрахователните и здравноосигурителните дружества, както и три указания за тълкуването и прилагането на Кодекса за застраховането:

■ **Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 30 от 19.07.2006 г.** за изискванията към счетоводството, формата и съдържанието на финансовите отчети, справките, докладите и приложенията на застрахователите и на здравноосигурителните дружества¹³ (НИД на Наредба № 30). Промените в наредбата бяха продиктувани от измененията в Кодекса за застраховането, приети със Закона за изменение и допълнение на Кодекса за застраховането¹⁴ с цел транспонирането на Директива 2005/68/ЕО за презастраховането. Също така с НИД на Наредба № 30 бяха въведени допълнителни надзорни справки за застрахователите. С тях българските застрахователи, които извършват дейност в други държави-членки на Европейското икономическо пространство (ЕИП) при условията на правото на установяване или на свободата на предоставяне на услуги, бяха задължени да предоставят информация за тази част от своята дейност. Информацията включва:

1) брой сключени договори по видовете застраховки, които са сключени при свободата на предоставяне на услуги или при правото на установяване;

¹³ Изм и доп., обн. в ДВ, бр. 51 от 03.06.2008 г.

¹⁴ Обн. в ДВ, бр. 97 от 23.11.2007 г.

2) премиен приход, изплатени обезщетения, комисиони и подробна информация по договорите за задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, сключени в други държави членки. Информацията, включена в тези справки, е необходима за изпълнение на задълженията на КФН за предоставяне на обобщена статистическа информация на надзорните органи на другите държави-членки на ЕИП във връзка с дейността, извършвана от българските застрахователи в тези държави. Също така с НИД на Наредба № 30 беше разширен обхватът на някои от съществуващите справки, подавани от застрахователите.

■ **Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 31 от 02.08.2006 г.** за условията и реда за провеждане на изпит и за признаване на правоспособност на отговорен актюер, за признаване на правоспособност, придобита извън Република България, както и за формата на актюерската заверка, формата и съдържанието на актюерския доклад и на справките по Кодекса за застраховането и Закона за здравното осигуряване, които отговорният актюер заверява¹⁵. В наредбата се предвижда изменение на Приложение № 1 и 2 относно формата и съдържанието на актюерския доклад, касаещ здравноосигурителните резерви. Освен това се регламентира възможността провеждането на изпит и признаването на правоспособност на отговорен актюер да се осъществява не само от КФН, а и от професионална организация на актюерите, към която се въвеждат определени изисквания. Промените в наредбата бяха продиктувани от приемането през 2007 г. на Сдружение „Българско актюерско сдружение“ за пълноправен член на Международната актюерска организация.

■ **Указания относно прилагането и тълкуването на чл. 311и от Кодекса за застраховането, във връзка с вноските по чл. 311и, ал. 1, т. 1 и 2 на застрахователите в Обезпечителния фонд**¹⁶. Указанията бяха приети във връзка с въпроси, поставени от застрахователите, относно начина за определяне на размера на вноските в Обезпечителния фонд. С указанията бе дадено тълкуване относно базата за определяне на вноската в Обезпечителния фонд в различни специфични хипотези: 1) когато едно лице е застраховано с един договор; 2) когато едно лице е застраховано с повече от един договор; 3) когато с един застрахователен договор е осигурено покритие едновременно по различни рискове, присъщи за животозастраховките, както и по договори за застраховане на живота, здравето или телесната цялост на трети лица длъжници. Също така бе изчерпателно посочено какъв е периода за начисляване и събиране на годишната вноска за Обезпечителния фонд. Пояснен бе начинът за определяне на първата вноска в него и нейното отражение върху премиите по договорите, сключени преди датата на влизане в сила на Закона за изменение и допълнение на Кодекса за застраховането, с който бе въведена възможността за получаване на обезщетения при несъстоятелност на застраховател.

■ **Указания относно отговорността за изплащане на застрахователно обезщетение при настъпило пътнотранспортно произшествие извън територията на Република България, причинено от моторно превозно средство с българска регистрация, по отношение на което сключената застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите е била прекратена на основание чл. 202 от Кодекса за застраховането, но към полицата има издаден едногодишен сертификат „Зелена карта“, валиден към датата на настъпване на застрахователното събитие**¹⁷. Указанията бяха приети във връзка със запитване на Националното бюро на българските автомобилни застрахователи. В тях се дава тълкуване, че когато застрахователният договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите е прекратен поради неплащане на разсрочени вноски от застрахователната премия и настъпи пътнотранспортно произшествие в държава членка, трябва да се приеме, че по отношение на моторното превозно средство няма сключена задължителна застраховка, независимо дали към нея има издаден сертификат „Зелена карта“ с по-дълъг срок на покритие. Дадено е и тълкуване, че при настъпване на произшествие в трета държава единственият меродавен срок за определяне на отговорността на застрахователя е този по сертификата „Зелена карта“.

■ **Указания относно отговорността за изплащане на застрахователно обезщетение в случаите, когато по отношение на едно и също моторно превозно средство са сключени две и повече задължителни застраховки „Гражданска отговорност“ на автомобилистите с различни застрахователи**¹⁸. Указанията

¹⁵ Изм и доп., обн. в ДВ, бр. 51 от 03.06.2008 г.

¹⁶ Приети с решение по Протокол № 8 от 12.02.2008 г. на заседание на КФН.

¹⁷ Приети с решение по Протокол № 33 от 23.07.2008 г. на заседание на КФН.

¹⁸ Приети с решение по Протокол № 42 от 23.09.2008 г. на заседание на КФН.

бяха приети във връзка със запитване на Националното бюро на българските автомобилни застрахователи и дават тълкуване, че, когато във връзка с едно и също МПС има сключени и действащи повече от една задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, застрахователите отговарят солидарно, като претенцията на потребителя за целия размер на обезщетението може да бъде насочена към всеки един от тях. След обезщетяване на увреденото лице отношенията между застрахователя, който е платил, и останалите застрахователи могат да се уредят чрез споразумение или по съдебен ред.

ПРОМЕНИ В ПОДЗАКОНОВАТА НОРМАТИВНА УРЕДБА, РЕГУЛИРАЩА ДОПЪЛНИТЕЛНОТО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

През 2008 г. комисията прие изменение на **Наредба № 34 от 04.10.2006 г.** за условията за сключване на сделки за намаляване на инвестиционния риск, свързан с активите на фонд за допълнително пенсионно осигуряване и за изискванията и ограниченията към тези сделки¹⁹. Промените в наредбата са насочени към подобряване и унифициране на отчетността на хеджиращите сделки, сключени за сметка на фонд за допълнително пенсионно осигуряване. Въвежда се минимално съдържание за анализа на влиянието на сключените хеджиращи сделки върху рисковия профил на портфейла на фонда, който се представя в КФН от пенсионноосигурителното дружество.

2 ЛИЦЕНЗИОННА ДЕЙНОСТ, РАЗРЕШИТЕЛНИ РЕЖИМИ И НОТИФИКАЦИИ

2.1 ЛИЦЕНЗИОННА ДЕЙНОСТ, РАЗРЕШИТЕЛНИ РЕЖИМИ И НОТИФИКАЦИИ В ОБЛАСТТА НА ИНВЕСТИЦИОННАТА ДЕЙНОСТ

2.1.1 ИНВЕСТИЦИОННИ ПОСРЕДНИЦИ, БРОКЕРИ НА ЦЕННИ КНИЖА И ИНВЕСТИЦИОННИ КОНСУЛТАНТИ

ЛИЦЕНЗИОННА И РАЗРЕШИТЕЛНА ДЕЙНОСТ

Лицензи, издадени от комисията

През 2008 г. бяха издадени седем лиценза за извършване на дейност като инвестиционен посредник на следните заявители:

- РОК РИДЖ ИНВЕСТМЪНТ ЕАД;
- ЛИДЕР ИНВЕСТ ООД;
- АСТРА ИНВЕСТМЪНТ АД;
- ГЛОБАЛ МАРКЕТС ООД;
- БОЛКАН СЕКЮРИТИС ЕООД;
- АДАМАНТ КЕПИТЪЛ ПАРТНЪРС АД;
- АВС ФИНАНС ЕАД (в процес на учредяване).

През отчетния период бяха подадени заявления за **изменение и допълване на издадения лиценз** за извършване на дейност като инвестиционен посредник от 3 дружества, в резултат на което КФН издаде **разрешение за промяна в издадения лиценз** на следните инвестиционни посредници:

- БУЛ ТРЕНД БРОКЕРИДЖ ООД за извършване на услуги и дейности по чл. 5, ал. 2, т. 3 и 6 и чл. 5, ал. 3, т. 6 и 7 от ЗПФИ;
- БУЛБРОКЪРС ЕАД за извършване на услуги и дейности по чл. 5, ал. 3, т. 7 от ЗПФИ; и
- БАЛКАНСКА КОНСУЛТАНТСКА КОМПАНИЯ – ИП ЕАД за извършване на услуги и дейности по чл. 5, ал. 2, т. 4 и чл. 5, ал. 3, т. 7 от ЗПФИ.

¹⁹ Изм. и доп., обн в ДВ бр. 29 от 18.03.2008 г.

През юни 2008 г. КФН проведе изпити за придобиване на право за извършване на дейност като **брокер** и като **инвестиционен консултант**. Резултатите от проведените изпити са както следва:

- **25** кандидати издържали изпита за придобиване на право за извършване на дейност като брокер;
- **25** кандидати издържали изпита за придобиване на право за извършване на дейност като инвестиционен консултант.

През отчетния период в комисията постъпиха заявления за признаване на придобитата квалификация като инвестиционен консултант. След разглеждане на заявленията с решения на КФН бе призната придобитата квалификация за **отговаряща на изискванията, включени в тематичния обхват на изпита** за придобиване на право за извършване на дейност като инвестиционен консултант, **удостоверена с издаден от компетентен чуждестранен орган документ, на следните лица:**

- Атанас Тодоров Ангелов;
- Здравко Кирилов Иванов;
- Найден Ивов Чернев;
- Даниел Пенев Дончев;
- Андреан Руменов Балашов;
- Катерина Благоева Драмжиева;
- Симеон Олег Иванов;
- Тодор Димитров Ангелов;
- Николай Димитров Димитров;
- Антония Димова Ксирухаки;
- Кирил Юрданов Георгиев;
- Онник Аршавир Кюркчян;
- Петко Николаев Миков;
- Иво Георгиев Марчоков;
- Ивайло Пенчев Пенев;
- Вяра Стефанова Иванова.

Лицензи, отнети от комисията

През разглеждания период няма отнети лицензи за извършване на дейност като инвестиционен посредник.

През 2008 г. бяха открити и прекратени две производства по отнемане на издадения лиценз за извършване на дейност като инвестиционен посредник на ИП НАБА ИНВЕСТ АД и ИП ПОПУЛЯРНА КАСА - 95 АД.

Постъпили уведомления

През отчетния период в комисията постъпиха уведомления за **придобиване пряко или непряко на 10 и на 10 на сто от капитала** или от гласовете в Общото събрание на ИП, на основание чл. 26 от ЗПФИ от:

- ЕЛАНА ФИНАНСОВ ХОЛДИНГ АД за придобиване на квалифицирано участие в инвестиционен посредник ЕЛАНА ТРЕЙДИНГ АД;
- БЪЛГАРСКА ИНДУСТРИЯ ЕООД за придобиване на квалифицирано участие в инвестиционен посредник ЕВЪР АД;
- ХИПО ИНВЕСТБАНК АГ за придобиване на непряко квалифицирано участие в инвестиционен посредник БУЛ-БРОКЪРС АД;
- ДИТ ХОТЕЛИ ООД за придобиване на квалифицирано участие в инвестиционен посредник БОРА ИНВЕСТ АД;
- РЕАЛ ИНВЕСТ ЕООД за придобиване на квалифицирано участие в инвестиционен посредник РЕАЛ ФИНАНС АД;
- ХОЛДИНГ ВАРНА АД за придобиване на квалифицирано участие в инвестиционен посредник РЕАЛ ФИНАНС АД;
- ХИМИМПОРТ ИНВЕСТ АД за придобиване на квалифицирано участие в инвестиционен посредник МЕТРИК АД.

През 2008 г. постъпиха уведомления за **прехвърляне пряко или непряко на 10 и на 10 на сто от капитала** или от гласовете в Общото събрание на ИП, на основание чл. 26 от ЗПФИ от:

- ЕЛАНА ХОЛДИНГ АД относно прехвърляне на квалифицирано участие в инвестиционен посредник ЕЛАНА

ТРЕЙДИНГ АД;

- ДОВЕРИЕ ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД относно прехвърляне на квалифицирано участие в инвестиционен посредник ЕВЪР АД;
- АЛФА ФИНАНС ХОЛДИНГ АД относно намаляване на непрякото си квалифицирано участие в инвестиционен посредник БУЛБРОКЪРС АД;
- Йордан Георгиев Гаврилов, Магдалена Илиева Гьошева и Янка Петкова Вангелова относно прехвърляне на квалифицирано участие в инвестиционен посредник БОРА ИНВЕСТ АД;
- Божидар Иванов Григоров, ИЗИПЕЙ АД и Дразомир Николов Николчев относно прехвърляне на квалифицирано участие в инвестиционен посредник МЕТРИК АД.

Индивидуални административни актове, издадени от заместник-председателя, ръководещ управление „Нагзор на инвестиционната дейност“

През 2008 г. във връзка с прилагането на лицензионните режими върху дейността на инвестиционните посредници и регулирания пазар на ЦК, заместник-председателят, ръководещ управление „Нагзор на инвестиционната дейност“, издаде:

- **Одобрения за избор на членове на управителен орган** на инвестиционни посредници:
  - Рик Жос Густ Янсен е одобрен за член на Съвета на директорите на ИП ДЗИ ИНВЕСТ АД;
  - Ваня Георгиева Василева е одобрена за член на Съвета на директорите на ИП ЕЛАНА ТРЕЙДИНГ АД;
  - Атанас Иванов Бойчев, Борислав Александров Попов и Юрий Асенов Станчев са одобрени за членове на Съвета на директорите на ИП БЕТА КОРП АД;
  - Вячеслав Дмитриевич Коев е одобрен за управител на ИП БУЛТРЕНД БРОКЕРИДЖ ООД;
  - Елисавета Арсениева Арсениева е одобрена за управител на ИП СОМОНИ ФАЙНЕНШЪЛ БРОКЕРИДЖ ООД;
  - Христо Димитров Терзиев е одобрен за управител на ИП ЛИДЕР ИНВЕСТ ООД;
  - Елица Иванова Иванова е одобрена за прокурист на ИП КД СЕКЮРИТИС ЕАД;
  - Мишел Гилберт Клемент Каленс е одобрен за член на Съвета на директорите на ИП ДЗИ ИНВЕСТ АД;
  - Красимир Жеков Тахчиев е одобрен за управител на ИП ПЪРВА ФИНАНСОВА БРОКЕРСКА КЪЩА ООД;
  - Бенямин Йошар, Деян Дивяк, Петер Безлай (Словения) и Елица Иванова Иванова са одобрени за членове на Съвета на директорите на ИП КД СЕКЮРИТИС ЕАД;
  - Борислав Димчев Славоу и Атанас Василев Добрев са одобрени за членове на Съвета на директорите на ИП ИНВЕСТИЦИОНЕН ПОСРЕДНИК МАККАП АД;
  - Веселин Райчев Морав е одобрен за член на Съвета на директорите на ИП НАБА ИНВЕСТ АД;
  - Светозар Абрашев и Веселин Захариев са одобрени за членове на Съвета на директорите на ИП СОФИЯ ИНТЕРНЕТЪНЪЛ СЕКЮРИТИЗ АД.
- **Одобрения за изменение на Правилника на БФБ – София АД:**
  - Решение № 27 – ФБ/07.01.2008 г.;
  - Решение № 609 – ФБ/13.06.2008 г.;
  - Решение № 1226 – ФБ/01.10.2008 г. – частично одобрение.

С Решение № 893 – ФБ/24.07.2008 г. Иван Ангелов Такев е одобрен за член на Съвета на директорите на Българска Фондова Борса – София АД.

На основание чл. 62, ал. 2 от АПК бе издадено следното решение за **коригиране на допуснатата очевидна фактическа грешка:**

- **Решение № 1085 – ИП от 18.08.2008 г.** на КФН – поправена бе допуснатата очевидна фактическа грешка в Решение 799 – ИП от 16.07.2008 г., с което се издава лиценз на ГЛОБАЛ МАРКЕТС ООД (в процес на учредяване) за извършване на дейност като инвестиционен посредник в рамките на ЕС, ЕИП и трети държави на инвестиционни услуги и дейности. В диспозитива на издаденото решение е допусната неточност като заявените за

извършване дейности в трети държави не са отделно и изрично изброени, а са посочени заедно с дейностите, които ИП ще извършва в рамките на Европейския съюз и Европейското икономическо пространство.

БРОЙ ИНВЕСТИЦИОННИ ПОСРЕДНИЦИ, БРОКЕРИ НА ЦЕННИ КНИЖА И ИНВЕСТИЦИОННИ КОНСУЛТАНТИ КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2008 г.

Общият брой на инвестиционните посредници към 31 декември 2008 г. е 88, в т.ч. **25 банки и 63²⁰ небанкови финансови институции**. Небанковите финансови посредници са разделени в следните две групи в зависимост от издадените разрешения:

- 25 ИП са с пълен лиценз, т.е. могат да извършват сделки за собствена сметка, както и всички инвестиционни услуги и дейности, изброени в чл. 5, ал. 2 от ЗПФИ. Изискуемият капитал в тези случаи е 1 500 000 лв.;
- 38 дружества имат частичен лиценз, т. е. не могат да извършват всички изброени по-горе инвестиционни услуги и дейности (изключени от техния предмет на дейност са инвестиционните услуги и дейности по чл. 5, ал. 2, т. 3 и 6 от ЗПФИ – сделки за собствена сметка с финансови инструменти и поемане на емисии финансови инструменти и/или предлагане за първоначална продажба финансови инструменти при условията на безусловно и неотменимо задължение за записване/ придобиване на финансови инструменти за собствена сметка). Изискуемият капитал е 250 000 лв.

Към 31 декември 2008 г. в регистъра на физическите лица, които по договор непосредствено извършват сделки с ценни книжа и инвестиционни консултации относно ценни книжа, воден от комисията, са вписани **345 брокери и 299 инвестиционни консултанти**. В тази бройка са включени и **111 лица**, които имат едновременно сертификати и за брокери и за инвестиционни консултанти.

НОТИФИКАЦИИ

През 2008 г. в КФН постъпиха следните **уведомления от инвестиционни посредници от държави членки**, които възнамеряват да извършват дейност на територията на Република България при условията на свободно предоставяне на услуги или чрез създаване на клон при условията на свобода на установяване:

- 328 броя нотификации от инвестиционни посредници от държави членки, които възнамеряват да извършват дейност на територията на Република България при условията на свободно предоставяне на услуги;
- 2 броя нотификации от инвестиционни посредници от държави членки, които възнамеряват да извършват дейност на територията на Република България чрез създаване на клон при условията на свобода на установяване;
- една нотификация от инвестиционен посредник от държава членка, който възнамерява да извършва дейност на територията на Република България чрез използването на обвързан агент, приравнен на клон.

В същото време КФН получи **уведомления от инвестиционни посредници от Република България**, възнамеряващи да извършват дейност на територията на Европейския съюз. Комисията изпрати общо 5 броя нотификации към държави членки, от които 4 нотификации за извършване на дейност при условията на свободно предоставяне на услуги:

- БАЛКАНСКА КОНСУЛТАНТСКА КОМПАНИЯ - ИП ЕАД – на територията на Румъния;
- ДЕЛТАСТОК АД – на територията на Великобритания;
- ЕВЪР АД – на територията на Великобритания и Румъния;
- ВАРЧЕВ ФИНАНС ЕООД – на територията на Великобритания.

Освен това бе получено едно уведомление от инвестиционен посредник от Република България, възнамеряващ да извършва дейност на територията на Великобритания чрез създаване на клон при условията на свобода на установяване (процедурата по нотификация на дружеството все още не е завършила).

²⁰ ИП „Кей Би Си Секюритис, клон България“ извършва дейност в България чрез нотифициране от страна членка и не е включен в бройката на инвестиционните посредници.

ЛИЦЕНЗИОННА И РАЗРЕШИТЕЛНА ДЕЙНОСТ

Лицензи, издадени от комисията

Лицензионната дейност на комисията в сегмента на колективните инвестиционни схеми бе особено активна и през 2008 г., като се запази темпът на развитие в лицензирането на УД и ДФ от предходния отчетен период. Въпреки това се наблюдаваше спад в интереса на инвестиционната общност към предлаганите услуги на колективните инвестиционни схеми, който бе в резултат на разрастващата се финансова криза както на българския капиталов пазар, така и на световните финансови пазари.

През 2008 г. КФН издаде разрешение на 17 управляващи гружества (УД) да организират и управляват **23 гоговорни фонда (ДФ)**, като същевременно бяха потвърдени проспектите им за публично предлагане на дялове и бяха вписани във водения от комисията регистър по чл. 30 от ЗКФН. Подробна информация за организирането и управлението на новите гоговорни фондове може да намерите в **приложение 2.1.2А**. Тенденцията продължава да бъде едно УД да организира и управлява по няколко гоговорни фонда, като целта в повечето случаи е да се създадат поне по един от трите основни ДФ (консервативен, балансиран и агресивен), които да предложат пълната гама от инвестиционни продукти. През отчетния период **няма** издадени лицензи за извършване на дейност като **инвестиционно гружество**.

Въпреки че изминалата година протече под влиянието на кризата на финансовите пазари, интересът към организирането на гоговорни фондове продължи, което от своя страна доведе до създаване на **нови управляващи гружества** и лицензирането им от КФН. Лиценз за извършване на дейност като управляващо гружество през отчетния период бе издаден на **9 нови** гружества:

- ОВЕРОН ФИНАНС АД;
- УПРАВЛЯВАЩО ДРУЖЕСТВО ОБЩИНСКА БАНКА АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ ЕАД;
- СЪЕДИНЕНИЕ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД;
- БУЛДЕВ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД;
- УЛТИМА КАПИТАЛ МЕНИДЖМЪНТ ЕАД;
- КЕПИТЪЛ МАРКЕТС АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД;
- АСТРА АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД;
- НЮУЕЙ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД;
- ОПТИМА АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД.

Лицензи, отнети от Комисията

През отчетния период **КФН отне лиценза** за извършване на дейност като управляващо гружество на ТИТАН АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ ЕАД, зр. София.

От регистъра на публичните гружества и груги емитенти на ценни книжа е отписан по чл. 30, ал. 1, т. 3 от ЗКФН, управлявания от УД ПАЙЪНИЪР ИНВЕСТМЪНТС АУСТРИЯ ГмбХ гоговорен фонд ФОНДОВЕ ПАЙЪНИЪР АВСТРИЯ – ИЗБРАНИ ЕВРОПЕЙСКИ АКЦИИ.

Индивидуални административни актове, издадени от КФН и заместник-председателя, ръководещ управление „Назор на инвестиционната дейност“

С цел защита интересите на инвеститорите, съхраняване на доверието им в КИС и установяване спазването на нормативните изисквания законът е регламентирал издаването на предварително разрешение, потвърждение или одобрение от КФН, съответно от заместник-председателя, ръководещ управление „Назор на инвестиционната дейност“, за извършване на определени действия от подназорните лица. Във връзка с това през отчетния период заместник-председателят, ръководещ управление „Назор на инвестиционната дейност“, издаде:

- **13 одобрения на изменения в уставите на 10 инвестиционни гружества;**

- 11 одобрения на промени в Правилата за оценка на портфейла и определяне на нетната стойност на активите на 10 инвестиционни сдружества;
- 81 одобрения за промени в Правилата за оценка на портфейла и определяне на нетната стойност на активите на 68 ДФ;
- 82 одобрения за промени в правилата на 60 ДФ;
- одобрение на правилата за оценка и управление на риска на 4 ИД;
- 31 одобрения на правилата за оценка и управление на риска на 30 ДФ.

Погробна информация за изброените индивидуалните административни актове може да намерите в **приложение 2.1.2Б**.

През отчетния период бе прекратено производството по разширяване на лиценза за извършване на дейност като управляващо сдружество на УД ИНВЕСТ ФОНД МЕНИДЖМЪНТ АД.

През 2008 г. бяха издадени разрешения по постъпили уведомления за придобиване пряко или непряко на квалифицирано участие в УД, на основание чл. 210, ал. 5 във връзка с чл. 26, ал. 1 от ЗПФИ на:

- ЕЛАНА ФИНАНСОВ ХОЛДИНГ АД за придобиване на квалифицирано участие в управляващо сдружество ЕЛАНА ФОНД МЕНИДЖМЪНТ АД;
- Стефан Христов Стефанов, Пламен Георгиев Пътев и Нигохос Крикоров Канарян да придобият по 42 000 бр. акции или по 12 на сто от капитала на управляващо сдружество СТАНДАРТ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД с което лицата общо ще притежават съответно 28,2 %, 28,2 % и 15,6 % от капитала на УД;
- ХИПО ИНВЕСТБАНК АД за придобиване на непряко квалифицирано участие в управляващо сдружество АЛФА АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД;
- Иван Александров Иванов за придобиване на квалифицирано участие в управляващо сдружество ОВЕРОН ФИНАНС АД.

В комисията постъпи искане от ФЕЪРПЛЕЙ ИНТЕРНЕТЪНЪЛ АД да придобие квалифицирано участие в управляващо сдружество ТИТАН АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ ЕАД. Заявителят бе уведомен, че след постановяване на Решение № 208-УД от 20.02.2008 г. на КФН за отнемане на издадения на ТИТАН АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ ЕАД лиценз, не е налице основание внесено то уведомление да бъде разгледано.

През изминалата година бяха издадени разрешения по постъпили уведомления за прехвърляне на притежавано пряко или непряко квалифицирано участие в УД на основание чл. 210, ал. 5 във връзка с чл. 26, ал. 2 от ЗПФИ на:

- Андрей Боянов Захариев, Стоян Станимиров Проданов и Ивайло Владимиров Николов за прехвърляне по 42 000 бр. акции или по 12 на сто от капитала на управляващо сдружество СТАНДАРТ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД;
- Васил Георгиев Стоименов и Васил Станимиров Мирчев за прехвърляне на квалифицирано участие в капитала на управляващо сдружество ОВЕРОН ФИНАНС АД;
- АЛФА ФИНАНС ХОЛДИНГ АД за прехвърляне на квалифицирано участие в капитала на управляващо сдружество АЛФА АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД.

През 2008 г. заместник-председателят на комисията, ръководещ управление „Надзор на инвестиционната дейност”, издаде одобрения на:

- УД РАЙФАЙЗЕН АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ (БЪЛГАРИЯ) ЕАД за промени в договора за депозитарни услуги, сключен между сдружеството, действащо от свое име и за сметка на организирания и управляван от него ДФ РАЙФАЙЗЕН (БЪЛГАРИЯ) БАЛАНСИРАН ДОЛАРОВ ФОНД, и банката депозитар ЮРОБАНК И ЕФ ДЖИ БЪЛГАРИЯ АД;
- УД БЕНЧМАРК АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД за промяна в договора за депозитарни услуги, сключен между РАЙФАЙЗЕНБАНК (БЪЛГАРИЯ) ЕАД и УД БЕНЧМАРК АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД, действащо за сметка на ДФ БЕНЧМАРК ФОНД-5 ЦИЕ, ДФ БЕНЧМАРК ФОНД-4 ЕНЕРГЕТИКА, ДФ БЕНЧМАРК ФОНД-3 СЕКТОР НЕДВИЖИМИ ИМОТИ и ДФ БЕНЧМАРК ФОНД-1 АКЦИИ И ОБЛИГАЦИИ;

- УД ТИ БИ АЙ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ ЕАД за промяна в договора за депозитарни услуги, сключен между гружеството, действащо от свое име и за сметка на организираниите и управлявани от него ДФ ТИ БИ АЙ КОМФОРТ, ДФ ТИ БИ АЙ ХАРМОНИЯ, ДФ ТИ БИ АЙ ДИНАМИК и банката депозитар СТОПАНСКА И ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА АД;
- УД СТАНДАРТ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД за промяна в договора за депозитарни услуги, сключен между АЛИАНЦ БАНК БЪЛГАРИЯ АД и УД СТАНДАРТ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД, действащо за сметка на ДФ СТАНДАРТ ИНВЕСТМЪНТ ВИСОКОДОХОДЕН ФОНД;
- УД СТАНДАРТ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД за промяна в договора за депозитарни услуги, сключен между ТБ УНИКРЕДИТ БУЛБАНК АД и УД СТАНДАРТ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД, действащо за сметка на ДФ СТАНДАРТ ИНВЕСТМЪНТ МЕЖДУНАРОДЕН ФОНД;
- УД ТИ БИ АЙ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ ЕАД за промяна в договора за депозитарни услуги, сключен между ТБ СТОПАНСКА И ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА АД и УД ТИ БИ АЙ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ ЕАД, действащо от свое име и за сметка на ДФ ТИ БИ АЙ КОМФОРТ, ДФ ТИ БИ АЙ ДИНАМИК и ДФ ТИ БИ АЙ ХАРМОНИЯ.

Общият брой на **разгледаните в КФН рекламни материали** през отчетния период е 26 броя. От разгледаните **рекламни материали за ДФ**, внесени в КФН от управляващите ги УД, заместник-председателят, ръководещ управление „Назор на инвестиционната дейност“, издаде **временна забрана за:**

- публикуването и разпространяването на представения в КФН от УД БЕНЧМАРК АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД рекламен материал, свързан с двата договорни фонда, БЕНЧМАРК ФОНД-4 ЕНЕРГЕТИКА и БЕНЧМАРК ФОНД-5 ЦИЕ;
- разпространяването на представения в КФН от УД СТАНДАРТ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД рекламен материал за радио реклама в електронните медии – радио Classik FM и радио Jazz FM на УД СТАНДАРТ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД;
- разпространяването на представения в КФН от УД БОЛКАН КАПИТАЛ МЕНИДЖМЪНТ АД рекламен материал;
- разпространяването на представения в КФН от УД ЗАГОРА ФИНАКОРП АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД рекламен материал за договорен фонд ЗАГОРА ФИНАКОРП БАЛАНСИРАН ФОНД;
- публикуването и разпространяването на представения в КФН от УД ОББ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД рекламен материал.

БРОЙ КОЛЕКТИВНИ ИНВЕСТИЦИОННИ СХЕМИ И УПРАВЛЯВАЩИ ДРУЖЕСТВА КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2008 г.

Общият брой на лицензираните инвестиционни гружества към края на 2008 г. се запази 11. От тях 2 са от отворен тип (бивши приватизационни фондове, преурегули дейността си като ИД) и 9 са от отворен тип. С новите 23 договорни фонда общият брой на договорните фондове към 31 декември 2008 г. нарасна до 83. С деветте новоучредени гружества през разглеждания период общият брой на лицензираните УД към края на декември 2008 г. стана 38. Броят на предлаганите в България чуждестранни КИС се увеличи до 93.

НОТИФИКАЦИИ

През отчетния период в КФН **постъпиха уведомления** от следните **КИС от гържавни членки**, които възнамеряват да извършват дейност на територията на Република България:

- УД ПАЙЪНИЪР АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ С.А. (Люксембург) във връзка с публичното предлагане на дяловете на два подфонда от ЛЮКСЕМБУРГСКИЯ ФОНД ЧАДЪР ПАЙЪНИЪР ФОНДОВЕ;
- УД СОСИЕТЕ ЖЕНЕРАЛ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ С.А., във връзка с публичното предлагане на дяловете на 11 подфонда от ИД СГАМ ФОНД (Люксембург);
- УД РАЙФАЙЗЕН КЕПИТЪЛ МЕНИДЖМЪНТ (Австрия), за публично предлагане на дяловете на 4 ДФ;
- УД ПИРЕОС АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ - ДРУЖЕСТВО ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ВЗАИМНИ ФОНДОВЕ С.А. (Гърция) за публично предлагане на дяловете на 6 ДФ;
- УД КВС АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ С.А. (Белгия) за публично предлагане на дяловете на едно инвестиционно гружество от отворен тип.

През 2008 г. в КФН постъпи 1 уведомление от местно управляващо дружество (ДСК УПРАВЛЕНИЕ НА АКТИВИ АД), което възнамерява да извършва дейност на територията на Европейския съюз и по-точно на територията на Унгария.

2.1.3

ПУБЛИЧНИ ДРУЖЕСТВА, АКЦИОНЕРНИ ДРУЖЕСТВА СЪС СПЕЦИАЛНА ИНВЕСТИЦИОННА ЦЕЛ И ДРУГИ ЕМИТЕНТИ НА ЦЕННИ КНИЖА

ЛИЦЕНЗИОННА И РАЗРЕШИТЕЛНА ДЕЙНОСТ

Проспекти за публично предлагане на ценни книжа

През отчетния период КФН потвърди проспекти за първично публично предлагане на акции на 28 новопоявили се и вече тързуващи се на БФБ дружества. Бяха потвърдени и 16 проспекта за допускане до търговия на регулиран пазар на емисия акции²¹. Потвърдени от комисията бяха и 26 проспекта за допускане до търговия на регулиран пазар на емисии корпоративни облигации, като за годината няма вписани емисии общински и ипотечни облигации. Откази за потвърждаване бяха издадени по внесените проспекти за публично предлагане на ценни книжа на 5 дружества. Подробна информация за потвърдените проспекти може да бъде намерена в **приложение 2.1.3А**.

Издадени бяха лицензи на 9 дружества за извършване на дейност като дружество със специална инвестиционна цел, като едновременно с това бяха потвърдени и проспектите им за публично предлагане на акции във връзка с първоначалното задължително увеличение на капитала. През разглеждания период комисията постанови 2 откaza за издаване на лиценз за извършване на дейност като дружество със специална инвестиционна цел.

Освен това КФН издаде 7 одобрения на допълнения към сегемте потвърдени проспекта на МЕКОМ АД, АГРО-ФИНАНС АДСИЦ, ЖЕЛЕЗОПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА – ХОЛДИНГОВО ДРУЖЕСТВО АД, УЛПИНА АДСИЦ, ЕКСПАТ БЕТА АДСИЦ, БАЛКАНТУРИСТ ЕЛИТ АД и ДИТ ПРОПЪРТИ АДСИЦ и издаде 3 откaza за издаване на потвърждение на три допълнения на проспект за публично предлагане на УЛПИНА АДСИЦ.

През отчетния период Комисията взе решения за:

- **издаване на одобрение за изменения в Устава на ЗЗ АДСИЦ** (информация относно дружествата може да бъде намерена в **приложение 2.1.2Б**);
- **издаване на одобрение за замяна на обслужващото дружество** на БОЛКАН ЕНД СИИ ПРОПЪРТИС АДСИЦ – ИНДУСТРИАЛ КОМЕРС ЕООД с ново дружество – ХОЛДИНГ ВАРНА А АД;
- **издаване на одобрение** на НЕДВИЖИМИ ИМОТИ СОФИЯ АДСИЦ **за замяна на банката депозитар** БАНКА ПИРЕОС БЪЛГАРИЯ АД с ТБ ИНВЕСТБАНК АД;
- **издаване на одобрение** на АГРО ФИНАНС АДСИЦ **за замяна на обслужващо дружество** ТИ БИ АЙ КОНСУЛТИНГ ЕООД с ПРОФИНЕТ ЕООД;
- **издаване на одобрение** на АКТИВ ПРОПЪРТИС АДСИЦ **за замяна на 3 обслужващи дружества** ОДИТОРСКА КАНТОРА УЗУНОВА ЕООД, ЕЛТА КОНСУЛТ АД и АТRENД ЕООД с ново обслужващо дружество АКТИВ СЪРВИСИЗ ЕООД;
- **издаване на одобрение** на СЕРДИКА ПРОПЪРТИС АДСИЦ **за частична замяна на обслужващо дружество** АЛФА ДИВЕЛОПМЪНТС МЕНИДЖМЪНТ ЕООД с ново обслужващо дружество АЛФА ПРОПЪРТИ МЕНИДЖМЪНТ ЕАД;
- **издаване на одобрение** на АГРОЕНЕРДЖИ АДСИЦ **за замяна на банката депозитар** РАЙФАЙЗЕНБАНК (БЪЛГАРИЯ) ЕАД с ЮРОБАНК И ЕФ ДЖИ БЪЛГАРИЯ АД;
- **издаване на одобрение** на ТУРИН ИМОТИ АДСИЦ **за замяна на обслужващо дружество** ЕЛАНА ПРОПЪРТИ

²¹ С промените от 12.10.2007 г., въведени в НАРЕДБА № 2 от 17.09.2003 г. (за проспектите при публично предлагане и допускане до търговия на регулиран пазар на ценни книжа и за разкриването на информация от публичните дружества и другите емитенти на ценни книжа), вторично публично предлагане се осъществява с потвърждаване на проспект за допускане до търговия на регулиран пазар на ценни книжа.

МЕНИДЖМЪНТ АД с РЕСТА СЪРВИЗ ЕНД МЕНИДЖМЪНТ ООД;

- **издаване на одобрение** на Добринка Димитрова Вичева за **ликвидатор** на ХЮНДАЙ ФИНАНС АДСИЦ.

На основание чл. 62, ал. 2 от АПК бяха издадени следните решения за **поправка на допуснати очевидни фактически грешки**:

- **Решение № 86 - Е от 16 януари 2008 г.** на КФН относно последваща емисия ценни книжа, издадени от ФОНД ЗА ЗЕМЕДЕЛСКА ЗЕМЯ МЕЛ ИНВЕСТ АДСИЦ - в резултат на поправката, изписаното в диспозитива на същото решение „емисия в размер на 7 027 150 лева, разпределена в 7 027 150 броя обикновени, поименни, безналични акции с право на глас, с номинална стойност 1 (един) лев всяка една“, следва да се чете „емисия в размер на 7 017 150 лева, разпределена в 7 017 150 броя обикновени, поименни, безналични акции с право на глас, с номинална стойност 1 (един) лев всяка една“;
- **Решение № 118 - Е от 23 януари 2008 г.** на КФН - в резултат на поправката, изписаното в диспозитива на Решение № 118 - Е от 23.01.2008 г., „съгласно решение на Общо събрание на акционерите на дружеството, проведено на 29.06.2007 г.“, следва да се чете „съгласно решение на Съвета на директорите на дружеството, проведено на 06.12.2007 г.“.

Търговски предложения за закупуване на акции

През отчетния период КФН **постанови издаване на 17 временни забрани** за публикуване на търговите предложения на:

- ИНТЕРКОМ ГРУП ООД за закупуване чрез ИП БУЛЕКС ИНВЕСТ АД на акции на ЯВОР АД;
- КЕЙ БИ СИ БАНК ЛИМИТЕД (Белгия) за закупуване чрез ИП БУЛБРОКЪРС АД на акции на СТОПАНСКА И ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА АД;
- РАДИТА ООД за закупуване чрез инвестиционен посредник ФК ЕВЪР АД на акции на ПОЛЯНИЦА АД (3 временни забрани);
- ЮРОПИЪН ХОТЕЛ ЕНТЪРПРАЙЗИС АД и ИНТЕРНESHЪНЪЛ ЛОДЖИНГ ЪФ БЪЛГАРИЯ АД за закупуване чрез ИП ЕФГ СЕКЮРИТИС БЪЛГАРИЯ ЕАД на акции на СОФИЯ ХОТЕЛ БАЛКАН АД;
- БЪЛГАРИЯ ИНВЕСТМЪНТ ГРУП ЕООД за закупуване чрез ИП СТАТУС ИНВЕСТ АД на акции на СТАТУС ИМОТИ АДСИЦ;
- АРОМА АД за закупуване чрез ИП БУЛБРОКЪРС АД на акции на АСТЕРА КОЗМЕТИКС АД (производството не е приключило);
- СИГМА КОНСУЛТИНГ ООД за закупуване чрез СОФИЯ ИНТЕРНESHЪНЪЛ СЕКЮРИТИЗ АД на акции на ЦИГАРЕНА ФАБРИКА - ПЛОВДИВ АД;
- БИЗНЕС ЦЕНТЪР ИЗГРЕВ ЕООД за закупуване чрез ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА АД на акции на СЛЪНЦЕ СТАРА ЗАГОРА ТАБАК АД;
- МЕЛ ХОЛДИНГ АД за закупуване чрез ИП БУЛБРОКЪРС ЕАД на акции на СВИНЕВЪДСТВО СТАМБОЛОВО АД;
- МЕЛ ХОЛДИНГ АД за закупуване чрез ИП БУЛБРОКЪРС ЕАД на акции на МЕСОКОМБИНАТ БУРГАС АД;
- ТЕХМАШ ООД за закупуване чрез ИП ЕВРО ФИНАНС АД на акции на ЗИНО АД;
- Танчо Димитров Михайлов за закупуване чрез ИП ЕВРО ФИНАНС АД на акции на ИНО АД;
- Маркар Татеос Ширинян за закупуване чрез ДИЛИНГОВА ФИНАНСОВА КОМПАНИЯ АД на акции на МЕТРОН АД;
- ПИ ЕФ ЕЙЧ СИ ЕСТАБЛИШМЪНТ (гр. Вадуц, Княжество Лихтенщайн) за закупуване чрез ИП ПЪРВА ФИНАНСОВА БРОКЕРСКА КЪЩА ООД на акции на БАЛКАНТУРИСТ ЕЛИТ АД;
- ФЕЪРПЛЕЙ ИНТЕРНESHЪНЪЛ АД за закупуване чрез ИП ФОУКАЛ ПОЙНТ ИНВЕСТМЪНТС АД на акции на ФЕЪРПЛЕЙ РЕЗИДЕНШЪЛ ПРОПЪРТИС АД.

До 31.12.2008 г. КФН издаде една окончателна забрана за публикуване на търгово предложение на:

- РАДИТА ООД за закупуване чрез ИП ФК ЕВЪР АД на акции на ПОЛЯНИЦА АД.

След разглеждане на постъпилите документи и на регистрираните търговски предложения, респективно кориги-

раните търговски предложения, комисията взе решение **да не налага окончателна забрана за публикуване на 16 търговски предложения и на практика бе позволено да бъдат публикувани търговите предложения** на:

- КЕЙ БИ СИ БАНК ЛИМИТЕД (Белгия) за закупуване чрез ИП БУЛБРОКЪРС АД на акции на СТОПАНСКА И ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА АД;
- ИНТЕРКОМ ГРУП ООД за закупуване чрез ИП БУЛЕКС ИНВЕСТ АД на акции на ЯВОР АД;
- ЮРОПИЪН ХОТЕЛ ЕНТЪРПРАЙЗИС АД и ИНТЕРНЕТЪНЪЛ ЛОДЖИНГ ЪФ БЪЛГАРИЯ АД за закупуване чрез ИП ЕФГ СЕКЮРИТИС БЪЛГАРИЯ ЕАД на акции на СОФИЯ ХОТЕЛ БАЛКАН АД;
- РАДИТА ООД за закупуване чрез инвестиционен посредник ФК ЕВЪР АД на акции на ПОЛЯНИЦА АД (2 решения за не налагане на окончателна забрана);
- БЪЛГАРИЯ ИНВЕСТМЪНТ ГРУП ЕООД за закупуване чрез ИП СТАТУС ИНВЕСТ ЕАД на акции на СТАТУС ИМОТИ АД-СИЦ;
- МЕЛ ХОЛДИНГ АД за закупуване чрез ИП БУЛБРОКЪРС ЕАД на акции на МЕСОКОМБИНАТ БУРГАС АД;
- СИГМА КОНСУЛТИНГ ООД за закупуване чрез СОФИЯ ИНТЕРНЕТЪНЪЛ СЕКЮРИТИЗ АД на акции на ЦИГАРЕНА ФАБРИКА - ПЛОВДИВ АД (2 решения за не налагане на окончателна забрана);
- МЕЛ ХОЛДИНГ АД за закупуване чрез ИП БУЛБРОКЪРС ЕАД на акции на СВИНЕВЪДСТВО СТАМБОЛОВО АД;
- Танчо Димитров Михайлов за закупуване чрез ИП ЕВРО ФИНАНС АД на акции на ИНО АД;
- ТЕХМАШ ООД за закупуване чрез ИП ЕВРО ФИНАНС АД на акции на ЗИНО АД;
- Маркар Татеос Ширинян за закупуване чрез ДИЛИНГОВА ФИНАНСОВА КОМПАНИЯ АД на акции на МЕТРОН АД;
- ПИ ЕФ ЕЙЧ СИ ЕСТАБЛИШМЪНТ (гр. Вагуц, Княжество Лихтенщайн) за закупуване чрез ИП ПЪРВА ФИНАНСОВА БРОКЕРСКА КЪЩА ООД на акции на БАЛКАНТУРИСТ ЕЛИТ АД;
- ХОЛДИНГ ВАРНА АД за закупуване чрез ИП ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА АД на акции на СВ. СВ. КОНСТАНТИН И ЕЛЕНА ХОЛДИНГ АД;
- ФЕЪРПЛЕЙ ИНТЕРНЕТЪНЪЛ АД за закупуване чрез ИП ФОУКАЛ ПОЙНТ ИНВЕСТМЪНТС АД на акции на ФЕЪРПЛЕЙ РЕЗИДЕНШЪЛ ПРОПЪРТИС АД.

През отчетния период е прекратено образуването производството относно постъпило търгово предложение от БИЗНЕС ЦЕНТЪР ИЗГРЕВ ЕООД за закупуване чрез ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА АД на акции на СЛЪНЦЕ СТАРА ЗАГОРА ТАБАК АД. През годината са разгледани и 2 заявления по чл. 157а от ЗППЦК за принудително изкупуване на акциите от останалите акционери на СИБАНК АД и ЦИГАРЕНА ФАБРИКА – ПЛОВДИВ АД.

Вписани и отписани емисии ценни книжа от регистъра, воден от КФН

През 2008 г. в регистъра, воден от КФН, бяха вписани **37 емисии акции в процес на емитиране, 54 последващи емисии акции, 26 емисии корпоративни облигации и 23 емисии дялове.**

През отчетния период бяха вписани **38 последващи емисии акции**, издадени в резултат на увеличение на капитала. От публичния регистър на комисията, за същия период, бяха **отписани 22 емисии ценни книжа.**

Подробна информация за вписаните и отписаните емисии ценни книжа се съдържа в **приложение 2.1.3Б.**

Вписани и отписани публични дружества и групи емитенти на ценни книжа

През отчетния период в регистъра на публичните дружества и групи емитенти на ценни книжа, воден от КФН по чл. 30, ал. 1, т. 3 от ЗКФН, бяха вписани **24²² дружества и отписани 13 публични дружества и емитенти.** През 2008 г. бе отменено решението, с което ПАРАХОДСТВО БЪЛГАРСКИ МОРСКИ ФЛОТ ЕАД е вписано като публично дружество в регистъра, воден от КФН. Подробна информация за вписаните и отписани дружества може да намерите в **приложение 2.1.3В.**

През 2008 г. **КФН отне един лиценз** за извършване на дейност като дружество със специална инвестиционна

²² В този брой не се включват дружествата, получили лиценз през 2008 г. за извършване на дейност като АДСИЦ, за които до края на отчетния период не е издадено решение за вписване като публично дружество в регистъра, воден от КФН.

цел на ХЮНДАЙ ФИНАНС АДСИЦ. Беше открито и прекратено едно производство по отнемане на издадения лиценз за извършване на дейност като дружество със специална инвестиционна цел на УЛПИНА АДСИЦ, а също така бе прекратено производство по отнемане на издадения лиценз за извършване на дейност като дружество със специална инвестиционна цел на СТАТУС ИМОТИ АДСИЦ.

Преобразуване на публични дружества

През отчетния период заместник – председателят на КФН, ръководещ управление „Надзор на инвестиционната дейност“, издаде **две одобрения за преобразуване чрез вливане на:**

- БТК МОБАЙЛ ЕООД в БЪЛГАРСКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ АД съгласно договор за вливане, подписан между двете дружества от 18.06.2008 г.;
- БЪЛГАРСКА СОНДАЖНА КОМПАНИЯ ЕООД, ГЕОФИЗИЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ ЕООД, ПЕТРО ГАЗ АНТИКА ЕООД и ХИМИМПОРТ ОЙЛ ЕАД в ПРОУЧВАНЕ И ДОБИВ НА НЕФТ И ГАЗ АД съгласно договор за преобразуване чрез вливане, подписан между дружествата от 28.11.2008 г.

Вписване на професионални инвеститори в регистъра, воден от КФН

През 2008 г. няма вписани лица в регистъра на професионалните инвеститори.

БРОЙ ПУБЛИЧНИ ДРУЖЕСТВА, АКЦИОНЕРНИ ДРУЖЕСТВА СЪС СПЕЦИАЛНА ИНВЕСТИЦИОННА ЦЕЛ И ДРУГИ ЕМИТЕНТИ НА ЦЕННИ КНИЖА КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2008 г.

Към 31 декември 2008 г. общият брой на вписаните в регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 3 от ЗППЦК **публични дружества и групи емитенти на ценни книжа е 391**. Броят на лицензираните **АДСИЦ** към края на разглеждания период е вече **69**, от които **9** са за **секюритизация на вземания, а 60 - за секюритизация на недвижими имоти**.

НОТИФИКАЦИИ НА ПРОСПЕКТИ ПО ЧЛ. 18 ОТ ДИРЕКТИВАТА ЗА ПРОСПЕКТИТЕ

През 2008 г. в КФН постъпиха нотификации на проспекти по чл. 18 от Директивата за проспектите от:

- Societe Generale – нотификация на проспект;
- JOHNSON & JOHNSON – нотификация на проспект;
- Societe Generale – 2 допълнения към проспект;
- Hewlett-Packard Company - допълнение към проспект.

През отчетния период в КФН не постъпиха нотификации на местни публични дружества и емитенти, желаещи да извършват дейност на територията на ЕС.

22

ЛИЦЕНЗИОННА ДЕЙНОСТ, РАЗРЕШИТЕЛНИ РЕЖИМИ И НОТИФИКАЦИИ В ОБЛАСТТА НА ЗАСТРАХОВАНЕТО И ДОБРОВОЛНОТО ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ

ЛИЦЕНЗИОННА И РАЗРЕШИТЕЛНА ДЕЙНОСТ

Разрешения, издадени от комисията

През 2008 г. Комисията за финансов надзор не издаде **нови лицензи** за извършване на застрахователна дейност. КФН издаде лиценз за извършване на презастрахователна дейност на ДЖИ ПИ ПРЕЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД, с което на българския пазар стъпи първият професионален презастраховател.

В областта на доброволното здравно осигуряване през 2008 г. се отчита увеличение на броя на заяви-

телите за издаване на лицензия за извършване на дейност спрямо предходните години. КФН издаде пет нови лицензии на:

- ОБЩИНСКА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА АД;
- ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА ПРАЙМ ХЕЛТ АД;
- ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛЕН ФОНД ЕВРОПА АД;
- ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛЕН ФОНД ВАЙС МЕДИКА АД;
- ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛЕН ФОНД ДАЛЛБОГГ: ЖИВОТ И ЗДРАВЕ ЕАД.

През отчетния период бе проведен един **изпит за застрахователни брокери**, на който се явиха **9** кандидати за придобиване на професионална квалификация и 7 от тях издържаха изпита. Проведен бе и един изпит за **признаване на правоспособност на отговорен актюер**, до който бяха допуснати **15 актюери**. От тях 9 издържаха изпита, като на 4 бе призната пълна правоспособност, а на останалите - частична правоспособност.

През разглеждания период в регистъра на комисията бяха вписани **4 нови одитори**.

Допълнителни лицензии, издадени от КФН

През отчетния период комисията издаде 2 лиценза за нов вид застраховка на ЗК ДСК ГАРАНЦИЯ АД – за застраховка „Разни финансови загуби“, и на ЗАД ВИКТОРИЯ – за застраховка „Релсови превозни средства“, както и едно разрешение на ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ АД за предлагане на нов здравноосигурителен пакет „Дентална медицина“.

Индивидуални административни актове, издадени от заместник-председателя на КФН, ръководещ управление „Застрахователен надзор“

През 2008 г. бяха издадени следните решения на заместник-председателя на КФН, ръководещ управление „Застрахователен надзор“, при прилагане на разрешителни и одобрителни режими по Кодекса за застраховането и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане:

- решения за **вписването** в регистъра на КФН на **49** нови **застрахователни брокери**;
- решения за **отнемане** на регистрацията на **8 застрахователни брокери**;
- **113** решения за одобрение на **членове на управителни и контролни органи и на ръководители на служби за вътрешен контрол** на застрахователи и здравноосигурителни дружества (70 одобрения за членове на управителни и контролни органи на застрахователи, 35 одобрения за членове на управителни и контролни органи на здравноосигурителни дружества и 6 одобрения за ръководители на служби за вътрешен контрол);
- решение за **отказ за одобрение на 8** лица за **членове на управителни и контролни органи на застрахователи** и на **едно лице за ръководител на служба за вътрешен контрол**.

БРОЙ НА ЗАСТРАХОВАТЕЛИТЕ, ЗАСТРАХОВАТЕЛНИТЕ БРОКЕРИ, ЗАСТРАХОВАТЕЛНИТЕ АГЕНТИ И ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНИТЕ ДРУЖЕСТВА КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2008 г.

Към 31 декември 2008 г. поднадзорни лица на КФН чрез нейното специализирано управление „Застрахователен надзор“ са:

- застрахователи по общо застраховане – **20** дружества;
- застрахователи по животозастраховане – **17** застрахователя, вкл. 2 взаимозастрахователни кооперации;
- здравноосигурителни дружества – **20** дружества.

В края на 2008 г. дейност по застрахователно посредничество извършват **275 застрахователни брокери**.

В **електронния регистър на регистрираните агенти** през годината са вписани 19 291 застрахователни агенти, с което общият им брой към края на годината достига **60 194**, в т.ч. 798 агенти, извършващи посредническа дейност в полза на клоновете на застрахователи от сръжжави членки. Застрахователните агенти **юридически лица са 4 006**, **едноличните търговци - 3 101**, а **физическите лица - 53 087**.

НОТИФИКАЦИИ

През отчетния период в комисията бяха **получени**:

- **75** нотификации от **застрахователи от държава членки** за извършване на дейност на територията на Република България при ползване на правото на свободно предоставяне на услуги, с което общият им брой възлиза на **239**;
- **511** нотификации от **застрахователни посредници от държава членки** за извършване на дейност на територията на Република България при условията на свободно предоставяне на услуги, с което общият им брой възлиза на **928**;
- **4** нотификации от **български застрахователи** във връзка с правото на свободно предоставяне на услуги на територията на други държави членки, с което общият им брой възлиза на 7. Това са: ЗД ЕВРО ИНС АД – за всички държави членки; ДЗИ – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД – за Румъния; ЗАД ДЗИ – за Румъния; ЕЙ АЙ ДЖИ БЪЛГАРИЯ ЗД ЕАД – за Румъния и Гърция; ЗАД БУЛСТРАД – за Румъния и Гърция; ЗАД АРМЕЕЦ – за Белгия, Франция, Германия, Италия, Холандия, Дания, Великобритания, Гърция, Португалия, Испания, Унгария, Чехия и Румъния; и ИНТЕРАМЕРИКАН БЪЛГАРИЯ ЗАЕД – за Белгия, Холандия и Гърция;
- от **български застрахователни брокери** през 2008 г. не са получени нотификации във връзка с правото на свободно предоставяне на услуги по застрахователно посредничество на територията на други държави членки, съответно общият им брой се запази на **4**, а именно:
  - АЙ ПИ ЕС СЪРВИСИС ООД – за Великобритания;
  - МАРИНС ИНТЕРНЕТЪНЪЛ ЕООД – за всички държави членки на ЕС;
  - ИНСТРЕЙД ЕООД – за Франция, Гърция, Литва, Австрия и Румъния;
  - КАПМАН БРОКЕР ООД – за Великобритания, Испания, Малта, Холандия, Германия, Австрия, Гърция, Белгия, Чехия и Ирландия.

От правото на учредяване се възползваха **4 застрахователя от държава членки** чрез своите клонове на територията на Република България, с което общият им брой възлиза на 8, а именно:

- КАРДИФ - ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ, КЛОН БЪЛГАРИЯ;
- КАРДИФ - ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ, КЛОН БЪЛГАРИЯ;
- ЗАД АЙ ЕН ДЖИ - КЛОН СОФИЯ;
- КЮ БИ И ИНТЕРНЕТЪНЪЛ ИНШУРЪНС (ЮРЪП) ЛИМИТИД - КЛОН СОФИЯ;
- ЕЙ АЙ ДЖИ ЮРЪП (AIG EUROPE S.A., France);
- КОФАС АВСТРИЯ КРЕДИТФЕРЗИХЕРУНГ (COFACE AUSTRIA KREDITVERSICHERUNG AG, Austria);
- АКСЕРИА ПРЕВОАЯНС (AXERIA PREVOYANCE, France);
- АКСЕРИА ИАРД“ (AXERIA IARD, France).

23

ЛИЦЕНЗИОННА ДЕЙНОСТ, РАЗРЕШИТЕЛНИ РЕЖИМИ И НОТИФИКАЦИИ В ОБЛАСТТА НА ДОПЪЛНИТЕЛНОТО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

ЛИЦЕНЗИОННА И РАЗРЕШИТЕЛНА ДЕЙНОСТ

През отчетния период КФН издаде един нов лиценз на ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ АД за извършване на дейност по допълнително пенсионно осигуряване.

В рамките на своите компетенции заместник-председателят, ръководещ управление „Осигурителен надзор“, издаде през отчетния период следните 3 разрешения за управление на фондове за допълнително пенсионно осигуряване:

- Решение за издаване на разрешение на ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ АД за управление на УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ;

- Решение за издаване на разрешение на ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ АД за управление на ПРОФЕСИОНАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ;
- Решение за издаване на разрешение на ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ АД за управление на ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ.

Освен това бяха взети следните 3 решения за даване или отказ за даване на разрешения за **промени в акционерния състав** на пенсионноосигурително дружество:

- Решение, с което не се дава разрешение на ДЕРАМКО ФАЙНЕНШЪЛС-БЪЛГАРИЯ ЕООД да придобие акционерно участие в ПОД БЪДЕЩЕ АД;
- Решение, с което не се дава разрешение на ОНАРТА КОНСУЛТС-БЪЛГАРИЯ ЕООД да придобие акционерно участие в ПОД БЪДЕЩЕ АД;
- Решение, с което се дава разрешение на ТИ БИ АЙ ЕЙЧ ФАЙНЕНШЪЛ СЪРВИСИЗ ГРУП Н.В. (Холандия), да придобие от ЗАД БУЛСТРАД АД пряко 12,29 на сто от капитала на ПОК ДОВЕРИЕ АД.

През отчетния период заместник-председателят на КФН, ръководещ управление „Осигурителен надзор“, взе 8 решения за **одобрение на изменения и допълнения на правилници за организацията и дейността** на фондове за допълнително пенсионно осигуряване, като през първото тримесечие те бяха 2 на брой, през второто тримесечие – 2, и 4 в периода 01.10.2008 - 31.12.2008 г.

През 2008 г. бе взето едно решение за одобрение на изменения и допълнения в правилата за оценка на активите и пасивите на пенсионноосигурително дружество и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване.

БРОЙ НА ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНИТЕ ДРУЖЕСТВА И ФОНДОВЕТЕ ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2008 г.

Към края на 2008 г. дейност по допълнително пенсионно осигуряване осъществяват десет лицензирани пенсионноосигурителни дружества. Всички те са учредили и управляват и двата типа фондове за допълнително задължително пенсионно осигуряване (универсален и професионален), както и фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване. Две пенсионноосигурителни дружества управляват и доброволни пенсионни фондове по професионални схеми. Следователно лицензираните 10 пенсионноосигурителни дружества управляват общо 32 пенсионни фонда – 10 универсални, 10 професионални, 10 доброволни и два доброволни пенсионни фонда по професионални схеми.

НОТИФИКАЦИИ

През отчетния период в комисията бе получено уведомление от пенсионния регулатор на Великобритания, с което се съобщава за намерението на „Рио Тинто Интернешънъл Пеншън Фънд“ да поеме управлението на професионална схема на българско предприятие осигурител. Чрез надзорния орган на Великобритания до чуждестранната осигурителна институция са изпратени извлечение от българското социално и трудово законодателство, относимо към осигуряването по професионални схеми, както и образец на регистрационно заявление. Продължава да се води кореспонденция за уточняване на параметрите на схемата. Към настоящия момент същата не е вписана във водения от КФН регистър на професионалните схеми.

През годината в КФН не е постъпвало уведомление за намерение на лицензирано от нея пенсионноосигурително дружество да управлява професионална схема на предприятие осигурител от друга държава-членка на ЕС.

3 НАДЗОРНА ДЕЙНОСТ

Във функцията си на надзорен орган Комисията за финансов надзор извършва дистанционен контрол и проверки на място на поднадзорните лица в рамките на небанковия финансов сектор.

Дистанционният контрол се изразява в проверка на представяните от поднадзорните лица в комисията нормативно изискуеми документи. Ако установи непълноти или несъответствия в представените документи, КФН изисква от поднадзорните лица да ги отстранят или коригират. Комисията извършва контрол и посредством проверки на място, които могат да бъдат планови или тематични, както и по сигнали и жалби, получени по отношение дейността на поднадзорните лица.

3.1 НАДЗОРНА ДЕЙНОСТ В ОБЛАСТТА НА ИНВЕСТИЦИОННАТА ДЕЙНОСТ

Надзорът над инвестиционната дейност в КФН се извършва от дирекция „Надзорна дейност“ към управление „Надзор на инвестиционната дейност“. Дейността на дирекцията се осъществява от два отдела - „Инвестиционни посредници и пазари на ценни книжа“ и „Емитенти на ценни книжа“.

Осъществяваният от дирекцията надзор се изразява в извършване на специализиран надзор по отношение прилагането и спазването на изискванията на Закона за публичното предлагане на ценни книжа, Закона за пазарите на финансови инструменти, Закона за гружествата със специална инвестиционна цел, Закона срещу пазарните злоупотреби с финансови инструменти, Закона за допълнителния надзор върху финансовите конгломерати и подзаконовите актове по прилагането им от страна на регулираните пазари на ценни книжа, Централен депозитар, инвестиционните посредници, брокерите и инвестиционните консултанти, публичните гружества и другите емитенти на ценни книжа, акционерните гружества със специална инвестиционна цел, инвестиционните и управляващите гружества.

3.1.1 ИНВЕСТИЦИОННИ ПОСРЕДНИЦИ, ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР И РЕГУЛИРАНИ ПАЗАРИ

Надзорът над инвестиционните посредници през отчетния период бе извършван чрез проверка и анализ на отчетите за капиталова адекватност и ликвидност, счетоводните баланси и отчетите за приходите и разходите на ИП, постъпващи ежемесечно в КФН. Това позволи да се следи текущото финансово състояние на инвестиционните посредници. При констатиране на непълноти и несъответствия между записите по счетоводния баланс, отчета за приходите и разходите и отчета за капиталовата адекватност и ликвидността с писма бе изисквано от съответните ИП да отстранят грешките, като внесат коригирани документи. При установяване на нарушения на нормативните изисквания за капиталова адекватност и ликвидност бяха извършвани допълнителни проверки на място на дейността на съответните инвестиционни посредници, като при тяхното потвърждаване бяха съставяни актове за установяване на административно нарушение (АУАН) или бе препоръчвано предприемане на конкретни мерки.

През 2008 г. КФН приключи 51 проверки на инвестиционни посредници, от които 21 бяха планови, 7 бяха тематични и 23 – документални. От общия брой проверки, на място бяха извършени 28, а дистанционно - 22.

Проверките приключват със съставяне на констативни протоколи и в случаите на нарушение на нормативните актове – със съставяне на АУАН. В резултат на осъществяваната от комисията надзорна дейност бяха съставени 69 АУАН на инвестиционни посредници. Най-често срещаните нарушения в сферата на дейност на инвестиционните посредници през годината бяха, както следва:

- нарушение на изискванията по **чл. 34, ал. 1, прегл. първо от ЗПФИ** инвестиционният посредник да отдели своите финансови инструменти и парични средства от тези на клиентите си – 12 акта;
- нарушение на изискванията по **чл. 40, ал. 2, прегл. първо от ЗПФИ** инвестиционният посредник да представя на зам.-председателя два пъти годишно - към 30 юни и 31 декември, в десетдневен срок от посочените дати, списък на лицата, които притежават пряко или непряко квалифицирано участие, както и данни за при-

тежаваните от тях гласове в общото събрание – 17 акта;

- нарушение на изискванията по **чл. 29, ал. 5 от Наредба № 38** инвестиционният посредник да предприема необходимите действия, за да осигури, че депозираните съгласно ал. 1 от същия член парични средства на клиенти се водят по индивидуални сметки или сметка на клиентите, отделно от паричните средства на инвестиционния посредник – 10 акта;

- нарушение на изискванията по **чл. 35, ал. 2 от Наредба № 38** инвестиционният посредник да проверява в депозитарна институция дали финансовите инструменти, за които се отнася нареждането за продажба, са налични по подсметка на клиента, дали са блокирани и дали върху тях е учреден залог или е наложен запор – 5 акта;

- нарушение на изискванията по **чл. 19, ал. 1 от Наредба № 35** стойността на собствения капитал по счетоводен баланс да не е по-малка от минималния размер на началния капитал по чл. 4 от същата наредба съобразно обхвата на издадения лиценз - 7 акта.

През годината не бяха наложени принудителни административни мерки (ПАМ) към някои от инвестиционните посредници.

Бяха издадени общо **59** наказателни постановления за извършени нарушения на: 1) чл. 6 и 40 от **Наредба 1** за изискванията към дейността на инвестиционните посредници; 2) чл. 2, 29 и 85 от **Наредба 38** за изискванията към дейността на инвестиционните посредници; 3) чл. 14 от **Наредба 7** за изискванията, на които трябва да отговарят физическите лица, които по договор непосредствено извършват сделки с ценни книжа и инвестиционни консултации относно ценни книжа, както и реда за придобиване и отнемане на правото да упражняват такава дейност; 4) чл. 12, 13, 18, 76 и 150 от **Наредба 35** за капиталовата адекватност и ликвидността на инвестиционните посредници.

През 2008 г. в комисията постъпиха и бяха окомплектовани **66 жалби** срещу наказателни постановления и **една жалба** срещу индивидуален административен акт на зам.-председателя на КФН, ръководещ управление „Надзор на инвестиционната дейност“.

3.1.2

ПУБЛИЧНИ ДРУЖЕСТВА И ДРУГИ ЕМИТЕНТИ НА ЦЕННИ КНИЖА, АКЦИОНЕРНИ ДРУЖЕСТВА СЪС СПЕЦИАЛНА ИНВЕСТИЦИОННА ЦЕЛ, КОЛЕКТИВНИ ИНВЕСТИЦИОННИ СХЕМИ И УПРАВЛЯВАЩИ ДРУЖЕСТВА

През 2008 г. отдел „Емитенти на ценни книжа“ осъществи специализиран надзор чрез провеждане на дистанционен контрол и проверки на място по отношение на дейността на общо 606 поднадзорни лица - 391 публични дружества и емитенти, 70 АДСИЦ (включително едно дружество, което е обявено в ликвидация и е с отнет лиценз, но продължава да бъде публично дружество до прекратяване на процеса по ликвидация), 38 управляващи дружества, 11 инвестиционни дружества и 83 договорни фонда и 13 чуждестранни колективни инвестиционни схеми (по данни към 31.12.2008 г.).

ДИСТАНЦИОНЕН КОНТРОЛ

Дистанционният контрол, който КФН осъществява, се изразява в проверка на постъпващите в комисията документи от дружествата и в текущ мониторинг на публично разкриваната от поднадзорните лица информация. Процесът на вписването на обстоятелствата и на промените в тях в регистрите, водени от КФН, е свързан с преглед и анализ на внесените документи. Осъществяваният надзор от експертите от отдела се изразява в преглед на всички постъпващи в КФН документи, преценка от страна на експертите относно пълнотата на документите и предприемане на последващи действия по вписване на съответните обстоятелства във водените от КФН регистри.

На предварителна проверка подлежат и постъпващите в комисията заявления за вписване на промени в обстоятелствата за дружествата, уведомления за важната информация, влияеща върху цената на ценните книжа, уведомления за промени в дяловото участие по чл. 145 ЗППЦК, уведомления за дивидент, както и много други

документи. През 2008 г. бяха внесени на хартиен носител в КФН около **4 200** документа, които бяха прегледани и обработени от експертите от отдела и вписани в съответни разпореждания с цел даване на публичност на съответните обстоятелства. Прегледани и обработени бяха още **10 900** документа, изпратени до КФН чрез системата E-Register. Въз основа на гореспоменатите документи през отчетния период бяха вписани в регистрите на КФН и съответно бе осъществена проверка на **5 008** годишни и тримесечни отчети, консолидирани такива, месечни отчети, допълнения към тях, както и уведомления за текущия етап на производството по несъстоятелност и ликвидация на дружествата през 2008 г., като **2 628 са проверките** на представените отчети и допълненията към тях относно пълнотата и непротиворечивостта на представената информация. Освен това бяха осъществени още около **14 200** вписвания на емисионната стойност и цената на обратно изкупуване на договорните фондове и инвестиционните дружества от отворен тип.

Всички постъпили в КФН материали във връзка със свикването и провеждането на общите събрания на акционерите (ОСА) на публичните дружества - покани за свикване на ОСА, обявяването им в Търговския регистър, материали, мотивирани доклади, протоколи от ОСА, вземане на законосъобразни решения от ОСА, се проверяват от експертите в отдела. За отчетния период бяха извършени **1 078** такива тематични документални проверки и след тяхното осъществяване информацията по тях бе вписана в регистъра на публичните дружества и групите емитенти на ценни книжа, воден от КФН.

Във връзка с подадени в КФН заявления за прихващане или възстановяване на надвнесени суми експерти от отдела разгледаха наличните документи и изготвиха становища с мнение за издаване на индивидуален административен акт (решение на председателя на КФН) за **15** дружества.

Бяха извършени **28 документални проверки** във връзка с издаване на решение на зам.-председателя, ръководещ управление „Назор на инвестиционната дейност“, за **одобрения на програми** с мерки за приважане на активите на УД в съответствие с нормативните изисквания за организирани и управлявани от него ДФ.

Във връзка с осъществяване на надзорните функции по разкриването на важната информация, влияеща върху цената на ценните книжа, в отдела е установен процес на текущ мониторинг на публично разкриваната от поднадзорните лица информация („ad hoc“ информация). Този процес включва ежедневен преглед на публикуваната в средствата за масово осведомяване, в т. ч. и електронните медии, информация от и за публичните дружества и групите емитенти на ценни книжа. Извършва се документална проверка на база наличните в КФН документи относно разкриването на вече оповестената информация съобразно изискванията на ЗППЦК и Наредба № 2. При наличие на данни за възможни закононарушения, до съответните лица се изпращат писма, с които се изискват допълнителна информация и документи, и се извършва документална тематична проверка. През отчетния период бяха извършени **147** такива проверки, при които не бяха констатирани нарушения. Периодично (на всеки две седмици) отделът изготвя докладна записка до председателя на КФН чрез зам.-председателя, ръководещ управление „Назор на инвестиционната дейност“, за извършените от дирекцията действия във връзка с установения процес на текущ мониторинг.

През 2008 г. бяха извършени **65** тематични проверки във връзка с изискванията на чл. 145 ЗППЦК относно разкриването на дялово участие в капитала на публично дружество, друг емитент на ценни книжа и АДСИЦ. Проверките се базират на информацията, постъпваща от Централен депозитар АД, и представените уведомления по чл. 145 ЗППЦК.

Във връзка с осъществяването на дистанционен контрол, освен посочените по-горе проверки бяха извършени още **65** тематични проверки на поднадзорните лица на отдела. В зависимост от всеки конкретен случай бяха предприети и съответните мерки.

През годината бяха осъществени **224** групи документални проверки, които по своята същност са тематични и се извършват на място в КФН въз основа на обща заповед на зам.-председателя, ръководещ управление „Назор на инвестиционната дейност“ (Заповед № 35/18.02.2008 г.). **24** от тях бяха инициирани от постъпили жалби и сигнали, а **89** бяха във връзка със запитвания на поднадзорни лица, акционери в дружествата, притежатели на дялове на КИС, граждани или гържавни органи. Освен това при прегледа на представяните в КФН документи и съмнения за закононарушения отделът се самосезира по определени казуси и извърши

111 проверки. При гореспоменатите 224 проверки обикновено бяха изисквани допълнително документи, пояснения или обяснения от съответното поднадзорно лице, правеха се допълнителни справки в Централния депозитар, Агенцията по приходите, МВР и други държавни органи с цел изясняване на фактическата обстановка (при проверките, по които КФН се самосезира, бяха изисквани допълнително документи във връзка с чл. 114 ЗППЦК, провеждане на ОСА, данни в отчетите и т.н.). Обикновено проверките завършваха с докладни записки до зам.-председателя, ръководещ управление „Надзор на инвестиционната дейност“, с които бе информиран за констатациите по извършените проверки и предприемането на съответни действия – ангажиране на административнонаказателна отговорност, предприемане на конкретни действия с цел защита интересите на акционерите. Проверките, при които нямаше констатирани нарушения, приключваха единствено със събирането на доказателствен материал. За резултатите от проверките по сигнал или жалба, съответните лица бяха уведомявани с писма.

ПРОВЕРКИ НА МЯСТО

През отчетния период бяха открити и приключиха общо 46 проверки на място по седалище на гружествата, в т.ч. 3 тематични проверки, като от тях бяха:

- 24 планови проверки на АДСИЦ и обслужващите ги гружества;
- 12 планови проверки на управляващи гружества и управляваните от тях ДФ и ИД;
- 4 извънредни тематични проверки на УД и 5 проверки на управляваните от тях ДФ и ИД, като 2 от тях бяха осъществени съвместно със служители от отдел „Пазарни анализи“;
- една насрещна проверка на гружество, което не е поднадзорно на КФН лице.

Проверките приключиха със съставяне на констативни протоколи. Съвместни проверки с други институции не бяха осъществени.

ПРИНУДИТЕЛНИ АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ, АКТОВЕ ЗА УСТАНОВЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНО НАРУШЕНИЕ И НАКАЗАТЕЛНИ ПОСТАНОВЛЕНИЯ

При констатирани нарушения на ЗКФН, ЗППЦК, ЗДСИЦ, ЗПЗФИ и подзаконовите нормативни актове по прилагането им нарушителите се поканват с писмо в КФН за изясняване на фактическата обстановка и ангажиране на административнонаказателна отговорност. В случай на неявяване на същите, се съставят актове за установяване на административно нарушение (АУАН) при условията на чл. 40 от Закона за административните нарушения и наказания в отсъствие на нарушителя. Тези актове се изпращат за връчване с писмо до съответната община.

Погробна информация относно съставените през 2008 г. 132 АУАН съгласно гореспоменатата процедура може да бъде намерена в **приложение 3.1.2**. Сред най-често нарушените разпоредби бяха:

- **чл. 31 от Наредба 2** – непредставени или представени със закъснение в КФН и на обществеността тримесечни и годишни финансови отчети за дейността от публични гружества и други емитенти на ценни книжа – 37 акта;
- **чл. 221, ал. 6 във връзка с чл. 212, ал. 1, т. 1 ЗППЦК** – несъобразяване с приложена ПАМ – 30 акта;
- **чл. 145 ЗППЦК** – неразкриване на дялово участие в капитала на публично гружество, груг емитент на ценни книжа и АДСИЦ – 10 акта;
- **чл. 114, ал. 1, т. 1, буква „б“ ЗППЦК** във връзка с чл. 114, ал. 5, т. 3 ЗППЦК – разпореждане с активи от управителните органи на публично гружество без изрично овластяване от ОСА на гружеството – 9 акта.

Същевременно през годината с цел предотвратяване и преустановяване на административни нарушения КФН откри 578 процедури по прилагане на ПАМ, прекрати 428 и приложи 120. Останалите 30 открити производства приключиха през месец януари 2009 г., като 26 бяха прекратени и 4 бяха приложени. В обобщен вид данните за броя открити и прекратени ПАМ имат следния вид:

Процедура	Приложена ПАМ
Задължава дружеството да ПРЕДСТАВИ финансов отчет (тримесечен/годишен)	7
Задължава дружеството да отстрани НЕПЪЛНОТИ във финансовия отчет (тримесечен/годишен)	50
Задължава членовете на управителния орган на дружеството да предложат на ОСА да НЕ СЕ ПОДЛАГА НА ГЛАСУВАНЕ определена точка от дневния ред, да ДОПЪЛНИ МОТИВИРАНИЯ ДОКЛАД	9
Задължава управителния орган на дружеството да СВИКА ОСА, да ПРИВЕДЕ УСТАВА СЪС ЗАКОНОВИТЕ ИЗИСКВАНИЯ, да НАЗНАЧИ директор за връзка с инвеститорите и др.	25
Задължава лицето, управляващо и представляващо дружеството, в петдневен срок от получаване на решението да предприеме действия по регистрация на дружеството в единната система за предоставяне на информация - E-Register	29
	Общо 120

През годината на основание чл. 162, ал. 2, т. 3 ДОПК във връзка с чл. 27, ал. 7, изр. 2 ЗКФН, чл. 15, ал. 1, т. 15 ЗКФН и чл. 24, ал. 1 АПК бяха открити нови **24** административни производства по издаване на индивидуален административен акт за установяване на публично сѐржавно вземане - такса по т. 1.4., буква "а" от Тарифата - приложение към чл. 27, ал. 2 ЗКФН. За същия период бяха прекратени **28** такива производства и бяха издадени **42** решения за установяване на публично сѐржавно вземане (съответно открити през 2007 г. и 2008 г.). Относно дружествата, които не са изпълнили решенията за установяване на публично сѐржавно вземане и не са внесли гължимите на КФН такси, бяха изпратени **29 преписки** до Агенцията за сѐржавни вземания за принудително събиране.

В областта на колективните инвестиционни схеми и управляващите дружества през 2008 г. беше издадено **едно наказателно постановление** за извършено нарушение по чл. 54 от Наредба 25 за изискванията към дейността на инвестиционните дружества и договорните фондове. За периода постъпи **една жалба** срещу наказателно постановление на зам.-председателя, ръководещ управление „Надзор на инвестиционната дейност“, докато в същото време нямаше жалби срещу индивидуален административен акт.

В областта на публичните дружества, акционерните дружества със специална инвестиционна цел и групите емитенти на ценни книжа бяха издадени **76 наказателни постановления**, с които бяха наложени наказания за нарушения по: 1) чл. 72, 100о, 100ш, 110, 114, 115, 117, 145, 148, 149, 221 ЗППЦК; 2) чл. 10, 11, 12 и 16 ЗПЗФИ; и 3) по чл. 31 от **Наредба 2** за проспектите при публично предлагане и допускане до търговия на регулиран пазар на ценни книжа и за разкриването на информация от публичните дружества и групите емитенти на ценни книжа. През годината постъпиха **25 жалби** срещу наказателни постановления и **една жалба** срещу индивидуален административен акт на зам.-председателя, ръководещ управление „Надзор на инвестиционната дейност“. Жалбата бе подадена от Алинка Паралюзова в качеството ѝ на синдик на обявеното в несъстоятелност публично дружество „Преработващи технологии“ АД, гр. Мизия, срещу Решение № 638-ПД/20.06.2008 г. Съгласно чл. 91, ал. 1 АПК зам.- председателят преразгледа издадения от него административен акти и частично го измени.

Освен посочените проверки в рамките на разглеждания период управление „Надзор на инвестиционната дейност“ на КФН извърши и редица проверки за спазване разпоредбите на Закона срещу пазарните злоупотреби с финансови инструменти, Закона за пазарите на финансови инструменти, Закона за публичното предлагане на ценни книжа и Закона за Комисията за финансов надзор във връзка със забраните за **недобросъвестна търговия с ценни книжа, манипулиране на пазара, вътрешна информация и вътрешни лица**. В резултат на проверките бяха съставени актове за установяване на следните констатиранни нарушения:

- използване от гадено лице на вътрешна информация, получена в резултат на участието му в капитала или гласовете в общото събрание на емитента, за придобиване или прехвърляне на финансови инструменти - за нарушение по **чл. 8, ал. 1, предл. 2 във връзка с чл. 4, ал. 1 ЗПЗФИ** на лицата бяха съставени **2 АУАН**;
- използване на вътрешна информация, която не е публично огласена, отнасяща се пряко или непряко до един

или повече емитенти на финансови инструменти или до един или повече финансови инструменти, като публично ѝ огласяване може да окаже съществено влияние върху цената на тези финансови инструменти или на цената на свързани с тях дериватни финансови инструменти - за нарушение по **чл. 10 ал. 1 във връзка с чл. 8, ал. 1 във връзка с чл. 4 ал. 1 ЗПЗФИ** на лицата беше съставен **един АУАН**;

- манипулиране на пазара на финансови инструменти чрез действия и сделки, споменати в чл. 6, ал. 1, т. 1 ЗПЗФИ - за нарушение по **чл. 11 във връзка с чл. 6, ал. 1, т. 1 ЗПЗФИ на лицата** бяха съставени **2 АУАН**;

- нарушение на задължението от страна на лицата, които изпълняват ръководни функции в емитент, да уведомят писмено КФН за сключените за тяхна сметка сделки на стойност над 5000 лв. в рамките на една календарна година с акции, издадени от емитента, в срок 5 работни дни от сключването на сделката - за нарушение по **чл. 16, ал. 1, изр. 1, прегл. 1** във връзка с **чл. 16, ал. 3 ЗПЗФИ** на лицата бяха съставени **12 АУАН**;

- нарушение на задължението от страна на лицата, тясно свързани с тези, които изпълняват ръководни функции в емитент, да уведомят писмено КФН за сключените за тяхна сметка сделки на стойност над 5000 лв. в рамките на една календарна година с акции, издадени от емитента, в срок 5 работни дни от сключването на сделката - за нарушение по **чл. 16, ал. 1, изр. 1, прегл. 2** във връзка с **чл. 16, ал. 3 ЗПЗФИ** на лицата бяха съставени **57 АУАН**;

- неизпълнение на задължението от страна на инвестиционния посредник да действа честно, справедливо и като професионалист в съответствие с най-добрите интереси на своите клиенти и да ги уведомява за рисковете от сделките с финансови инструменти - за нарушение по **чл. 27, ал. 2 ЗПФИ** на лицата бяха съставени **3 АУАН**;

- възпрепятстване на Комисията за финансов надзор, нейните органи или надлежно упълномощени служители от нейната администрация при осъществяване на надзорни правомощия, възложени им с този или с друг закон - за нарушение по **чл. 32, ал. 1 ЗКФН** на лицата беше съставен **един АУАН**;

- неизпълнение на задължението от страна на инвестиционния посредник да завежда в специален дневник по реда на постъпването им всички нареждания на своите клиенти, включително идентичните нареждания, и да ги изпълнява, като спазва този рег - за нарушение по **чл. 72, ал. 1 ЗППЦК** на лицата бяха съставени **2 АУАН**.

3.2

НАДЗОРНА ДЕЙНОСТ В ОБЛАСТТА НА ЗАСТРАХОВАНЕТО И ДОБРОВОЛНОТО ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ

Надзорната дейност, която КФН осъществява над застрахователния пазар, се изразява в контрол върху дейността на застрахователите и здравноосигурителните дружества за спазване изискванията на Кодекса за застраховането и Закона за здравното осигуряване, както и на подзаконовите нормативни актове по тяхното прилагане.

Надзорът се извършва дистанционно и чрез проверки на място над следните поднадзорни лица:

Поднадзорни лица	2005 г.	2006 г.	2007 г.	2008 г.
Брой застрахователи	31	36	37	37
Брой презастрахователи	-	-	-	1
Гаранционен фонд	1	1	1	1
Брой здравноосигурителни дружества	12	13	15	20
Брой брокери	182	215	235	275
Брой агенти		над 31 000	49 802	69 093
Общо:	226	31 265	50 090	69 426
Брой клонове на застрахователи от друга държава членка	1	4	4	8

Във връзка с дейността по допълнителен надзор на застрахователните групи комисията чрез управление „Застрахователен надзор“ се включи в работата на Комитетите за координация на следните европейски застрахователни групи: АЛИАНЦ ГРУП, група КЕЙ БИ СИ (контролираща ЗАД ДЗИ и ДЗИ ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД), ГРАЦЕРВЕКСЕЛЗАЙГЕ ФЕРЗИХЕРУНГ (контролираща ГРАВЕ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ АД и ГРАВЕ ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД), УНИКА, ЮРЕКО (контролираща ИНТЕРАМЕРИКАН ЗЕАД и ИНТЕРАМЕРИКАН ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД), ВИЕНА ИНШУРЪНС ГРУП (контролираща ЗАД БУЛСТРАД АД, ЗАД БУЛСТРАД ЖИВОТ АД, ЗК БЪЛГАРСКИ ИМОТИ АД и ЖК БЪЛГАРСКИ ИМОТИ АД), ДЖЕНЕРАЛИ и ГРУПАМА (контролираща ЗК ДСК ГАРАНЦИЯ АД и ЖК ДСК ГАРАНЦИЯ АД).

През април 2008 г. бяха проведени работни срещи с представители на застрахователно-надзорната институция на Австрия. Бяха обменени информация, данни и мнения относно дейността на австрийските застрахователи (чрез същестни сдружения) на територията на Република България, тъй като участието на австрийски застрахователи на българския застрахователен пазар е преобладаващо. Ежегодното провеждане на такива срещи вече е утвърдена практика и пример за добро и ефективно взаимодействие между застрахователно-надзорните институции на България и Австрия.

ДИСТАНЦИОНЕН КОНТРОЛ

Дистанционният надзор се базира на годишни и периодични отчети на застрахователите, здравноосигурителните сдружения, гаранционния фонд и застрахователните брокери, както и на изисквана допълнителна информация за определени сфери от тяхната дейност. Чрез дистанционния надзор се извършва пълен анализ на дейността и резултатите от нея за всички поднадзорни лица. Вследствие от упражнявания дистанционния надзор се предприемат действия по извършване на проверки на място, налагане на принудителни административни мерки, издаване на актове за установени нарушения или се дават предписания за привеждане на дейността съобразно изискванията. През 2008 г. въз основа на годишни и периодични финансови отчети, справки и изисквана допълнителна информация бяха извършени над **2 000 проверки** по документи.

На следващата таблица е показано развитието през последните четири години на основни индикатори за надзорната дейност и резултатите от нея – жалби на потребители на застрахователни услуги, съставени актове за установяване на административни нарушения, издадени наказателни постановления (НП) и обжалвани НП:

	2005 г.	2006 г.	2007 г.	2008 г.
Постъпили жалби	781	565	460	814
Издадени АУАН	65	71	208	390
Издадени НП	31	40	93	302
Стойност на НП	n/a	n/a	266 400	1 675 880
Заведени съдебни дела	n/a	20	49	177

Дистанционен надзор и мерки, свързани със задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилите

Поради особено голямото обществено значение и същественото влияние на задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилите върху застрахователния пазар е възприет подход на дистанционен надзор, изразяващ се в ежегодно одобрение на метода за образуване на резерва за възникнали, но непредадени претенции по застраховката. През 2008 г. тези резерви бяха одобрени на всички 16 застрахователи, имащи право да предлагат задължителната застраховка. Процедурата по одобрение на резерва за възникнали, но непредадени претенции към края на 2007 г. и текущо през 2008 г. има за цел да гарантира достатъчност на техническите резерви по застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилите за изплащане на бъдещите задължения на застрахователите по сключените застрахователни договори. Процедурата включва прилагане на методика, която отчита следните обективно съществуващи предпоставки:

- разширеното териториално покритие след 1 януари 2007 г. на застраховка „Гражданска отговорност“ на ав-

томобилистите, което обхваща територията на Европейското икономическо пространство, като покритието се осигурява от застрахователя срещу заплащането на една застрахователна премия за срока на действие на договора;

- отпадането на необходимостта от закупуване на застраховка „Зелена карта“ при движение на територията на Европейското икономическо пространство;
- отпадането на граничния контрол за сертификат „Зелена карта“ при пътуване в страните от Европейското икономическо пространство след 1 август 2007 г., което, от една страна, улесни пътуването на българските граждани в чужбина, но, от друга - създаде затруднение за осъществяване на контрол от страна на застрахователните дружества за обявеното от клиентите им обстоятелство, че моторното превозно средство няма да се използва на територията на държавата членка;
- улесненото пътуване на територията на държави членки при отпаднал допълнителен разход за сертификат „Зелена карта“, което на свой ред е вероятно да доведе до изменения в събраните до 2007 г. статистически данни за броя на пътуващите в чужбина моторни превозни средства и съответно причинените от тях пътнотранспортни произшествия;
- невъзможността на повечето дружества да използват собствени статистически данни поради липса на достатъчно надеждна собствена статистика относно броя и размера на предявяваните претенции за период не по-кратък от пет пълни години, която да отчетва включването на застраховка „Зелена карта“ в застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите при разширеното териториално покритие за Европейското икономическо пространство.

Методиката включва прилагането на най-малко три метода, един от които е задължителен и се базира на обобщени пазарни данни относно размера на предявените и изплатени претенции по застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите и застраховка „Зелена карта“, отделно данни за претенциите по имуществени и неимуществени вреди, както и за честотата на събитията и средния размер на претенциите по застраховката за последните седем финансови години. Одобряван е методът, който дава най-висока стойност за размер на резерва, освен в случаите, когато застрахователят е доказал, че са налице съществени отклонения в получения резултат.

В края на 2008 г. започна подготовката за изготвяне на нова методика за одобрение на резерва за възникнали, но непредявени претенции за 2008 г. Обсъждано бе използването на 12 задължителни метода, по които всеки застраховател да извършва изчисление на размера на резерва, отделно за претенции, свързани с имуществени и неимуществени вреди. При тази методика застрахователите трябва да анализират резултатите, получени при всеки използван метод, да определят диапазон на сходните стойности на резултатите от отделните методи и да образуват резерва по метода, който дава най-висока стойност измежду тези със сходни резултати. Ако са налице съществени отклонения в получения по този метод резултат за очакваната стойност на възникналите, но непредявени претенции, е възможно да бъде обосновано избирането на друг, по-подходящ метод. Също така по отношение стойността на образувания резерв по застраховката към края на 2008 г. бе изследвана и обсъждана възможността за определяне на две минимални нива: 1) в зависимост от резултата по застраховката; и 2) в зависимост от пазарния дял на съответния застраховател в общия за пазара размер на резерва към 31.12.2008 г. Оценяван бе ефектът, когато пазарният дял на всеки застраховател се определя като относителният дял на застрахователя в броя на застрахованите моторни превозни средства по години на събитие се претегля със стойността на общия за пазара резерв по години на събитие.

В резултат от последователните и активни надзорни мерки, свързани с предварителното одобрение на метода за образуване на резерва за възникнали, но непредявени претенции по задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, за последните 5 години при нарастване на премиения приход приблизително два пъти (с 218 %), размерът на резерва се увеличи изпреварващо с повече от 14 пъти (1 410 %), както е показано е следващата таблица:

В хил. лв.	2003 г.	2004 г.	2005 г.	2006 г.	2007 г.	2008 г.
Премиен приход по застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите	115 520	135 045	205 280	220 764	299 235	368 415
Размер на резерва за възникнали, но непредявени претенции по застраховката	14 486	26 275	57 842	82 174	133 106	218 774

Дистанционен надзор и мерки, свързани с платежоспособността на застрахователите

В резултат на извършените проверки по документи през 2008 г. за 8 застрахователи беше установено отклонение от нормативните изисквания за минимален размер на собствените средства. В резултат от приложените надзорни мерки бяха изготвени и представени планове за коригиране на отклоненията, които бяха одобрени от заместник-председателя, ръководещ управление „Застрахователен надзор“, и изпълнени в рамките на 2008 г.

Дистанционен надзор, свързан с предлагани застрахователни продукти

През 2008 г. беше извършено проучване на покритието на рисковете „Наводнение“ и „Земетресение“, осигурявано от застрахователите. Проучването бе извършено с оглед постигането на следните основни цели:

- да бъде установено какъв е регът, съответно условията и възможните комбинации за осигуряване на покритие на тези рискове на застрахователния пазар;
- да бъде установено в какъв диапазон варират премиите и факторите, свързани с тяхното определяне, при различните застрахователи, както и какъв е средният размер на премията за пазара.

Допълнителни мерки за дистанционен надзор, свързани с финансовата криза

Във връзка с финансовата криза и за ранно адресиране на евентуалните ефекти от нея бе възприет проактивен подход за наблюдение на някои аспекти от дейността на застрахователите, които могат да се окажат реално повлияни от развитието на кризата. Застрахователите бяха задължени към годишните и периодичните справки и отчети да представят допълнителна информация, която да осигури възможност за своевременно, текуща и точна оценка на присъщите рискове и тяхното влияние върху платежоспособността. Тези мерки се изразяваха в следното:

- от застрахователите по общо застраховане бе изискано ежесечно представяне на информация за застрахователните суми по видовете застраховки „Кредити“, „Гаранции“ и „Разни финансови загуби“. На базата на тази информация, съпоставена с информацията за премиите, техническите резерви и обезщетенията, при прилагането на съответни коефициенти, се следи за ранната проява на неблагоприятни отклонения в развитието на тези застраховки и се оценява възможността на застрахователите да останат платежоспособни при прилагането на по-нататъшни сценарии за развитие;
- от застрахователите бе изискано да представят допълнителна информация за размера на собствените средства и границата на платежоспособност за по-кратък период;
- във връзка с наложилите се тенденции на развитие на регулираните пазари на ценни книжа на тримесечна база бе следено превишението на собствените средства над границата на платежоспособност на застрахователите. Разглеждани бяха различни сценарии за промяна в стойността на инвестициите при неблагоприятно развитие на пазара, за да може да се определи каква евентуална загуба може да бъде покрита от свободните собствени средства на всеки застраховател, без това да доведе до нарушаване на изискванията за платежоспособност;
- от застрахователите бе изисквана подробна информация за преките и непреките експозиции към инвестиции в определени финансови инструменти с висока степен на риск. При анализирането на тези експозиции бе установено, че те са незначителни и не могат да окажат съществено влияние върху платежоспособността на съответните застрахователи.

Мерки за допълнителен дистанционен надзор на здравноосигурителните дружества

През 2008 г. от дружествата по доброволно здравно осигуряване бе изисквана подробна информация за предлаганите здравноосигурителни пакети, включваща покритиите по тях стоки и услуги и съответните лимити, общите условия по здравноосигурителните пакети, действащите тарифи и технически планове по видове здравноосигурителни пакети и списък на лечебните заведения, с които имат сключени договори. Целта на тази надзорна мярка бе да се анализират практиките и отношенията между здравноосигурителните дружества и лечебните заведения, за да се придобие задълбочена представа за техните взаимоотношения и доколко те не биха могли да накърнят правата на потребителите на услуги по доброволно здравно осигуряване.

Дистанционен надзор и мерки, свързани със застрахователните посредници

При извършваните проверки на предоставяните от застрахователните брокери документи беше установено некоректно попълване на образците, неподаване на отчета и справките във формата на електронен документ, подписани с електронен подпис, неспазване на периода и срока на отчитане и др. нарушения и грешки. С цел да се даде яснота по отношение на правилното отчитане на дейността на застрахователните брокери към комисията, до всички регистрирани застрахователни брокери (248 към края на второ тримесечие на 2008 г.) бяха изпратени указания и пояснения за попълване на отчетите и справките.

При осъществяване на дистанционен надзор върху дейността на застрахователните брокери управление „Застрахователен надзор“ извършва мониторинг и на прилагането на правото на Общността, като следи за изпълнението на разпоредбите във връзка с извършването на посредническа дейност на територията на други държави членки при свободата на предоставяне на услуги. В резултат на тази дейност е съставен акт за установяване на административно нарушение на застрахователен брокер, който е посредничил за застраховане на рискове, разположени на територията на Европейската общност, от застрахователи със седалище извън Общността, които нямат право да извършват дейност на нейната територия.

ПРОВЕРКИ НА МЯСТО

През 2008 г. бяха извършени 43 проверки на място в офисите на застрахователи, здравноосигурителни дружества, застрахователни посредници и на лица, нямачи право да извършват дейност като застрахователен брокер или здравноосигурително дружество.

Проверки на застрахователи

В обхвата на 8 проверки, извършени на застрахователи, бяха включени:

- проверка на цялостното състояние на застрахователя, включваща: (1) оценка на застрахователния портфейл на база данните за всички сключени полици, начисления по тях премиен приход и достатъчността на образувания пренос-премиен резерв; (2) оценка на разходите и другите приходи от дейността; (3) оценка на задълженията и процеса на предявяване и уреждане на претенциите на база данни за всички предявени и изплатени претенции за период не по-кратък от пет години; (4) оценка на активите; (5) оценка на достатъчността на образувания резерв за предявени, но неизплатени претенции, и възникнали, но непредявени претенции; (6) оценка на политиките на дружествата и мерките, свързани с осигуряването на организационна и финансова стабилност; (7) оценка на изпълнението и своевременното актуализиране на програмите за дейността;
- проверка и оценка на размера на образувания технически резерви и финансовото състояние, насочени към установяване на достоверността на данните, представяни с периодичните отчети и справки, както и да се установи дали образувания технически резерви са адекватни за посрещане на бъдещи задължения за изплащане на обезщетения;
- проверка на дейности, които биха могли да окажат влияние върху организационната и финансова стабилност на застрахователя.

Във връзка с извършените проверки бяха съставени и връчени АУАН, наложени бяха принудителни административни мерки и бяха дадени предписания.

Участие в съвместна проверка на европейска застрахователна група

През 2008 г. КФН чрез управление „Застрахователен надзор“ взе участие в организирана от Холандската банка съвместна общоевропейска проверка, превърнала се в успешен пример за европейско сътрудничество в рамките на застрахователните колегии. В проверката бяха включени 8 европейски държави (Белгия, България, Чехия, Унгария, Люксембург, Холандия, Полша и Словакия), като тя обхваща бизнес правилата, политиката на съответствие и политиката за финансово-икономически престъпления на застрахователна група, чието предприятие-майка е установено в Холандия. При извършване на проверката с цел осигуряване на възможност за ефективен обмен на информация между отделните участници беше създадено и използвано интернет базирано приложение, разработено специално от Холандската банка и гарантиращо сигурност на информацията. Средството бе тествано от представител на управление „Застрахователен надзор“ на КФН и от представители на Чехия, Холандия и Словакия, като през 2009 г. предстои да бъде представено пред Комитета на европейските застрахователни и пенсионни надзорни органи (CEIOPS) и пред неговия Комитет за надзор на застрахователните групи. Планира се това средство или друго подобно да бъде въведено през 2010 г. във всички европейски държави, участващи в отделни застрахователни колегии, с което да се изпълнят европейските изисквания за гарантиране сигурността на информацията.

След приключването на проверката на холандската застрахователна група Координационният комитет, ангажиран с нейния надзор, прие решение за повторна проверка през 2009 г. Нейната цел ще бъде да се проверят предприятиите от групеството мерки по отношение направените предписания по политиката на съответствие и да се извърши проверка в други области и политики на групеството. За успешното осъществяване на бъдещата нова проверка е създадена Европейска проектна група, в която участват представители на Унгария, Холандия и България (КФН чрез управление „Застрахователен надзор“). Групата има за цел да подготви всички нужни за проверката документи и да предостави необходимата на участниците информация. В същото време тя се ангажира с организиране на първоначалната среща на представителите на отделните надзорни органи, на която участниците ще бъдат въведени в проверяваната област и ще бъдат запознати с отделните документи.

Проверки на здравноосигурителни групества

Извършени бяха **3 проверки** на здравноосигурителни групества със следния предмет:

- проверка на цялостната дейност на здравноосигурителното групество;
- проверка на определен аспект от дейността и нейното счетоводно отчитане.

В процедурите по извършване и приключване на проверките бяха съставени и връчени АУАН, открита бе процедура по налагане на принудителна административна мярка и бяха дадени задължителни предписания.

Проверки на застрахователни посредници

Предмет на **30-те проверки**, извършени на застрахователни посредници, бяха:

- предлаганите тарифи по задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите и тяхното спазване;
- правилното отчитане на премиения приход по всички видове предлагани застраховки;
- възлагането на дейности по застрахователно посредничество на други лица, които нямат право да извършват такава дейност;
- извършването на дейност като застрахователен агент за повече от един застраховател.

В резултат от извършените проверки бяха съставени констативни протоколи в случаите, когато не бяха установени нарушения. При нарушения на правните норми бяха съставени и връчени АУАН.

Проверки на други лица, които не са подназорни на КФН

Извършени бяха **3 проверки** на дружества по съмнение, че извършват дейност, без да е получено необходимото разрешение от Комисията за финансов надзор. Съставени бяха актове за установяване на административни нарушения.

През 2008 г. от управление „Застрахователен надзор“ бяха съставени общо **390** акта за установяване на административни нарушения (АУАН) на подназорни лица, от които **265** на **застрахователни дружества**, **34** на **здравноосигурителни дружества**, **82** на **застрахователни посредници**, **3** на **актюери**, **2** на **Гаранционния фонд** и **4** на **други лица**. Подробна информация за съставените АУАН, разпределени по видове нарушения, може да намерите в **приложение 3.2**.

През 2008 г. заместник-председателят на КФН, ръководещ управление „Застрахователен надзор“, издаде **302 наказателни постановления за 1 675 880 лв.**, както следва:

Подназорни лица	Наказателни постановления (бр.)	Стойност (лв.)
Застрахователни дружества	248	1 424 480
Здравноосигурителни дружества	13	41 000
Гаранционен фонд	1	2 000
Застрахователни брокери	34	145 400
Застрахователни агенти	5	58 000
Юридическо лице	1	5 000
ОБЩО:	302	1 675 880

През 2008 г. бяха открити **16 производства** по прилагане на **принудителни административни мерки** (ПАМ). Четири производства бяха прекратени поради изпълнение на предписанията в самата процедура по налагането на ПАМ. Издадени бяха **12 решения** за прилагане на ПАМ, от които **9 на застрахователи**, **едно на здравноосигурително дружество**, **едно на Гаранционния фонд** и **едно на ликвидатор**.

3.3

НАДЗОРНА ДЕЙНОСТ В ОБЛАСТТА НА ДОПЪЛНИТЕЛНОТО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

Надзорната дейност върху законосъобразното упражняване на дейността на пенсионноосигурителните дружества и управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване (ФДПО) с цел защита на интересите на осигурените лица и гарантиране на стабилността на пазара се осъществява от дирекция „Контролна дейност“ към управление „Осигурителен надзор“ чрез провеждане на дистанционен контрол и проверки на място. За законосъобразното упражняване на дейността се извършват проверки и в банките-попечители на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване.

ДИСТАНЦИОНЕН КОНТРОЛ

Дистанционният контрол се осъществява от служители от отдел „Дистанционен контрол“ към дирекция „Контролна дейност“ на базата на финансовите отчети и справките за дейността на 10 ПОД, 29 фонда за допълнително пенсионно осигуряване и 8 банки-попечители със следната периодичност на представяне:

- ежедневно – за дейността на ФДПО и банките-попечители;
- месечно, тримесечно и годишно – за дейността на ПОД и ФДПО.

При извършените проверки на дейността на ПОД и ФДПО бяха установени 27 нарушения на нормативни разпоредби, за които бяха съставени 15 АУАН на КСО и актовете по прилагането му.

Дистанционният контрол се осъществява в три основни направления – ежедневен контрол, периодичен контрол и мониторинг на информационната и рекламна дейност на ПОД.

Ежедневен контрол

През 2008 г. бяха извършени ежедневни проверки и анализи на получената информация за дейността на ФДПО и банките-попечители относно законосъобразността на сключваните сделки с активите на пенсионните фондове, съотношението на инвестициите в отделни видове финансови инструменти спрямо активите на пенсионните фондове, начина на извършване на оценката на активите и правилното им отразяване в ПОД и по регистрите на банките-попечители. Също така беше извършван контрол относно изменението на стойността на нетните активи, правилното отчисляване на инвестиционната такса във фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО) и правилното определяне на броя дялове, съответстващ на постъпилите и изтеглени суми, и на стойността на един дял, както и оповестяването на информация за стойността на един дял по реда и в сроковете, предвидени съгласно Наредба № 9 на КФН. Резултатите от извършените проверки на дейността на ФДПО и банките-попечители бяха систематизирани в седмични доклади в съответствие с утвърдената Методика за дистанционен контрол и проверки на място на дейността на ПОД и управляваните от тях ФДПО и банките-попечители по КСО. Обобщена информация от докладите беше представяна на зам.-председателя на КФН, ръководещ управление „Осигурителен надзор“.

В резултат на упражнявания ежедневен контрол през годината бяха установени 18 нарушения на нормативни разпоредби, за които бяха съставени 9 АУАН на КСО. По-съществените нарушения на КСО бяха свързани с инвестиране на средства на ФДПО в ценни книжа, издадени от свързано с гружеството лице; неполагане от ПОД на грижата на добър търговец при инвестиране на средства на ФДПО; непривеждане на активите на ФДПО в съответствие с количествените ограничения за тези активи в 3-месечния срок по КСО и инвестиране на средства на ФДПО в банков депозит в банка с кредитен рейтинг под минимално изискуемия.

Периодичен контрол

През 2008 г. бяха извършени 116 проверки на представените месечни, тримесечни и годишни финансови отчети и справки за дейността на всяко от десетте лицензирани ПОД и 332 проверки на представените месечни, тримесечни и годишни финансови отчети и справки за дейността на управляваните от пенсионните гружества ФДПО. За всяко ПОД бяха установени равнищата на нормативно определените показатели като капиталова адекватност, ликвидност и др., чрез които се следи за законосъобразното осъществяване на дейността на ПОД. Същевременно бяха анализирани и общите финансови показатели, свързани с капитала, активите, приходите и разходите на ПОД, активите, участниците и доходността на пенсионните фондове.

Резултатите от извършените проверки и анализи бяха отразявани съответно в месечни, тримесечни и годишни аналитични доклади, формата и минималното съдържание на които са определени в гореспоменатата методика. Обобщена информация от докладите беше представяна на зам.-председателя на КФН, ръководещ управление „Осигурителен надзор“.

В резултат на упражнявания периодичен контрол през годината бяха установени 8 нарушения на нормативни разпоредби, за които бяха съставени 5 АУАН на КСО и актовете по прилагането му. Констатираните нарушения на КСО бяха свързани с инвестиране на средства на ФДПО в акции, притежавани и от ПОД, и сключване на предварителен договор от ПОД, който е в противоречие с разпоредбите на КСО. Констатираните бяха и нарушения на актовете по прилагане на КСО, а именно проблеми в ликвидността на ДПФ и непредставяне на справки и отчети в регламентирания срок.

Мониторинг на информационната и рекламната дейност на ПОД

През периода бяха извършвани ежемесечни проверки на електронните страници на ПОД във връзка със спазването на разпоредбите на КСО и Изискванията към съдържанието на рекламните и писмени информационни материали на пенсионните фондове и на пенсионноосигурителните гружества по чл. 123и, ал. 2 и чл. 180, ал. 2, т. 1 и 2 КСО, утвърдени с Решение № 236-ПОД/28.03.2006 г. на зам.-председателя на КФН, ръководещ управление „Осигурителен надзор“. В съответствие с писмо на КФН всички ПОД публикуваха на електронните си страници годишните доклади за дейността си и дейността на управляваните от тях пенсионни фондове, информация за предложението на органа на управление за разпределение на печалбата или за покриване на загубата от предходната година и

информация относено решението на общото събрание на акционерите за начина на разпределяне на печалбата или за покриване на загуба за предходната година. В края на първото тримесечие на 2008 г. всички гружества, с изключение на едно, публикуваха на електронните си страници в законоустановения срок информация за обема и структурата на инвестициите по видове активи и емитенти на ценни книжа за всеки управляван пенсионен фонд към 31.12.2007 г. За констатираното нарушение бе съставен един АУАН с едно нарушение. Установените при проверките несъответствия на публикуваната информация на електронните страници с утвърдените изисквания към тях бяха коригирани в определените срокове.

ПРОВЕРКИ НА МЯСТО

Във връзка с осъществявания оперативен контрол по отношение на спазването на разпоредбите на КСО и действащите подзаконовни нормативни актове, а също така и на Закона за мерките срещу изпирането на пари и Правилника по прилагането му, експертите от отдел „Оперативен контрол“ към дирекция „Контролна дейност“ извършиха общо 15 проверки на място. От тях 9 бяха пълни планови проверки и 3 – тематични в пенсионноосигурителни гружества и управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване. Осъществени бяха и 3 проверки в банки- попечители съвместно с управление „Банков надзор“ на БНБ относно законосъобразното осъществяване на попечителската им дейност на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване.

Пълни проверки

Проверена бе дейността на всичките девет пенсионноосигурителни гружества и управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване, които са осъществявали дейност към началото на 2008 г. Установени бяха 22 нарушения, от които 15 на КСО, 6 нарушения на Наредба № 3²³ на КФН и едно на Наредба № 9²⁴ на КФН, за които бяха съставени 15 АУАН. По-съществените констатирани нарушения на нормативните разпоредби са свързани с правата за прехвърляне на осигурените лица и спазване на правилниците на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване, управлявани от пенсионноосигурителните гружества.

Бяха дадени 179 препоръки за подобряване на организацията на работа на гружествата, като най-многобройни бяха препоръките по отношение на инвестиционната дейност и ограничаването на оперативния риск.

Тематични проверки

Извършени бяха и 3 тематични проверки за установяване на спазването на разпоредбите Наредба № 3 на КФН, при които бяха съставени 6 АУАН за установени 8 нарушения на нормативната уредба по допълнителното пенсионно осигуряване. Констатирани бяха пропуски и слабости, за чието отстраняване на ПОД бяха дадени 5 препоръки.

Проверки на банки-попечители

Съвместно с управление „Банков надзор“ на БНБ бяха осъществени проверки в 3 банки-попечители на фондове за допълнително пенсионно осигуряване. Констатирани бяха 2 нарушения на Наредба № 36 на БНБ²⁵ и бяха дадени 9 препоръки за подобряване на дейността на банките.

От извършените проверки на място в ПОД и от представените в КФН годишни отчети за дейността на попечителските съвети на фондовете за ДЗПО и на консултативните съвети на фондовете за ДДПО могат да се направят следните изводи:

- съществуват трудности при сформирването на съветите в предвидения в нормативната уредба състав.

²³ Наредба № 3 от 2003 г. за реда и начина за промяна на участие и за прехвърляне на натрупаните средства на осигуреното лице от един фонд за допълнително пенсионно осигуряване в друг съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително гружество

²⁴ Наредба № 9 от 2003 г. за начина и реда за оценка на активите и пасивите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване и на пенсионноосигурителното гружество, на стойността на нетните активи на фонда, за изчисляване и обявяване на стойността на един дял и за изискванията към воденето на индивидуалните партиди

²⁵ Наредба № 36 от 2004 г. на БНБ за банките-попечители по Кодекса за социално осигуряване

Видно е, че формирането на съветите зависи от определянето на представители от национално представените организации на работниците и служителите и на работодателите. Поради факта, че те не определят свои представители или определените от тях не присъстват на заседанията на съветите, същите не могат да функционират в съответствие с нормативната уредба;

- съветите работят формално и не изпълняват функцията си за осъществяване на обществен контрол върху дейността на пенсионноосигурителните сдружества, свързана с управлението на съответния фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване;
- нито един от действащите съвети не е разглеждал жалби, сигнали или молби от осигурени лица.

ПРИНУДИТЕЛНИ АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ, АКТОВЕ ЗА УСТАНОВЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНО НАРУШЕНИЕ И НАКАЗАТЕЛНИ ПОСТАНОВЛЕНИЯ

През 2008 г. при осъществявания дистанционен контрол и проверки на място по отношение спазването на разпоредбите на КСО и действащите подзаконовни нормативни актове бяха констатирани 57 нарушения на нормативни разпоредби, за които бяха съставени общо 36 АУАН. Въз основа на съставените актове през отчетния период бяха издадени 35 наказателни постановления (23 влезнаха в сила, а 12 бяха обжалвани през съда) и две резолюции за прекратяване. Общата стойност на наложените с наказателните постановления глоби и имуществени санкции бе в размер на 212 000 лв.

От тези 36 АУАН 22 акта бяха за установяване на административни нарушения на разпоредби на КСО, с които бяха констатирани 41 от извършените 57 нарушения. Съставени бяха:

- **5 АУАН за 9 нарушения на чл. 121, ал. 6** – ПОД не развива дейност в съответствие с правилника за организацията и дейността на пенсионните фондове;
- **еден АУАН за едно нарушение на чл. 121 г, ал. 1** – ПОД предоставя заеми;
- **еден АУАН за едно нарушение на чл. 123 в, ал. 7** – ПОД не изпраща уведомление за сключен договор с инвестиционен консултант;
- **еден АУАН за едно нарушение на чл. 123 з, ал. 3** – осигурителните посредници не спазват в дейността си принципа на доброволността;
- **еден АУАН за едно нарушение на чл. 123 г, ал. 7** – ПОД не уведомява за сключен договор с осигурителен посредник;
- **еден АУАН за едно нарушение на чл. 123 и, ал. 1, т. 2** – ПОД включва в рекламата си неверни или заблуждаващи данни;
- **еден АУАН за 3 нарушения на чл. 126** – ПОД не управлява средствата на пенсионния фонд с грижата на добър търговец;
- **еден АУАН за 3 нарушения на чл. 144, ал. 2** – ПОД не уведомява осигурените лица за изменения и допълнения в правилника за организацията и дейността на пенсионния фонд чрез публикация в два централни всекидневника;
- **еден АУАН за 2 нарушения на регламентираното право по чл. 171, ал. 2** – осигуреното лице да може да променя участието си във ФДЗПО след изтичане на една година от сключване на договора за осигуряване във фонда;
- **2 АУАН за 4 нарушения на чл. 176, ал. 1, т. 5** – ПОД инвестира средства на ФДЗПО в банкови депозити в банки с кредитен рейтинг в разрез с нормативните изисквания;
- **4 АУАН за 7 нарушения на чл. 177, ал. 1, т. 2** – ПОД инвестира средства на ФДЗПО в ценни книжа, издадени от свързани с него лица;
- **2 АУАН за 5 нарушения на чл. 177, ал. 1, т. 2 във връзка с чл. 249** – ПОД инвестира средства на ФДЗПО в ценни книжа, издадени от свързани с него лица;
- **еден АУАН за 3 нарушения на чл. 251 а** – ПОД не привежда активите на ФДЗПО в съответствие с норма-

тивните изисквания и количествените ограничения на тези активи определени в правилниците на съответните фондове.

За нарушения на разпоредби по **Наредба № 3** за реда и начина за промяна на участие и за прехвърляне на натрупаните средства на осигурено лице от един фонд за допълнително пенсионно осигуряване в друг съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, бяха съставени 8 АУАН, с които бяха констатирани следните 8 от извършените 57 нарушения:

- **един АУАН за едно нарушение на чл. 1 а** – при и по повод промяна на участие се предлагат специални привилегии;
- **един АУАН за едно нарушение на чл. 6, ал. 2** – ПОД отказва разглеждане на заявление на осигурено лице на основания, различни от посочените в наредбата;
- **6 АУАН за 6 нарушения на чл. 7, ал. 1** – предлагане и сключване на осигурителни договори в срок извън нормативно определения.

За нарушения на разпоредби по **Наредба № 9** за начина и реда за оценка на активите и пасивите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване и на пенсионноосигурителното дружество, на стойността на нетните активи на фонда, за изчисляване и обявяване на стойността на един дял и за изискванията към воденето на индивидуалните партиди беше съставен един **АУАН по чл. 17 а** (т.е. нарушение на задължение на ПОД да представи в КФН изменената счетоводна политика в 7-дневен срок от утвърждаването ѝ).

За нарушение на разпоредбите по **Наредба № 10** за изискванията към състава и структурата на собствения капитал (капиталовата база) на пенсионноосигурителното дружество и към минималните ликвидни средства на дружеството и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване беше съставен **един АУАН по чл. 7, ал.2** (т.е. нарушение на задължение на ФДПО да разполага постоянно с ликвидни средства в размер, определен в наредбата).

За нарушение на **Наредба № 12** за начина и реда за определяне на минималната доходност при управление на активите на фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване, за покриване на разликата до минималната доходност и за формиране и използване на резервите за гарантиране на минималната доходност бяха съставени **2 АУАН за 4 нарушения по чл. 9** – непредставяне на справка за формиран резерв за гарантиране на минималната доходност в определен в наредбата срок.

През 2008 г. не бяха прилагани ПАМ спрямо пенсионноосигурителни дружества и не постъпиха жалби срещу решенията на зам.-председателя на КФН, ръководещ управление „Осигурителен надзор“.

4 ЕВРОПЕЙСКО ИЗМЕРЕНИЕ В ДЕЙНОСТТА НА КФН

4.1 КОМИТОЛОГИЯ

С оглед на членството на България в Европейския съюз сътрудничеството с европейските надзорни органи в рамките на изградения процес на комитология е от особено важно значение за работата на Комисията за финансов надзор. С цел въвеждане на ефикасен механизъм за сближаване на финансовите надзорни практики през 2001 г. на европейско ниво бе въведен в действие процесът Ламфалуси. В качеството си на регулаторен и надзорен орган КФН участва в дейността на комитетите от II ниво (регулаторна функция) и III ниво (съвещателна функция). През изминалата година комисията участва активно в работата на всички комитети, в които членува, както и в работните групи към тях, чрез свои представители.

Комитетите от II ниво са **Европейският комитет по ценни книжа (ESC) и Европейският комитет по застраховане и професионални пенсионни схеми (EIOPC)**. Представители на КФН присъстваха и вземаха участие в дейността на двата комитета през годината. Комисията взе участие и в 62-рата среща на членовете на ESC, която се състоя в Брюксел на 14 ноември 2008 г., на която бе финализирана дискусията относно изменението на II ниво на регламент (ЕО) 809/2004 относно проспектите и приложението на Директивата за прозрачност 2004/109/ЕК.

В рамките на комитетите от III ниво КФН участва в процеса на изработване на общите практики и стандарти, както и в последващата проверка относно прилагането им от търговските членки. КФН е пълноправен член на Комитета на европейските регулатори на ценни книжа (CESR) и на Комитета на европейските застрахователни и пенсионни надзорни органи (CEIOPS).

Комитетът на европейските регулатори на ценни книжа (CESR) е независим комитет, създаден с Решение на ЕК (2001/527/ЕС), с основна задача да се подобри координацията между европейските национални регулаторни органи, както и да се извършва консултативна дейност към ЕК в областта на капиталовите пазари. Комитетът е ангажиран също и с изработването на проектосметки, които са основа за изработването на директивите в областта, както и с осигуряването на последователност в прилагането на общностното законодателство. Решенията в рамките на CESR не са правнообвързващи за членовете му, като с утвърждаването на новия устав на комитета на 10 септември 2008 г. бе въведено гласуването на по-голямата част от решенията с квалифицирано мнозинство. Тази промяна ще допринесе за повишаване на ефективността на вземане на решения и мерки от страна на комитета и бе подкрепена от КФН. През изминалата година комисията взе активно участие във всички пленарни и неофициални заседания на CESR на ниво председатели, както и в редовните срещи на работните групи към комитета. През 2008 г. представители на КФН участваха редовно в работата на 7 работни групи.

Комитетът на европейските застрахователни и пенсионни надзорни органи (CEIOPS) е създаден с Решение на ЕК (2004/6/ЕС) и е консултативен орган към ЕК, който е ангажиран с изготвянето на стандарти, препоръки и насоки с цел засилване на сътрудничеството между националните органи и сближаване на надзорните практики в областта. През 2008 г. дейността на комитета бе основно ориентирана към осигуряването на предложения към Европейската комисия във връзка с мерките по прилагане на рамковата директива Платежоспособност II, чийто проект е в процес на съгласуване в институциите на ЕС. Представители на управлението „Застрахователен надзор“ и управление „Осигурителен надзор“ участваха в работата на 9 работни групи и комитети към CEIOPS чрез представяне на информация, изразяване на позиции и становища и включване в различни работни срещи. Управление „Застрахователен надзор“ организира подготовката на българската застрахователна индустрия за участие в Четвъртата количествена оценка на въздействието (упражнението) от въвеждането на Проекта Платежоспособност II. Под формата на семинар бе организирано представяне на упражнението, като в него взеха участие повече от 30 представители на застрахователи. В самото упражнение се включиха 5 застрахователи – 3 дружества по общо застраховане и 2 животозастрахователни дружества. От страна на управлението бе организирано участието на застрахователите и представянето

на необходимите за попълване форми, като бяха давани необходимите методически разяснения. Данните на участвалите застрахователи бяха обобщени и заедно с изготвения доклад за България бяха представени за включване в доклада на CEIOPS.

4.2

УЧАСТИЕ НА КФН В НОВИ ЕВРОПЕЙСКИ ИНИЦИАТИВИ

През изминалата година експерти от КФН взеха активно участие в дейността на работните групи към комитетите от трето ниво (CESR и CEIOPS), в които се разглеждаха предложенията за създаване или изменение на ключови европейски законодателни актове. Основният акцент в работата на комитетите беше поставен върху **проекта за регламент, уреждащ дейността на агенциите за кредитен рейтинг, измененията в Директива 85/611/ЕИО** относно координирането на законовите, подзаконовите и административните разпоредби относно предприятията за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа (ПКИПЦК) и **Директива 98/26/ЕО относно окончателността на сетълмента в платежните системи и в системите за сетълмент на ценни книжа**. В напреднал етап е и процесът на приемане на рамковата директива в областта на застраховането Платежоспособност II.

■ Регламент, уреждащ дейността на агенциите за кредитен рейтинг

На ниво ЕС се наложи становището, че по време на кризата агенциите за кредитен рейтинг (АКР) не са успели да отразят навреме влошаването на пазарните условия в рейтингите, които присъждат. Това доведе до необходимостта от **въвеждане на обща регулаторна рамка, която да гарантира качеството на кредитните рейтинги**. В предложения текст на Регламента се засягат въпроси, свързани с надзора над АКР, избягването на конфликта на интереси, повишаването на прозрачността в работата на агенциите и създаването на вътрешни правила, които да гарантират професионализма и коректността на служителите в АКР. Чрез свой представител в работната група по финансови услуги към Съвета на ЕС КФН взе активно участие в разработването на регламента. Регламентът има за цел да осигури високо качество на кредитните рейтинги, които се използват в рамките на общността, и така да допринесе за безпроблемното функциониране на единния пазар, както и за повишаване на нивото на защита на инвеститорите и потребителите.

■ Изменение на Директива 85/611/ЕИО относно координирането на законовите, подзаконовите и административните разпоредби относно предприятията за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа (ПКИПЦК)

След приемането ѝ през 1985 г., Директива 85/611/ЕИО е изменяна множество пъти, но въпреки това след задълбочен анализ бе установено, че към момента разпоредбите на Директивата ограничават субектите, които управляват предприятията за колективно инвестиране и не им позволяват в пълна степен да се възползват от възможностите за развитие. Предложени бяха изменения на Директивата в две насоки. Първата част от промените са насочени към **оптимизиране на досега действащите механизми (единния паспорт, процедурата за нотификация, краткия проспект)**. Втората група промени е насочена към създаването на **нови правила, които да предоставят на предприятията за колективно инвестиране възможност за ползване в пълна степен предимствата на единния пазар** (правилата за сливане на фондове и консолидиране на активи). ЕК представи своето предложение за изменение на Директива 85/611/ЕИО на 16 юли 2008 г. През 2009 г. се очаква окончателното приемане на текстовете от ЕП и Съвета.

■ Директива 98/26/ЕО относно окончателността на сетълмента в платежните системи и в системите за сетълмент на ценни книжа

Директивата установява режим, при който се гарантира окончателността на нарежданията за превод и нетирането в системите за сетълмент, както и изпълнимостта на обезпеченията. Още през 2006 г. ЕК изготви анализ на Директивата и направи заключение, че тя функционира добре като цяло. В доклада

на ЕК се изтъква обаче, че може да се осъществят някои промени в областта на сетълмента в платежните системи и в системите за сетълмент на ценни книжа и направи заключението, че съществува необходимост от изясняване и опростяване на Директива 98/26/ЕО. В последните години се наблюдава промяна в пазарните условия, която се състои основно в увеличаващия се брой връзки между системите за сетълмент, които по времето на изготвяне на Директива 98/26/ЕО работеха почти изцяло на национално равнище и независимо една от друга. Тази промяна представлява една от последиците от Директива 2004/39/ЕО (MiFID), както и от Европейския кодекс за поведение относно клиринг и сетълмент. С цел адаптирането към това развитие с измененията на Директива 98/26/ЕО се изясняват понятията оперативно съвместима система и отговорност на системните оператори.

■ Директивата Платежоспособност II

Проектът за Директивата, който е стартиран още през 2002 г., е от ключово значение за застрахователния сектор. **Новата директива ще кодифицира разпоредбите на четиринадесет до сега действащи директиви в областта животозастраховането, общото застраховане и презастраховането.** Основните области, в които проектът предвижда изменения, са свързани с платежоспособността на застрахователните предприятия, вътрешната им организация, връзките им с акционерите и останалите участници на финансовите пазари, както и с организирането и осъществяването на надзора върху застрахователния сектор. Проектът си поставя за цел задълбочаване на интеграцията на европейския застрахователен пазар, подобряване защитата на застрахованите лица, повишаване на конкурентоспособността на европейските застрахователи и презастрахователи и въвеждане на принципите за по-добро регулиране (better regulation). Новата система от норми въвежда също така риск-базирано законово изисквания към капиталовата адекватност на застрахователните компании, съчетани с ясни правила за управление на рисковете и строг вътрешен контрол. Новата директива ще доведе и до повишаване на прозрачността в работата на застрахователите чрез въвеждане на допълнителни правила за публично представяне на информация за дейността. Очаква се Директивата Платежоспособност II да бъде окончателно одобрена през месец април 2009 г.

■ Групата де Ларозиер

Настоящата финансова криза показва някои от слабостите в регулаторната рамка на ЕС, която все още в значителна степен остава фрагментирана въпреки същественния прогрес, който беше постигнат в интегрирането на финансовите пазари и създаването на множество трансгранични компании. **С оглед извършването на реформи в сферата на финансовото регулиране в Европа в края на 2008 г. бе създадена т. нар. Експертна група на високо ниво (High Level Expert Group) с председател Жак де Ларозиер.** Целта на групата е да подготви предложение за подобряване на европейските надзорни практики във всички сектори от гледна точка на интегрирането им и повишаването на тяхната ефективност. По-конкретно Групата де Ларозиер трябва да анализира следните въпроси:

- какъв е най-добрият начин да се организира финансовият надзор в ЕС, така че в максимална степен да се гарантира финансовата стабилност на институциите, системното функциониране на пазарите и защитата на акционерите, застрахованите лица и инвеститорите;
- как да се подобри сътрудничеството между надзорните органи и по-конкретно да се разработят системи за ранно предупреждение и общи принципи за управление при кризи;
- как да се подобри сътрудничеството между надзорните органи на ЕС и тези на останалите световни икономически сили, така че да се постигне финансова стабилност в глобален мащаб.

Очаква се докладът на групата да доведе до усъвършенстване на архитектурата на европейската система на сътрудничество между националните надзорни органи, с цел постигане на оптимално сближаване на практиките, приложение на общностното законодателство и гарантиране на финансовата стабилност и защитата на потребителите на финансови услуги в ЕС.

Повишаване на доверието на обществото към използването на финансови продукти и услуги и осигуряване на защита на потребителите на такива услуги е една от стратегическите цели на Комисията за финансов надзор. Тази цел стана още по-значима в условията на разрасналата се финансова криза, която наложи въвеждането на допълнителни мерки за защита на потребителите. Стъпка към постигането на тези цели е доразвиването на стратегията за осигуряване на достъп до актуална информация относно небанковия финансов сектор и пазарните участници, както и повишаването на познанията и информираността на обществеността. Тези мерки имат превантивен характер по отношение защитата на интересите на потребителите на небанкови финансови услуги и стимулират ефективността и прозрачността на пазарите на финансови услуги.

5.1

ИНФОРМАЦИОННА ОСВЕДОМЕНОСТ, ОСИГУРЕНА ОТ КФН

5.1.1

ДОСТЪП ДО ФИНАНСОВА ИНФОРМАЦИЯ

Провеждането на информационната политика на КФН изцяло е основана на принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност. През 2008 г. комисията стриктно продължи да следва установената практика по ефективното и навременно разпространение на публична информация относно пазарите на небанкови финансови услуги, пазарните субекти и дейността на институцията във функцията ѝ на надзорен и регулаторен орган. През 2008 г. КФН обнови визията и функционалността на **интернет страницата** си. Големият обем информация, събран на сайта за шест години от основаването на комисията през 2003 г., както и съвременните изисквания за лесен достъп наложиха реструктурирането на информацията и разработването на нов дизайн. Всекидневно на страницата се публикува полезна финансова информация, която се ползва както от потребителите на финансови услуги, така и от самите поднадзорни институции. Сайтът съдържа подробна информация за всички аспекти от дейността на комисията, разделена в различни рубрики и по пазари. Публикуват се актуални новини относно взетите от комисията решения, както и обобщени статистически данни за трите вида пазари – капиталов, застрахователен и пенсионноосигурителен пазар. Освен 3-месечни, 6-месечни и годишни отчети за трите сегмента на небанковата сфера рубриката **Статистика** беше допълнена и с обобщени месечни данни в областта на застраховането и доброволното здравно осигуряване.

Рубриката **Събития** представя всички инициативи на комисията, свързани с образователни програми, семинари, кръгли маси, конференции, дискусии, срещи с бизнеса, както и други обществени прояви. Към всяко едно конкретно събитие са приложени презентации и снимки.

Обогатена беше и рубриката **Въпроси и отговори**, чийто фокус е насочен главно към потребителите на финансови услуги. В тази рубрика може да се разгледат конкретни казуси и да се намерят отговори на въпроси от сферата на застраховането, инвестициите и допълнителното пенсионно осигуряване.

В рубриката **ЕС информация** през отчетния период бяха публикувани 160 предупреждения към инвестиционната общност, свързани с нерегламентирани действия на компании от ЕС.

Подробна информация за поднадзорните лица – статут, информация за контакти, периодични отчети, издавани дивиденди, наложени имуществени санкции и други, се предоставя чрез **публичния регистър**, достъпен както на място в комисията, така и чрез интернет страницата – Електронен регистър и картотека (**ERiK**) и **Новини от e-Register**.

С оглед удобство на потребителите КФН продължава да поддържа и актуализира **електронния портал за подаване на информацията по задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилите**. Чрез портала се осигурява възможност за извършване на проверка относно наличието или не на застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилите чрез въвеждането на регистрационния номер на моторното превозно средство.

На **тел. 0900 32 300** гражданите могат да получават информация за пазарните участници, за продуктите и услугите, а също и консултации по конкретни казуси. За тази цел в създадения информационен център (Call Center) работят специалисти, квалифицирани да отговарят на въпроси от сферата на капиталовия, застрахователния и осигурителния пазар. Гражданите могат да се обръщат за съдействие и информация към КФН не само по телефона, но и на електронен адрес **hotline@fsc.bg** или на място в сградата на институцията. През 2008 г. бяха регистрирани над 3000 обаждания в информационния център, а 520 въпроса бяха зададени по електронната поща, като повечето от тях бяха в областта на капиталовия пазар и застраховането. Не са малко и запитванията от чужбина, на които информационният център отговаря във връзка със статута на наши подназорни лица.

КФН публикува три издания – две печатни – Годишен отчет и Официален месечен бюлетин и един електронен бюлетин. Именно електронният бюлетин стартира като инициатива в началото на 2008 г. Той е месечен бюлетин, който в синтезиран вид обобщава дейността на надзорната институция. Бюлетинът се разпространява по електронен път и се публикува на страницата на КФН в рубриката **Публикации**. През 2008 г. за пореден път се издаде Годишният отчет, чието съдържание обхваща цялостен обзор на небанковия финансов сектор, взетите през годината решения, приетите закони и подзаконови нормативни актове, както и коментари за по-значимите събития в сферата на небанковите финансови услуги. Лицензионната и надзорна дейност върху трите пазара и участието на КФН в европейските инициативи са акценти в годишника, както и представянето на актуална информация за участниците в небанковия финансов сектор. Другото традиционно печатно издание е Официалният месечен бюлетин, който документира всички аспекти от дейността на комисията за изминалия месец.

Освен чрез своите издания и интернет страница важните аспекти от дейността на КФН достигат до широката публика и до участниците в небанковия финансов пазар и **чрез медиите**. КФН провежда комуникационна политика, която е основана на принципите на прозрачност и откритост, своевременно предоставя информацията на медиите, организира два пъти в месеца брифинги и годишно няколко пресконференции, свързани с обществено значими аспекти от дейността на институцията. Комисията разпространява с помощта на медиите препоръки към потребителите на финансови услуги и полезна информация за участниците на пазарите.

5.1.2 ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОЛИТИКА НА КФН

През 2008 г. КФН продължи последователната си политика, насочена към повишаване на финансовата култура на широката публика по отношение на небанковия сектор. Институцията отново беше инициатор на редица образователни прояви, предназначени за различни обществени групи и съобразени с техните специфични потребности.

Сред приоритетните публикации, към които КФН е насочила усилията си за повишаване на финансовите познания, са учениците. Освен че предоставят възможност за задълбочаване на знанията, програмите, разработени от КФН, подпомагат младите хора в бъдещото им професионално ориентиране.

Превърнало се вече в традиционно събитие, шестото издание за ученици на **образователната програма „Развитие на небанковия финансов сектор в България“** се проведе през първата седмица на юли 2008 г. Основните цели на програмата са свързани с повишаване на финансовата култура сред младите хора и утвърждаване на имиджа на КФН като социално отговорна институция, както и създаване на траен интерес към финансовата сфера сред учениците. По този начин беше поставено началото на по-активно взаимодействие между младите хора, сържавната администрация и бизнеса.

В програма „2008“, реализирана със съдействието и подкрепата на Министерството на образованието и науката и Фондация „Атанас Буров“, участваха 20 ученици и 5 учители от 20 професионални гимназии с икономически профил от цялата страна. Експерти от КФН и бизнеса представиха пред участниците спецификата

на различните видове финансови пазари, като освен теоретично участниците се запознаха със спецификите на пазарите и чрез посещения на фондовата борса, инвестиционен посредник, застрахователно дружество, здравно и пенсионноосигурително дружество.

В резултат от големия интерес към образователната програма, КФН разработи и **еднодневни образователни модули**. Като допълнение към учебния план те имат за цел да подпомогнат практическото обучение на учениците, свързано с организацията и развитието на капиталовия пазар у нас. В рамките на 2008 г. комисията посрещна два класа ученици. Първото обучение се проведе през март 2008 г. с ученици от XII-ти клас на Професионалната гимназия по лека промишленост и икономика „Атанас Буров” – гр. Горна Оряховица. Второто обучение по въпросите на капиталовия пазар беше през октомври с ученици от XII-ти клас от Търговската гимназия в Бургас.

През 2008 г. КФН и браншовите организации в сферата на капиталовия пазар, застраховането и пенсионното осигуряване продължиха сътрудничеството си и бяха проведени редица срещи, дискусии и семинари по актуални теми и проблеми, свързани с развитието на тези пазари. Всеки последен четвъртък от месеца продължи традицията да се организират **срещи на инвестиционната общност с домакин КФН**. На тях се предоставя възможност на пазарните участници да дискутират в неформална обстановка най-актуалните въпроси, нововъзникнали тенденции и проблеми, свързани с капиталовия пазар.

От съществено значение за КФН е да поддържа и развива установеното през годините сътрудничество както с органите, подпомагащи комисията в осъществяването на защитата на потребителите на финансови услуги, така и с групите със значително обществено влияние и достъп до широка аудитория. КФН продължи традицията да организира срещи с представители на органите на реда, на които да се обсъждат новостите в развитието на небанковия финансов сектор и мерките, насочени към намаляване и предотвратяване на противозаконните действия във финансовата сфера.

През май 2008 г. КФН организира **двудневен семинар за представители на МВР** на тема „Актуални проблеми, свързани с осъществяването на надзорните функции на КФН в областта на капиталовия пазар и допълнителното пенсионно осигуряване”. На семинара участваха експерти от икономическите отдели на Областните дирекции на полицията от цялата страна. Проявата е във връзка с изпълнение на програмата за подобряване на сътрудничеството между КФН и други институции, свързани с работата на небанковия финансов сектор.

Друга професионална група, с която КФН активно работи, са журналистите. Обективното отразяване на все по-комплексния финансов сектор предполага задълбочено познаване на пазарните процеси и новите продукти. Организирането на образователни инициативи е подходяща форма, чрез която журналистите да се информират за новостите на пазара. Във връзка с повишаване на заинтересуваността и информираността на потребителите на небанкови финансови услуги отдел „Връзки с обществеността” организира **семинар за журналисти**. Поради нарасналия интерес към отразяването на допълнителното пенсионно осигуряване и влиянието на световната финансова криза върху дейността на пенсионните фондове на 11 ноември 2008 г. се проведе среща - дискусия за журналисти на тема „Осигуряването в частните пенсионни фондове, механизъм на инвестиране на средствата и определяне на доходността”.

През 2008 г. отдел „Връзки с обществеността” организира **две срещи на специалистите по комуникации**, работещи във финансовата сфера, и финансовите журналисти. Първата се проведе на 12 март 2008 г., а втората – на 17 май 2008 г. Съорганизатори на инициативата бяха Българската народна банка и Фондът за гарантиране на влоговете в банките. Основната цел на тези срещи бе да се изградят ползотворни професионални контакти и по този начин да се подпомогне по-ефективната комуникация и успешно взаимодействие.

5.2

ЖАЛБИ СРЕЩУ И ЗАПИТВАНИЯ ОТНОСНО ПОДНАДЗОРНИТЕ ЛИЦА. ПРЕДПРИЕТИ ДЕЙСТВИЯ ОТ СТРАНА НА КФН

През 2008 г. постъпиха и бе отговорено на 209 жалби и запитвания на граждани и институции относно определени инвестиционни посредници. Освен това бяха извършени документални проверки във връзка с 89 броя мол-

би, сигнали, жалби, писма и запитвания, отнасящи се до публични дружества, групи емитенти на ценни книжа, акционерни дружества със специална инвестиционна цел, управляващи дружества, инвестиционни дружества и договорни фондове. Съответните лица, подали сигналите, бяха уведоменни с писма относно резултатите от проверките.

През 2008 г. общият брой на постъпилите в КФН жалби срещу поднадзорни лица в сферата на застрахователната дейност бе 814. От тях 411 бяха срещу застрахователи по общо застраховане, 61 – срещу застрахователи по животозастраховане, 276 – срещу здравноосигурителни дружества, 33 – срещу застрахователи в ликвидация или в несъстоятелност, една – срещу застрахователен брокер, 9 – срещу Гаранционния фонд и 23 други. Увеличението на подадените жалби през 2008 г. спрямо 2007 г. бе 77 %, като през 2007 г. жалбите са били 460 (367 срещу застрахователи по общо застраховане, 26 срещу застрахователи по животозастраховане, 6 срещу здравноосигурителни дружества, 42 срещу застрахователи в ликвидация или в несъстоятелност и 19 други). Всички жалби бяха разглеждани. Съдържанието им бе насочено най-вече към повдигането на въпроси и изразяването на несъгласие с определения от застрахователя размер на обезщетението, отказаното изплащане на обезщетение или непризнаването от страна на застрахователя в указания законен срок.

През изминалата година бяха регистрирани общо **174 жалби, 62 сигнали и 34 запитвания** по проблеми, свързани с допълнителното пенсионно осигуряване.

Основните групи оплаквания, изложени в жалбите на осигурените лица, бяха относно:

- прехвърляне на средства без знание и съгласие на лицата;
- подписани едновременно заявления и осигурителни договори;
- намаляване на средствата по партидите на осигурени в ДПФ лица;
- липса на гаранции за средствата на осигурените лица, подобно на гаранциите в банкови депозити;
- неспазена процедура по промяна на участие.

След извършване на проверки по жалбите на всяко от лицата бе изпратен отговор в законоустановения срок във връзка с направените оплаквания.

Основните проблеми, поставени в сигналите, бяха относно:

- неприемане на заявления за промяна на участие;
- постановени откази по заявления за прехвърляне;
- за нарушения на Изискванията към рекламните и писмените информационни материали на пенсионните фондове и на пенсионноосигурителните дружества.

По постъпилите сигнали бяха извършени проверки и съобразно резултатите от тях бяха предприети съответни действия. По отправените запитвания бяха изготвени отговори до ПОД.

Във връзка с постъпилите в управление „Осигурителен надзор“ жалби и сигнали дирекция „Контролна дейност“ информира следните институции:

- органите на прокуратурата (при съмнения за извършени престъпления);
- Комисията за защита на конкуренцията (при съмнения за нарушения на Закона за защита на конкуренцията);
- Комисията за защита на личните данни (при съмнения за нарушение на Закона за защита на личните данни).

Във връзка с констатации, че кметове на населени места извършват нотариални заверки без присъствието на осигурените лица, беше изпратено писмо до Министерството на правосъдието за предприемане на съответни действия.

ЧЛЕНСТВО В МЕЖДУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ И ОТНОШЕНИЯ С МЕЖДУНАРОДНИ ФИНАНСОВИ ИНСТИТУЦИИ

С оглед на глобализацията на финансовите пазари и условията на настоящата криза сътрудничеството в рамките на международни организации и отношенията с международни финансови институции е от особено значение за България. Комисията за финансов надзор се стреми към активно участие в международни инициативи, които са насочени към създаване на оптимални условия за излизане от кризата и еквивалентни условия на нормативно третиране на небанковите финансови услуги в световен мащаб.

КФН участва в множество международни организации на надзорните органи в небанковия финансов сектор. Комисията е активен член на **Международната организация на комисиите по ценни книжа** (International Organization of Securities Commissions - IOSCO). КФН участва в работата на IOSCO като член на Комитета за развиващите се пазари (Emerging Markets Committee) и Европейския регионален комитет (European Regional Committee). През изминалата година представители на КФН редовно участваха в проведените срещи на организацията.

През 2008 г. КФН участва активно в работата и организирания форуми в качеството си на пълноправен член на **Международната асоциация на застрахователните надзорни институции** (International Association of Insurance Supervisors - IAIS). През октомври 2008 г. бе проведена 15-ата годишна конференция на Асоциацията, на която бе поставен акцент върху темите за засилено сътрудничество и прозрачност в условията на криза, влиянието на бъдещите стандарти за платежоспособност на застрахователните сдружения (развитието на проекта Платежоспособност II), както и въпросите, свързани с необходимостта от междусекторно сближаване и прилагане на общоприети международни стандарти.

Комисията е член-учредител на **Международната организация на пенсионните надзори** (International Organization of Pension Supervisors – IOPS). През 2008 г. представители на КФН взеха участие в заседанията на техническия комитет през април и октомври и годишното общо събрание на IOPS, чиято основна цел е да работи за подобряване на качеството и ефективността на надзора върху частните пенсионни системи. На заседанията на техническия комитет бе обсъждано влиянието на финансовата криза върху частните пенсионни фондове, надзорните мерки, свързани с кризата, както и изготвените от организацията ръководства и указания. Основен акцент през годината бе поставен върху изготвянето на ръководства за осъществяване на риск-базиран надзор върху частните пенсионни системи.

От 2007 г. комисията е член на **Франкофонския институт за финансова регулация** (Institut Francophone de Régulation Financière). Институтът е организация с нестопанска цел, чиято мисия е да установява и засилва сътрудничеството между регулаторните органи, които членуват в него. Основната му цел е да организира професионално обучение и да предоставя възможности за обмяна на опит по отношение на регулацията на финансовите пазари, което бе приоритет на комисията и през 2008 г.

Като институция, отговорна за техническите аспекти на сръжавната политика в областта на небанковия финансов сектор, КФН е партньор от българска страна на редица международни финансови институции. Комисията активно участва във формулирането на българската позиция при преговорите с **Международния валутен фонд (МВФ) и Световната банка**. Сътрудничеството с тези организации е свързано в значителна степен с обмена на информация и опит във връзка с функцията им да наблюдават и анализират развитието и функционирането на капиталовите, застрахователните и пазарите на допълнително пенсионно осигуряване. Информацията се обменя посредством отговаряне на множество конкретни запитвания, попълване на стандартни форми и различни тематични въпросници, със или без предварително установено съдържание и периодичност.

През 2008 г. комисията участва в обновяването на данните за България по **Програмата за оценка на финансовия сектор (FSAP)**. Във връзка с това представители на МВФ и Световната банка бяха приети на работно

посещение в КФН, което се проведе от 23 юни до 4 юли 2008 г. и бе насочено към темите за надзор на пазара на ценни книжа, взаимните и пенсионноосигурителните фондове.

В периода 8 - 18 декември 2008 г. представители на **Световната банка** посетиха България с цел извършване на преглед относно **защитата на потребителите в сферата на финансовите услуги** и изготвяне на доклад за състоянието на защитата на потребителите в сферата на финансовите услуги. Докладът ще бъде представен публично през 2009 г. Мисията бе фокусирана върху защитата на потребителите в областта на банковите услуги, ценните книжа, застраховането и пенсионното осигуряване, в това число и небанковите кредитни институции. Експертите на международната институция проведоха редица срещи с представители на БНБ, МФ, КФН, както и с неправителствени организации в областта на защитата на потребителите. Бяха проведени срещи с председателя на КФН, г-н Апостол Апостолов, заместник-председателите на трите управления – г-жа Ралица Агайн-Гури, г-жа Димана Ранкова и г-н Бисер Петков, както и с редица експерти.

6.2 МЕЖДУНАРОДНИ ПРОЕКТИ И ИНИЦИАТИВИ

През 2008 г. бяха реализирани редица инициативи с цел повишаване квалификацията на служителите на КФН, обмяна на опит и добри практики с чужди надзорни органи и засилване на административния капацитет на комисията. Активността на КФН в областта на грантовото финансиране на подобни прояви доведе до подготовката и осъществяването на множество проекти с донорско финансиране, които се управляват успешно. Комисията продължи да осъществява проекти, финансирани по програми на Европейския съюз в областта на ценните книжа, застраховането и пенсионното осигуряване. През годината КФН изпълни успешно туининг лайт проект със Застрахователната агенция на Босна и Херцеговина (ЗАБХ), като **за пръв път българска институция работи в качеството си на страна – членка – партньор по проекта.**

■ Туининг лайт проект ВА06 IBOT 07TL „Погномагане на Застрахователната агенция на Босна и Херцеговина“, финансиран по програма CARDS 2006 на Европейския съюз

След одобрение на проектното предложение, кандидатурата на КФН бе избрана за страна – членка – партньор от страна на бенефициента ЗАБХ. На 20 декември 2007 г. бе подписан договорът за туининг със съгласуван работен план. Проектът стартира своето изпълнение на 30 март 2008 г. и приключи успешно на 17 октомври 2008 г.

Основните цели на проекта бяха свързани с развитието на единен застрахователен пазар в Босна и Херцеговина чрез осигуряване на ефективен и прозрачен надзор на застрахователната дейност, мониторинг, координация и арбитраж, както и прозрачен обмен на информация и доклади.

По-конкретно туининг лайт проектът ВА06 IB OT 07 TL осигури подкрепа на ЗАБХ в следните области:

- **подготовка на регламенти/указания за статистическите услуги на ЗАБХ;**
- **преглед на надзорните разпоредби**, условия, норми, законодателство и процедури на Федерация Босна и Херцеговина и Република Сръбска, както и представяне на препоръки за хармонизацията им с европейското законодателство;
- **разработване на шаблони за доклади и насоки за ЗАБХ**, с цел да се улеснят отговорностите по докладване пред Европейската комисия и други международни органи;
- **разработване на обучителен план за персонала на ЗАБХ** въз основа на задачите на агенцията и провеждане на избраните обучения. Обучителният план включва съвместни обучения за надзорните органи в Босна и Херцеговина в областите на надзора и лицензирането, като се осигури координираща роля на ЗАБХ при прилагането на единен подход към надзора и лицензирането.

В периода 1 - 4 юли 2008 г. бе организирано работно посещение в КФН за представителите на трите надзорни агенции в Босна и Херцеговина, по време на което експертите от комисията представиха структурата и функциите на надзора, както и редица специфични теми в застрахователния надзор (нормативна

дейност, организация на дейността по събиране и обобщаване на статистическата информация, работа в рамките на работните групи към CEIOPS и др.).

На 29 септември 2008 г. в гр. Сараево, Босна и Херцеговина, се проведе регионална конференция на тема „Застрахователните пазари в Югоизточна и Централна Европа и тяхната регулация“. Конференцията бе организирана от КФН и ЗАБХ в рамките на туининг лайт проекта. Целта на тази инициатива бе да представи на участниците от Босна и Херцеговина основните аспекти на застрахователния надзор и регулация в държавите от Югоизточна и Централна Европа. В същото време тя се превърна в регионален форум за обсъждане на най-актуалните промени и предизвикателства в областта на застрахователните пазари и тяхната регулация с цел да се стимулират силни канали на комуникация и да се придаде регионална и международна перспектива на ЗАБХ. Участие взеха делегати от Застрахователната агенция на Република Сръбска и Агенцията за застрахователен надзор на Федерация Босна и Херцеговина, както и делегати и лектори от Главна дирекция „Вътрешен пазар“ на Европейската комисия, Международната застрахователна фондация, както и надзорните органи на Македония, Словакия, Полша, Унгария и Албания.

Проектът бе реализиран в тясно сътрудничество между различни звена на КФН – управление „Застрахователен надзор“, дирекция „Международно сътрудничество и връзки с обществеността“, дирекция „Информационни технологии и регистри“ и отдел „Финансово-счетоводна дейност“.

Общият брой на извършените дейности бе 18, а на участниците в проекта от българска страна бе 26, от които 19 от КФН и 7 от други институции. Общият брой на участниците от страната на Босна и Херцеговина бе 60, а участниците от други страни бяха 22-ма.

Във връзка с дейностите по проекта бяха изготвени 7 доклада от българските експерти, и бяха изнесени 51 презентации, от които 43 от български експерти, 2 от експерти от Босна и Херцеговина и 6 от експерти от други държави.

■ **Проект „Укрепване на административния капацитет на Комисията за финансов надзор за прилагане на европейското законодателство в областта на ценните книжа, пенсионното осигуряване и застраховането“ PHARE 2005/017-353.02.01**

Проектът е съфинансиран по програма ФАР на Европейския съюз и приключи успешно своето изпълнение на 30 ноември 2008 г. Той **включва инвестиционна подкрепа** и гоставка на оборудване и софтуерни системи за архивиране на данни, както и Groupware/Workflow система и система за финансово управление. Проектът за гоставка и внедряване на оборудване бе свързан с успешно приключилия през 2007 г. туининг проект PHARE BG/2004/IV/FI/02: „Укрепване на административния капацитет на Комисията за финансов надзор за прилагане на европейското законодателство в областта на ценните книжа, пенсионното осигуряване и застраховането“.

Общата цел на проекта бе подготовката на небанковия финансов сектор за присъединяването му към единния европейски пазар на финансови услуги и укрепването на силна и ефективна регулаторна рамка в съответствие с европейските стандарти.

През януари 2008 г. бе инсталирана първата версия на новата деловодна система на КФН, която замени съществуващата система Archimed. Като резултат от проекта от **март 2008 г. служителите на комисията използват пълната версия на новата система, която включва и модула за вътрешен документооборот.**

През април 2008 г. бе инсталирано електронно хранилище за данни и бяха проведени редица обучения за служителите на КФН.

С провеждане на проектните дейности и въвеждане в експлоатация на всички електронни системи проектът приключи успешно своето изпълнение.

■ **Туининг проект BG2007/017-353.02.01 „Допълнително укрепване на административния капацитет на Комисията за финансов надзор с цел ефективно прилагане на Европейското законодателство“**

Туининг проектът е насочен към институционално укрепване и е съфинансиран от Преходния финансов инструмент на Европейския съюз.

През 2008 г. след проведена среща за избор на туининг партньор бе избрано **предложението на Министерството на икономиката и финансите на Италия, Дирекция „Държавно съкровище“**. Бе подготвен и представен договорът за туининг, като след неговото одобрение предстои стартирането на проекта през 2009 г.

Основните цели на проекта включват постигането на напълно функциониращ сектор на финансовите услуги, както и **укрепване на мерките за защита от злоупотреби с финансови услуги за пране на пари**. Проектът е насочен към допълнителното хармонизиране на практиките на КФН за регулация и надзор с европейските такива и обхваща дейността на трите управления: надзор на инвестиционната дейност, застрахователен и осигурителен надзор.

Предвидените дейности по проекта са свързани с **обучения за служителите на КФН в областта на интеграцията на пазарите на ценни книжа, прилагането на Европейското законодателство, както и предизвикателствата на процеса Ламфалуси и актуалните европейски инициативи**. По отношение на застрахователния и осигурителния надзор се предвиждат дейности, които да засилят експертния капацитет на КФН в контекста на промените в законодателството на Европейско ниво (в частност развитието на проекта Платежоспособност II).

■ **„Регионална програма по ценни книжа“, организирана от КФН и Торонто Център**

Между 23 и 27 юни 2008 г. по инициатива на КФН в София се състоя „Регионална програма по ценни книжа“.

Семинарът се осъществи с подкрепата на Торонто център, Международната финансова корпорация (IFC), част от групата на Световната банка и Агенцията за трансфер на финансови технологии (ATTF), Люксембург. Програмата бе насочена към региона на Югоизточна Европа и разглежда актуални теми относно **ефективен надзор и техники за прецизно прилагане на законодателството, пазарни манипулации и мерки за борба с измамите и търговията с вътрешна информация**. Тя предостави ценна възможност за обучение на българските и чужди експерти в областта на надзора на пазарите на ценни книжа по водещите програми на Торонто център от световно признати експерти по капиталови пазари и ценни книжа.

Участници в програмата бяха представители на надзорните органи и фондови борси на Македония, Сърбия, Хърватска, Румъния, Черна гора и Босна и Херцеговина.

На събитието, чийто домакин бе г-н Апостол Апостолов, председател на КФН, присъства г-н Еги Вимерш, председател на Комитета на Европейските регулатори на ценни книжа и председател на Европейския регионален комитет на Международната организация на регулаторите на ценни книжа, г-н Флориан Фихтел, постоянен представител на Световната банка за България, както и г-н Хорхе Патино, изпълнителен директор на Торонто Център.

■ **Обучение, организирано от КФН и Звеното за техническа помощ и обмяна на информация на Европейската комисия (TAIEX)**

На 9 декември 2008 г. в София се проведе семинар, организиран от КФН и Европейската комисия в лицето на Звеното за техническа помощ и обмяна на информация (TAIEX). Семинарът бе свързан с транспонирането в българското законодателство на **Директива 2007/44/ЕС по отношение на процедурните правила и критериите за оценяване за преварителната оценка на придобиванията и увеличението на дяловите участия във финансовия сектор**, която има директно отношение към компетенциите на управления „Надзор на инвестиционната дейност“ и „Застрахователен надзор“, както и на дирекция „Правна и методология на финансовия надзор“ в КФН. Участие в събитието взеха общо 30 души, като 18 от тях бяха експерти от КФН и 12 представители на външни институции – Българска народна банка, Министерство на финансите, Централен депозитар и Българска фондова борса.

■ **Балканска кръгла маса на тема „Влияние на членството в Европейския съюз върху капиталовите пазари в Югоизточна Европа“**

На 6 юни 2008 г. КФН бе домакин на Балканска кръгла маса на тема „Влияние на членството в Европейския съюз

върху капиталовите пазари в Югоизточна Европа“. Събитието се състоя в София и събра председателите на регулаторни и надзорни органи в областта на капиталовите пазари в Югоизточна Европа, както и представители на индустрията.

Домакини на събитието от българска страна бяха г-н Апостол Апостолов, председател на КФН, и г-жа Димана Ранкова, заместник-председател на КФН, ръководещ управление „Надзор на инвестиционната дейност“. Участие в кръглата маса взе генералният секретар на Комитета на европейските регулатори на ценни книжа, г-н Карло Компорти, представители на надзорните и регулаторни органи на Гърция, Румъния, Хърватска и Македония, както и заместник-министърът на финансите г-н Димитър Ивановски.

Сред разглежданите теми бе **влиянието на членството в ЕС върху отделните капиталови пазари, процесът на прилагане на европейското законодателство в сферата на ценните книжа, както и предизвикателствата пред бизнеса в този контекст.**

■ **Работно посещение в КФН на представители на Комисията по ценни книжа и фондови борси на република Македония**

Във връзка със задълбочаване на сътрудничеството между КФН и Комисията за ценни книжа и фондови борси на Република Македония (КЦКФБ) **от 19 до 21 март 2008 г. в София се проведе работно посещение в КФН.**

Домакин на срещите бе г-н Апостол Апостолов, председател на КФН. Програмата включваше серия от презентации на експерти от КФН относно структурата и функциите на КФН, надзора над публичните гружества и други емитенти на ценни книжа, управляващи гружества и инвестиционни фондове. На гостите бяха представени нормативната уредба за надзор на колективни инвестиционни схеми, както и ролята, функциите и изискванията към инвестиционните посредници.

Специално внимание бе отделено на международната дейност на КФН и участието в международни организации. Работното посещение включваше и организирани визити в Българска фондова борса, Централен депозитар и инвестиционни посредници.

6.3 ВЪТРЕШНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

С цел увеличаване ефективността на контрола и регулирането на финансовата система в България от създаването си до момента КФН поддържа и задълбочава сътрудничеството и активното си взаимодействие с множество сръжжавни органи и национални организации. Осъществяваното сътрудничество се изразява в извършването на съвместни проверки, консултации и оказване на експертна помощ по конкретни случаи, обмен на налична информация, касаеща извършвания надзор, създаване на междуведомствени работни групи, обсъждане и съгласуване на предложения за промени в нормативната рамка, регулираща дейността на участниците на финансовия пазар, провеждане на съвместни семинари и др.

През 2008 г. предложенията за изменения и допълнения в законодателството бяха обсъждани и съгласувани с представителните организации на секторите, към чиято дейност са насочени - Българската асоциация на лицензираните инвестиционни посредници (БАЛИП), Българската асоциация на управляващите гружества (БАУД), Българска фондова борса - София АД, Българската асоциация по връзки с инвеститорите (БАВИ), Асоциацията на директорите за връзки с инвеститорите (АДВИ), Асоциацията на българските застрахователи (АБЗ), Асоциацията на лицензираните гружества за доброволно здравно осигуряване (АЛДДЗО), Българската асоциация на гружествата за допълнително пенсионно осигуряване (БАДДПО) и др.

Управление „Надзор на инвестиционната дейност“ обсъди с БАУД, БАВИ, АДВИ и с представители на АДСИЦ промените в Наредба № 25 за изискванията към дейността на инвестиционните гружества и договорните фондове, Наредба № 26 за изискванията към дейността на управляващите гружества, Закона за публичното предлагане на ценни книжа и Закона за гружествата със специална инвестиционна цел. Освен това бяха проведени срещи и консултации с БАЛИП във връзка с изменението и прилагането на Наредба № 38 за изискванията към дейността на инвестиционните посредници и на Наредба № 16 за условията и реда за извършване на

маржин покупки, къси продажби и заем на финансови инструменти. Обмен на информация бе извършван и с БФБ - София, като бяха давани разяснения за практическото приложение на промените в законодателството, касаещо капиталовия пазар. През годината бе сформирана и работна група във връзка с одобрение на образци на форми на отчети на колективни инвестиционни схеми и управляващи дружества във връзка с предложение на БАУД и с промени в нормативната уредба. С БАУД бе съгласуван общ модел на правила за управление на риска на УД и общ модел на правила за личните сделки. Бяха осъществени срещи с Фонда за компенсиране на инвеститорите в ценни книжа относно измененията в представяната от инвестиционните посредници справка по чл. 77н ЗППЦК.

През 2008 г. бяха проведени срещи и консултации с БФБ - София и с БАЛИП относно внедряването на новата търговска система XETRA. С Асоциацията на банките в България (АББ) беше обсъдена възможността за създаване на Национална група по пазарни практики в областта на ценните книжа. Бяха осъществени работни срещи и семинари с БАВИ и АДВИ във връзка с представянето на единната система за предоставяне на информация E-Register. Във връзка със състоянието на капиталовия пазар през последната година от подназорните лица беше изисквана информация на по-кратки от законоустановените отчетни периоди.

Експерти от управление „Надзор на инвестиционната дейност“ взеха участие като лектори на семинара „Разкриване на информация от публичните дружества и групите емитенти на ценни книжа в контекста на новите изменения в ЗППЦК и Наредба № 2“. Освен това участваха и в семинар дискусия на тема „Комуникация с инвестиционната общност по време на криза. Спазване на законодателството от публичните дружества“, организиран от БАВИ.

КФН чрез управление „Застрахователен надзор“ и управление „Надзор на инвестиционната дейност“ и в сътрудничество с БНБ разработиха проект на закон за транспониране на Директива 2007/44/ЕО на Европейския парламент и Съвета за изменение на Директива на съвета 92/49/ЕИО и на Директиви 2002/83/ЕО, 2004/39/ЕО, 2005/68/ЕО и 2006/48/ЕО относно процедурните правила и критериите за благоразумна оценка на придобиване и увеличаване на участия във финансовия сектор. От гледна точка на законодателна процедура предлаганите изменения в Кодекса за застраховането бяха включени в преходните и заключителните разпоредби на Проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за кредитните институции. Законопроектът беше одобрен от Министерски съвет и беше внесен в Народното събрание.

Управление „Застрахователен надзор“ се включи и в съставянето на План за действие в случай на криза, разработван съвместно с Министерство на финансите и БНБ.

По инициатива на комисията чрез нейното управление „Застрахователен надзор“ беше създадена Постоянна действаща работна група по въпросите на задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилите, създадена с решение на Съвета по европейските въпроси с мандат: 1) координиране на мерките за контрол по изпълнение на изискването за сключване на застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилите; 2) анализ и оценка на регионалното разпределение на съвкупността от незастраховани моторни превозни средства и изготвяне на предложения за засилване на мерките в регионите, където е установено високо ниво на управление на незастраховани моторни превозни средства; 3) планиране и контрол върху разходването на средствата за превантивни мероприятия, свързани с подобряване на състоянието на безопасността на движението по пътищата. Постоянно действащата работна група съгласува Наредба за документите и реда за съставянето им при пътнотранспортни произшествия и реда за информиране между МВР, КФН и Информационния център към Гаранционния фонд. В рамките на групата беше разработен и проект на разпоредби за изменение и допълнение на Кодекса за застраховането, с които се предложи усъвършенстване на режима на средствата, които се предоставят от Гаранционния фонд за инвестиционни разходи за техника и информационни и комуникационни технологии с цел подобряване на състоянието на безопасността на движението по пътищата. Съгласуваните текстове бяха включени в текста на законопроекта за изменение на Закона за кредитните институции в неговата част, с която се изменят разпоредбите на КЗ.

Също така заедно с МВР, Върховната касационна прокуратура и застрахователната общност беше започната дискусия за набелязване на мерките за противодействие на кражбите на МПС.

През годината управление „Застрахователен надзор“, съгласувано с Министерството на финансите, участва в консултации във връзка с прилагането на Регламент 1998/2006 на Съвета за прилагането на членове 87 и 88 от Договора относно минималната помощ. Необходимостта от прилагането на посочения регламент възникна в резултат на предвиждането на държавна вноска за първоначално финансиране на Обезпечителния фонд, създаден с част „Шеста А“ от Кодекса за застраховането. При създалата се ситуация и предвид възможността да се предоставят държавни средства на оправомощени лица (търговци с вземания, които са гарантирани от Обезпечителния фонд) беше наложително да се извършат изменения и допълнения на Правилника за устройството и дейността на Гаранционния фонд в съответствие с цитирания по-горе Регламент.

През разглеждания период във връзка с текущата нормативна дейност, отнасяща се до застрахователния сектор, бяха проведени съгласувания на проекти на нормативни актове с АБЗ, АЛДЗО, Гаранционния фонд, Националното бюро на българските автомобилни застрахователи и Института на дипломираните експерт-счетоводители. Освен това КФН си взаимодейства с Министерството на финансите във връзка с продължаващата процедура по съгласуване на проекта на Рамковата директива Платежоспособност II, който се разглежда от Съвета на министрите на ЕС.

Във връзка с осъществяваните от управление „Осигурителен надзор“ дейности и функции през 2008 г. дирекция „Регулаторни режими и оценка на риска“ осъществяваше активно сътрудничество и обмен на информация със следните органи и организации:

- Национална агенция за приходите;
- Народно събрание – обсъждане чрез кореспонденция или чрез участие в съответните парламентарни комитети на текущи законопроекти (Закон за публичния резервен фонд);
- Министерство на труда и социалната политика – кореспонденция и обмен на информация относно: 1) проект на Закон за изменение и допълнение на КСО; 2) транспониране на европейските директиви в областта на осигуряването по професионални схеми; 3) семейно-наследствените проблеми, свързани с допълнителното пенсионно осигуряване, и необходимостта от законодателни промени в тази насока; 4) участие на експерти на КФН в междуведомствени работни групи (в постоянно действащата група по координация на системите за социална сигурност, както и в групите за електронен обмен на данни в областта на социалната сигурност и за разработване на таблица за съответствие между Директива 2006/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 г. за прилагането на принципа на равните възможности и равното третиране на мъжете и жените в областта на заетостта и професиите; 5) съгласуване на доклад на Комитета за социална защита към ЕК по извършено изследване на тема „Частно управляваните пенсионни схеми и техният принос за адекватни и финансово устойчиви пенсии“; 6) съгласуване на предложения във връзка с уреждането на прехвърлянето на пенсионни права между българската пенсионна система и пенсионните системи на институциите на Европейските общности;
- Министерство на финансите – обсъждания относно променените критерии за избор на първични дилъри на държавни ценни книжа и необходимостта от промени в изискванията към банките-попечители по КСО;
- Министерство на околната среда и водите – обмен на информация във връзка с лицензионна процедура;
- НАП – съвместно участие в комисията за служебно разпределение на лицата, неизбрал фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване, както и обмен на информация във връзка с лицензионни и разрешителни процедури с териториалните ѝ структури;
- БНБ – кореспонденция относно нормативните изисквания към банките-попечители по КСО и по повод съгласуване на искане на банка за включването ѝ в списъка на банките-попечители по КСО;
- Комисия за защита на конкуренцията (КЗК) – предоставяне на информация и документи във връзка с образувано в комисията производство по жалба от поднадзорно на КФН лице;
- ДАНС – обмен на информация във връзка с лицензионни и разрешителни процедури;
- БАДДПО – сътрудничество относно: 1) съвместни работни групи за обсъждане на концептуални въпроси и разписване на текстове в проекта на закон за изменение и допълнение на КСО; 2) обсъждане на необходимостта от промени в подзаконовни нормативни актове, издавани от КФН, както и на конкретни проекти за изме-

нение и допълнение на нормативната база (Наредба № 34 за условията за сключване на сделки за намаляване на инвестиционния риск, свързан с активите на фонд за допълнително пенсионно осигуряване и за изискванията и ограниченията към тези сделки, Наредба № 31 за условията и реда за провеждане на изпит и за признаване на правоспособност на отговорен актюер, за признаване на правоспособност, придобита извън Република България, както и за формата на актюерската заверка, формата и съдържанието на актюерския доклад и на справките по Кодекса за застраховането и Закона за здравното осигуряване, които отговорният актюер заверява, и др.); 3) обсъждане на възможните и подходящи показатели за измерване и представяне на поетите от пенсионноосигурителните гружества рискове за постигане на определено ниво на доходност при управлението на фонд за допълнително пенсионно осигуряване, както и на изготвените на тази база проект на Изисквания към рекламните и писмените информационни материали на пенсионните фондове и на пенсионноосигурителните гружества по чл. 123и, ал. 2 и чл. 180, ал. 2, т. 1 и 2 КСО; 4) обсъждане на проект на Изисквания към минималното съдържание на инвестиционната политика за принципите на управление на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми;

- Българско актюерско гружество – обсъждане на проект за изменение и допълнение на Наредба № 31 за условията и реда за провеждане на изпит и за признаване на правоспособност на отговорен актюер, за признаване на правоспособност, придобита извън Република България, както и за формата на актюерската заверка, формата и съдържанието на актюерския доклад и на справките по Кодекса за застраховането и Закона за здравното осигуряване, които отговорният актюер заверява; сътрудничество във връзка с провеждането на изпит за придобиване на правоспособност на отговорен актюер.

КФН иницира и проведе среща с БАДДПО с цел запознаване с проблемите и предприемане на действия от страна на ПОД за преустановяване на порочни практики и нарушения. На срещата КФН постави на обсъждане следните проблеми:

- предприемане на действия за преустановяване на практиката за подаване на заявления за промяна на участие без знанието и съгласието на осигурените лица и установената във връзка с това злоупотреба с личните им данни;
- предприемане на действия за преустановяване оказването на натиск върху осигурените лица от представители на ПОД (служители и осигурителни посредници) с цел да ги убедят да подават или оттеглят вече подадени жалби;
- предприемане на действия за преустановяване оказването на натиск, въвеждането в заблуда и неинформирането на осигурените лица за подписването на заявление за промяна на участие едновременно с подписване на документи за различни видове банкови услуги;
- предприемане на действия за повишаване информираността на осигурените лица с цел извършване на свободен и информиран избор и преустановяване на случаите, в които представители на ПОД предлагат облиги на осигурени лица с цел промяната на участие във ФДПО.

Принципно с гореспоменатите институции и организации се извършва непрестанен обмен на информация с цел подобряване на съдържанието и коректността на периодично разкриваната от поднадзорните лица информация, повишаване на прозрачността и стабилността на финансовия пазар като цяло, а оттам и нарастване на доверието в сектора.

За целите на упражнявания от КФН надзор обмен на информация се осъществява и с БФБ - София АД, Централен депозитар АД, Агенцията за приватизация, БНБ, АФР, МВР и съдилищата. Сътрудничеството с МВР е особено засилено в областта на задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите. Освен това с министерството се осъществява кореспонденция относно наличието на данни за извършени нарушения и престъпления при търговията с финансови инструменти. Предоставяне на информация и сезиране на прокуратурата се извършва във връзка с постъпили жалби в КФН и осъществени проверки.

Чрез подписания през 2003 г. меморандум с БНБ става възможно да се усъвършенства координацията между КФН и БНБ по въпроси от взаимен интерес в сферата на надзора върху участниците на финансовите пазари, а именно упражняване на надзорните им функции, усъвършенстване практиката по стриктно прилагане на за-

коните, съдействие за подобряване на нормативната уредба, регламентираща дейността на поднадзорните им лица и др.

Меморандумът, сключен същата година с АФР към Министерството на финансите, и инструкцията към него предвиждат договарящите се страни да си сътрудничат при събирането, съхраняването, проучването и разкриването на информацията, с която разполагат, относно финансови транзакции, за които има съмнение, че са свързани с изпирането на пари или с финансиране на тероризма.

КФН е подписала и споразумение за сътрудничество и обмен на информация с КЗК. Целите на споразумението са подпомагане на взаимодействието между страните съобразно сферата им на дейност чрез обмен на информация, създаване на междуведомствени работни групи, съвместно организиране на семинари, работни срещи и други мероприятия.

Изхождайки от необходимостта от координиране на дейностите на КФН и Министерството на вътрешните работи по въпроси от взаимен интерес, свързани с финансовия надзор и противодействието на организираната престъпност в сферите на икономическата и финансовата система, двете институции имат подписано споразумение за сътрудничество и взаимодействие. Чрез него се улеснява обменът на информация и процесите, изискващи извършване на съвместни действия.

Много важен момент в сключените от КФН споразумения е предвидената възможност за извършване на съвместни проверки от работни групи от експерти, представляващи различните организации.

7

ПОЛИТИКА НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

Комисията за финансов надзор полага целенасочени усилия за подобряване и прилагане на правила и механизми за управлението на човешките ресурси, което води до повишаване на качеството и на ефективността на административните услуги.

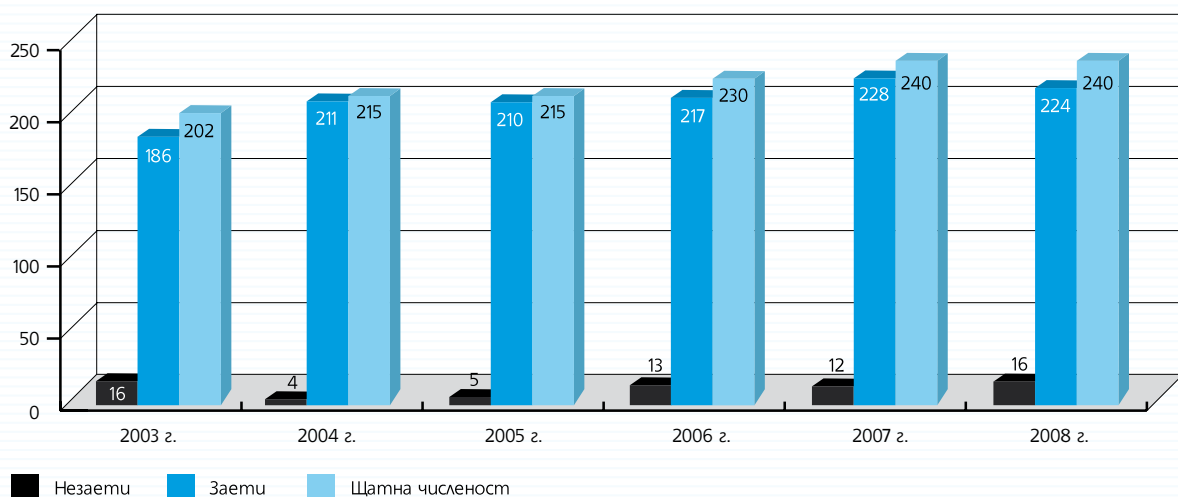
Мисия на управлението на човешките ресурси е откриването, развиването и запазването на най-подходящите хора за работа в полза на обществения интерес и издигане престижа на институцията.

Визията е насочена към съвременно, компетентно, прозрачно и ефективно управление на човешките ресурси, което създава способни, отговорни, мотивирани служители, притежаващи необходимата компетентност и потенциал за успешно изпълнение на целите на КФН.

Управлението на човешките ресурси в КФН е непрекъснат и целенасочен процес за подбор на най-подходящите служители, тяхното обучение, мотивиране и развитие за постигане на ефективно изпълнение на организационните цели. Управлението е подчинено на принципа, че наемането на служители в институцията трябва да способства за повишаването на общественото доверие и възприемането на работещите в КФН като квалифицирани служители, способни професионално да се справят с поставените към тях изисквания, да работят всеотдайно за обслужване на обществените интереси, като стриктно и безпристрастно прилагат законодателството. Този процес е съпроводен с непрекъснато усъвършенстване на работната среда и условията на труд, които гарантират сигурност на работното място на служителите; добро възнаграждение, адекватно на постигнатите резултати; възможност за обучение и развитие в кариерата и добри служебни и човешки взаимоотношения. Ефективното управление на човешките ресурси се основава на разбирането, че хората са ключов фактор за конкурентно предимство на всяка една организация. Изграждането на взаимоотношения, които се основават на ценности като честност, справедливост и доверие, е основен елемент от управленската култура, насочена към отделната личност, към екипната работа и към изпълнението на задачите. Целта на ефективното управление на човешките ресурси е стремежът за постигане на висока дисциплина на изпълнението, оперативно съвършенство и компетентност, фокус върху обслужването на гражданите и бизнеса и предоставянето на качествени обществени услуги при възможно най-ниски разходи и във възможно най-кратък срок. За постигането на тези цели се прилагат съвременни методи, средства и инструментариум от международната и българската практика в областта на управлението на човешките ресурси.

СТРУКТУРА НА КОМИСИЯТА ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР

Структурата и функциите на комисията са определени от Закона за Комисията за финансов надзор и специалните закони, регулиращи инвестиционната, застрахователната и осигурителната дейност. От месец януари 2007 г. щатната численост на персонала на КФН съгласно приетия устройствен правилник е 240 щатни бройки

Дейността на КФН като регулаторна и надзорна институция основно се реализира от трите специализирани управления: „Надзор на инвестиционната дейност“, „Застрахователен надзор“ и „Осигурителен надзор“. Дирекциите и отделите в тях са формирани на функционален принцип според основните функции на регулиране – лицензиране, надзор и принудителни административни мерки.

В управление „Надзор на инвестиционната дейност“ са структурирани три дирекции - „Регулаторни режими“, „Надзорна дейност“ и „Процесуално представителство и пазарни анализи“.

Три дирекции функционират и в управление „Застрахователен надзор“ - „Регулаторни режими и защита на потребителите“, „Проверки и финансов надзор“, „Регулаторна политика и анализи“.

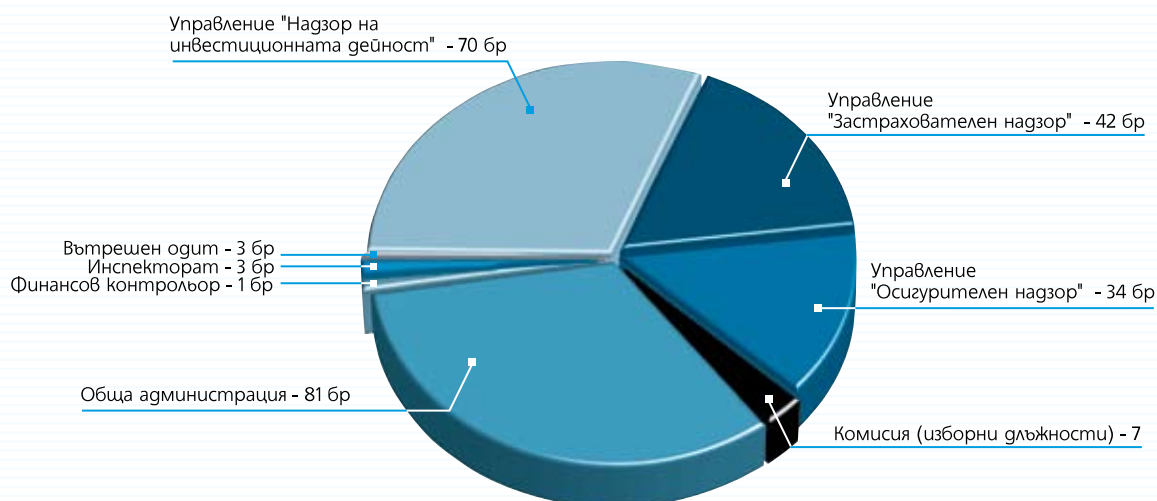
В управление „Осигурителен надзор“ дирекциите са две - „Регулаторни режими и оценка на риска“ и „Контролна дейност“.

Важен елемент на единната структура е една добре работеща обща администрация, тясно свързана с всяко едно от специализираните управления и подкрепяща тяхната дейност. В общата администрация на КФН функционират шест дирекции: „Правна и методология на финансовия надзор“, „Обща канцелария“, „Човешки ресурси“, „Финансово-стопанска дейност и управление на собствеността“, „Международно сътрудничество и връзки с обществеността“ и „Информационни технологии и регистри“.

От създаването си през 2003 г. Комисията за финансов надзор се наложи като модерна и ефективна надзорна институция. Засилването на вътрешната интеграция и промените в подходите за осъществяване на надзорните функции спомогнаха за по-ефективното използване на ресурсите на организацията.

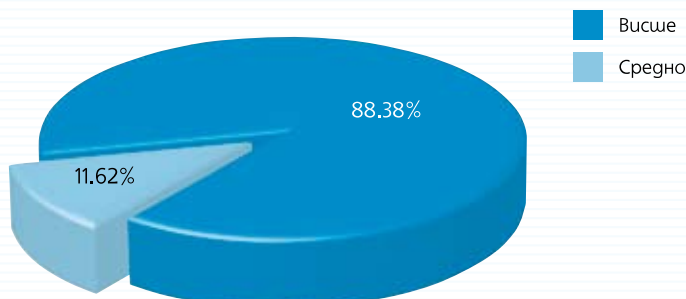
СТРУКТУРА НА ПЕРСОНАЛА ПО СТРУКТУРНИ ЗВЕНА

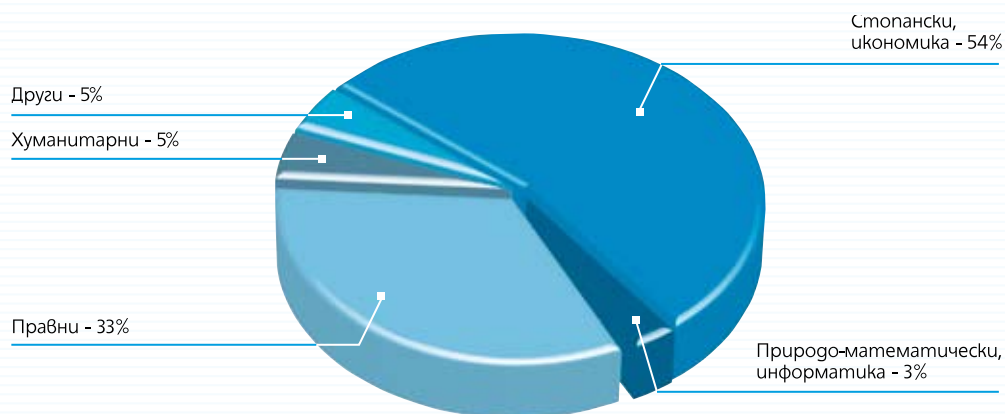
През 2008 г. чрез ефективно планиране бяха определени организационните потребности от човешки ресурси и бяха формулирани действията за тяхното задоволяване чрез разработване на съответните планове за подбор на персонал, за обучение и развитие, за заплащане на труда, за оценяване на трудовото представяне, за подобряване на условията на труда, за усъвършенстване на трудовите отношения. Чрез осъществяването на политиката по подбор на персонала бе осигурена дейността на КФН със стойностни специалисти, които са в състояние да посрещат адекватно високите изисквания за професионализъм, работа в екип, личностно и организационно развитие. Трудовите правоотношения са възникнали след проведени процедури за подбор (главно чрез събеседване и писмено решаване на казуси). При назначаване на кандидатите са прилагани ясни и прозрачни правила.

СТРУКТУРА НА ПЕРСОНАЛА ПО ОБРАЗОВАНИЕ

Разпределението на специалисти по образователно равнище и тип образование съответства на целите и задачите, които решава комисията – 88,38% от персонала е с висше образование; 11,62% - със средно. Близко 10% от специалистите с висше образование притежават и по-висока квалификация – научна степен/звание, второ висше образование и др. Служителите с висше образование, притежаващи образователно квалификационна степен „магистър“, са 91,43% от общия брой висшисти.

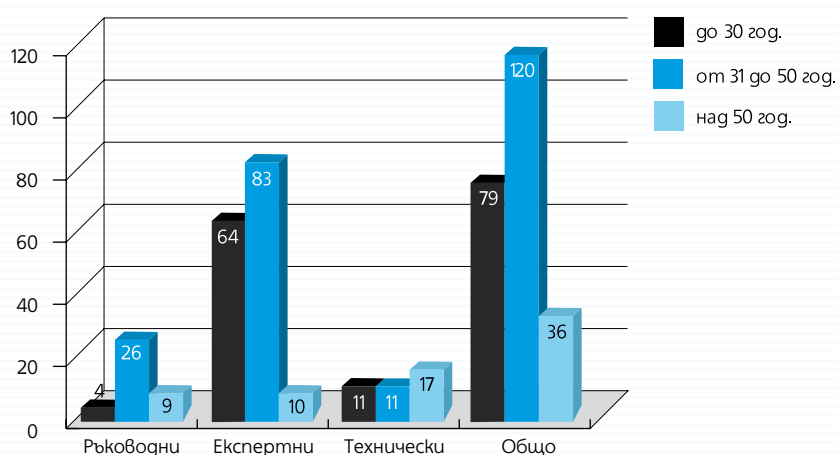

Сред служителите висшисти 33% са с юридическо образование, 54% - с икономическо, 3% - с природо-математическо и информатика, а 10% - с друго висше образование.

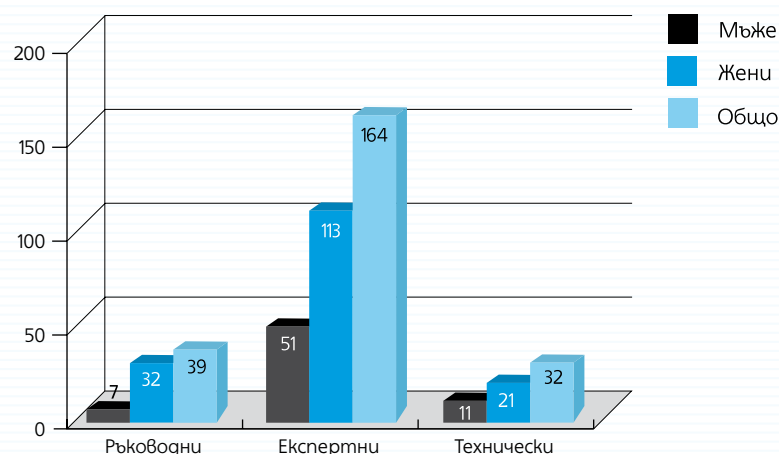
СТРУКТУРА НА ПЕРСОНАЛА ПО ВЪЗРАСТ И ДЪЛЖНОСТ

Средната възраст на служителите в КФН е 37 г. Най-голям е процентът на служители на възраст от 31 до 50 години (51,06%), следвани от служителите на възраст под 30 години (33,62%) и служителите на възраст над 50 години, които заемат (15,32%) от общия брой заети.

Общият брой на служителите, заемащи ръководни длъжности в КФН, е 39. Две трети от тях са ръководители на възраст от 31 до 50 години (66,67%), след тях се нареждат ръководителите на възраст над 50 години (23,08%) и най-малко са младите ръководители на възраст до 30 години (10,25%). Възрастовата структура и относителната устойчивост на персонала е предпоставка за приемственост и възпроизводство на организационните знания и умения.

СТРУКТУРА НА ПЕРСОНАЛА ПО ПОЛ И ДЪЛЖНОСТ

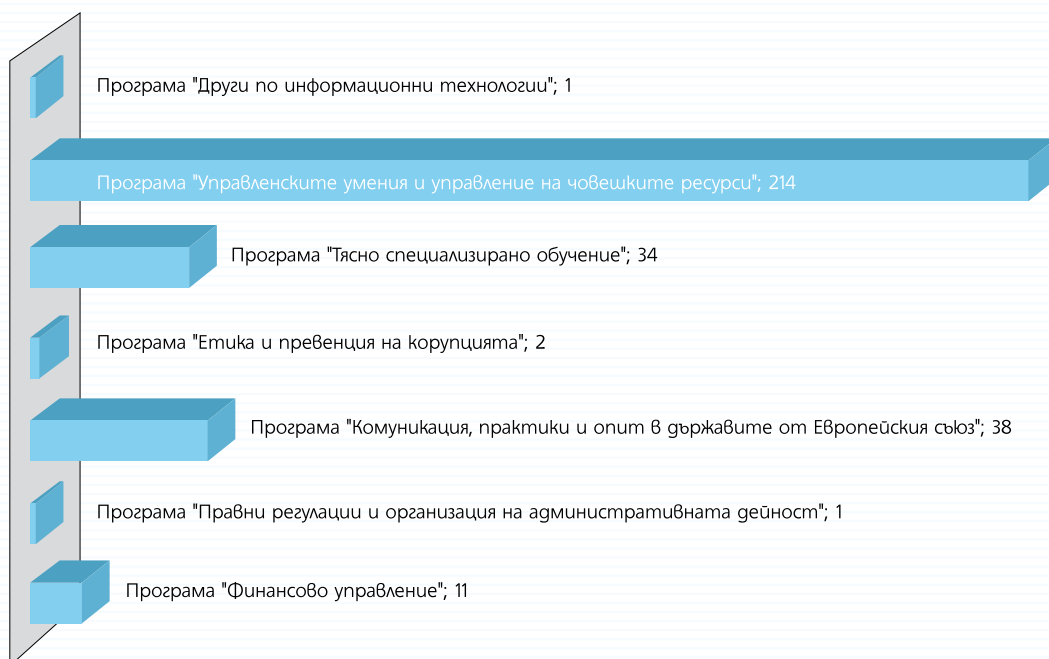

ОБУЧЕНИЕ И РАЗВИТИЕ НА ПЕРСОНАЛА

През 2008 г. бяха усвоени 70% от планираните финансови средства за специализирано обучение на служителите. В **приложение 7** е представена информация за осъществените инициативи, използвани за повишаване на професионалната квалификация на персонала в КФН. За нуждите на образователния процес КФН е развила ползотворни партньорски отношения с редица национални и международни институции, а именно – Институт на вътрешните одитори в България, Българска стопанска камара, Съюз на юристите в България, Българска асоциация за управление и развитие на човешките ресурси, Българско актюерско дружество, ИК „Труд и право“, Комитет на европейските застрахователни и пенсионни надзорни органи (CEIOPS), Международна организация на комисиите по ценни книжа (IOSCO), Секретариат на ЗЛЗ Комитетите, Комитет на европейските регулатори на ценни книжа (CESR), Комисия по ценни книжа и фондови борси на САЩ (SEC), Международна организация на застрахователните надзорни органи (IAIS) и др.

През отчетния период КФН осъществи 2 обучения съвместно с международни организации. В различни форми на обучение и повишаване на квалификацията през годината участваха почти всички служители на КФН.

БРОЙ ЛИЦА, ПРЕМИНАЛИ ОБУЧЕНИЕ В СЪОТВЕТНАТА ТЕМАТИКА

ОЦЕНЯВАНЕ НА ПЕРСОНАЛА

Системата за стимулиране на персонала се фокусира върху дългосрочното индивидуално трудово изпълнение, което гарантира, че служителите получават признание за дейността си, поставят се на определени длъжности и получават възнаграждение, което е съизмеримо с техния принос и способности. Резултатите от оценките се прилагат за структурата на компенсация и за кариерния план, за да могат най-добрите изпълнители да бъдат идентифицирани, възнаградени и поставени на длъжностите, където ще могат да гонесат най-голяма полза за КФН.

СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ

Стратегията за развитие на човешките ресурси е изключително важна за превръщането на КФН в модерна и ефективна надзорна институция. Качеството на надзора е неразривно свързано с качествата, уменията и опита на служителите в КФН. Въздействието на човешките ресурси достига до всеки аспект в организацията, от развитието на служителите до оптималното разпределение на лидерските умения.

За да се привлекат и задържат служители с необходимите качества в дългосрочен план, КФН ще продължи да насочва усилията си към създаването на климат и култура, които да осигурят работна среда, включваща фокусирано обучение, възможност служителите непрекъснато да поставят нови предизвикателства пред себе си, признание и стимулиране за изключителни резултати в работата.

8 РАЗВИТИЕ НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ ТЕХНОЛОГИИ ЗА НУЖДТЕ НА НАДЗОРА

Информационните технологии в Комисията за финансов надзор подпомагат повишаването на ефективността на работата на институцията. Тяхното постоянно усъвършенстване е в насока координиране на дейностите между отделните дирекции и управления в рамките на КФН, автоматизиране на рутинната дейност, извършвана от експертите на комисията, на подаването и обработката на информация, необходима за осъществяване на надзора.

През 2008 г. успешно бе изпълнен проектът по програма ФАР на ЕС „Укрепване на административния капацитет на Комисията за финансов надзор за прилагане на европейското законодателство в областта на ценните книжа, пенсионното осигуряване и застраховането“, като бяха завършени дейностите по:

- прехвърляне на цялостния документооборот в електронен вид и изграждане на система за организация на груповата работна среда;
- изграждане на единен склад за данни (Datawarehouse), основан върху всички съществуващи в КФН база данни. Следвайки „Стратегия за развитие на информационните технологии“, КФН продължи да развива и интегрира своите програмни системи. Разработена бе и гореспоменатата информационна система на приложения за генериране на статистически справки с обобщена информация в различни разрези с цел извършване на по-пълни и задълбочени анализи за дейността (Datawarehouse). Единното хранилище от данни създаде възможност за обединение на постъпващата в КФН финансова информация от поднадзорните лица. Тази обединена среда предполага създаването на многостранни сечения и анализи върху трите пазара и целия финансов сегмент. Публичният регистър **e-Register** официално стартира на 14.01.2008 г. С въвеждането му в експлоатация отпадна нуждата от подаване на документи на хартия, тъй като формите на „e-Register“, които са подписани с универсален електронен подпис по смисъла на Закона за електронния документ и електронния подпис, имат силата на подаваните до момента и подписвани собственооръчно документи.

Причините, довели до идеята за създаване и реализиране на информационния портал, са следните:

- увеличението на търговската активност;
- желанието да се осигури по-бърз достъп до пазара на ценни книжа, използвайки новостите в областта на информационните технологии;
- стремежът на КФН за пресичане на опитите за финансови злоупотреби чрез търговия с вътрешна информация посредством своевременното ѝ разкриване.

През май 2008 г. стартира новият официален сайт на комисията. Следвайки световните тенденции в информационните технологии и водени от желанието си за предоставяне на по-качествени е-услуги, експертите от дирекция „Информационни технологии и регистри“ спомогнаха интернет страницата да придобие нова визия и по-голяма функционалност и да предоставя повече информация и статистика за дейността на КФН и небанковия финансов сектор. В резултат официалният сайт на КФН отбеляза голяма посещаемост от разнородни групи потребители – поднадзорни лица, представители на медиите и широката общественост.

Като една модерна европейска институция КФН даде възможност да се подобри качеството на комуникация за участниците на капиталовия пазар при изпълнение на законовите им задължения при разкриване на информация. Комисията за финансов надзор разработи технологична процедура за обмен на съобщения между нея и информационните посредници с цел въвеждане на данни в електронния регистър на КФН.

9

ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА НА КФН ЗА 2008 г.

Съгласно Закона за КФН комисията е юридическо лице на бюджетна издръжка²⁶, със самостоятелен бюджет, който е част от републиканския бюджет на Република България²⁷. Чрез бюджета на КФН се финансира и дейността на Комисията за публичен надзор над дейността на регистрираните одитори.

Бюджетът на КФН се формира от **собствени приходи** и субсидия от централния бюджет. През 2008 г. реализираните собствени приходи бяха в размер на **5 242 043 лв.**, което надхвърли планираните приходи за годината с 69%. Най-голям относителен дял в структурата на собствените приходи (68,59%) заеха **гържавните такси**, които постъпват съгласно Тарифата за таксите, събирани от КФН по чл. 27 ЗКФН. Те бяха в размер на **3 595 298 лв.** Друг източник на собствени приходи бяха постъпленията от **глоби, наказателни лихви и обезщетения**. За отчетния период постъпилите от тях средства по сметката на комисията бяха в размер на **1 537 998 лв.**, които формират 29,34% от собствените приходи. **Останалите приходи** (2,07%) през 2008 г. бяха от продажба на периодичното издание на КФН „Бюлетин“, продажба на конкурсна и тържна документация при провеждане на процедури по ЗОП и от продадени на търг два служебни леки автомобила. Общият им размер бе **108 747 лв.**

²⁶ Съгласно чл. 2, ал. 3 ЗКФН.

²⁷ Съгласно чл. 28 ЗКФН.

През 2008 г. по бюджета на КФН беше получено **финансиране от Европейския съюз** в размер на **391 141 лв.** във връзка със сключен договор с Европейската комисия за изпълнение на Туининг лайт проект „Подпомагане на Застрахователната агенция на Босна и Херцеговина“. Това беше първият туининг проект, по който българска държавна институция като страна - членка на ЕС е партньор в изпълнението на проект.

За покриване на разходната част по бюджета комисията ползва през годината 58,06 % собствени приходи, 4,33 % финансиране от Европейския съюз и 37,61 % субсидия от републиканския бюджет. Комисията извърши **разходи** на обща сума **9 027 440 лв.**, включваща разходи за заплати, възнаграждения за персонала и осигурителни вноски, административни разходи за издръжка на ведомството и изпълнение на Туининг лайт проекта, годишни вноски за членски внос в международни организации на органите за финансов надзор и разходи за придобиване на дълготрайни материални и нематериални активи.

Основното предназначение на придобитите дълготрайни активи бе свързано с подпомагане на административната дейност на комисията чрез информационното ѝ обезпечаване, обновяването на компютърното и хардуерно оборудване и подобряване на нейната материална база.

10

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПО ВЪТРЕШЕН ОДИТ НА КФН ЗА 2008 Г.

Одитната дейност в КФН се осъществява съгласно изискванията на Закона за вътрешния одит в публичния сектор, Стандартите за вътрешен одит в публичния сектор, Етичния кодекс на вътрешните одитори, Статута на звеното за вътрешен одит (ЗВО) в КФН и методологията, издадена от министъра на финансите.

През 2008 г. дейността по вътрешен одит в комисията е осъществявана от двама вътрешни одитори, включително ръководителя на вътрешния одит. С оглед поддържане на оптимален брой вътрешни одитори и изпълнение на законовите изисквания с решение на комисията от 17.12.2008 г. числеността на звеното е увеличена на трима вътрешни одитори.

Основните функции на звеното са свързани с осъществяване на дейността по вътрешен одит на всички структури, дейности и процеси в КФН.

През отчетния период бяха извършени одитни ангажименти за предоставяне на увереност, както следва:

- одит на системите за финансово управление и контрол в КФН за периода от 01.04.2007 г. до 29.02.2008 г.;
- одит на управлението и разпореждането с имуществото на КФН за периода 01.01.2007 г. - 31.03.2008 г.;
- одит на процедурите по командироване на служителите на КФН в страната и чужбина за периода от 01.07.2007 г. до 30.06.2008 г.

През 2008 г. вътрешните одитори изпълниха ангажименти за консултиране, по-съществените от които бяха свързани със:

- подпомагане на ръководството при извършване на самооценка, попълване на въпросник и изготвяне на доклад за състоянието на системите за финансово управление и контрол в КФН за 2007 г.;
- участие в оперативни съвещания във връзка с препоръки на вътрешния одит и с цел определяне на общ подход при въвеждането на предварителен контрол на приходите от такси;
- предложения за актуализиране на Наредба № 32 от 2006 г. за изискванията към организацията и дейността на службата за вътрешен контрол на застрахователя и лицата, включени в застрахователна група;
- становище по изпратен за съгласуване от Министерството на финансите проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за независимия финансов одит;
- презентация на ръководителя на вътрешния одит пред директорите на дирекции в КФН на тема практическо прилагане на утвърдените от министъра на финансите Насоки за въвеждане на управлението на риска в организациите от публичния сектор.

В сравнение с предходната година, през 2008 г. значително се увеличи броя на извършените ангажименти за консултиране, което е показател за повишаване ефективността на вътрешния одит, нарасналото доверие и подобрената комуникация между ръководството и вътрешните одитори.

През отчетния период бе постигнат съществен напредък в управлението на риска в КФН. Въз основа на одобрените от министъра на финансите Насоки за въвеждане на управлението на риска в организациите от публичния

сектор и в изпълнение на заповед на председателя на КФН директорите на дирекции идентифицираха и оцениха рисковете, застрашаващи дейността на съответните структурни звена, и анализираха въведените контролни механизми, ограничаващи въздействието на рисковете. С цел документирание на процеса по управление на рисковете бяха попълнени риск-регистри. През 2008 г. започна обобщаването на най-съществените рискове, които могат да окажат негативно влияние върху дейността на КФН в стратегически аспект.

Докладите за резултатите от извършените одити за предоставяне на увереност са представени на председателя на КФН. Одитните доклади съдържат констатациите и изводите на вътрешните одитори за състоянието на одитираните дейности и тяхното независимо и обективно мнение за ефективността на контролните механизми, гарантиращи спазване на принципите за законност и добро финансово управление.

С оглед подобряване на одитираните процеси вътрешният одит даде общо 17 на брой препоръки, всичките от които бяха приети от ръководството на КФН. За подпомагане на ръководството при развитие на мониторинга върху изпълнението на препоръките се поддържа единна база данни на препоръките, дадени от вътрешния одит, и е въведена система за наблюдение статуса на резултатите. Чрез периодичните доклади за дейността на ЗВО, на председателя на КФН бе представена информацията относно предприетите действия по изпълнение на препоръките.

С цел предоставяне на разумна увереност, че вътрешният одит осъществява своите функции по ефективен и ефикасен начин и в съответствие с действащото законодателство, е прилагана Програма за осигуряване на качеството на одитната дейност. За подобряване дейността на ЗВО в КФН е използвана и информацията от формулярите за обратна връзка, представени от ръководния персонал и служители на одитираните структури.

При стратегическото и годишно планиране на дейността по вътрешен одит е извършена оценка на риска, при която не бяха установени високо рискови области за одит. След обсъждане с ръководството на КФН бяха разработени Стратегически план за дейността на ЗВО за периода 2009 – 2011 г. и Годишен план за одитните ангажменти на звеното за 2009 г.

За поддържане на одитен екип с достатъчни знания, умения и професионална квалификация бе разработен план за обучение, в съответствие с който вътрешните одитори взеха участие в редица обучения, семинари и конференции.

11

ОТЧЕТ НА ИНСПЕКТОРАТА

Инспекторатът е специализирано структурно звено към Комисията за финансов надзор и е създаден в съответствие с Протокол № 36 от 19 юли 2006 г., с който е приет новият чл. 43а от Правилника за устройството и дейността на Комисията за финансов надзор. Основната функция на Инспектората е да осъществява вътрешен контрол по отношение на действията на служителите от администрацията на комисията, предприети във връзка с изпълнение на служебните им задължения. Служителите от Инспектората са на пряко подчинение на председателя на комисията, действат в съответствие с неговите заповеди и предлагат мерки за премахване на констатираните нарушения и подобряване работата на служителите от администрацията на КФН. През отчетния период служителите от Инспектората към Комисията за финансов надзор, в съответствие с разпоредбите на Правилника за устройството и дейността на КФН, Правилата за работа на Инспектората и в изпълнение на заповеди на председателя на комисията, осъществиха проверки по отношение дейността на служителите от администрацията на комисията както следва:

- комплексна проверка по отношение на дейността през 2007 г. на служителите от дирекция „Проверки и финансов надзор“ към управление „Застрахователен надзор“;
- комплексна проверка по отношение на дейността през 2007 г. на служителите от дирекция „Регулаторни режими и защита на потребителите“ към управление „Застрахователен надзор“;
- комплексна проверка по отношение на дейността през 2007 г. на служителите от дирекция „Надзорна дейност“ към управление „Надзор на инвестиционната дейност“;
- тематична проверка по отношение на извършените проверки на поднадзорни лица през 2007 г. от служителите на дирекция „Контролна дейност“ към управление „Осигурителен надзор“;
- тематична проверка по отношение спазване от служителите от администрацията на комисията на разпоредбите на чл. 20, ал. 4 ЗКФН и чл. 51 и 52 от Правилника за устройството и дейността на КФН.

ИКОНОМИКАТА НА БЪЛГАРИЯ
ПРЕЗ 2008

ИКОНОМИКАТА НА БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2008 г.

През 2008 г. икономиката на България забави в известна степен високият ръст, реализиран през последните 5 години. Въпреки влошената конюнктура на пазара икономиката на страната продължи да следва възходяща тенденция. Стойността на брутния вътрешен продукт (БВП), произведен през годината, възлиза на 66 728 млн. лв. и достига реален ръст от 6,0 % спрямо предходната година. Брутният вътрешен продукт на глава от населението за 2008 г. е 8 753 лв., с което отбелязва 18,6 % ръст на годишна база.

Поради изпреварващия ръст на вноса пред този на износа салдото по текущата сметка остава отрицателно и през 2008 г., достигайки стойност от -8 634,2 млн. евро, или 25,3 % от БВП. Положителното салдо по финансовата сметка спада до 11 149,5 млн. евро, а преките чуждестранни инвестиции за 2008 г. намаляват до 6 163 млн. евро. Салдото по портфейлните инвестиции активи за 2008 г. е -220,8 млн. евро, а по портфейлните инвестиции пасиви възлиза на -292,3 млн. евро.

В края на 2008 г. вътрешният държавен дълг възлиза на 3 073,3 млн. лв., 89 % от които са емисии държавни ценни книжа (ДЦК), а останалите 11 % - ДЦК, емитирани във връзка със структурната реформа. През годината бяха емитирани ДЦК на стойност 298,3 млн. лв. и бяха изплатени ДЦК за 400,7 млн. лв. Номиналният размер на външния дълг в края на годината достига 3 893,6 млн. евро, от които 83,99 % държавен дълг и 16,01 % държавно-гарантиран дълг.

Натрупаната през 2008 г. инфлация (индекса на потребителските цени) достигна ниво от 7,8 %, което е с 4,7 процентни пункта по-ниско от натрупаната инфлация за 2007 г.

Наблюдава се нарастване на основния лихвен процент, като в края на 2008 г. той възлиза на 5,1 % при 3,9 % средно за 2007 г.

Наблюденият през последните пет години спад в нивото на безработица продължава и през 2008 г. Средното равнище на безработицата за годината е 5,6 %, или с 1,3 процентни пункта по-ниско от това за 2007 г. По данни на НСИ средната годишна работна заплата за 2008 г. възлиза на 6 297 лв. и бележи 21,7 % ръст на годишна база в номинално изражение.

Макроекономически показатели за икономиката на България през 2008 г.

Показател	Стойност	Ръст на годишна база
БВП в текущи цени (млн. лв.)	66 728	6,0 %
Платежен баланс (млн. евро), в т.ч.:	674,2	-78,69 %
текуща сметка в млн. евро	-8 634,2	-18,80 %
финансова сметка в млн. евро	11 149,5	-15,50 %
преки чуждестранни инвестиции в млн. евро	6 163,0	-27,39 %
Публичен и публичногарантиран външен дълг в млн. евро	3 893,6	-4,42 %
Вътрешен държавен дълг (средногодишна стойност в млн. лв.)	3 073,3	-3,96 %
Натрупана инфлация (прираст на ИПЦ)	7,8 %	- 4,7 процентни пункта
Основен лихвен процент	5,12 %	1,2 процентни пункта
Средно равнище на безработица	5,6 %	- 1,3 процентни пункта

**ОБЗОР НА НЕБАНКОВИЯ ФИНАНСОВ
СЕКТОР ПРЕЗ 2008**

IV

Развитието на българския небанков финансов сектор през 2008 г. потвърждава очерталата се негативна тенденция на световните финансови пазари. Спадът на доверието на институционалните инвеститори в българския капиталов пазар доведе до понижаване на основните показатели, характеризиращи небанковата финансова сфера.

Структура на финансовото посредничество по институционални инвеститори

Показатели	2003 г.	2004 г.	2005 г.	2006 г.	2007 г.	2008 г.
Активи на инвестиционните посредници	1,70 %	2,98 %	3,60 %	6,19 %	10,56%	6,81%
Активи на колективните инвестиционни схеми	0,09 %	0,20 %	0,26 %	0,64 %	1,23%	0,40%
Активи на акционерните гружества със специална инвестиционна цел	0,04 %	0,08 %	0,35 %	1,30 %	1,92%	2,00%
Застрахователни и здравноосигурителни премии	4,22 %	3,49 %	3,46 %	2,59 %	2,10%	2,26%
Активи на пенсионните фондове	2,56 %	2,86 %	3,02 %	3,10 %	3,15%	2,84%
Активи на банките	91,38 %	90,38 %	89,32 %	86,17 %	81,04%	85,69%
ОБЩО:	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Продължава да се наблюдава преобладаващ дял на банковата дейност в сферата на финансовото посредничество. Въпреки че през предходните отчетни периоди този дял намаляваше с постепенното устойчиво нарастване на активността в областта на небанковите финансови услуги, то в резултат от финансовата криза интересът на част от инвеститорите към капиталовия ни пазар отслабна. Запазва се лек ръст единствено при акционерните гружества със специална инвестиционна цел и застрахователните гружества.

Към края на годината броят на колективните инвестиционни схеми нарасна с над 32 %, въпреки че акумулираните от тях активи отчетоха спад от 64,22 % на годишна база, което в известна степен се дължи и на бурния растеж от 188 % на техните активи за 2007 г. Забелязва се сравнително забавяне на ръста в броя на акционерните гружества със специална инвестиционна цел, като те се увеличават с малко над 13 %. Интересът на инвестиционната общност към този тип гружества доведе до нарастване на концентрираните в тях средства от 15,71 % за последните 12 месеца.

През отчетния период активите на инвестиционните посредници отбелязаха спад с 28,35 % на годишна база.

През 2008 г. почти всички показатели, характеризиращи **дълбочината на финансовото посредничество**, отбелязаха спад, като най-значителен бе спадът в пазарната капитализация на БФБ – София, а единствено застрахователните и здравноосигурителните премии отчетоха покачване. Делът на небанковото финансово посредничество в края на 2008 г. бе в размер на 24,89 % от БВП, като за сравнение през 2007 г. този дял бе 58,12 %, а през 2003 г. – едва 11,33 %.

Пазарната капитализация на борсата към края на 2008 г. възлезе на 12,47 млрд. лв., или едва 18,69 % от БВП, което в сравнение с 2007 г. се изразява в спад от 32,6 процентни пункта, тъй като към края на 2007 г. капитализацията на БФБ - София бе 28,99 млрд. лв., или 51,29 % от БВП. Основна причина за това бе негативната корекция, която бе наблюдавана на фондовата борса през последната година вследствие на финансовата криза, обхванала световните капиталови пазари.

Дълбочина на финансовото посредничество като процент от БВП

	2003 г.	2004 г.	2005 г.	2006 г.	2007 г.	2008 г.
Пазарна капитализация на БФБ - София	7,91 %	10,55 %	20,11 %	31,20 %	51,29 %	18,69 %
Застрахователни и здравноосигурителни премии	1,94 %	2,51 %	3,03 %	2,59 %	2,71 %	2,75 %
Нетни активи на пенсионните фондове	1,48 %	2,07 %	2,65 %	3,09 %	4,12 %	3,45 %
Активи на банките	50,34 %	65,51 %	78,31 %	85,95 %	104,6 %	104,2 %

През отчетния период бе наблюдаван известен спад на пазара по допълнително пенсионно осигуряване. Към 31 декември 2008 г. инвестициите на 32-та фонда за допълнително пенсионно осигуряване са на обща стойност 2,19 млрд. лв. От тях 31,51 %, или 690 млн. лв., са вложени в дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави - членки на ЕС, други държави или техните централни банки, инвестициите в други дългови ценни книжа възлизат на 572,39 млн. лв., или 26,14 %, инвестициите в акции, права и дялове са на обща стойност 367,51 млн. лв., или 16,78 %. Инвестициите в ценни книжа, тързувани на чуждестранни регулирани пазари, са в размер на 621,01 млн. лв., или 28,36 % от общите инвестиции.

Въпреки цялостното развитие на сектора в рамките на европейския пазар, посредничеството през небанковите финансови институции е все още недостатъчно популярно в България.

12

ИНВЕСТИЦИОННА ДЕЙНОСТ

12.1

РАЗВИТИЕ НА КАПИТАЛОВИЯ ПАЗАР

Финансовата криза, развила се в световен мащаб през 2008 г., се отрази негативно на всички участници на развиващия се финансов пазар в България, като през последното тримесечие влиянието ѝ започна да се усеща и над реалния сектор на икономиката. Въпреки влошената икономическа конюнктура емитентите на БФБ – София АД показаха значителна активност. През годината бяха допуснати до търговия 47 нови емисии ценни книжа при 44 броя за 2007 г.

На 16 юни 2008 г. БФБ – София АД въведе новата електронна система за търговия с финансови инструменти Xetra въз основа на подписаното от нея през 2007 г. рамково споразумение с Дојче Бьорзе. Във връзка с тази промяна Правилникът за дейността на борсата бе изменен, като бяха обособени нови сегменти и бяха прекратени предишни такива. В новосъздадения „Пазар на АДСИЦ“ бяха служебно пререгистрирани от „Неофициален пазар на акции А“ всички гружества със специална инвестиционна цел. „Неофициален пазар на групи ценни книжа“ бе прекратен и 46 емисии дялове на договорни фондове, регистрирани на този пазар, бяха служебно пререгистрирани на обособения „Пазар на колективни инвестиционни схеми“. На мястото на прекратените „Официален пазар облигации сегмент ДЦК“, „Официален пазар общински облигации“ и „Официален пазар корпоративни облигации“ бе създаден „Официален пазар на облигации“. Новия сегмент „Първичен пазар“ замени предишните „Първичен пазар на акции“, „Първичен пазар на облигации“, „Първичен пазар на групи ЦК“ и „Първичен пазар на ДЦК“. След въвеждането на Xetra оповестените чрез нея извънборсови сделки не се разделят по видове („Блокови и групи договорени сделки“ и „Обратно изкупуване“), а се водят общо като „Търговия извън регулиран пазар“. „Приватизационен пазар“ се запази като сегмент, но беше премахнато разделението му на „Приватизационен сегмент за плащане с пари“ и „Приватизационен сегмент за плащане с компенсаторни инструменти“.

Към края на 2008 г. пазарната капитализация на БФБ - София възлиза на 12 465 653 хил. лв., което се изразява в спад от 57 % спрямо отчетената в края на 2007 г. Най-силно бе засегнат „Официален пазар А“, чиято капитализация падна с почти 80 %. При „Неофициален пазар В“ бе отчетен най-малък спад от 46,55 %, но поради ниската му ликвидност

той не е представителен за борсата. Намалението на капитализацията на „Неофициален пазар А“ бе с 64,52%, което може да се обясни частично с пререгистрацията на 56 АДСИЦ на новообособения „Пазар на АДСИЦ“, на 6 ИД на „Пазар на колективни инвестиционни схеми“ и преместването на ТБ ПЪРВА ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА АД, ТБ КОРПОРАТИВНА ТЪРГОВСКА БАНКА АД и ХОЛДИНГ ПЪТИЩА АД на по-горния сегмент „Официален пазар акции В“.

Пазарна капитализация на БФБ - София

	Към 31.12.2007 г. (хил. лв.)	Към 31.12.2008 г. (хил. лв.)	Годишен ръст (%)
Официален пазар А	837 283 597	168 129 374	-79,92%
Официален пазар В	7 700 301 827	3 291 125 203	-57,26%
Официални пазари - ОБЩО	8 537 585 424	3 459 254 577	-59,48%
Неофициален пазар А	19 632 780 887	6 966 277 082	-64,52%
Неофициален пазар В	816 493 502	436 451 992	-46,55%
Неофициални пазари - ОБЩО	20 449 274 389	7 402 729 074	-63,80%
Пазар на АДСИЦ		1 603 669 457	
ОБЩО	28 986 859 813	12 465 653 108	-57,00%

През изминалата година почти всички стойности на показателите, характеризиращи борсовата търговия на БФБ – София, отчетоха значително понижение на годишна база спрямо отчетените стойности през 2007 г. Една от основните причини за това бе изтеглянето на чуждестранните и институционални инвеститори поради настъпилата финансова криза. Друг фактор бе отлагането на част от планираните първични публични предлагания вследствие на влошените пазарни условия.

Забелязва се значителен спад на показателите, характеризиращи търговията на „Неофициален пазар на акции“. Към края на отчетния период броят на сдружествата, качени за търговия на сегмент А, спадна от 176 за 2007 г. на 148, а на сегмент В - от 186 на 167 за 2008 г.

Обемът на изтързувани лотове на „Официален пазар А“ отбеляза растеж от малко над 14% на годишна база при непроменен брой на сдружествата, включени на този сегмент. В същото време обемът на „Официален пазар В“ спадна с малко под един процент за годината. Следователно значителният спад в оборота и на двата сегмента се дължи главно на понижените цени на акциите на сдружествата, а не на намален инвеститорски интерес към тях.

Резултати от търговията на БФБ - София за периода 01.01.2008 г. - 31.12.2008 г.

Пазар/сегмент	Брой сделки	Изменение на годишна база (%)	Обем (хил. лотове)	Изменение на годишна база (%)	Оборот (хил. лв.)	Изменение на годишна база (%)
Официален пазар на акции А	24 133	-45,14%	15 707	14,22%	105 154	-34,46%
Официален пазар на акции В	125 215	-3,94%	99 646	-0,72%	769 540	-35,19%
Официален пазар на облигации*	54	-76,00%	13	18,18%	12 699	4,87%
Неофициален пазар на акции А	215 232	-17,44%	121 169	-77,12%	844 129	-86,74%

Неофициален пазар на акции В	10 094	-59,19%	3 981	-40,03%	37 736	-53,48%
Неофициален пазар на облигации	1 414	42,11%	136	-42,86%	234 928	-35,15%
Пазар на АДСИЦ	5 559	-	54 272	-	90 012	-
Пазар на колективни инвестиционни схеми	38	-	362	-	393	-
Пазар на компенсаторни инструменти	6 670	-12,34%	71 151	-14,70%	26 564	-36,33%
Пазар на права	583	-	102 411	-	4 120	-
Приватизационен пазар	0	-	0	-	0	-
Първичен пазар**	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Неофициален пазар на групи ЦК***	565	-91,29%	20 492	-61,28%	2 237	-96,97%
Първичен пазар на групи ЦК***	32	-91,67%	1 050	-91,45%	1 615	-93,59%
Общо търговия на регулиран пазар:	389 589	-20,59%	490 389	-55,88%	2 129 127	-78,62%
Търговия извън регулиран пазар****:	11 129	-14,70%	247 407	-13,86%	774 805	-41,73%

* Процентното изменение е изчислено на база сумата на показателите за „Официален пазар, корпоративни облигации“, „Официален пазар, общински облигации“ и „Официален пазар на ДЦК“ през 2007 г.

** Всички първични публични предлагания през 2008 г. са проведени през инвестиционни посредници, а не през БФБ - София.

*** Сегментите „Неофициален пазар на групи ЦК“ и „Първичен пазар на групи ЦК“ са прекратени от 16 юни 2008 г.

**** Процентното изменение е изчислено на база данните за сключените „Блокови и групи договорени сделки“ през 2007 г.

Инвестиционният интерес към регистрираните емисии на „**Официален пазар на облигации**“ отбеляза известно нарастване за последните 12 месеца, като обемът изтързувани лотове се увеличи с 18,18 %, а оборотът – с 4,87 %. За разлика от този сегмент, емисиите, регистрирани на „**Неофициален пазар на облигации**“, отчетоха спад в изтързувания обем и оборот и ръст в броя на сключените сделки в сравнение с предходната година.

Запази се същественят дял в общия обем на борсовата търговия през 2008 г. на „**Пазар на компенсаторни инструменти**“ въпреки намалението в обема, оборота и сключените сделки на него спрямо 2007 г. Силната корелация на цените и търговията на компенсаторни инструменти с приватизационния процес и съответно липсата на значителни приватизационни сделки през периода допълнително обуслови наблюдавания значителен спад от 36,33 % на оборота за разглеждания сегмент.

Въпреки неблагоприятните условия на финансовите пазари през годината бяха проведени първични публични предлагания на акции на 3 дружества: МЕКОМ АД, ХЕРТИ АД и ЖЕЛЕЗОПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА-ХОЛДИНГОВО ДРУЖЕСТВО АД.

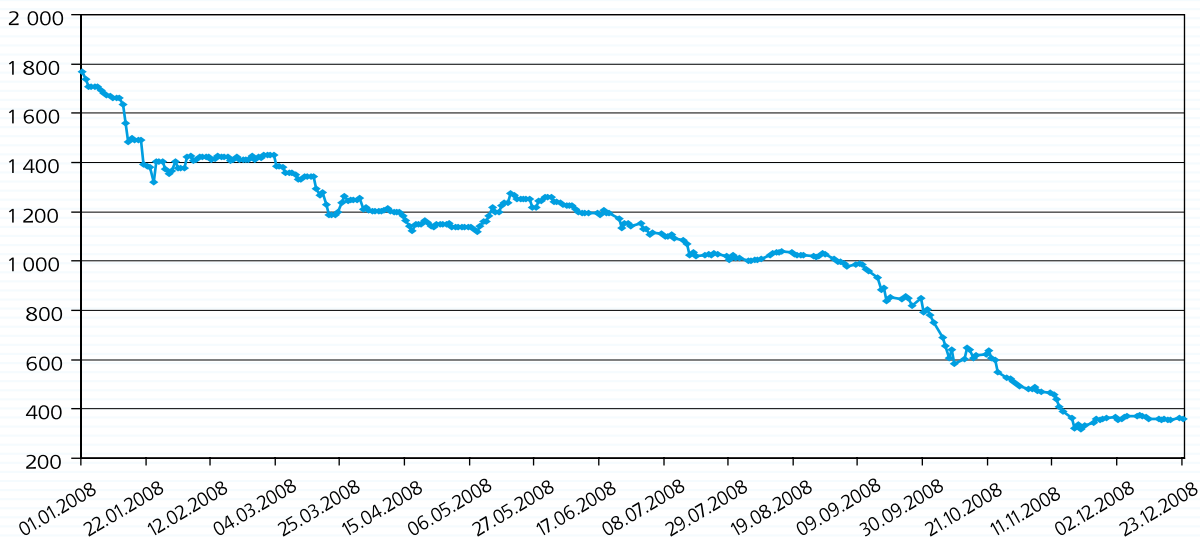
Динамиката на индексите на БФБ - София е показателна за състоянието на капиталовия пазар и търговията на него.

През 2008 г. официалният борсов индекс **SOFIX** продължи да демонстрира низходящия си тренд на развитие от последните три месеца на предишната година, като спадът само за януари бе около 21 %. През четвъртото тримесечие на годината бе наблюдавано едно от най-резките намаления в стойността му от приблизително

55 % до нива от 358 пункта. Финално индексът реализира спад от 79,71 % за целия наблюдаван период при 1 767,88 пункта в началото и 358,66 пункта в края на 2008 г.

Динамика в стойността на официалния борсов индекс SOFIX през 2008 г.

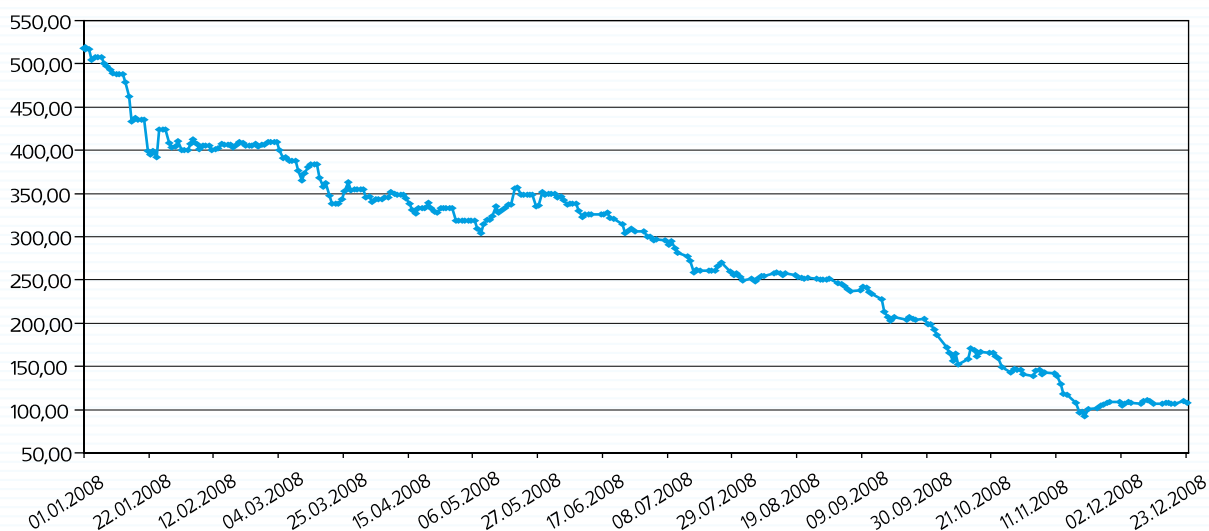

През годината бяха извършени две промени в състава на SOFIX. Първата бе на 13.03.2008 г., когато ПЕТРОЛ АД бе изваден от базата на индекса, докато ТБ КОРПОРАТИВНА ТЪРГОВСКА БАНКА АД, ТБ ПЪРВА ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА АД, ОЛОВНО-ЦИНКОВ КОМПЛЕКС АД и ХОЛДИНГ ПЪТИЩА АД бяха добавени. Втората промяна бе извършена на 23.09.2008 г., когато към базата на SOFIX бе прибавено дружеството ЕНЕМОНА АД.

На интернет страницата на КФН в раздел **Статистика/ Капиталов пазар/ 2008/ ПД и други емитенти на ЦК/ Обобщена статистика за 2008 г.** може да бъде намерена подробна информация относно финансовите резултати, капитала, нетната стойност на активите и другите показатели, характеризиращи акциите на публичните дружества, включени в изчислението на SOFIX към 31.12.2008 г. **Капитализацията** на дружествата от индекса възлиза на **2 565 877 хил. лв.** и формира 20,58 % от пазарната капитализация на БФБ - София към края на 2008 г. Същевременно 21,43 % от капитализацията на дружествата, включени в индекса, се държи от чуждестранни лица, което е с около 3 процентни пункта по-ниско от 2007 г. Свободно търгуемите дялове (free float) от капитала на компаниите възлизат общо на 26,36 %, ако за свободно търгуем се приема дял по 5 % от капитала на дружествата.

Движението в стойността на широкообхватния **BG40** бе преобладаващо негативно през 2008 г., като през ноември индексът падна под базисната си стойност от 100 пункта. Той стартира годината на ниво от 518,06 пункта и реализира спад от 79,19 % до 107,81 пункта.

Динамика в стойността на борсовия индекс BG40 през 2008 г.

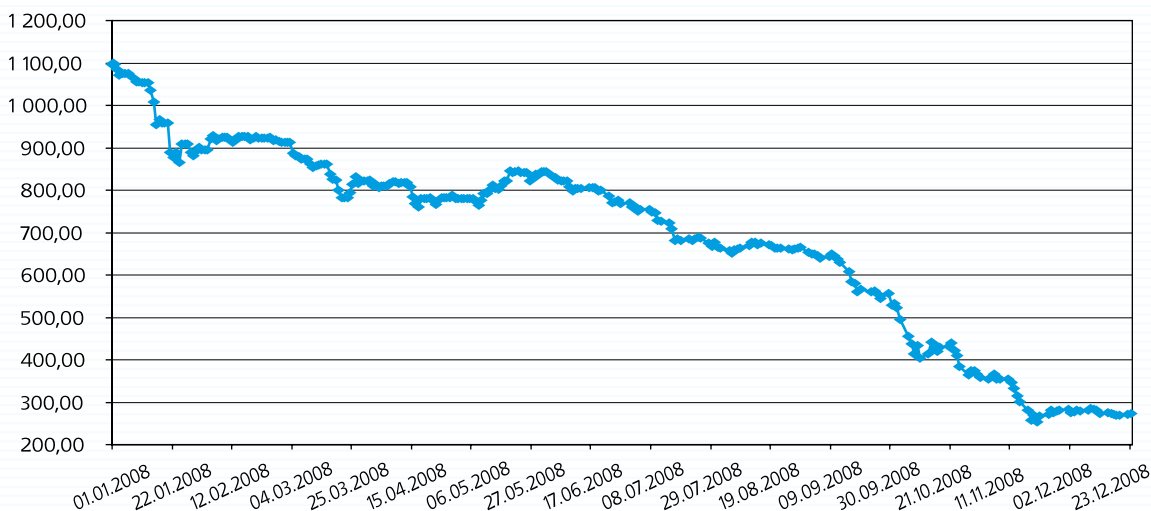

През 2008 г. бяха извършени две промени в състава на дружествата, включени в изчисляването на индекса BG40. На 13.03.2008 г. към базата на BG40 бяха добавени МОСТСТРОЙ АД, ТЪ КОРПОРАТИВНА ТЪРГОВСКА БАНКА АД, ДЕВИН АД, АРОМА АД, ЕЛХИМ ИСКРА АД и ЛОМСКО ПИВО АД. Едновременно с това от състава на индекса бяха извадени АЛКОМЕТ АД, ПРОУЧВАНЕ И ДОБИВ НА НЕФТ И ГАЗ АД, ФАВОРИТ ХОЛД АД, ПОЛИМЕРИ АД, ЕМКА АД и ДЕКОТЕКС АД. Втората промяна бе извършена на 23.09.2008 г., когато дружествата ЧУГУНОЛЕЕНЕ АД, ПАРАХОДСТВО БЪЛГАРСКО РЕЧНО ПЛАВАНЕ АД, АЛБЕНА АД, М+С ХИДРАВЛИК АД, ДЕВИН АД, ЛОМСКО ПИВО АД, СЕВЕРКООП ГЪМЗА ХОЛДИНГ АД, ЗАХАРНИ ЗАВОДИ АД и ХОЛДИНГ ВАРНА АД бяха извадени от състава на BG-40, а ХОЛДИНГ ПЪТИЩА АД, ЗЪРНЕНИ ХРАНИ БЪЛГАРИЯ АД, ТРЕЙС ГРУП ХОЛД АД, ЕНЕМОНА АД, БИЛБОРД АД, НЕОХИМ АД, ФАВОРИТ ХОЛД АД, ПОЛИМЕРИ АД и ПРОУЧВАНЕ И ДОБИВ НА НЕФТ И ГАЗ АД бяха прибавени.

Финансовите показатели на публичните дружества, включени в изчислението на индекса BG40 към 31.12.2008 г., са дадени на интернет страницата на КФН в раздел **Статистика/ Капиталов пазар/ 2008/ ПД и други емитенти на ЦК/ Обобщена статистика за 2008 г.** Общата **капитализация** на включените дружества възлиза на **4 500 428 хил. лв.** и така формира 36,10 % от общата пазарна капитализация на БФБ-София към 31.12.2008 г. Същевременно 14,84 % от капитализацията на дружествата от индекса се държи от чуждестранни лица, което представлява спад от приблизително 4 процентни пункта в сравнение с миналата година. Свободно търгуемите дялове на капитала на компаниите от BG 40 възлиза общо на 30,50 %, ако за свободно търгуем се приема дял под 5%.

BG TR30, който има за цел да отчита общата доходност на акциите, включително и разпределените дивиденди, стартира годината със стойност от 1 097,48 пункта, което бе малко над базовата му от 1000. До края на 2008 г. бяха наблюдавани няколко сериозни спада на индекса, които финално го доведоха до ниво от 272,82 пункта (75,14 % корекция надолу).

Динамика в стойността на борсовия индекс BG TR30 (BG Total Return 30) през 2008 г.

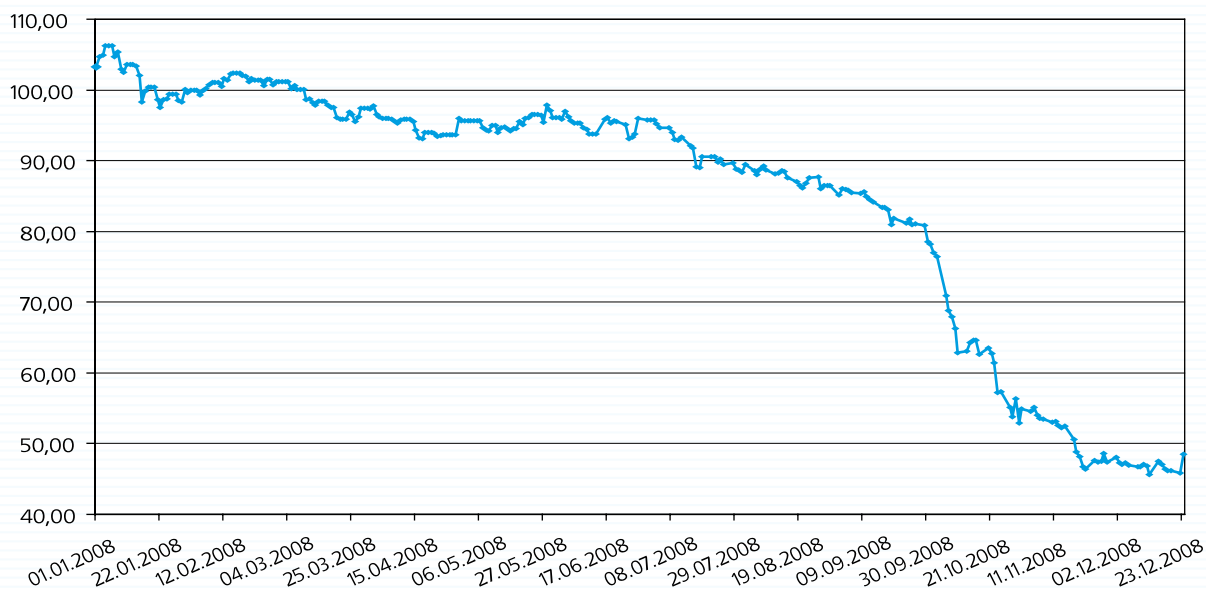

През наблюдавания период бе взето едно решение за промяна в състава на включените дружества в индекса BG TR30. От структурата му бяха извадени ХОЛДИНГ ВАРНА А АД, М+С ХИДРАВЛИК АД, ПЕТРОЛ АД, ПЛОВДИВ-ЮРИЙ ГАГАРИН БТ АД, ПОЛИМЕРИ АД, ТБ ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА АД и ФОНД ЗА НЕДВИЖИМИ ИМОТИ БЪЛГАРИЯ АДСИЦ. На тяхно място бяха добавени ХОЛДИНГ ПЪТИЩА АД, ЕНЕМОНА АД, ЗЪРНЕНИ ХРАНИ БЪЛГАРИЯ АД, МОСТСТРОЙ АД, ОЛОВНО ЦИНКОВ КОМПЛЕКС АД, СПАРКИ ЕЛТОС АД и ТРЕЙС ГРУП ХОЛД АД.

На интернет страницата на КФН в раздел **Статистика/ Капиталов пазар/ 2008/ ПД и други емитенти на ЦК/ Обобщена статистика за 2008 г.** са представени финансовите показатели, характеризиращи публичните компании, включени в индекса BG TR30 към края на годината. Общата **капитализация** към 31 декември 2008 г. на дружествата, участващи в изчислението на индекса, възлиза на **3 127 347 хил. лв.**, което формира 25,09 % от капитализацията на борсата в края на 2008 г. Общо 19,88 % от капитализацията на включените дружества се гържи от чуждестранни лица. Свободно търгуемите дялове от капитала на компанията възлизат на 33,36 %, ако за свободно търгуем се приема дял под 5 % от капитала на даденото дружество.

Първия секторен индекс **BG REIT**, включващ най-ликвидните АДСИЦ за секюритизация на недвижими имоти или земеделска земя, бе единственият от индексите, който отбеляза сравнително по-малък спад от около 53 % за годината. Той стартира при стойност от 103,24 пункта, като до юли месец нивото му се колебаеше малко под базовата му стойност. След този период индексът реализира значителен спад, като в края на годината падна до нива от 48,53 пункта.

Динамика в стойността на борсовия индекс BG REIT през 2008 г.

През 2008 г. бе извършена една промяна в състава на дружествата, включени в BG REIT. На 13 март 2008 г. АГРО ФИНАНС АДСИЦ и ЕКСКЛУЗИВ ПРОПЪРТИ АДСИЦ бяха прибавени към базата на индикатора, докато ПРАЙМ ПРОПЪРТИ БГ АДСИЦ отпадна от нея.

На интернет страницата на КФН в раздел **Статистика/ Капиталов пазар/ 2008/ ПД и други емитенти на ЦК/ Обобщена статистика за 2008 г.** са представени финансовите показатели на публичните дружества, включени в изчислението на индекса BG REIT към 31.12.2008 г. Общата **капитализация** към 31 декември 2008 г. на включените компании възлиза на **380 350 хил. лв.** и формира 3,05 % от общата капитализация на БФБ - София. Общият процент на чуждестранно участие в капитализацията на включените дружества в индекса е 35,21 % спрямо 28,83 % за 2007 г. Това покачване в показателя говори за засиления интерес на чуждестранните инвеститори към дружествата със специална инвестиционна цел, които бяха считани за по-слабо корелирани към негативните тенденции на пазара. Общият процент на свободно търгуемите дялове възлиза на 46,74 %, като за свободно търгуем се приема дял пог 5 % от капитала на даденото дружество. Значително по-големият общ процент на свободно търгуеми дялове на компаниите, съставляващи този индекс, спрямо останалите индекси, изчислявани от БФБ - София, е обусловен от факта, че в BG REIT са включени само АДСИЦ, чиято основна идея е да са с по-голям дял свободно търгуеми акции.

Към 31 декември 2008 г. на БФБ - София се търгуват общо 557 емисии, от които 412 емисии акции, 89 емисии облигации, 3 емисии компенсаторни инструменти, една емисия права и 52 емисии дялове на договорни фондове. През периода са регистрирани 84 нови емисии, а са спрени от търговия 31 емисии. Подробна информация за емисиите, регистрирани за търговия на БФБ - София към 31 декември 2008 г., може да бъде намерена на интернет страницата на КФН в раздел **Статистика/ Капиталов пазар/ 2008/ ИП и БФБ - София/ Обобщена статистика за 2008 г.**

ПУБЛИЧНИ ДРУЖЕСТВА, АКЦИОНЕРНИ ДРУЖЕСТВА СЪС СПЕЦИАЛНА ИНВЕСТИЦИОННА ЦЕЛ И ДРУГИ ЕМИТЕНТИ НА ЦЕННИ КНИЖА

Общо на всички пазарни сегменти, регистрирани за търговия на БФБ - София към 31 декември 2008 г. са 412 публични дружества. Качени на пога на борсата през 2008 г. бяха 47 публични дружества, а от търговия бяха спрени акциите на 10 публични дружества. Наблюдаван бе ръст в осъществените публични предлагания на акции на фондовата борса в сравнение с 2007 г.

Посредством първични публични предлагания (IPO) на акции през 2008 г. 3 дружества набраха нов капитал чрез БФБ – София, а именно: МЕКОМ АД, ХЕРТИ АД и ЖЕЛЕЗОПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА – ХОЛДИНГОВО ДРУЖЕСТВО АД. За сравнение първичните публични предлагания на акции, проведени през 2007 г., бяха 11, а през 2006 – 5. Нова възможност за инвеститорите бяха и акциите на групи 16 дружества, качени на пога на борсата чрез потвърждаване на проспекта за допускане до търговия на регулиран пазар на ценни книжа.

Потвърдени от КФН бяха и проспектите за публично предлагане на 27 облигационни емисии, като всички те са корпоративни облигации. Размерът на публично издадения облигационен дълг през 2008 г. възлиза на 403 797 хил. лв., което се изразява в спад от 1,73 % спрямо емитирания през 2007 г. дълг.

Пазарната капитализация на публичните дружества, тързувани на БФБ - София към края на 2008 г., възлезе на 12 465 653 хил. лв., което се изразява в спад от 57 % спрямо отчетената капитализация в края на 2007 г. С най-голям дял в пазарната капитализация на БФБ – София за поредна година бяха компаниите от подотрасъл „Финансово посредничество“, следвани от дружествата в подотрасли „Търговия, ремонт и техническо обслужване на автомобили и мотоциклети, на лични вещи и стоки за домакинството“, „Транспорт, складиране и съобщения“ и „Операции с недвижими имоти, наемогателна дейност и бизнес услуги“. На тези четири подсектора на икономиката се падат 70,48 % от пазарната капитализация на всички публично тързувани компании на българския фондов пазар. Повече информация за разпределението на пазарната капитализация на публичните дружества спрямо подотрасъла на икономиката, към който принадлежат, както и показатели за чуждестранното участие и разпределението на свободно тързуемите дялове по подотрасли може да бъде намерена на интернет страницата на КФН в раздел **Статистика/ Капиталов пазар/ 2008/ Публични дружества и други емитенти на ценни книжа/ Обобщена статистика за 2008 г.**

Със значителен дял на чуждестранни инвестиции в акционерния капитал през 2008 г. остана подотрасъл „Производство на продукти от групи неметални минерални суровини“ (92,06 %). Причина за особено големия дял на регистрираното чуждестранно участие е принадлежността към съответните подсектори на дружества със значителна пазарна капитализация, съответно със съществен дял на чуждестранна собственост в тях. Значителен чуждестранен интерес бе отчетен и към инвестиции в подсектори „Финансово посредничество“ (44,10 %), „Операции с недвижими имоти, наемогателна дейност и бизнес услуги“ (39,99%), както и в „Производство на химични вещества, продукти и влакна“ (29,06 %).

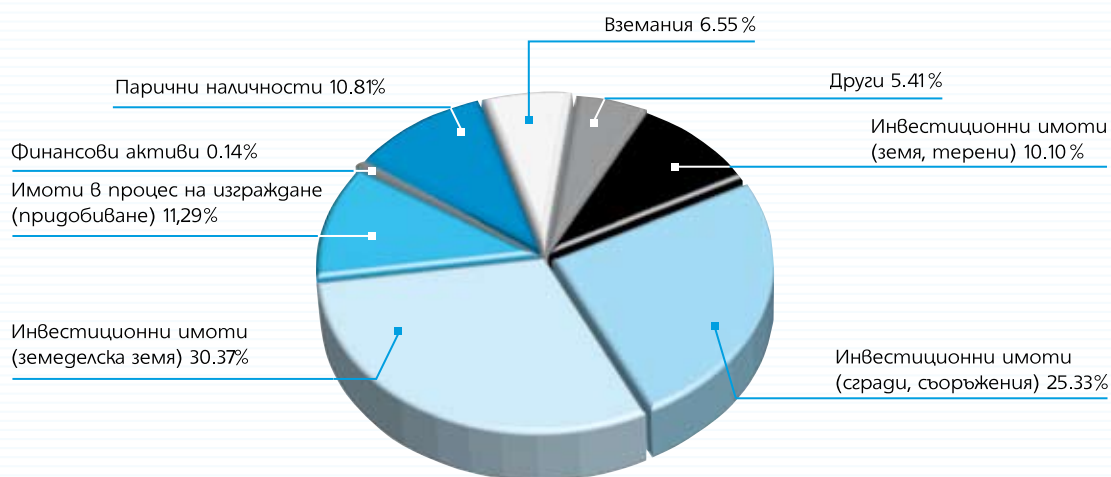
Делът на свободно тързуемите дялове до 5 % от капитала на дружествата общо за тързуваните на борсата компании възлезе на 23,65 %. Отраслите с най-висок дял свободно тързуеми акции през 2008 г. бяха „Финансово посредничество“ (37,30 %), „Селско, ловно и горско стопанство“ (35,88 %), „Добив на енергийни суровини“ (26,99 %) и „Производство на химични вещества, продукти и влакна“ (26,23 %).

За поредна година сферата на услуги, предлагани от **акционерните дружества със специална инвестиционна цел**, привлече интереса на инвестиционната общност. През разглеждания период броят на тези дружества нарасна с 8, като към 31 декември 2008 г. те са вече 69. Към края на отчетния период АДСИЦ са акумулирали активи в размер 1 620 537 хил. лв., отчитайки ръст на годишна база от 18,19 %. Повече информация за собствения капитал, натрупаните активи и пазарния дял на дружествата със специална инвестиционна цел към 31 декември 2008 г. може да бъде намерена на интернет страницата на КФН в раздел **Статистика/ Капиталов пазар /2008/ АДСИЦ/ Обобщена статистика за 2008 г.**

В края на 2008 г. **гружествата, извършващи секюритизация на недвижими имоти**, стават 60 с акумулиран ресурс на обща стойност от 1 538 354 хил. лв., или 94,93 % от активите на всички групества със специална инвестиционна цел. Ръстът в броя на групествата, секюритизиращи недвижими имоти, доведе до деконцентрация на пазара. Към края на 2007 г. четирите групества с най-голям пазарен дял са притежавали 38,90 % от общо активите на групествата, секюритизиращи недвижими имоти, докато към 31 декември 2008 г. този процент бе 37,99 %.

С преобладаващ дял в **структурата на активите** на групествата, секюритизиращи недвижими имоти, към края на отчетния период имаха инвестиционните имоти (земя, земеделска земя). Делът им от 30,37 % показва известно покачване в сравнение с регистрираните 27,36 % в края на 2007 г. Паричните наличности на групествата нараснаха до 10,81 % в сравнение с 9,97 % към края на 2007 г. Паричните наличности поддържат все още висок процент в структурата на активите на АДСИЦ, секюритизиращи недвижими имоти, поради факта, че все още част от групествата са новоучредени. Повече информация за структурата на активите на АДСИЦ към 31 декември 2008 г. може да бъде намерена на интернет страницата на КФН в раздел **Статистика/ Капиталов пазар/ 2008/ АДСИЦ/ Обобщена статистика за 2008 г.**

Структура на активите на АДСИЦ, извършващи секюритизация на недвижими имоти, към 31.12.2008 г.

С най-голям размер на вложените средства в инвестиционни имоти по формата на земя и терени са групествата И АР ДЖИ КАПИТАЛ - 3 АДСИЦ, ЮНИВЪРСЪЛ ПРОПЪРТИС АДСИЦ и БЕНЧМАРК ФОНД ИМОТИ АДСИЦ, а в инвестиционни имоти (сгради и съоръжения) – ФЕЪРПЛЕЙ ПРОПЪРТИС АДСИЦ, ПРАЙМ ПРОПЪРТИ БГ АДСИЦ, СЕРДИКА ПРОПЪРТИС АДСИЦ и БЛЕК СИЙ ИНВЕСТМЪНТ АДСИЦ. Към края на разглеждания период инвестиционни имоти в процес на изграждане притежават 22 от групествата.

Към 31 декември 2008 г. групествата със специална инвестиционна цел, секюритизиращи недвижими имоти, които насочват ресурсите си основно към **земеделска земя**, се увеличиха до осем, а именно ФОНД ЗА НЕДВИЖИМИ ИМОТИ БЪЛГАРИЯ АДСИЦ, ЕЛАНА ФОНД ЗА ЗЕМЕДЕЛСКА ЗЕМЯ АДСИЦ, АДВАНС-ТЕРАФОНД АДСИЦ, БУЛЕНД ИНВЕСТМЪНТС АДСИЦ, ФОНД ЗА ЗЕМЕДЕЛСКА ЗЕМЯ МЕЛ ИНВЕСТ АДСИЦ, АГРОФИНАНС АДСИЦ, ЗЕНИТ ИМОТИ АДСИЦ и АГРОЕНЕРЖИ АДСИЦ. В края на годината активите, акумулирани от тези групества, показаха ръст на годишна база от 23,28 % и достигнаха до 577 570 хил. лв., или 37,54 % от активите на групествата със специална инвестиционна цел, осъществяващи секюритизация на недвижими имоти. Първите три от посочените групества заеха значителен пазарен дял в този сегмент в рамките на 77,45 %.

Гружествата, секюритизиращи земеделска земя, улесняват достъпа на индивидуалния инвеститор до инвестициите в големи земеделски площи, които иначе изискват съществен финансов ресурс. Капиталите, акумулирани

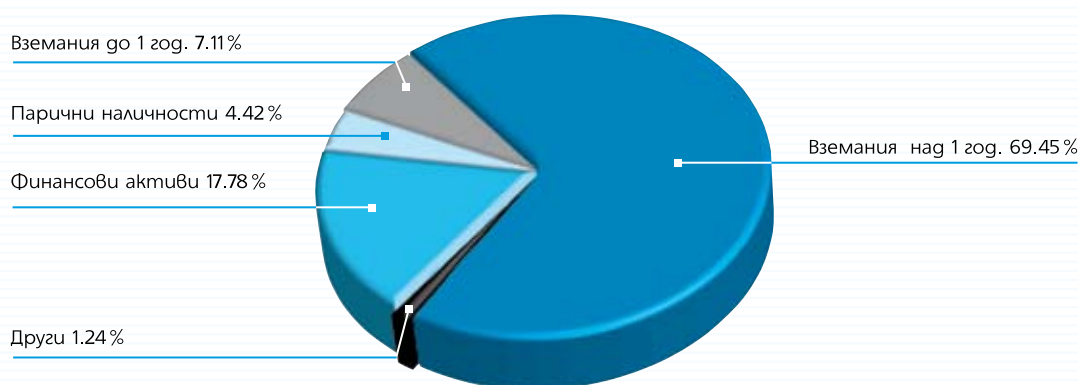
от АДСИЦ, дават възможност за окрупняване (комасация) на големи парцели земя с цел последващото им предлагане за закупуване или отдаване под наем на едри земевладелци. В средносрочен и дългосрочен план доходността от инвестицията се основава на дивиденди за акционерите (на база текущите приходи от аренда и от препродажба на окрупнените терени с печалба) и повишаване на цените на акциите (при поскъпване на земята в портфейлите на дружествата). Разликата в цената на дребните и окрупнените парцели създава допълнителна стойност за инвеститорите.

Дружествата, насочили дейността си към секюритизация на недвижими имоти, приключиха 2008 г. с обща печалба от 81 436 хил. лв., като с положителен финансов резултат завършиха периода 27 от тях. В **приложение 12.2.1** са представени раздадените дивиденди за 2007 г., отчетената печалба и печалбата на една акция за 2008 г. на всяко едно от дружествата със специална инвестиционна цел.

Към края на годината девет дружества осъществяват **секюритизация на вземания**, като едно от тях получи лиценз през отчетния период. Активите, акумулирани в дружествата, секюритизирани вземания, отбелязаха за втора поредна година известен спад в размер на 7,29 %. Към 31 декември 2008 г. натрупаните от тях средства възлязоха на 82 183 хил. лв. и заеха дял от 5,07 % в активите на всички дружества със специална инвестиционна цел.

Пазарът на услуги по публично секюритизиране на вземания продължава да се характеризира със значителна концентрация, като КЕПИТАЛ МЕНИДЖМЪНТ АДСИЦ притежава дял от 56,95 % от активите на дружествата за вземания.

Структура на активите на АДСИЦ, извършващи секюритизация на вземания, към 31.12.2008 г.

В агрегирания портфейл на дружествата, извършващи секюритизация на вземания, към края на 2008 г. преобладаващ дял имаха вземанията по търговски заеми (над една година). Тези инвестиции бяха силно застъпени основно в портфейлите на дружествата с най-съществен акумулиран ресурс – КЕПИТАЛ МЕНИДЖМЪНТ АДСИЦ и ТРАНСИНВЕСТМЪНТ АДСИЦ.

Дружествата, специализирани в секюритизация на вземания, приключиха 2008 г. с обща печалба от 4 357 хил. лв., като седем от тях завършиха периода с положителен финансов резултат.

Поради факта, че българският пазар на недвижими имоти и вземания запази своята привлекателност пред чуждестранните инвеститори, голяма част от средствата в дружествата със специална инвестиционна цел бяха набрани именно от тях. Повече информация за основните учредители и акционери, датата на учредяване и предвидения срок на съществуване на АДСИЦ може да бъде намерена на интернет страницата на КФН в раздел **Статистика/Капиталов пазар/2008/АДСИЦ/Обобщена статистика за 2008 г.**

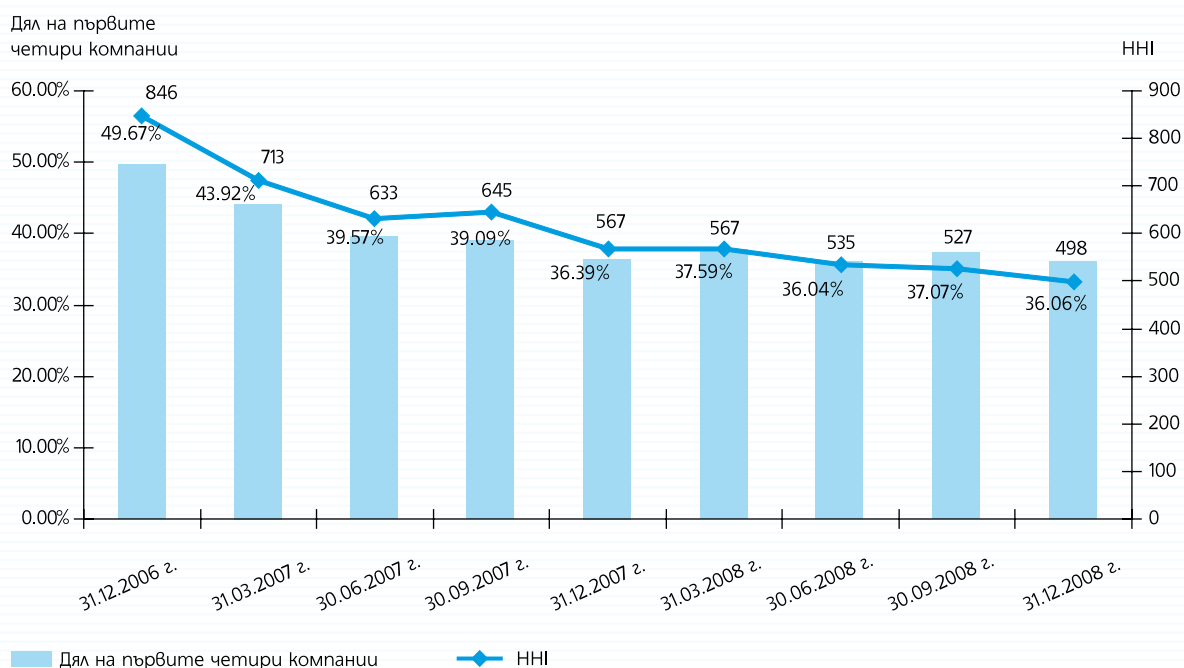
През изминалата отчетна година АДСИЦ бяха особено предпочитана инвестиционна алтернатива не само за индивидуалните, но и за институционалните инвеститори предвид по-слабата им корелация с останалия пазар на ценни книжа. Осъществените сделки през 2008 г. с този тип дружества бяха 11 222, с които бе ре-

лизиран оборот от малко над 173 897 хил. лв. Обемът на търговията с акции на АДСИЦ бе 99 926 хил. лота. Най-интензивно извършваната търговия за трета поредна година бе търговията с акциите на ЕЛАНА ФОНД ЗА ЗЕМЕДЕЛСКА ЗЕМЯ АДСИЦ. Общата пазарна капитализация на борсово търгуваните АДСИЦ към 31 декември 2008 г. бе 1 603 669 хил. лв., с което бе отбелязан спад от 10,09 % на годишна база.

На следващата графика са представени индексът ННИ²⁸ (индексът на Херфингал - Хиршман) и дялът на първите четири компании на пазара на дружествата със специална инвестиционна цел.

Концентрация на пазара на услуги, предлагани от АДСИЦ, измерена чрез ННИ и дела на първите четири компании

От графиката се забелязва лек спад в дела на първите четири компании на пазара и по-сериозен спад на индекса ННИ, които измерват концентрацията на пазара на услуги, предлагани от АДСИЦ, което е положителен резултат за пазара и се изразява в нарастване на конкуренцията между пазарните участници и по-равномерно разпределяне на активите между дружествата.

12.22

КОЛЕКТИВНИ ИНВЕСТИЦИОННИ СХЕМИ И УПРАВЛЯВАЩИ ДРУЖЕСТВА

Въпреки влошените условия на капиталовия пазар през 2008 г. темпът на растеж на броя на колективните инвестиционни схеми (КИС) се запази. През годината бяха регистрирани 23 нови договорни фонда, докато при инвестиционните дружества не бяха осъществени нови регистрации. Вследствие общият брой на договорните фондове към 31 декември 2008 г. стана 83, което заедно с 11-те инвестиционни дружества оформи общия брой на колективните инвестиционни схеми – 94. В същото време бе наблюдаван значителен спад в активите на КИС. От една страна, това се дължеше на понижението на цените на ценните книжа, търгувани на БФБ – София АД, а от друга – на изтеглянето на инвеститорите от схемите. Общата стойност на концентрираните в КИС активи се намали до 325 877 хил. лв., което представлява спад от 64,25 % за последните 12 месеца.

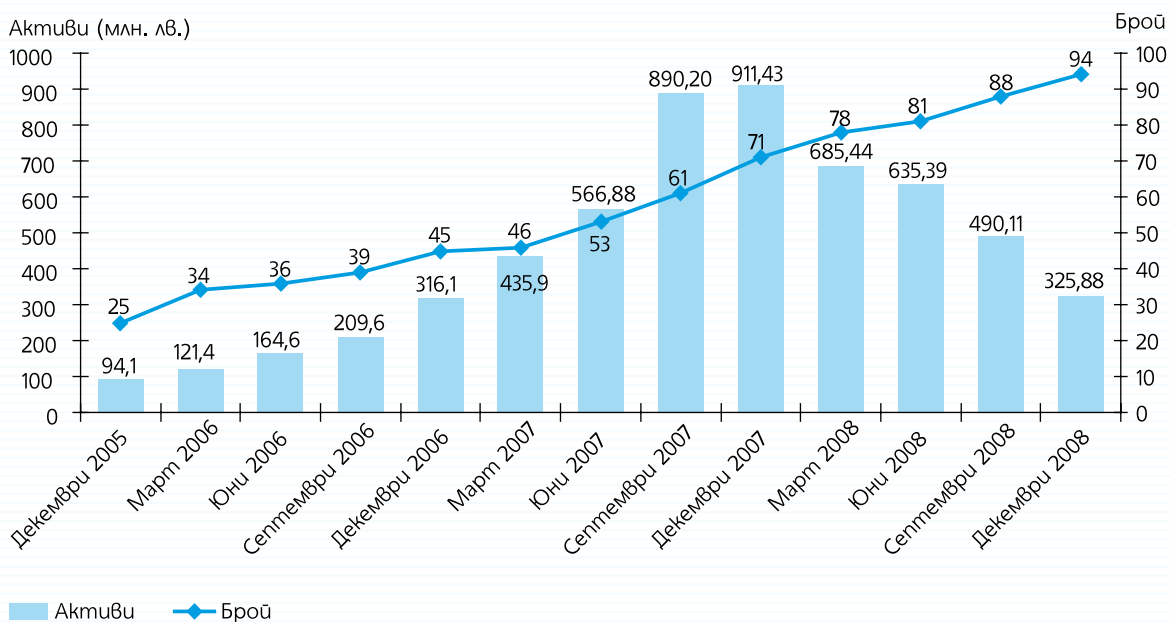
²⁸ Индексът на Херфингал – Хиршман (Herfindahl-Hirschman Index (ННИ)) е общоприет измерител на пазарната концентрация. Могат да се разграничат три интервала за стойността на ННИ:

- под 1000 – пазар, за който индексът заема стойност под 1000 единици, е силно конкурентен;
- между 1000 и 1800 – тези пазари се характеризират с умерена конкурентна среда и концентрация;
- над 1800 – това са пазари, на които се наблюдава силна концентрация.

Формула за изчисление: $H = \sum_{i=1}^n s_i^2$, където s_i е относителният дял на i -тата фирма, участник на разглеждания пазар.

Динамиката в броя и размера на активите на колективните инвестиционни схеми може да се проследи на следната графика:

Изменение в броя и активите на колективните инвестиционни схеми

Привлечените от инвестиционните дружества активи в края на 2008 г. възлязоха на 63 470 хил. лв., а средствата, акумулирани от договорните фондове – 262 406 хил. лв. По този начин договорните фондове продължиха да увеличават своя пазарен дял спрямо този на инвестиционните дружества и техните активи достигнаха 80,52 % от общата сума на активите. На интернет страницата на КФН в раздел **Статистика/ Капиталов пазар/2008/ КИС и управляващи дружества/ Обобщена статистика за 2008 г.** е поместена информация за активите, чуждестранното участие в капитала на схемите и концентрацията на пазара по предоставяне на услуги от колективните инвестиционни схеми.

От действащите **11 инвестиционни дружества** (ИД) 9 са от отворен тип и в тях са концентрирани 90,54 % от общите активи на всички ИД, а именно 57 469 хил. лв., което представлява спад на годишна база от 69,23 %. В края на 2008 г. активите на двете инвестиционни дружества от затворен тип възлязоха на 6 001 хил. лв., с което реализираха 49,72 % спад за годината.

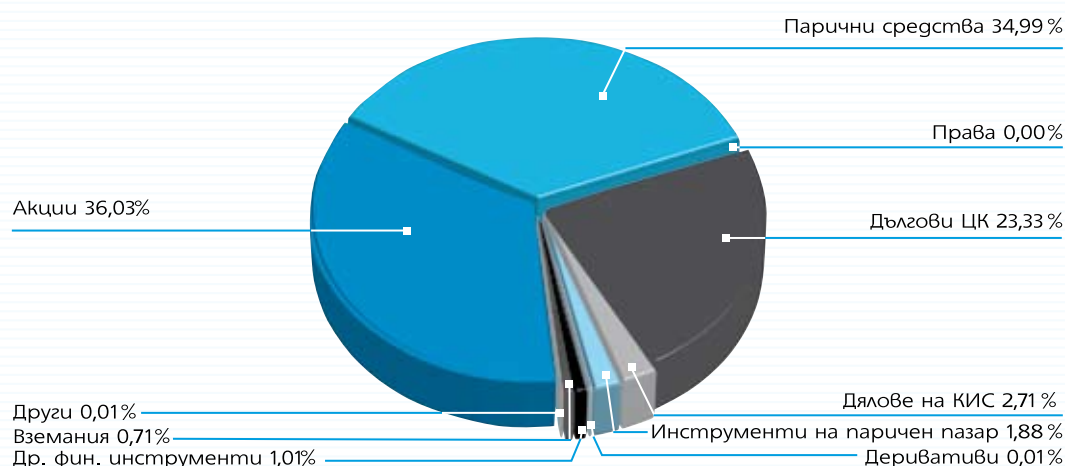
През отчетния период относително високата **концентрация** на пазара на услуги, предлагани от инвестиционните дружества от отворен тип, се намали значително. АДВАНС ИНВЕСТ, който бе лидер по пазарен дял за миналата година, загуби позицията си, като дялът му от нетните активи на ИД от отворен тип спадна с 13 процентни пункта (от 31,68 % за 2007 г. на 18,47 % за 2008 г.). ТИ БИ АЙ ЕВРОБОНД, от своя страна, реализира най-голям растеж от 7,95 % на 20,19 % за 2008 г. и зае първата позиция на този пазар. Общо пет дружества от девет притежават около 72 % от нетните активи на всички ИД от отворен тип, което говори за сравнително ниска концентрация, като се има предвид малкият брой дружества. От инвестиционните дружества от затворен тип с най-голям пазарен дял според стойността на набраните средства бе ИД НАДЕЖДА със 75,59 %, а от договорните фондове – ДФ ДСК БАЛАНС със 7,16 %, което потвърждава тенденцията от изминалите години за понижаване концентрацията на пазара на услуги, предлагани от последните.

Колективните инвестиционни схеми могат най-общо да бъдат класифицирани в три основни групи от гледна точка на риска и доходността - агресивни (високорискови), балансиран и консервативни (нискорискови). Към 31.12.2008 г. с агресивен инвестиционен профил са 40 КИС, с балансиран - 34, а с консервативен - 18. Посоченото разпределение е осъществено на база обявената от дружествата/фондовете инвестиционна стратегия, пора-

ги което принадлежността им към определена група е условна - зависи от придържането на портфолио-менеджърите към обявения инвестиционен профил. Портфейлите на двете инвестиционни дружества от затворен тип са конструирани балансирано вследствие на финансовата криза, като процентът на активите, инвестирани в капиталови ценни книжа, на ИД НАДЕЖДА АД е намален от 70,56 % за 2007 г. на 28,31 %, а на ИД ИНДУСТРИАЛЕН ФОНД АД – от 63,68 % на 33,73 %.

Както и през предходния период, най-голяма част от активи на КИС бяха концентрирани в дружествата и фондовете с агресивен инвестиционен профил (41,30 %) въпреки глобалната финансова криза. Причината за това е, че броят на високорисковите схеми е най-голям – 40 КИС от общо 94. В същото време КИС с консервативен портфейл увеличиха процента на акумулирани активи от 5,60 % за 2007 г. на 23,30 %, което показва засиления инвеститорски интерес към по-голямата сигурност през последната една година. Колективните схеми, следващи балансирана инвестиционна стратегия, акумулираха 35,40 % от активите в сектора. На интернет страницата на КФН в раздел **Статистика/ Капиталов пазар/ 2008/ КИС и управляващи дружества/ Обобщена статистика за 2008 г.** е публикувана информация за инвестиционния профил на лицензираните към края на 2008 г. колективни инвестиционни схеми на българския пазар, нетната стойност на активите на една акция (дял) и възвръщаемостта за годината.

Структура на агрегирания инвестиционен портфейл на КИС към 31.12.2008 г.

Както се вижда от графиката, най-значителен дял в структурата на активите на колективните инвестиционни схеми към 31.12.2008 г. заеха инвестициите в акции, въпреки че техният дял спрямо останалите инвестиции спадна с 22 процентни пункта от 58,00 % за 2007 г. на 36,03 %. Едновременно с това процентът на паричните средства се увеличи значително (от 21,63 % за миналата година на почти 35 % за 2008 г.), както и на инвестициите в дългови ценни книжа, които реализираха растеж от приблизително 13 процентни пункта за последните 12 месеца. Голяма част от паричните средства бе формирана от инвестиции в банкови депозити, а именно 28,59 % от общата стойност на активите на КИС. Прехвърлянето на активи от инвестиране в акции към инвестиране в парични средства и дългови ценни книжа говори за негативните настроения, обхванали капиталовия пазар през разглеждания период в резултат от световната финансова криза.

Агрегираният портфейл на колективните инвестиционни схеми е показан на следващата таблица:

Активи (лв.)	Общо за ИД		Общо за ДФ		Общо за КИС	
	Стойност (лв.)	Дял	Стойност (лв.)	Дял	Стойност (лв.)	Дял
Парични средства, в т.ч.	17 607 819	27,74%	96 412 561	36,74%	114 020 380	34,99%
срочни депозити	13 159 421	20,73%	80 006 767	30,49%	93 166 188	28,59%

Финансови активи и инструменти, в т.ч.	45 192 778	71,20%	164 045 745	62,52%	209 238 523	64,21%
акции	23 399 107	36,87%	94 005 038	35,82%	117 404 146	36,03%
права	147	0,00%	8 281	0,00%	8 428	0,00%
дългови ЦК	19 747 425	31,11%	56 287 216	21,45%	76 034 641	23,33%
дялове на КИС	1 566 505	2,47%	7 268 282	2,77%	8 834 787	2,71%
инструменти на паричен пазар	0	0,00%	6 123 217	2,33%	6 123 217	1,88%
деривативи	0	0,00%	24 567	0,01%	24 567	0,01%
други финансови инструменти	479 594	0,76%	2 800 226	1,07%	3 279 820	1,01%
Нефинансови активи, в т.ч.	636 914	1,00%	1 932 878	0,74%	2 569 792	0,79%
вземания	613 628	0,97%	1 700 769	0,65%	2 314 397	0,71%
Други	32 846	0,05%	15 642	0,01%	48 488	0,01%
Общо активи по баланс	63 470 357	100,00%	262 406 827	100,00%	325 877 184	100,00%

Погробина информация относно портфейла на всяка една колективна инвестиционна схема може да намерите на интернет страницата на КФН в раздел **Статистика/ Капиталов пазар/ 2008/ КИС и управляващи дружества/ Обобщена статистика за 2008 г.**

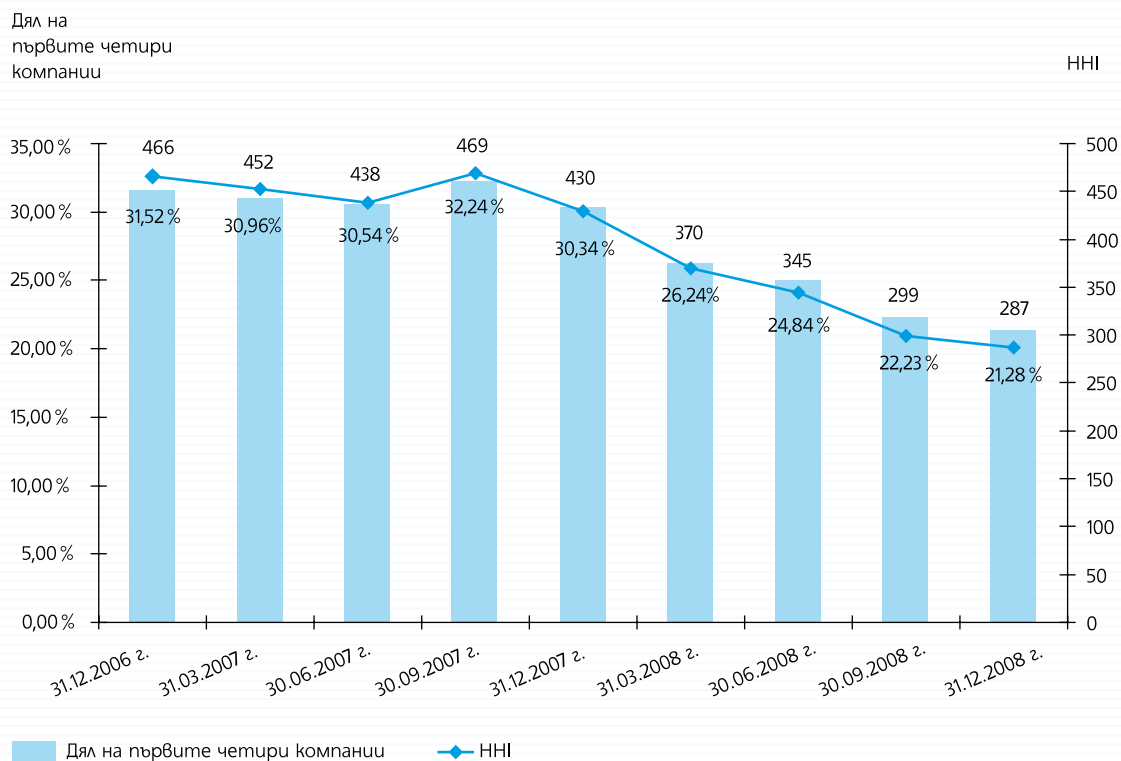
Към 31.12.2008 г. публично предлагане на дялове в страната осъществяват 29 чуждестранни КИС, дистрибутиращи 93 взаимни фонда и подфонда. На интернет страницата на КФН в раздел **Статистика/ Капиталов пазар/ 2008/ КИС и управляващи дружества/ Обобщена статистика за 2008 г.** е представена информация за чуждестранните КИС и инвестиционния им посредник (дистрибутор) за България.

В края на 2008 г. лицензираните управляващи дружества са 38, като 3 от тях нямат сключен договор за управление към края на разглеждания период. Активите, управлявани от тях, възлизат на 547 176 хил. лв., с което реализират спад от 50 % за годината. Този спад се обуславя от два фактора – понижените цени на ценните книжа и оттеглянето на инвеститорите поради влошената пазарна конюнктура.

Забелязва се леко повишаване на концентрацията при управляващите дружества за изминалата година. Петте дружества с най-голям пазарен дял сържат 68,64 % от активите, управлявани от всички УД, докато през 2007 г. този процент бе 64,83 %. Освен това дялът на дружеството, което бе лидер за 2008 г. (ТИ БИ АЙ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ ЕАД АД с дял от 26,19 %), е с около 10 процентни пункта по-висок от дела на лидера от миналата година – РАЙФАЙЗЕН АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД с 15,97 %. На второ място по размер на управлявани активи за 2008 г. бе точно то с 16,74 %, следвано от ДСК УПРАВЛЕНИЕ НА АКТИВИ ЕАД (11,70 %). Към края на 2008 г. ТИ БИ АЙ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ ЕАД бе с 5 сключени договора за управление, както и РАЙФАЙЗЕН АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД. На интернет страницата на КФН в раздел **Статистика/ Капиталов пазар/ 2008/ КИС и управляващи дружества/ Обобщена статистика за 2008 г.** е публикувана информация за собствения капитал, управляваните активи, пазарния дял и сключените договори за управление на УД към 31 декември 2008 г.

На следващата графика са онагледени направените до този момент изводи за намаляваща концентрация на пазара на услугите, предоставени от колективните инвестиционни схеми. На нея са представени индексът НИИ (индексът на Херфингал - Хиршман) и дялът на първите четири дружества на пазара на колективните инвестиционни схеми.

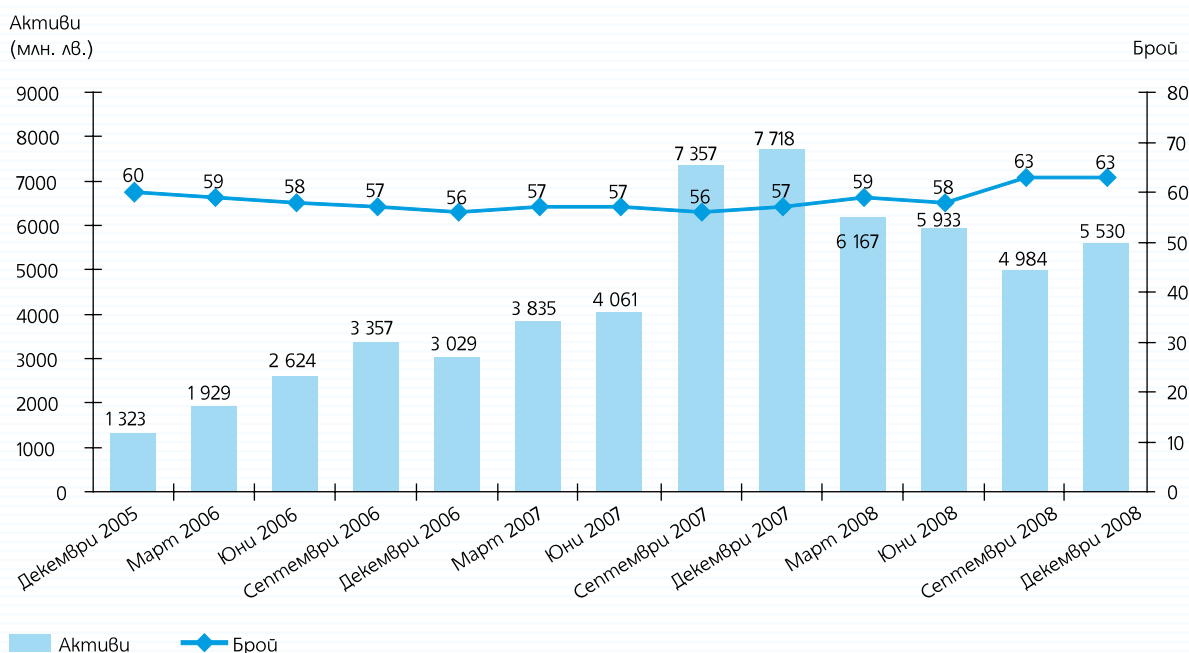
Концентрация на пазара на услуги, предлагани от КИС, измерена чрез ННІ и дела на първите четири компании

От графиката се забелязва стабилна тенденция за спад и в двата индекса, измерващи концентрацията на пазара на услуги, предлагани от КИС, което е показател за нарастване на конкуренцията между участниците на пазара вследствие на по-равномерното разпределяне на активите между дружествата.

12.2.3 ИНВЕСТИЦИОННИ ПОСРЕДНИЦИ

Динамика в броя и активите на небанковите финансови посредници

Общият брой на **инвестиционните посредници към края на 2008 г.** е 88, от които 25 са банковите ИП. Към края на годината **активите на небанковите инвестиционни посредници** достигат общ размер от 5 529 749 хил. лв., като реализират 28,35 % спад на годишна база.

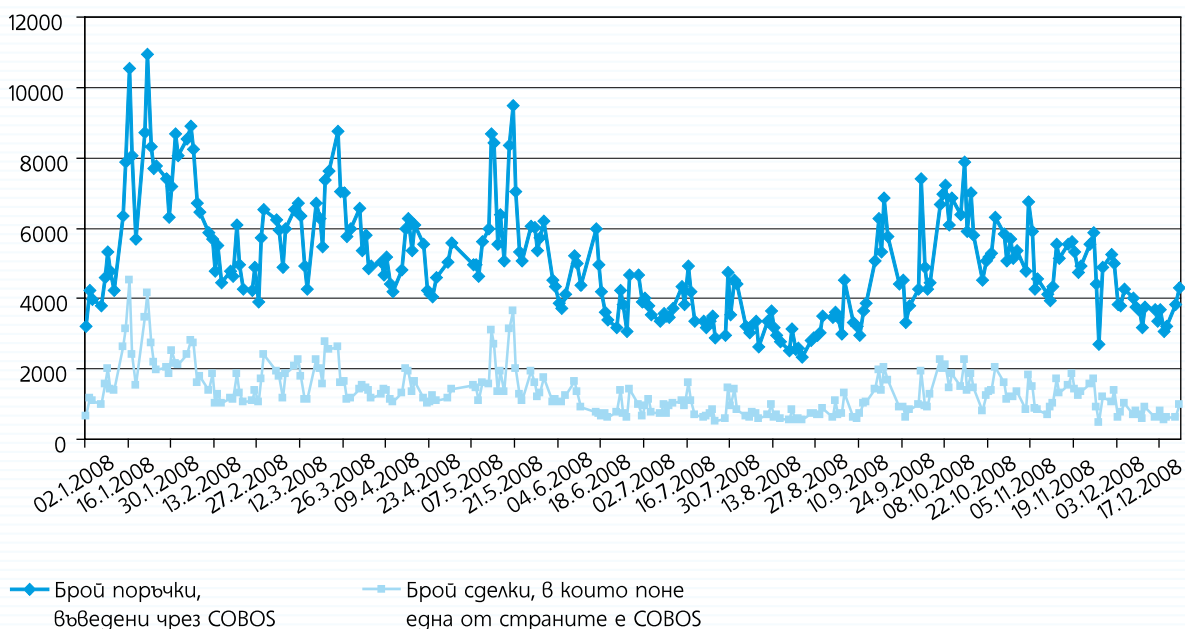
Концентрацията на пазара по предоставяне на услуги от инвестиционните посредници се намали спрямо предходния отчетен период, но остана сравнително висока. Пет инвестиционни посредника - **КАРОЛ АД, ПЪРВА ФИНАНSOVA БРОКЕРСКА КЪЩА OOD, ТБ ИНВЕСТБАНК АД, ТБ РАЙФАЙЗЕНБАНК - БЪЛГАРИЯ АД и ТБ УНИКРЕДИТ БУЛБАНК АД** реализираха 42,77 % от оборота на борсата през периода. Най-голяма част от реализирания обем на търговия на борсата през годината беше осъществен чрез посредничеството на **ПЪРВА ФИНАНСОВА БРОКЕРСКА КЪЩА OOD** с 13,88 %, следвана от **КАРОЛ АД** с 10,86 %, **ТБ ИНВЕСТБАНК АД** и **ТБ УНИКРЕДИТ БУЛБАНК АД**, съответно с 9,24 % и 6,77 % от обема изтързувани лотове на борсата за периода. В броя на сключените сделки за трета поредна година първенец бе **ФК КАРОЛ АД** с дял от 16,91 %, който силно го открои от следващите го **БЕНЧМАРК ФИНАНС АД** (10,99%), **ЕЛАНА ТРЕЙДИНГ АД** (7,96 %) и **ЮГ МАРКЕТ АД** (5,94 %).

На пазара на услуги, предлагани от инвестиционните посредници, се запази съществения чуждестранен интерес. В **приложение 12.2.3** е представено чуждестранното участие в акционерната структура на инвестиционните посредници към 31 декември 2008 г.

В рамките на 2008 г. сключените сделки, в които поне една от страните е **COBOS** (Client Order Book On-line System), чрез което се следи търговията на БФБ - София в реално време и се подават поръчки за сключване на сделки, които след потвърждаване от борсов посредник се въвеждат в системата за търговия на фондовата борса, наброяваха малко над 333 хил., което сформира 42,76 % дял от сделките, сключени на борсата.

Динамиката на търговията чрез COBOS може да се проследи на следната графика:

Динамика в подадените поръчки и сключените сделки чрез системата за търговия COBOS през 2008 г.

12.2.4

ДЕЙНОСТ И ФИНАНСОВО СЪСТОЯНИЕ НА ФОНДА ЗА КОМПЕНСИРАНЕ НА ИНВЕСТИТОРИТЕ В ЦЕННИ КНИЖА ПРЕЗ 2008 г.

Към 31.12.2008 г. участниците във Фонда за компенсиране на инвеститорите (ФКИ) в България са 126, от които: 64 инвестиционни посредници (ИП), 23 търговски банки и 39 управляващи дружества. През годината в схемата

бяха включени 7 инвестиционни посредника и 8 управляващи дружества.

Дейността на фонда през 2008 г. беше свързана със събиране на вноски от ИП; анализ на информацията, постъпила от посредниците, за определяне на евентуални компенсации, в случай че даден инвестиционен посредник не е в състояние да изпълни задълженията си към клиентите; определяне нивото на финансиране на фонда; сключване на двустранни споразумения със схеми за компенсиране на инвеститорите от други страни – членки на ЕС.

За периода 1 януари – 31 декември 2008 г. във фонда постъпиха 1/4 от годишните вноски на ИП за 2007 г. и 3/4 от годишните вноски за 2008 г., приходи от инвестиране на средствата на фонда, както и лихви за забава по чл. 77н, ал. 8 ЗППЦК. Общият размер на средствата на фонда към 31 декември 2008 г. бе 4,59 млн. лв. Съгласно чл. 77н, ал. 4 ЗППЦК срокът за превеждане на дължимите части от годишните вноски е 30 дни след края на всяко тримесечие. Някои от ИП преведоха вноските през 2008 г. със закъснение, за което им бе начислена и събрана лихва за забава. В края на 2008 г. няма инвестиционен посредник с неиздължена вноска към фонда.

Събраните във фонда средства бяха инвестирани в краткосрочни депозити в търговски банки и в ДЦК съобразно инвестиционната политика на фонда. Приходите от инвестиции за 2008 г. възлязоха на 219 хил. лв.

През разглеждания период не настъпиха предпоставки за изплащане на компенсации на клиенти на ИП.

Инвестиционните посредници представят ежемесечно във фонда справки по чл. 77н, ал. 11 ЗППЦК и на всеки 6 месеца информация за броя на клиентите им, подлежащи на компенсация, по групи клиентски активи. От юни 2008 г. тази информация постъпва във фонда през новоизградения електронен портал за он-лайн подаване на справки. По този начин проверката за коректността на данните се прави автоматично и приетите справки се записват в информационна система от база данни. Чрез новата информационна система постъпващата информация се приема и обработва много по-бързо, с което се оптимизира работният процес както на служителите на фонда, така и на инвестиционните посредници. Към края на 2008 г. всички ИП са подали справките по чл. 77н и справките за броя на клиентите чрез он-лайн портала за подаване на справки, с изключение на един инвестиционен посредник и едно управляващо дружество, които продължават да представят справки на хартиен носител.

Фондът продължи успешното си сътрудничество с Европейския форум за защита на депозитите (EFDI), в който е асоцииран член. През 2008 г. бяха подписани двустранни споразумения за сътрудничество със схемите за компенсиране на инвеститорите в Унгария и Румъния. Представители на румънския фонд направиха посещение в България. В процес на подписване е двустранно споразумение между българската и полската схема. Целта на тези споразумения е да бъде разширен обменът на информация и най-вече да се установи сътрудничество при евентуално изплащане на компенсации поради различия в нивото на компенсация в отделните страни. Представители на ФКИ направиха работно посещение в румънския фонд за компенсиране на инвеститорите и се запознаха с работния процес и проблемите на румънската схема за защита на инвеститорите.

В **приложения 12.2.4 А-Г** са поместени счетоводен баланс, отчет за дохода, отчет за промените в собствения капитал и отчет за паричните потоци на Фонда за компенсиране на инвеститорите в ценни книжа.

13

ЗАСТРАХОВАТЕЛЕН ПАЗАР И ПАЗАР НА УСЛУГИ ПО ДОБРОВОЛНО ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ

13.1

ИНФОРМАЦИЯ ЗА УЧАСТНИЦИТЕ НА ПАЗАРА ПО ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ, ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ И ДОБРОВОЛНО ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ

През 2008 г. Комисията за финансов надзор не издаде нови лицензи за извършване на застрахователна дейност и към края на годината общият брой на лицензираните застрахователи със седалище в Република България се запазва на 37. От тях 20 са общозастрахователни дружества, 15 - животозастрахователни дружества, и 2 - животозастрахователни кооперации. Лиценз за предлагане на нов вид застраховка бе издаден на ЗК ДСК ГАРАНЦИЯ

АД – за застраховка „Разни финансови загуби“, и на ЗАД ВИКТОРИЯ – за застраховка „Релсови превозни средства“. През 2008 г. КФН издаде лиценз за извършване на презастрахователна дейност на ДЖИ ПИ ПРЕЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД, с което на българския пазар стъпи първият професионален презастраховател, който ще извършва дейност презастраховане по общо застраховане²⁹.

В областта на доброволното здравно осигуряване КФН лицензира пет нови сдружения – ОБЩИНСКА ЗДРАВНО-ОСИГУРИТЕЛНА КАСА АД, ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА ПРАЙМ ХЕЛТ АД, ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛЕН ФОНД ЕВРОПА АД, ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛЕН ФОНД ВАЙС МЕДИКА АД и ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛЕН ФОНД ДАЛМБОГГ: ЖИВОТ И ЗДРАВЕ ЕАД. Така към края на 2008 г. общият брой на здравноосигурителните сдружения достигна 20.

През годината бе издадено разрешение на ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ АД за предлагане на нов здравноосигурителен пакет „Дентална медицина“.

През периода бяха проверени документите и бяха издадени решения от заместник-председателя, ръководещ управление „Застрахователен надзор“, за вписването в регистъра на КФН на 49 нови застрахователни брокери. За същия период беше отнета регистрацията на 8 застрахователни брокери. Така общият брой на регистрираните застрахователни брокери достигна 275. В електронния регистър на КФН бяха вписани 19 291 застрахователни агента, с което общият им брой достигна 60 194, в т.ч. 798 агента, извършващи посредническа дейност в полза на клоновете на застрахователи от сръжжави членки. Застрахователните агенти юридически лица са 4 006, еднoлични търговци – 3 101, и физически лица – 53 087.

През 2008 г. 75 застрахователи от сръжжави членки нотифицираха КФН за намерението си да извършват дейност по застраховане на територията на Република България при ползване на правото на свободно предоставяне на услуги, с което общият им брой възлезе на 239. От правото на учредяване се възползваха 4 застрахователя от сръжжави членки чрез своите клонове на територията на Република България, с което общият им брой възлиза на 8, а именно: КАРДИФ - ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ, клон България, КАРДИФ - ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ, клон България, ЗАД АЙ ЕН ДЖИ - клон София, КЮ БИ И ИНТЕРНESHЪНЪЛ ИНШУРЪНС (ЮРЪП) ЛИМИТИД - клон София, ЕЙ АЙ ДЖИ ЮРЪП (AIG EUROPE S.A., France), КОФАС АВСТРИЯ КРЕДИТФЕРЗИХЕРУНГ (Coface Austria Kreditversicherung AG, Austria), АКСЕРИА ПРЕВОАЯНС (Aheria Prevoyance, France) и АКСЕРИА ИАРД (Aheria IARD, France).

Бяха получени 511 нотификации от застрахователни посредници от сръжжави членки за извършване на дейност на територията на Република България при условията на свободно предоставяне на услуги, с което общият им брой възлезе на 928.

През годината бяха получени 4 нотификации от български застрахователи във връзка с правото на свободно предоставяне на услуги на територията на сгрупи сръжжави членки, с което общият им брой възлезе на 7. Това са: ЗД ЕВРО ИНС АД – за всички сръжжави членки; ДЗИ – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД – за Румъния; ЗАД ДЗИ – за Румъния; ЕЙ АЙ ДЖИ БЪЛГАРИЯ ЗД ЕАД – за Румъния и Гърция; ЗАД БУЛСТРАД – за Румъния и Гърция; ЗАД АРМЕЕЦ – за Белгия, Франция, Германия, Италия, Холандия, Дания, Великобритания, Гърция, Португалия, Испания, Унгария, Чехия и Румъния; и ИНТЕРАМЕРИКАН БЪЛГАРИЯ ЗАЕД – за Белгия, Холандия и Гърция.

От български застрахователни брокери през 2008 г. не бяха получени нотификации във връзка с правото на свободно предоставяне на услуги по застрахователно посредничество на територията на сгрупи сръжжави членки, съответно общият им брой се запази на 4. Това са: АЙ ПИ ЕС СЪРВИСИЗ ООД – за Великобритания; МАРИНС ИНТЕРНESHЪНЪЛ ЕООД – за всички сръжжави членки на Европейския съюз; ИНСТРЕЙД ЕООД – за Франция, Гърция, Литва, Австрия и Румъния; и КАПМАН БРОКЕР ООД – за Великобритания, Испания, Малта, Холандия, Германия, Австрия, Гърция, Белгия, Чехия и Ирландия.

²⁹ ДЖИ ПИ ПРЕЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД е получило лиценз за извършване на дейност по презастраховане през месец юни 2008 г., но към края на 2008 г. не е извършвало дейност, поради което не е включено в настоящия доклад.

Показатели за мястото на застраховането и доброволното здравно осигуряване в българската икономика

Показатели	2004 г.	2005 г.	2006 г.	2007 г.	2008 г.
Брутен вътрешен продукт в текущи цени (хил. лв.)	38 822 636	42 797 407	49 360 950	56 519 818	66 728 103*
Брутен премиен приход от застраховане (хил. лв.)	834 291	1 069 204	1 246 949	1 505 070	1 804 642
Брутен премиен приход от ДЗО (хил. лв.)	11 612	17 787	22 620	25 314	30 302
Застрахователно проникване (%)	2,15	2,5	2,53	2,66	2,70
Проникване на ДЗО (%)	0,03	0,04	0,05	0,04	0,05
Население в края на годината (души)	7 761 049	7 718 750	7 679 290	7 640 240	7 606 551**
Застрахователна плътност (лв.)	107,5	138,52	162,38	196,99	237,25
Здравноосигурителна плътност (лв.)	1,5	2,3	2,95	3,31	3,98

* НСИ – „БВП за четвърто тримесечие на 2008 и 2008 година“ (предварителни данни)

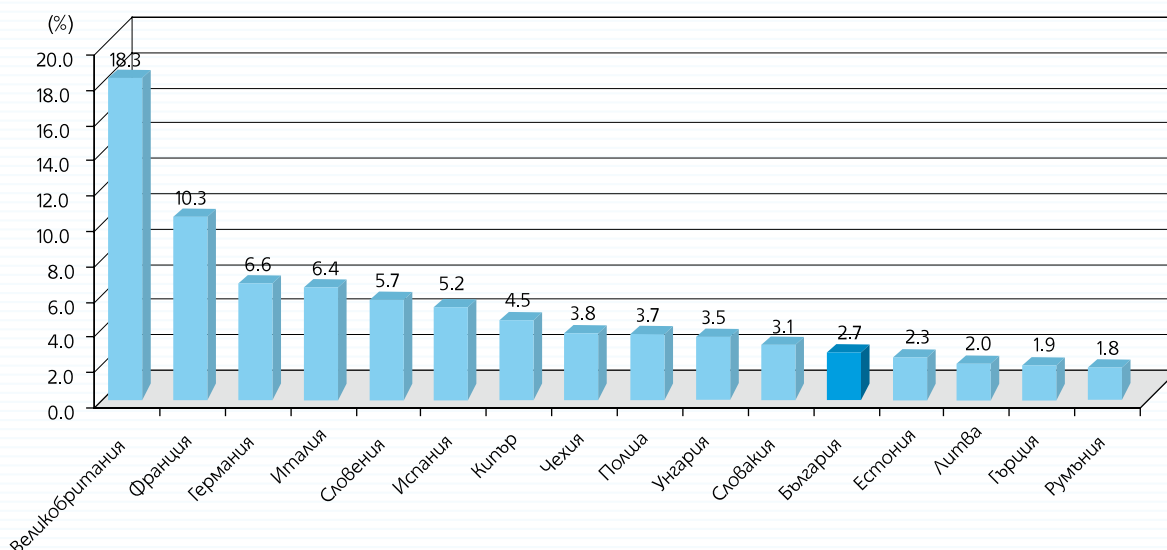
** НСИ – „Население и демографски процеси през 2008 година“ (предварителни данни)

Реализираният от застрахователите в Република България през 2008 г. **брутен премиен приход възлезе** на 1 804 642 хил. лв. при 1 505 070 хил. лв. към края на 2007 г., или се наблюдава нарастване от 19,9 % на годишна база. Отчетеният ръст бе малко по-нисък от ръста за 2007 г. - 20,7 %.

Отчетеният през 2008 г. брутен премиен приход се изчислява на 2,7 % от БВП³⁰ (застрахователно проникване). В сравнение с 2007 г. този показател бележи нарастване от 0,04 процентни пункта.

Брутният премиен приход на човек от населението (застрахователна плътност) се изчислява на 237,25 лв. за 2008 г.³¹ при 196,99 лв. за 2007 г.

Застрахователно проникване в някои европейски страни за 2007 г. (%)

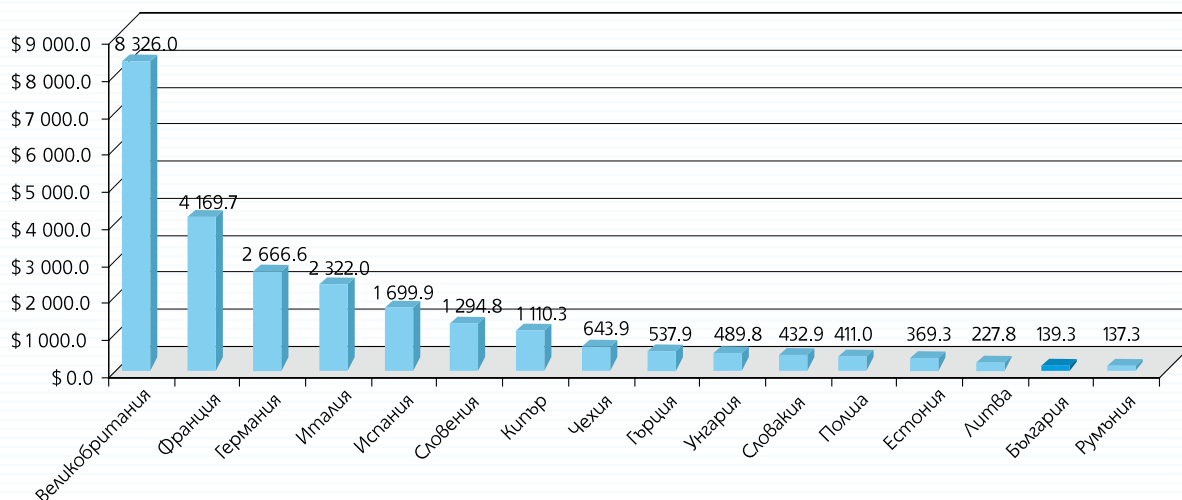

Източник: Sigma № 3/2008 World insurance in 2007: emerging markets leading the way, Statistical appendix, updated December 2008.

³⁰ Източник за БВП: Агенция за икономически анализи и прогнози

³¹ Източник за статистиката на населението през 2008 г.: Национален статистически институт

Застрахователна плътност в някои европейски страни за 2007 г. (в щатски долари)

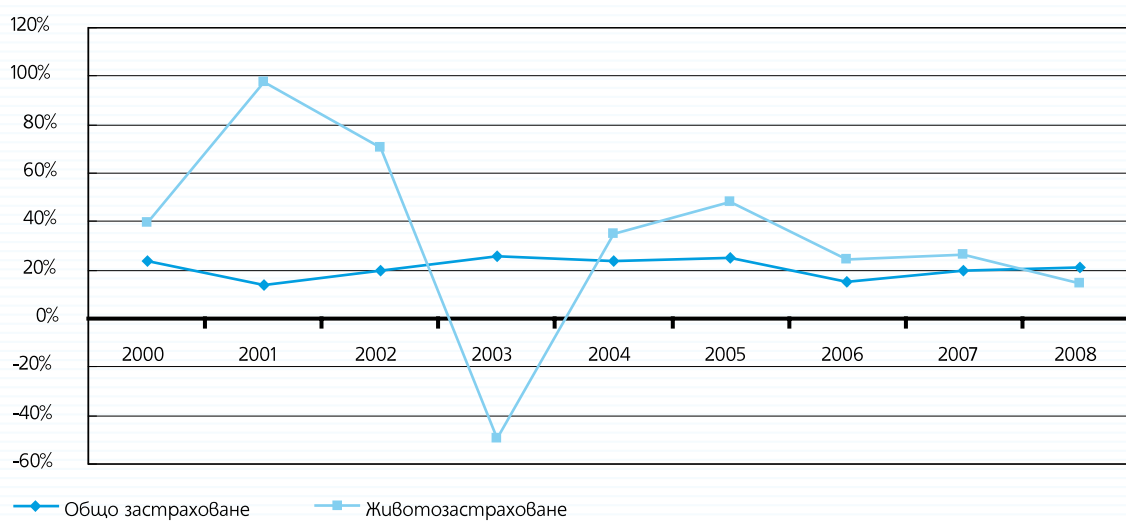

Източник: Sigma № 3/2008 World insurance in 2007: emerging markets leading the way, Statistical appendix, updated December 2008.

Отчетеният **брутен премиен приход по общо застраховане** за 2008 г. възлезе на 1 534 395 хил. лв., с което бе реализиран ръст от 20,9 % на годишна база. Показателят застрахователно проникване се изчислява на 2,30 % при 2,25 % за 2007 г., а застрахователната плътност – на 201,72 лв. на човек от населението при 166,17 лв. за 2007 г.

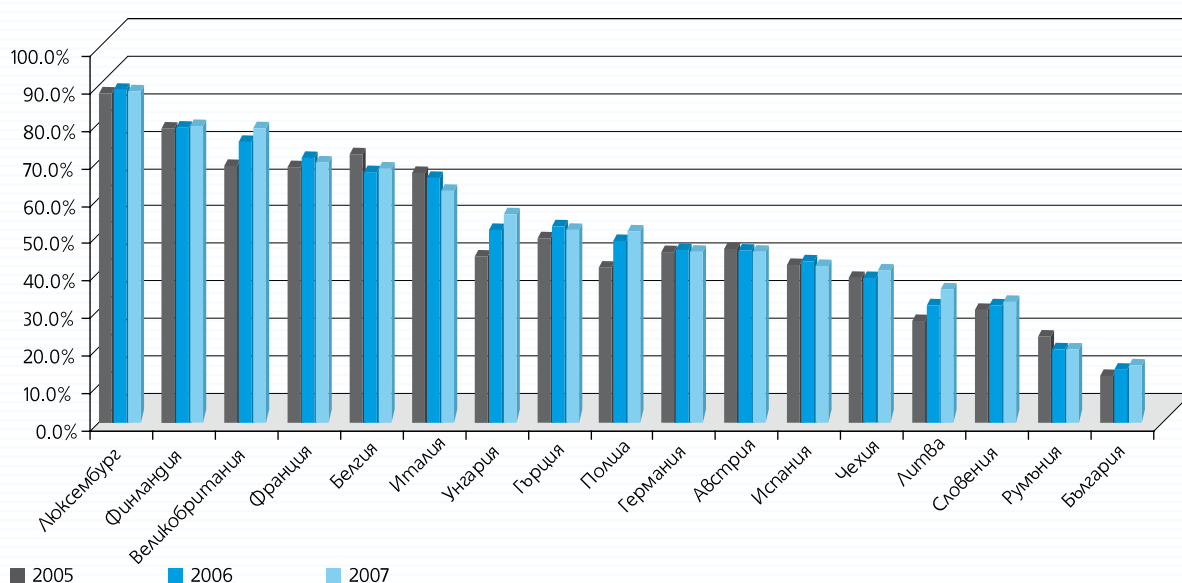
Брутният премиен приход, записан от животозастрахователите през 2008 г., възлезе на 270 247 хил. лв., като бе отбелязан ръст от 14,7 % на годишна база. Застрахователното проникване в сектора се изчислява на 0,4 %, а застрахователната плътност на 35,53 лв. на човек от населението при изчислени за предходната година съответно 0,42 % и 30,83 лв. на човек от населението.

Номинален темп на прираст на премийния приход по общо застраховане и по животозастраховане

Средногодишната инфлация в България за 2008 г. бе изчислена на 12,3 % спрямо 8,4 % за 2007 г.³² Реалният ръст на brutния премиен приход бе изчислен на 6,77 % на годишна база, съответно на 7,62 % в общото застраховане и на 2,18 % в животозастраховането.³³ Отчетеният реален ръст на brutния премиен приход в общото застраховане бе над отчетения реален ръст на БВП на годишна база от 6 %³⁴, докато животозастрахователният пазар се развиваше с доста по-бавни темпове в сравнение с 2007 г., когато беше достигнат реален ръст от 16,7 %. Към края на 2008 г. **относителните дялове на общото застраховане и животозастраховането в brutния премиен приход** бяха съответно 85,02 % и 14,98 % при отчетени 84,35 % и 15,65 % за 2007 г.

Относителен дял на животозастраховането в общия премиен приход в някои европейски страни за 2005 г., 2006 г. и 2007 г. (в %)

Източник: Sigma № 3/2008 World insurance in 2007: emerging markets leading the way, Statistical appendix, updated December 2008.

По относителен дял на животозастраховането в общия застрахователен бизнес България се нарежда на последно място сред европейските страни.

13.2 АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА ДРУЖЕСТВАТА, КОИТО ИЗВЪРШВАТ ДЕЙНОСТ ПО ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ, КЪМ КРАЯ НА 2008 г.

13.2.1 ПРЕМИЕН ПРИХОД И ПАЗАРЕН ДЯЛ

Brutният премиен приход по общо застраховане към края на 2008 г. възлезе на 1 534 395 хил. лв., с което бе реализиран ръст от 20,9 % на годишна база. Премиеният приход от директно общо застраховане бе 1 513 272 хил. лв. при 1 259 882 хил. лв. за 2007 г., или се отчита ръст от 20,1 %. Размерът на получените премии по активно презастраховане бе 21 123 хил. лв. при отчетени 9 664 хил. лв. година по-рано. Отстъпените премии по пасивно презастраховане за целия общозастрахователен сектор бяха в размер на 267 654 хил. лв., или 17 % от brutния премиен приход, реализиран в сектора. Коефициентът на самозадържане, представен в по-долната таблица, се изчислява на 0,83 при 0,81 през 2007 г.

³² Източник: Агенция за икономически анализи и прогнози

³³ Реалният ръст е изчислен по формулата на Фишер: $1 + r = (1 + rr)(1 + i)$, където r е номиналният ръст, rr е реалния ръст и i е ръстът на инфлацията.

³⁴ Източник: Агенция за икономически анализи и прогнози

Голяма част от общозастрахователните гружества отчетоха положителен ръст на годишна база по отношение на реализираните от тях премийни приходи. Изключение прави само ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ АД.

Коефициент на самозагържане в общото застраховане по застрахователи за 2008 г.

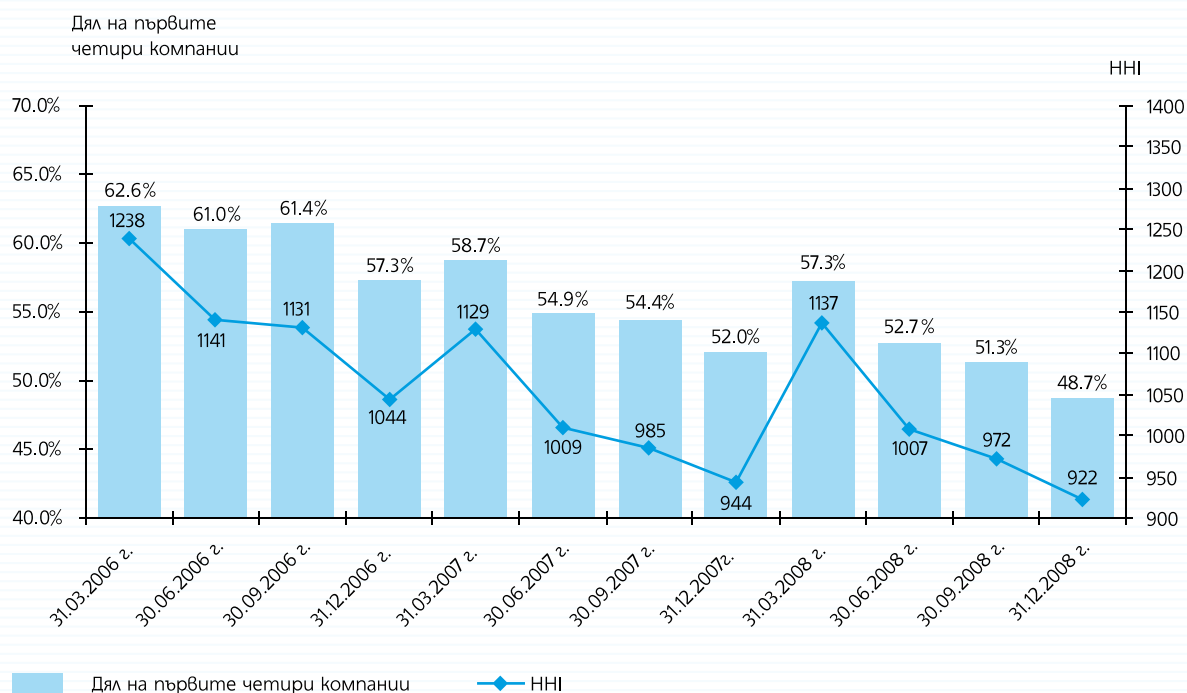
Застраховател	Брутен премиен приход (хил. лв.)	Отстъпени премии на презастрахователя (хил. лв.)	Коефициент на самозагържане
ЗК ЛЕВ ИНС АД	158 561	1 397	0,99
ЗД БУЛ ИНС АД	155 002	1 642	0,99
ДЗИ - ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД	202 151	7 367	0,96
ХДИ ЗАД	18 860	1 161	0,94
ЗАД АРМЕЕЦ АД	145 968	11 590	0,92
ЗАД ВИКТОРИЯ	44 127	4 587	0,90
ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ АД	62 381	8 972	0,86
ЗАД БУЛСТРАД	221 938	45 767	0,79
ЗАД ЕНЕРГИЯ	57 799	13 460	0,77
ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ	165 031	39 870	0,76
ЗД ЕВРОИНС АД	82 345	20 694	0,75
ОБЩИНСКА ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ АД	14 203	3 979	0,72
ОББ – ЕЙ АЙ ДЖИ ЗД АД	5 936	1 826	0,69
БАЕЗ ЕАД	5 042	1 567	0,69
ИНТЕРАМЕРИКАН БЪЛГАРИЯ ЗЕАД	20 258	7 469	0,63
ЗК УНИКА АД	95 974	44 390	0,54
ЗК ДСК ГАРАНЦИЯ АД	8 328	4 220	0,49
ГРАВЕ БЪЛГАРИЯ ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД	73	43	0,41
ЕЙ АЙ ДЖИ БЪЛГАРИЯ ЗД ЕАД	18 216	11 737	0,36
ЗК БЪЛГАРСКИ ИМОТИ АД	52 202	35 916	0,31
ОБЩО:	1 534 395	267 654	0,83

Пазарният дял на четирите гружества (ЗАД БУЛСТРАД, ДЗИ – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД, ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ и ЗК ЛЕВ ИНС АД) с реализиран най-висок премиен приход към края на 2008 г. възлезе на 48,73 % при 51,99 % в края на 2007 г. По-подробна информация относно брутните записани премии от застрахователите е представена в **приложение 13.2.1А**.

На графиката по-долу е представена концентрацията на общозастрахователния пазар, измерена чрез индекса на Херфингал – Хиршман (Herfindahl-Hirschman Index (HHI), и дялът на първите четири компании.

От графиката се вижда, че през 2006 г., 2007 г. и 2008 г. кривата на индекса HHI се характеризира с низходящ тренд, което очертава тенденция към засилване на конкуренцията на пазара по общо застраховане в края на всяка година за сметка на намаляване на концентрацията.

Концентрация на общозастрахователния пазар, измерена чрез ННІ, и дялът на първите четири компании

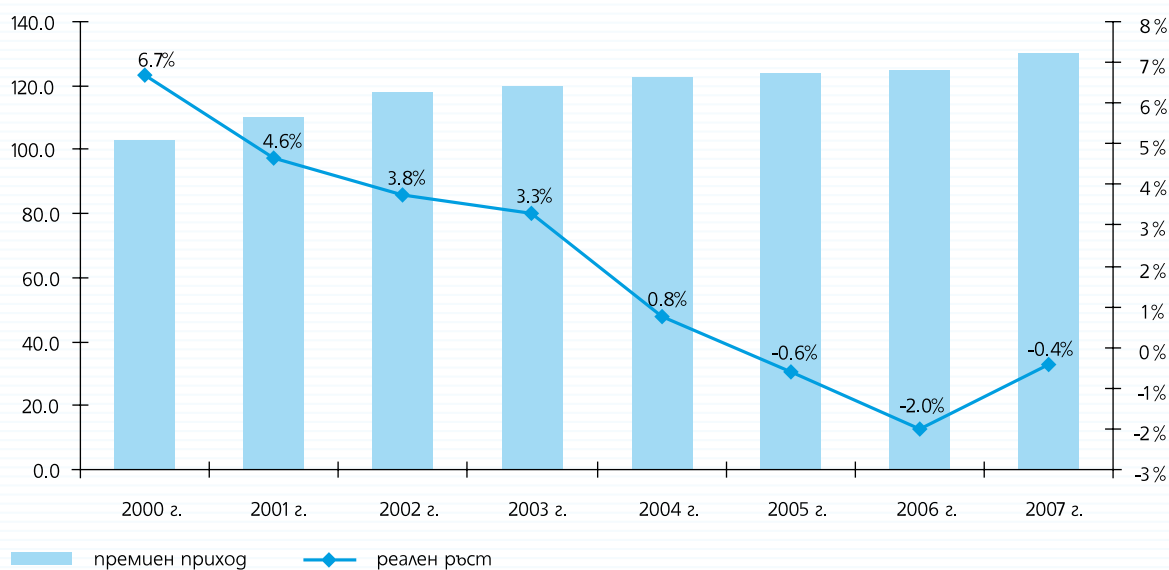
В структурата на портфейла на гружествата, които извършват дейност по общо застраховане, основен дял от 70,1% заемат автомобилните застраховки – „Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства“ (45 %) и застраховка „ГО, свързана с притежаването и използването на МПС“ (25,1%).

За периода януари – декември 2008 г. реализираният премиен приход по застраховка „Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства“ възлезе на 690 286 хил. лв. и бе реализиран ръст от 23,3% на годишна база при 36,6% за 2007 г. Отчетеният спад в приходите по този вид застраховка до голяма степен се обяснява с намалените продажби на нови автомобили. По данни на Асоциацията на автомобилните производители в България ръстът на продажбите на нови автомобили за 2008 г. се изчислява на 4,68% на годишна база при 22,15% ръст на годишна база за 2007 г. Най-висок премиен приход по тази застраховка реализират ЗД БУЛ ИНС АД – 126 685 хил. лв. (18,4%), ДЗИ – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД – 101 698 хил. лв. (14,7%), и ЗАД БУЛСТРАД – 97 484 хил. лв. (14,1%).

През 2007 г. премиеният приход, реализиран от европейските автомобилни застрахователи, възлезе на 130,2 млрд. евро и отбеляза отрицателен реален ръст от 0,4% за трета последователна година въпреки нарастващия брой на застрахованите превозни средства, което се дължи най-вече на високото ниво на конкуренция между застрахователите. Отрицателен реален ръст се наблюдава в повече от 1/3 от страните членки на Европейския комитет на застрахователите (CEA).

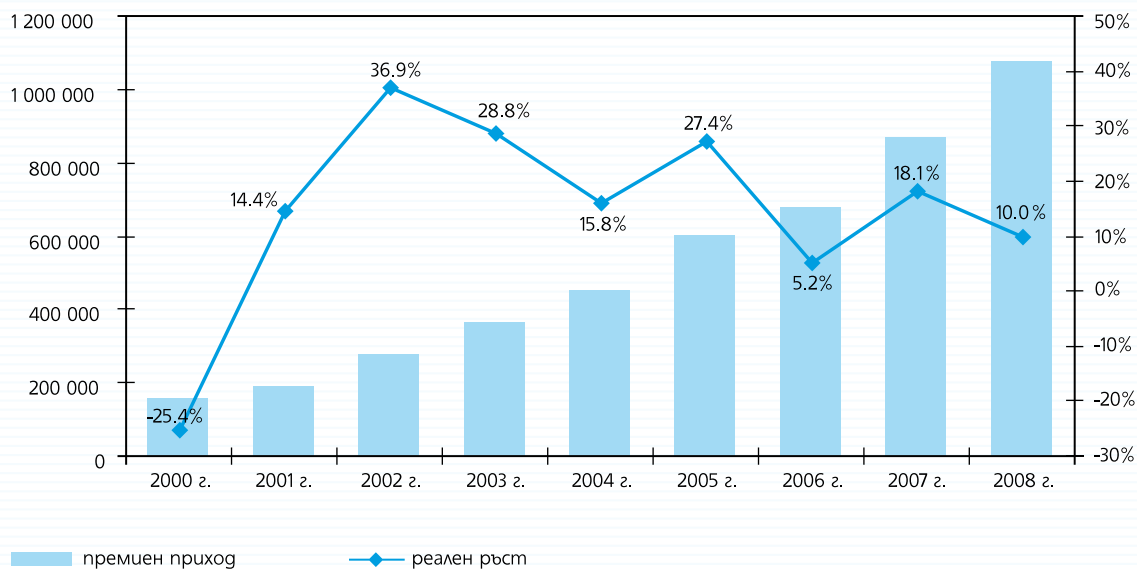
Следващите графики показват развитието на европейското автомобилно застраховане и на автомобилното застраховане в България.

Развитие на премиения приход по автомобилно застраховане в Европа („Каско на МПС“ и „ГО, свързана с притежаването и използването на МПС“) (в млрд. евро)

Източник: CEA, Statistics № 36

Развитие на премиения приход по автомобилно застраховане в България („Каско на МПС“ и „ГО, свързана с притежаването и използването на МПС“) в България (в хил. лв.)

За разлика от европейското автомобилно застраховане, което отчете отрицателен реален ръст на премиения приход през последните три години, българското автомобилно застраховане отбелязва положителен реален ръст на премиения приход от 2001 г. насам.

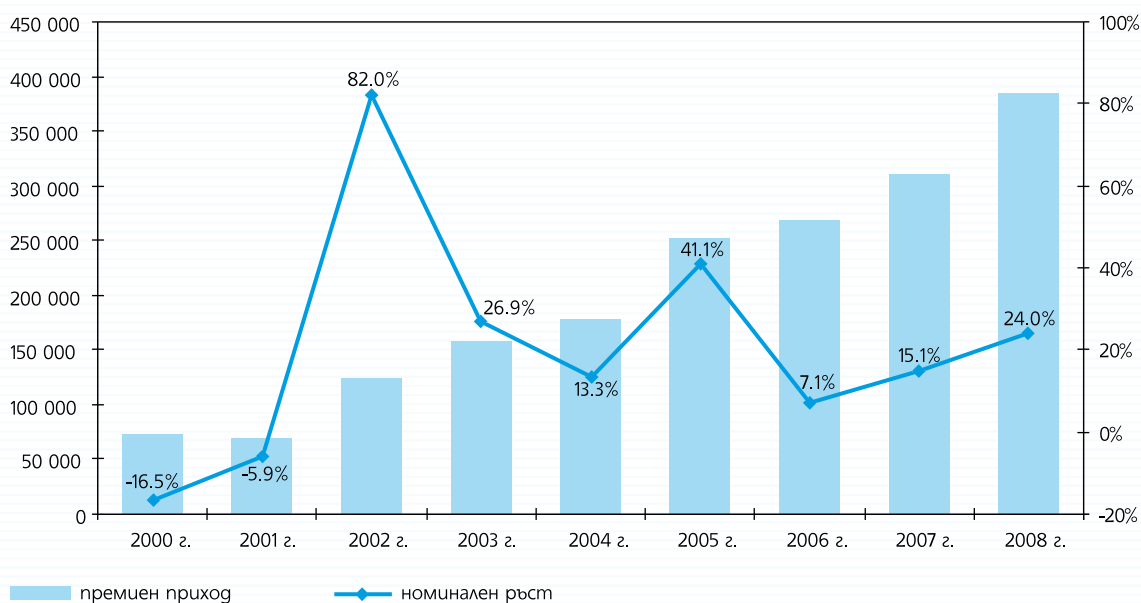
Към края на 2008 г. от общо 20 лицензирани общозастрахователни дружества 16 са получили лиценз да предлагат застраховка „ГО, свързана с притежаването и използването на МПС“. Делът на първите четири компании по тази застраховка се изчислява на 55,2%. Реализираният премиен приход по тази застраховка възлезе на 383 844 хил. лв. при 309 634 хил. лв., отчетени към края на 2007 г., или ръстът по този вид застраховка се из-

числа на 24 %. Премийният приход по застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилите възлезе на 368 812 хил. лв., по застраховка „Гражданска отговорност“ за трети държави („Зелена карта“) – на 10 982 хил. лв., по Гранична застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилите – на 2 163 хил. лв., и по застраховка „Гражданска отговорност“ на превозвача – 1 887 хил. лв.

Обхватът по застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилите на база застраховани моторни превозни средства към регистрирани моторни средства, без тези, спрени от движение, се изчислява на 81,26 % (към 30.12.2008 г. – на база справка от информационната система от 12.05.2009 г.).

Развитие на премиения приход по застраховка „ГО, свързана с притежаването и използването на МПС“ в България (в хил. лв.)

Към края на 2008 г. имуществените застраховки „Пожар и природни бедствия“ и „Други щети на имущество“ заеха дял от 16,9 % от брутния премиен приход. Реализираният премиен приход по застраховки „Пожар и природни бедствия“ и „Други щети на имущество“ възлезе на 259 593 хил. лв. и отбеляза ръст от 7,5 % на годишна база (реален отрицателен ръст от 4 %), при нарастване от 10,35 % за 2007 г. (реален ръст от 1,8 %) и покачване от 21,43 % за 2006 г. (реален ръст от 13,2 %). През 2008 г. бяха сключени 395 641 застрахователни договори по тези застраховки, при сключени 452 631 застрахователни договора през 2007 г. и 300 641 през 2006 г.

На европейския застрахователен пазар през 2007 г. имуществените застраховки заеха дял от 19,3 % от общо-застрахователния бизнес, а реализираният премиен приход възлезе на 81,5 млрд. евро. През 2007 г. тези застраховки отбелязаха отрицателен реален ръст от 0,2 % на годишна база, при реализиран отрицателен такъв от 1,3 % през 2006 г.

На годишна база най-висок ръст на премиения приход бе отчетен по застраховки: „Правни разноски“ (713 %), „Кредити“ (222 %), „Релсови превозни средства“ (100 %) и „Заболяване“ (83 %), като тези видове застраховки заемаха сравнително малък дял в портфейла на дружествата по общо застраховане.

Премийният приход по застраховка „Правни разноски“ възлезе на 1 186 лв., като само ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ отчете сключени договори по този вид застраховка.

Реализираният премиен приход по застраховка „Кредити“ възлезе на 30 023 хил. лв., като най-висок премиен приход по този вид застраховка отчете ЗК ЛЕВ ИНС (24 207 хил. лв.).

По застраховка „Релсови превозни средства“ бе реализиран премиен приход в размер на 7 684 хил. лв., като най-голям бе дялът на ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ с реализиран премиен приход от 7 260 хил. лв.

Отчетеният премиен приход по застраховка „Заболяване“ бе в размер на 33 хил. лв., който бе отчетен от ХДИ ЗАД.

Отрицателен ръст в премиения приход на годишна база бе отчетен по застраховки: „Летателни апарати“ (-22,2 %), „ГО, свързана с притежаването и използването на летателни апарати“ (-9,4 %), „ГО, свързана с притежаването и използването на плавателни съдове“ (-9,2 %), „Товари по време на превоз“ (-3,1 %) и „Други щети на имущество“ (-0,7 %).

Брутни начислени (записани) премии от общозастрахователните гружества по видове застраховки

Видове застраховки	2008 г.		2007 г.		Темп на прираст
	хил. лв.	отн. дял	хил. лв.	отн. дял	
1. Злополука	27 311	1,8%	21 808	1,7%	25,2%
в т.ч. по задължителна застраховка „Злополука“ на пътниците в средствата за обществен транспорт	5 552	0,4%	5 461	0,4%	1,7%
2. Заболяване	33	0,0%	18	0,0%	82,8%
3. Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства	690 286	45,0%	560 055	44,1%	23,3%
4. Релсови превозни средства	7 684	0,5%	3 836	0,3%	100,3%
5. Летателни апарати	7 024	0,5%	9 025	0,7%	-22,2%
6. Плавателни съдове	21 955	1,4%	16 974	1,3%	29,3%
7. Товари по време на превоз	18 215	1,2%	18 803	1,5%	-3,1%
8. Пожар и природни бедствия	200 473	13,1%	181 879	14,3%	10,2%
9. Други щети на имущество	59 120	3,9%	59 520	4,7%	-0,7%
10. ГО, свързана с притежаването и използването на МПС	383 844	25,1%	309 634	24,4%	24,0%
в т.ч. по ГО на автомобилистите	368 812	24,1%	299 235	23,6%	23,3%
в т.ч. по „Зелена карта“	10 982	0,7%	8 138	0,6%	34,9%
в т.ч. Гранична застраховка „ГО“	2 163	0,1%	654	0,1%	230,5%
в т.ч. по ГО на превозвача	1 887	0,1%	1 607	0,1%	17,5%
11. ГО, свързана с притежаването и използването на летателни апарати	7 836	0,5%	8 650	0,7%	-9,4%
12. ГО, свързана с притежаването и използването на плавателни съдове	1 928	0,1%	2 125	0,2%	-9,2%
13. Обща гражданска отговорност	31 673	2,1%	30 762	2,4%	3,0%
14. Кредити	30 023	2,0%	9 329	0,7%	221,8%
15. Гаранции	3 487	0,2%	3 368	0,3%	3,5%
16. Разни финансови загуби	31 032	2,0%	23 143	1,8%	34,1%
17. Правни разноски	1	0,0%	0	0,0%	712,6%
18. Помощ при пътуване	10 513	0,7%	9 654	0,8%	8,9%
ОБЩО:	1 532 438	100,0%	1 268 582	100,0%	20,8%

В сектора на общото застраховане основен дял в дейността по активно презастраховане през 2008 г. заеха рисковете, свързани със застраховка „Пожар и природни бедствия“. Получените премии от цеденти по тази застраховка възлязоха на 49,2 % от общия размер на получените премии по активно презастраховане. На следващо място по относителен дял се наредиха застраховките „Плавателни съдове“ (20,8 %) и „Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства“ (18,9 %). Информацията относно брутните получени премии по активно презастраховане от застрахователите, извършващи дейност по общо застраховане, е представена в **приложение 13.2.1Б**.

В структурата на отстъпените премии на презастрахователи по видове застраховки с най-голям относителен дял бяха застраховките „Пожар и природни бедствия“ (28,1%), „Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства“ (22,1%), „ГО, свързана с притежаването и използването на МПС“ (19,1%) и „Други щети на имущество“ (9,3%).

Коефициент на самозагържане в общото застраховане по видове застраховки за 2008 г.

Видове застраховки	Брутен премиен приход (в хил. лв.)	Отстъпени премии на презастрахователя (в хил. лв.)	Коефициент на самозагържане
Заболяване	33	0	1,00
Правни разноски	1	0	1,00
Разни финансови загуби	31 032	1 177	0,96
Кредити	30 023	1 542	0,95
Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства	690 286	58 954	0,91
Злополука	27 311	2 684	0,90
Помощ при пътуване	10 513	1 135	0,89
ГО, свързана с притежаването и използването на МПС	383 844	50 914	0,87
Релсови превозни средства	7 684	2 006	0,74
Обща гражданска отговорност	31 673	10 439	0,67
Товари по време на превоз	18 215	6 331	0,65
Пожар и природни бедствия	200 473	75 029	0,63
Гаранции	3 487	1 450	0,58
Други щети на имущество	59 120	24 809	0,58
Плавателни съдове	21 955	15 228	0,31
ГО, свързана с притежаването и използването на плавателни съдове	1 928	1 374	0,29
Летателни апарати	7 024	6 202	0,12
ГО, свързана с притежаването и използването на летателни апарати	7 836	7 634	0,03
ОБЩО:	1 532 438	266 909	0,83

13.22

АНАЛИЗ И СТРУКТУРА НА ИЗПЛАТЕНИТЕ ОБЕЗЩЕТИЯ И РАЗХОДИТЕ, СВЪРЗАНИ СЪС ЗАСТРАХОВАТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ, ПО ВИДОВЕ ЗАСТРАХОВКИ

Размерът на изплатените обезщетения в общозастрахователния сектор през 2008 г. възлезе на 594 263 хил. лв. при изплатени 451 504 хил. лв. година по-рано, с което се отчете изпреварващ ръст от 31,6% на годишна база в сравнение с ръста на brutния премиен приход. Възникналите претенции по общо застраховане бяха в размер на 772 618 хил. лв., като ръстът на годишна база бе 37,9%.

Най-голям относителен дял в структурата на изплатените обезщетения заеха ЗАД БУЛСТРАД с 19,4%, ДЗИ – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД с 16%, ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ с 10,5% и ЗД БУЛ ИНС АД с 10,2%. Съвкупният дял на тези дружества бе 56,1% от общия обем на изплатените обезщетения в сектора. По-подробна информация относно

но изплатените обезщетения, възникналите претенции и измененията в техните стойности може да бъде намерена в **приложение 13.2.2А** и **приложение 13.2.2Б**.

От приложение 13.2.2Б се вижда, че при около две трети от застрахователите по общо застраховане увеличението на изплатените обезщетения на годишна база изпреварва ръста на премиения приход. При ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ АД се наблюдава едновременно спад на премиения приход (от -3,9 %) и голямо увеличение както на изплатените обезщетения (с 53,6 %), така и на възникналите претенции (със 75,5 %) на годишна база.

БАЕЗ ЕАД, ЕЙ АЙ ДЖИ БЪЛГАРИЯ ЗД ЕАД и ОББ – ЕЙ АЙ ДЖИ ЗД АД отчетоха повече от 200 % нарастване на изплатените от тях обезщетения.

ОББ – ЕЙ АЙ ДЖИ ЗД АД отбеляза нарастване на изплатените обезщетения по всички предлагани от дружеството видове застраховки („Злополука“, „Пожар и природни бедствия“ и „Разни финансови загуби“).

Нарастването на размера на изплатените обезщетения от ЕЙ АЙ ДЖИ БЪЛГАРИЯ ЗД ЕАД се дължи на голямото нарастване на изплатените обезщетения с 2 487 хил. лв. по застраховка „Пожар и природни бедствия“.

В структурата на изплатените обезщетения по видове застраховки най-голям относителен дял заеха: „Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства“ (57,5 %), „ГО, свързана с притежаването и използването на МПС“ (27,2 %) и „Пожар и природни бедствия“ (5,3 %). В **приложение 13.2.2В** е представена информация относно изплатените обезщетения, възникналите претенции и фактически извършените разходи по видове застраховки.

Над 100 % увеличение на размера на изплатените обезщетения на годишна база отбелязаха застраховки: „Гаранции“ – от 265 %, „Кредити“ – от 175 %, „Плавателни съдове“ – от 165 %, и „Летателни апарати“ – от 146 %.

По застраховка „Гаранции“ изплатените обезщетения за периода януари – декември 2008 г. бяха в размер на 739 хил. лв., а година по-рано бяха в размер на 203 хил. лв., или бе отчетен ръст от 265 %. ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ изплати 59 % от обезщетенията по този вид застраховка.

По застраховка „Кредити“ през разглеждания период бяха изплатени обезщетения в размер на 5 006 хил. лв., като най-голям дял в тях от 45 % зае ЗК ЛЕВ ИНС АД. Въпреки това най-голямо нарастване на изплатените обезщетения отбелязаха дружествата ДЗИ – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД (от 47 хил. лв. през 2007 г. на 936 хил. лв. през 2008 г.) и ЗАД АРМЕЕЦ АД (от 31 хил. лв. на 365 хил. лв.).

Изплатените обезщетения по застраховка „Летателни апарати“ в края на 2008 г. възлязоха на 1 376 хил. лв., от които 85 % бяха изплатени от ЗАД БУЛСТРАД.

По застраховка „Плавателни съдове“ бяха изплатени обезщетения в размер на 17 471 хил. лв. Най-голямо нарастване в абсолютна стойност отбелязаха дружествата ЗАД БУЛСТРАД от 8 998 хил. лв., ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ от 2 732 хил. лв. и ЗК УНИКА АД от 345 хил. лв.

Изплатените обезщетения на цеденти по общо застраховане бяха в размер на 3 986 хил. лв., като най-голям бе дялът на застраховка „Пожар и природни бедствия“ (61,6 %). След нея се наредиха „Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства“ с 19,1 %, и „Плавателни съдове“ с 10,6 % от общата сума на изплатените обезщетения по договори, предмет на активно презастраховане.

Въстановените суми по презастрахователни договори възлязоха на 92 763 хил. лв., което бе 16 % от изплатените през 2008 г. обезщетения по общо застраховане.

От **приложение 13.2.2Г** се вижда, че на годишна база увеличението на изплатените обезщетения при видовете застраховки „Злополука“, „Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства“, „Летателни апарати“, „Плавателни съдове“, „Други щети на имущество“, „ГО, свързана с притежаването и използването на МПС“, „ГО, свързана с притежаването и използването на летателни апарати“, „ГО, свързана с притежаването и използването на плавателни съдове“ и „Гаранции“ изпреварват ръста на премиения приход.

Основни показатели по видове застраховки, предлагани от общозастрахователните дружества

Видове застраховки	2008 г.				2007 г.			
	Брутен коефициент на щетиност	Брутен коефициент на разходите	Брутен комбиниран коефициент	Брутен технически резултат (хил. лв.)	Брутен коефициент на щетиност	Брутен коефициент на разходите	Брутен комбиниран коефициент	Брутен технически резултат (хил. лв.)
1. Злополука	0,23	0,49	0,73	6 893 920	0,21	0,47	0,68	6 112 318
2. Заболяване	0,55	0,52	1,07	-3 393	1,60	0,29	1,90	-16 990
3. Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства	0,57	0,37	0,94	23 282 755	0,55	0,40	0,94	14 282 616
4. Релсови превозни средства	-0,05	0,34	0,29	5 484 002	0,08	0,31	0,38	2 291 884
5. Летателни апарати	0,21	0,13	0,33	4 520 258	0,22	0,12	0,34	6 966 634
6. Плавателни съдове	0,79	0,33	1,12	-2 629 952	0,64	0,46	1,09	-302 649
7. Товари по време на превоз	0,19	0,43	0,61	7 617 879	0,22	0,42	0,64	6 552 548
8. Пожар и природни бедствия	0,17	0,31	0,48	104 888 364	0,19	0,31	0,51	80 773 761
9. Други щети на имущество	0,15	0,46	0,61	25 562 975	0,08	0,40	0,48	24 559 845
10. ГО, свързана с притежаването и използването на МПС	0,84	0,37	1,21	-100 215 669	0,74	0,39	1,13	-44 994 350
11. ГО, свързана с притежаването и използването на летателни апарати	0,00	0,12	0,13	6 437 972	0,00	0,11	0,10	8 191 678

12. ГО, свързана с притежаването и използването на плавателни съдове	1,23	0,48	1,72	-1 559 954	0,01	0,20	0,21	1 720 902
13. Обща гражданска отговорност	0,49	0,28	0,77	7 341 608	0,43	0,25	0,68	9 227 200
14. Кредити	0,23	0,25	0,48	10 975 686	0,18	0,40	0,58	2 835 100
15. Гаранции	0,15	0,28	0,43	1 923 679	-0,69	0,35	-0,34	4 164 083
16. Разни финансови загуби	0,32	0,45	0,77	9 930 697	0,29	0,42	0,71	3 616 727
17. Правни разноси	0,00	0,21	0,21	256	0,00	1,85	1,85	820
18. Помощ при пътуване	0,22	0,51	0,73	2 572 202	0,16	0,57	0,72	2 886 989
ОБЩО:	0,53	0,36	0,89*	113 023	0,48	0,38	0,86*	128 869
				284*				115*

* Стойностите са получени на база отчитане на непосредствено присъщите приходи и разходи по видовете застраховки, без да се вземат предвид други технически разходи и разпределен приход от инвестиции, отчетени в Отчета за доходите. Другите технически разходи за 2008 г. са в размер на 105 753 хил. лв. (където преобладаващо се включват обезценка на вземания по застрахователни договори с разсрочено плащане на премията и вноски във фондове), а разпределеният приход от инвестиции е в размер на 20 648 хил. лв. За 2007 г. другите технически разходи са в размер на 85 636 хил. лв., а разпределеният приход от инвестиции е в размер на 35 939 хил. лв.

Най-голям относителен дял в брутния технически резултат по видове застраховки имаха „Пожар и природни бедствия“ (104 888 хил. лв.) и „Други щети на имущество“ (25 563 хил. лв.).

По застраховка „Гражданска отговорност, свързана с притежаването и използването на МПС“ брутният технически резултат продължи да намалява, като достигна отрицателни стойности от -100 216 хил. лв. От 16 застрахователи, имащи право да предлагат тази застраховка, 10 отчетоха отрицателен брутен технически резултат: ДЗИ – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД (-29 484 хил. лв.), ЗК БЪЛГАРСКИ ИМОТИ АД (-17 973 хил. лв.), ЗК УНИКА АД (-14 327 хил. лв.), ЗАД АРМЕЕЦ АД (-13 691 хил. лв.), ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ АД (-12 474 хил. лв.), ЗАД БУЛСТРАД (-5 894 хил. лв.), ЗД БУЛ ИНС АД (-4 031 хил. лв.), ЗД ЕВРОИНС АД (-3 692 хил. лв.), ИНТЕРАМЕРИКАН БЪЛГАРИЯ ЗЕАД (-1 886 хил. лв.) и ЗАД ВИКТОРИЯ (-550 хил. лв.).

Фактически извършените разходи през 2008 г. от общозастрахователните дружества, свързани с тяхната дейност, възлязоха на 581 055 хил. лв. при 481 325 хил. лв. за същия период на 2007 г., което представлява 38 % от брутния премиен приход, реализиран в сектора. Брутният коефициент на разходите в края на отчетния период бе 0,36 при 0,38 в края на 2007 г.

Аквизиционните разходи възлязоха на 354 576 хил. лв. и представляват 61% от извършените фактически разходи и 23,1% от реализирания брутен премиен приход за 2008 г. От тях 293 054 хил. лв., или 82,6 %, са аквизиционни комисиони, 23 474 хил. лв., или 6,6 %, са разходите за реклама и 38 048 хил. лв. са други преки и косвени аквизиционни разходи.

Изплатените аквизиционни комисиони по застраховка „Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства“ възлязоха на 144 948 хил. лв., като нараснаха с 19,7 %. Делът на аквизиционните комисиони по този

вид застраховка бе 54 % от общо извършените фактически разходи по вида застраховка и 21 % от премиения приход по този вид застраховка.

По застраховка „ГО, свързана с притежаването и използването на МПС“ към края на отчетния период бяха изплатени аквизиционни комисиони в размер на 78 756 хил. лв. при 61 429 хил. лв. година по-рано. Отчетен бе нарастване от 28 % на годишна база. Делът на изплатените аквизиционни комисиони по този вид застраховка от общо извършените фактически разходи по нея възлезе на 53 % и 21 % от премиения приход по вида застраховка.

Извършените административни разходи бяха в размер на 166 684 хил. лв., или 29 %, от общо извършените разходи и 11 % от брутния премиен приход. Към края на 2008 г. размерът на извършените от общозастрахователните сдружества административни разходи спрямо същия период на миналата година нарасна с 14 %.

По застраховка „Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства“ извършените административни разходи възлязоха на 75 454 хил. лв., което бе 28 % от общо извършените разходи по този вид застраховка и 11 % от премиения приход по нея. Нарастването на годишна база бе 17 %.

По застраховка „ГО, свързана с притежаването и използването на МПС“ извършените административни разходи възлязоха на 23 820 хил. лв., като нараснаха с 10 % на годишна база и представляват 16 % от общо извършените разходи по този вид застраховка и 6 % от премиения приход по нея.

Разходите за уреждане на претенции възлязоха на 24 576 хил. лв., или 4 % от общо извършените разходи. Размерът на извършените разходи възлезе на повече от 40 % от премиения приход, реализиран по съответния вид застраховка: при „ГО, свързана с притежаването и използването на плавателни съдове“ – 66 %, „Заболяване“ – 53 %, „Помощ при пътуване“ – 53 %, „Злополука“ – 50 %, „Разни финансови загуби“ – 46 %, „Други щети на имущество“ – 46 %, „Товари по време на превоз“ – 44 %, и „Плавателни съдове“ – 43 %.

Най-много нараснаха извършените разходи при застраховките „Заболяване“ – с 232 %, „ГО, свързана с притежаването и използването на плавателни съдове“ – с 203 %, „Кредити“ – със 123 %, и „Релсови превозни средства“ – със 121 %.

13.23

АНАЛИЗ И СТРУКТУРА НА ТЕХНИЧЕСКИТЕ РЕЗЕРВИ И АКТИВИТЕ ЗА ПОКРИТИЕ НА ТЕХНИЧЕСКИТЕ РЕЗЕРВИ

АНАЛИЗ И СТРУКТУРА НА БРУТНИТЕ ТЕХНИЧЕСКИ РЕЗЕРВИ

В края на 2008 г. размерът на брутните технически резерви, заделени от общозастрахователните сдружества, достигна 1 197 655 хил. лв. при 921 138 хил. лв. година по-рано.

Брутни технически резерви в общото застраховане (в хил. лв.)

ВИД ТЕХНИЧЕСКИ РЕЗЕРВИ	31.12. 2008 г.	31.12. 2007 г.	31.12. 2006 г.	31.12. 2005 г.	Промяна 2008г./ 2007г.	Промяна 2007г./ 2006г.	Промяна 2006г./ 2005г.
Пренос-премиен резерв	535 732	455 024	350 449	269 587	17,7%	29,8%	30,0%
Резерв за неизтекли рискове	18 996	44	33	-	43072,7%	33,3%	-
Резерв за предстоящи плащания	640 852	464 204	333 688	275 483	38,1%	39,1%	21,1%

в т. ч. резерв за възникнали, но непредявени претенции	239 129	160 843	111 329	80 320	48,7%	44,5%	38,6%
Запасен фонд	1 811	1 649	920	1 286	9,8%	79,2%	-28,5%
Резерв за бонуси и отстъпки	263	217	0	-	-	-	-
Други резерви, одобрени от КФН	0	0	7 724	3 509	-	-100,0%	120,1%
ОБЩО:	1 197 655	921 138	692 815	549 865	30,0%	33,0%	26,0%

Най-голям дял в брутните технически резерви от 54 % зае резервът за предстоящи плащания. Размерът на този резерв в края на 2008 г. възлезе на 640 852 хил. лв., нараствайки с 38,1 %, при ръст на премиения приход от 20,9 %.

По застраховка „ГО, свързана с притежаването и използването на МПС“ заделеният резерв за предстоящи плащания към края на 2008 г. нарасна с 48 % на годишна база и достигна 426 772 хил. лв. при ръст на премиения приход по този вид застраховка от 24 % на годишна база. Увеличението на резерва по тази застраховка бе главно в резултат от нарастването с 51 % на частта от него за възникнали, но непредявени претенции.

Размерът на пренос-премиения резерв в края на 2008 г. възлезе на 535 732 хил. лв. и отбеляза нарастване от 45 % на годишна база. По видове застраховки най-голямо нарастване на пренос-премиения резерв се отчете по застраховки „Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства“ (с 49 634 хил. лв.), „ГО, свързана с притежаването и използването на МПС“ (с 26 173 хил. лв.) и „Кредити“ (с 6 028 хил. лв.).

АНАЛИЗ НА РАЗВИТИЕТО НА ПАЗАРА НА ФИНАНСОВИ ЗАСТРАХОВКИ

Към края на 2008 г. записаният премиен приход по финансовите застраховки възлезе на 64 543 хил. лв., от които 30 023 хил. лв. по застраховка „Кредити“, 3 487 хил. лв. по застраховка „Гаранции“ и 31 032 хил. лв. по застраховка „Разни финансови загуби“ (*приложение 13.2.3*). ЗК ЛЕВ ИНС АД записа 37 084 хил. лв. от премиения приход по трите вида застраховки, следвана от ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ с 5 285 хил. лв., ЗД БУЛ ИНС АД с 4 406 хил. лв., ЗД ЕВРОИНС АД с 4 127 хил. лв. и ДЗИ – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД с 3 796 хил. лв. Реализираният ръст на премиения приход на годишна база бе съответно 222 % по застраховка „Кредити“, 3,5 % по застраховка „Гаранции“ и 34 % по застраховка „Разни финансови загуби“.

Възникналите претенции през 2008 г. бяха в размер на 16 095 хил. лв., от които 10 389 хил. лв. бяха изплатени обезщетения. Възникналите претенции по застраховка „Кредити“ възлязоха на 5 437 хил. лв., по застраховка „Гаранции“ – на 527 хил. лв., и по застраховка „Разни финансови загуби“ – на 10 131 хил. лв. Най-голям дял в общо възникналите претенции по трите вида застраховки зае ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ, следвано от ЗК ЛЕВ ИНС АД и ДЗИ – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД.

Общо заделените технически резерви по трите вида финансови застраховки към края на 2008 г. възлязоха на 40 244 хил. лв., от които 13 824 хил. лв. бяха заделени по застраховка „Кредити“, 3 576 хил. лв. по застраховка „Гаранции“ и 22 844 хил. лв. по застраховка „Разни финансови загуби“. Пренос-премиеният резерв възлезе на 19 607 хил. лв., от които 9 159 хил. лв. по застраховка „Кредити“, 672 хил. лв. по застраховка „Гаранции“ и 9 776 хил. лв. по застраховка „Разни финансови загуби“. Резервът за предстоящи плащания възлезе на 19 165 хил. лв., от които 3 360 хил. лв. по застраховка „Кредити“, 2 803 хил. лв. по застраховка „Гаранции“ и 13 002 хил. лв. по застраховка „Разни финансови загуби“. Запасният фонд възлезе на 1 317 хил. лв., от които 1 154 хил. лв. по застраховка „Кредити“, 100 хил. лв. по застраховка „Гаранции“ и 63 хил. лв. по застраховка „Разни финансови загуби“. Резервът за бонуси и отстъпки възлезе на 152 хил. лв., заделени по застраховка „Кредити“. Резервът за неизтекли рискове възлезе

на 3 хил. лв., който бе заделен по застраховка „Разни финансови загуби“. Най-голям бе размерът на заделените технически резерви от ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ – 13 252 хил. лв., следвано от ЗК ЛЕВ ИНС АД – 9 403 хил. лв., и ДЗИ – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД – 4 536 хил. лв.

Размерът на застрахователната сума, за която бяха покрити рисковете към края на 2008 г., възлезе на 3 965 761 хил. лв., от които 1 484 890 хил. лв. по застраховка „Кредити“, 312 183 хил. лв. по застраховка „Гаранции“ и 2 168 688 хил. лв. по застраховка „Разни финансови загуби“.

Отношението на премиения приход към застрахователната сума за периода август – декември 2008 г. се движеше в границите от 1 % до 2 % по застраховка „Кредити“, от 0,6 % до 1,1 % по застраховка „Гаранции“ и от 0,9 % до 1,4 % по застраховка „Разни финансови загуби“.

Отношението на изплатените обезщетения към застрахователната сума за периода август – декември 2008 г. се движеше в границите между 0,3 % и 0,6 % по застраховка „Кредити“, 0,2 % по застраховка „Гаранции“ и между 0,2 % до 0,4 % по застраховка „Разни финансови загуби“.

Техническият резултат към края на 2008 г. по трите вида финансови застраховки бе съответно 10 976 хил. лв. при 2 835 хил. лв. за 2007 г. по застраховка „Кредити“, 1 924 хил. лв. при 4 164 хил. лв. за 2007 г. по застраховка „Гаранции“ и 9 931 хил. лв. при 3 617 хил. лв. за 2007 г. по застраховка „Разни финансови загуби“.

АНАЛИЗ И СТРУКТУРА НА АКТИВИТЕ ЗА ПОКРИТИЕ НА ТЕХНИЧЕСКИТЕ РЕЗЕРВИ

Към края на 2008 г. сумата на активите за покритие на техническите резерви възлезе на 1 203 472 хил. лв.

Най-голям дял в структурата на активите за покритие на техническите резерви заеха парични средства на каса и по разплащателни сметки или депозити в банки – 33 %, като депозитите в банки съставляват 93 % от тази група активи. На следващо място са вземанията от застраховани лица и посредници, които заеха дял от 18,5 %.

Паричните средства по каса, използвани за покритие на техническите резерви, нараснаха от 2 993 хил. лв. към края на 2007 г. до 8 665 хил. лв. към края 2008 г., като най-голямо бе увеличението им при ЗАД АРМЕЕЦ АД с 2 073 хил. лв., ЗД БУЛ ИНС АД с 1 524 хил. лв., ЗК БЪЛГАРСКИ ИМОТИ АД с 1 000 хил. лв. и ДЗИ – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД с 1 000 хил. лв.

Покритието на техническите резерви с вземания от застраховани лица и посредници нарасна със 71,35 % на годишна база, или с 92 886 хил. лв. Най-голям принос за това нарастване имаха ЗАД АРМЕЕЦ АД с 33 747 хил. лв., ЗАД БУЛСТРАД с 16 926 хил. лв., ЗД ЕВРОИНС АД с 13 877 хил. лв., ЗК УНИКА АД с 12 305 хил. лв., ЗК ЛЕВ ИНС АД с 9 299 хил. лв., ЗД БУЛ ИНС АД с 9 056 хил. лв. и ЗК БЪЛГАРСКИ ИМОТИ АД с 7 952 хил. лв.

Покритието на техническите резерви с депозити към края на 2008 г. нарасна с 45,9 % на годишна база, или със 116 542 хил. лв. Най-голям принос за това нарастване имаха ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ АД с 29 371 хил. лв., ЗК ЛЕВ ИНС АД с 21 263 хил. лв., ЗАД БУЛСТРАД с 20 315 хил. лв., ДЗИ – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД с 15 142 хил. лв. и ЗК БЪЛГАРСКИ ИМОТИ АД с 13 767 хил. лв.

С 43,1% на годишна база нарасна покритието на технически резерви с облигации, а с 42,8 % намаля покритието с акции.

Активи за покритие на техническите резерви

№	ВИДОВЕ АКТИВИ	Към 31.12.2008 г. (хил. лв.)	Отн. дял	Към 31.12.2007 г. (хил. лв.)	Отн. дял	Промяна
1.	Ценни книжа, приети за търговия на регулиран пазар на ценни книжа в Република България или в държава членка, както и акции, квалифицирани облигации и други квалифицирани дългови ценни книжа, приети за търговия на международно признати и ликвидни регулирани пазари на ценни книжа в трета държава	121 401	10,1%	116 974	12,2%	3,78%
2.	Ценни книжа, издадени или гарантирани от Република България или от държава членка, както и квалифицирани дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети държави, техните централни банки или международни организации, в които членува Република България или държава членка	193 431	16,1%	202 739	21,2%	-4,59%
3.	Акции и дялове, издадени от инвестиционни сдружества и договорни фондове, които извършват дейност при условията и по реда на ЗППЦК, както и акции и дялове на колективни инвестиционни схеми, чието седалище се намира в държава-членка на ЕС	21 704	1,8%	36 779	3,8%	-40,99%
4.	Право на собственост върху земи и сгради	70 337	5,8%	57 418	6,0%	22,50%
5.	Вземания към презастрахователи (намалени със задълженията към съответния презастраховател), включително дела на презастрахователите в техническите резерви	150 870	12,5%	119 252	12,4%	26,51%
6.	Депозити и вземания към цеденти	0	0,0%	0	0,0%	0,00%
7.	Вземания от застраховани лица и посредници, произтичащи от застрахователни и презастрахователни договори, които не са просрочени повече от три месеца	223 077	18,5%	130 191	13,6%	71,35%
8.	Вземания по заеми срещу застраховки "Живот"	0	0,0%	0	0,0%	0,00%

9.	Парични средства на каса и по разплащателни сметки или депозити в банки, които имат право да извършват банкова дейност в Република България или в държава членка, в т.ч.	397 529	33,0%	270 583	28,2%	46,92%
-	депозити	370 288	30,8%	253 745	26,5%	45,93%
-	парични средства по разплащателни сметки	18 577	1,5%	13 845	1,4%	34,18%
-	парични средства по каса	8 665	0,7%	2 993	0,3%	189,51%
10.	Отложени аквизиционни разходи	24 988	2,1%	23 590	2,5%	5,93%
11.	Безспорно установени вземания във връзка с възстановяване на данъци	134	0,0%	618	0,1%	0,00%
	Общо активи за покритие на техническите резерви:	1 203 472	100,00%	958 144	100,00%	25,60%

13.2.4 ТЕХНИЧЕСКИ РЕЗУЛТАТ И ФИНАНСОВ РЕЗУЛТАТ

Към края на 2008 г. дружествата в сектора **по общо застраховане отчетоха отрицателен технически резултат** в размер на -4 694 хил. лв., при отчетени 34 328 хил. лв. към края на 2007 г. Подробна информация относно техническия и финансов резултат на общозастрахователните дружества е поместена в **приложение 13.2.4**. Значително по-ниският технически резултат се дължи на по-бързия темп на нарастване на възникналите претенции, нетни от презастраховане (с 34,6 % на годишна база), спрямо темпа на нарастване на спечелените премии, нетни от презастраховане (с 24,7 % на годишна база). Най-голям принос в нарастването на възникналите претенции оказва голямата промяна в брутната сума на резерва за предстоящи плащания с 64 %. Нетните оперативни разходи нараснаха с 18 % на годишна база, а другите технически разходи, нетни от презастраховане (в тази позиция застрахователите отчитат като разходи обезценката на вземания по застрахователните договори и разходите към Гаранционния фонд) – с 23 %. Също така принос в намаляването на техническия резултат имаше и разпределеният приход от инвестиции, пренесен от нетехническия отчет, който намаля с 43 % на годишна база.

Най-висок технически резултат постигнаха ЗАД ЕНЕРГИЯ, ЗК ЛЕВ ИНС АД, ЗД БУЛ ИНС АД и ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ. От 20 общозастрахователни дружества 10 приключиха периода с отрицателен технически резултат: ДЗИ – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД, ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ АД, ЗД ЕВРОИНС АД, ЗК БЪЛГАРСКИ ИМОТИ АД, ЗК УНИКА АД, ИНТЕРАМЕРИКАН БЪЛГАРИЯ ЗЕАД, ЗАД ВИКТОРИЯ, ЗК ДСК ГАРАНЦИЯ АД, ЗАД ХДИ и ГРАВЕ БЪЛГАРИЯ ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД.

Отрицателният технически резултат на ДЗИ – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД бе в размер на - 33 956 хил. лв. към края на разглеждания отчетен период в сравнение с -22 018 хил. лв. за същия период на миналата година, което се дължи главно на изпреварващото нарастване на възникналите претенции, нетни от презастраховане (с 42,6 %) спрямо спечелените премии, нетни от презастраховане (със 17,7 %).

Реализираният към края на 2008 г. отрицателен технически резултат от ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ АД бе в размер на -16 432 хил. лв. при -3 243 хил. лв. в края на същия период на миналата година. Причината за този резултат се дължи на по-бързото нарастване на възникналите претенции, нетни от презастраховане (със 72,7 %) в сравнение с ръста на спечелените премии, нетни от презастраховане (от 34,6 %). Нетните оперативни разходи на дружеството нараснаха с 47,3 %.

Към 31 декември 2008 г. техническият резултат на ЗД ЕВРОИНС АД възлезе на -10 526 хил. лв. при 6 319 хил. лв. година по-рано. Дружеството отчете ръст на спечелените премии, нетни от презастраховане, от 26,1 %, ръст на възникналите претенции, нетни от презастраховане от 113,1 %, ръст на нетните оперативни разходи от 28,2 % и ръст на други технически разходи, нетни от презастраховане от 85,2 %.

Застрахователите, извършващи дейност по общо застраховане, към края на 2008 г. отчетоха отрицателен нетен финансов резултат в размер на -2 366 хил. лв., при реализиран такъв година по-рано в размер на 66 338 хил. лв. Отчетеното намаляване на финансовия резултат на гружествата по общо застраховане се дължи както на същественото намаляване на постигнатия технически резултат (от 34 328 хил. лв. през 2007 г. на -4 694 хил. лв. през 2008 г.), така и на високия реализиран разход по инвестиции (отрицателни разлики от преоценка на стойността на инвестициите и загуби от реализация на инвестиции). Най-висок финансов резултат постигнаха ЗАД ЕНЕРГИЯ, ЗК ЛЕВ ИНС АД, ЗД БУЛ ИНС АД и ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ. Със загуба приключиха 7 общозастрахователни гружества, докато година по-рано техният брой бе три. Най-голяма загуба реализираха ДЗИ – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД (-23 588 хил. лв.), ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ АД (-16 509 хил. лв.) и ЗД ЕВРО-ИНС АД (-13 407 хил. лв.). Отрицателният финансов резултат на тези гружества е предимно следствие от отрицателния технически резултат.

13.2.5

ОСНОВНИ БАЛАНСОВИ ПОКАЗАТЕЛИ

СУМА НА АКТИВА И СОБСТВЕН КАПИТАЛ

Към края на отчетния период сумата на активите на общозастрахователните гружества възлезе на 1 649 005 хил. лв., като тяхното нарастване бе с 21,5 % на годишна база. Възвръщаемостта на активите, изчислена като съотношение между печалбата (загубата) за финансовия период и общата сума на активите, възлиза на -0,1 %, при 4,9 % за 2007 г.

Собственият капитал на застрахователите по общо застраховане достигна 456 110 хил. лв., при отчетени данни за 2007 г. от 412 818 хил. лв., или бе отчетено нарастване от 10,5 %. Това нарастване бе резултат предимно от увеличаването на:

- записания акционерен капитал на гружествата по общо застраховане със 73 446 хил. лв. спрямо края на 2007 г. (увеличение на записания акционерен капитал отчетат ДЗИ – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД с 55 000 хил. лв., ЗК ЛЕВ ИНС АД с 9 115 хил. лв., ЗД ЕВРОИНС АД с 1 754 хил. лв., ИНТЕРАМЕРИКАН БЪЛГАРИЯ ЗЕАД със 777 хил. лв. и ОББ – ЕЙ АЙ ДЖИ ЗД АД с 400 хил. лв.);
- премиите от емисии с 47 852 хил. лв. (главно увеличението се дължи на ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ АД и ЗД ЕВРОИНС АД, чиите премии от емисии нараснаха съответно с 42 300 хил. лв. и с 5 261 хил. лв.);
- капиталовите резерви с 21 835 хил. лв. (главно увеличението се дължи на ЗАД АРМЕЕЦ, където резервите нараснаха с 14 910 хил. лв.);
- неразпределената печалба с 8 224 хил. лв.

Забелязва се също, че за разлика от данните за 2007 г., към края на 2008 г. в баланса само на две гружества по общо застраховане бе отразена непокрита загуба от минали периоди, като тя бе най-голяма при ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ АД (-36 249 хил. лв.). В **приложение 13.2.5А** е представена пълна информация за сумата на актива и собствения капитал на общозастрахователните гружества.

Възвръщаемостта на собствения капитал, изчислена като съотношение между печалбата (загубата) за периода и собствения капитал, се изчислява на -0,5 % за 2008 г., при 16,1 % за 2007 г.

Собствените средства, намалени с нематериалните активи, на всички гружествата по общо застраховане възлязоха на 369 144 хил. лв. към края на 2008 г. и напълно покриха границата им на платежоспособност (възлизаща на 228 468 хил. лв.), с изключение на ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ АД, което покри 57 % от границата си на платежоспособност. Също така собствените средства на ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ АД, намалени с нематериалните активи и възлизащи на 6 089 хил. лв., не покриха и минималния размер на гаранционния капитал (6 400 хил. лв.). От акционера на гружеството бяха набелязани необходимите мерки и бяха предприети съответните действия за отстраняване на отклоненията от изискванията, свързани с платежоспособността – представен бе план за внасяне на допълнителни собствени средства. Изпълнението на плана за увеличаване на собствените средства ще намери своето отражение в периодичните отчети на гружеството за 2009 г.

Коефициент на платежоспособност на общозастрахователните дружества за 2008 г.

Застрахователи	Собствени средства (в хил. лв.)	Граница на платежоспособност (в хил. лв.)	Коефициент на платежоспособност
ЗАД АРМЕЕЦ АД	29 270	23 626	123,89%
ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ	34 150	26 092	130,88%
ЗАД БУАСТРАД	37 670	33 365	112,90%
ЗД БУЛ ИНС АД	26 585	25 638	103,69%
ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ БЪЛГАРСКИ ИМОТИ АД	6 479	3 814	169,85%
БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ЗА ЕКСПОРТНО ЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД	12 269	337	3640,40%
ЗК УНИКА АД	15 801	9 378	168,49%
ДЗИ - ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД	53 159	31 014	171,40%
ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ДРУЖЕСТВО ЕВРО ИНС АД	14 327	8 709	164,51%
ЗАД ЕНЕРГИЯ	30 916	10 439	296,16%
ЕЙ АЙ ДЖИ БЪЛГАРИЯ ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ДРУЖЕСТВО ЕАД	13 615	1 715	793,77%
ИНТЕРАМЕРИКАН БЪЛГАРИЯ ЗЕАД	6 890	1 802	382,26%
ЗК ЛЕВ ИНС АД	32 940	28 166	116,95%
ЗАД ВИКТОРИЯ	11 212	7 085	158,24%
ОБЩИНСКА ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ АД	9 165	1 734	528,61%
ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ АД	6 089	10 756	56,61%
ХДИ ЗАД	7 268	2 588	280,86%
ЗК ДСК ГАРАНЦИЯ АД	7 796	1 134	687,34%
ОББ – ЕЙ АЙ ДЖИ ЗД АД	6 761	1 068	633,02%
ГРАВЕ БЪЛГАРИЯ ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД	6 783	7	99062,64%
ОБЩО:	369 144	228 468	161,57%

ИНВЕСТИЦИИ

Общият размер на инвестициите на дружествата, извършващи дейност по общо застраховане, възлезе на 975 422 хил. лв., с което се отчете нарастване от 16,3 % за последните 12 месеца.

Инвестиции на общозастрахователните дружества

ВИД ИНВЕСТИЦИИ	2008 г.		2007 г.		Промяна
	хил. лв.	отн. дял	хил. лв.	отн. дял	
I. Земя и сгради	98 071	10,05%	75 664	9,02%	29,61%

II. Инвестиции в гъщерни, смесени и асоциирани предприятия, в които дружеството има дялово участие, в т.ч.:	68 872	7,06%	52 078	6,21%	32,25%
акции и дялове в гъщерни, съвместни и асоциирани предприятия	41 103	4,21%	36 073	4,30%	13,94%
дългови ценни книжа, издадени от гъщерни, съвместни и асоциирани предприятия, както предоставени им заеми	2 618	0,27%	5 017	0,60%	-47,82%
други дялови участия	25 151	2,58%	10 988	1,31%	128,90%
дългови ценни книжа, издадени от други предприятия, в които застрахователят има дялово участие, както и предоставени им заеми	0	0,00%	0	0,00%	0,00%
III. Други финансови инвестиции, в т.ч.:	808 479	82,89%	711 270	84,77%	13,67%
акции и други ценни книжа с променлив доход и дялове в инвестиционни фондове	63 165	6,48%	122 734	14,63%	-48,54%
дългови ценни книжа и други ценни книжа с фиксиран доход,	319 620	32,77%	270 127	32,20%	18,32%
в т.ч. ценни книжа, издадени и гарантирани от гържавата	185 087	18,98%	186 521	22,23%	-0,77%
участие в инвестиционните пулове	0	0,00%	0	0,00%	0,00%
заеми, гарантирани с ипотеки	0	0,00%	86	0,01%	-100,00%
други заеми	15 853	1,63%	14 899	1,78%	6,40%
депозити в банки	407 972	41,83%	301 698	35,96%	35,23%
други	1 869	0,19%	1 726	0,21%	8,29%
IV. Депозити в сеганти	0	0,00%	0	0,00%	0,00%
ОБЩО:	975 422	100,00%	839 012	100,00%	16,26%

В структурата на агрегирания инвестиционен портфейл на дружествата най-голям дял заеха депозитите в банки – 41,8 %, следвани от дълговите ценни книжа и други ценни книжа с фиксиран доход – 32,8 %, от които 57,9 % са ДЦК, издадени и гарантирани от гържавата.

Най-много нараснаха инвестициите от подгрупата „Други дялови участия“ (със 129 %, или с 14 163 хил. лв.). Това нарастване се дължи на ЗАД БУЛСТРАД, което отчете увеличение от 14 163 хил. лв. спрямо края на миналата година. С 35,2 %, или със 106 274 хил. лв., нараснаха депозитите в банки, като най-голямо нарастване на инвестициите в такива средства отчетоха ДЗИ – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД с 25 522 хил. лв., ЗК ЛЕВ ИНС АД с 21 263 хил. лв., ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ АД с 20 768 хил. лв., ЗАД БУЛСТРАД с 18 471 хил. лв. и ЗК БЪЛГАРСКИ ИМОТИ АД с 13 713 хил. лв.

Намаление от 48,5 % отбелязаха инвестициите в акции и други ценни книжа с променлив доход и дялове в инвестиционни фондове. Най-голямо намаление отбелязаха ЗАД АРМЕЕЦ АД от 19 360 хил. лв., ЗАД БУЛСТРАД от 18 153 хил. лв. и ЗК УНИКА АД от 12 872 хил. лв.

Инвестициите в дългови ценни книжа, издадени от гъщерни, съвместни и асоциирани предприятия, както и предоставени им заеми също отбелязаха намаление от 47,8 %, или 2 399 хил. лв. Това намаление се дължи на ДЗИ – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД, което отчете спад в размер на 2 558 хил. лв.

Реализираните за периода януари – декември 2008 г. приходи от инвестиции от общозастрахователните дру-

жества възлязоха на 119 080 хил. лв. при 122 351 хил. лв., реализирани през 2007 г. Най-голямо намаление на прихода от инвестиции в размер на 9 908 хил. лв. отбеляза ДЗИ – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД.

Разходите по инвестиции нараснаха два пъти в сравнение с отчетените през същия период на миналата година и са в размер на 87 491 хил. лв., от които 76 746 хил. лв. представляват отрицателни разлики от преоценка на стойността на инвестициите и 9 122 хил. лв. са загуби от реализацията на инвестиции. Най-голямо нарастване на разходите по инвестиции отчетоха ЗАД АРМЕЕЦ АД от 18 903 хил. лв., ЗАД БУЛСТРАД от 5 432 хил. лв., ЗК УНИКА АД от 3 786 хил. лв., ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ от 3 595 хил. лв. и ЗД БУЛ ИНС АД от 3 196 хил. лв.

Дружествата ЗД БУЛ ИНС АД, ЗД ЕВРОИНС АД и ЗК ДСК ГАРАНЦИЯ АД отчетоха по-висок разход по инвестиции в сравнение с реализирания приход от тях.

От **приложение 13.2.5Б** се вижда, че към края на 2008 г. ЗАД АРМЕЕЦ АД отчете както най-висок приход от инвестиции, така и най-висок разход по тях.

Най-голяма загуба от реализацията на инвестиции реализира ЗК УНИКА АД в размер на 5 534 хил. лв. от 9 122 хил. лв. за целия общозастрахователен пазар, което се дължи предимно на продажбата на инвестиции в акции и дялове на инвестиционни фондове.

В **приложение 13.2.5Б** са посочени общозастрахователните гружества, които имат инвестиции в акции, и по-специално инвестиции в акции на гружества, включени в индекса SOFIX. Индексът SOFIX отбеляза спад от -79,71 %³⁵ на годишна база, което обяснява отчетените по-големи разходи от преоценка на стойността на инвестициите в акции при тези застрахователи.

При направени изчисления към края на 2008 г. превишението на допустимите собствени средства над границата на платежоспособност на общозастрахователните гружества (140 677 хил. лв.) бе в достатъчен размер да покрие 100 % спад на стойността на инвестициите в акции (30 586 хил. лв.), посочени в приложението. ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ АД не разполагаше с капиталов излишък, който да покрие бъдеща загуба при спад на стойността на акциите. ЗАД АРМЕЕЦ АД и ЗАД БУЛСТРАД разполагаха с превишение на допустими собствени средства над границата на платежоспособност да покрият съответно 26 % и 89 % бъдещи загуби при спад в стойността на инвестициите в акции.

13.3

АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА ДРУЖЕСТВАТА, КОИТО ИЗВЪРШВАТ ДЕЙНОСТ ПО ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ, КЪМ КРАЯ НА 2008 г.

13.3.1

ПРЕМИЕН ПРИХОД И ПАЗАРЕН ДЯЛ

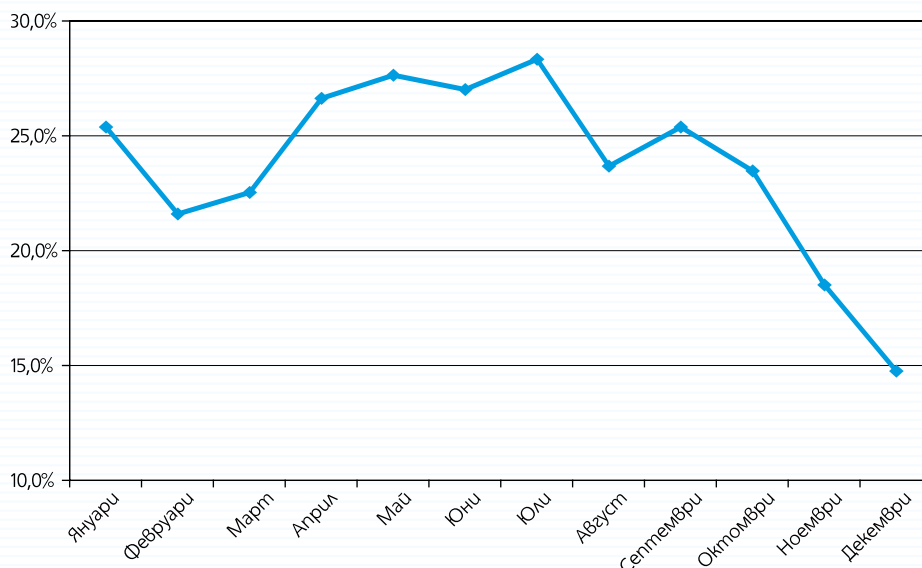
Брутният премиен приход, записан от животозастрахователите през 2008 г., възлезе на 270 247 хил. лв., от които 269 577 хил. лв. са премиите от директно животозастраховане и 670 хил. лв. е брутният размер на получените премии по активно презастраховане. Към края на 2007 г. премиеният приход от директно животозастраховане бе 234 147 хил. лв., а получените премии по активно презастраховане – 1 376 хил. лв. Единственото гружество, което извършва дейност по активно презастраховане към края на 2008 г. чрез поемане на рискове по застраховка „Злополука“, е ЗАД ДЗИ.

Ръстът в размера на брутния премиен приход възлезе на 14,74 % на годишна база, което бе с 11,91 процентни пункта по-малко в сравнение с ръста, отчетен към края на 2007 г. (26,65 %). Следващата графика илюстрира нарастването на размера на брутния премиен приход по животозастраховане по месеци през 2008 г.

Реализираният брутен премиен приход от гружествата по животозастраховане е представен в **приложение 13.3.1**. ДЖЕНЕРАЛИ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ АД, ЖЗК БЪЛГАРСКИ ИМОТИ АД и ВЗК ДОБРУДЖА – М – ЖИВОТ отчетоха отрицателен ръст на годишна база в размера на реализираните от тях към края на 2008 г. премиени приходи. Същевременно всички животозастрахователи, с изключение на ЗАД ДЗИ и ЖЗК ДСК ГАРАНЦИЯ ЕАД, постигнаха по-нисък ръст на премиения приход на годишна база за 2008 г. спрямо отчетения през 2007 г.

³⁵ Източник: БФБ.

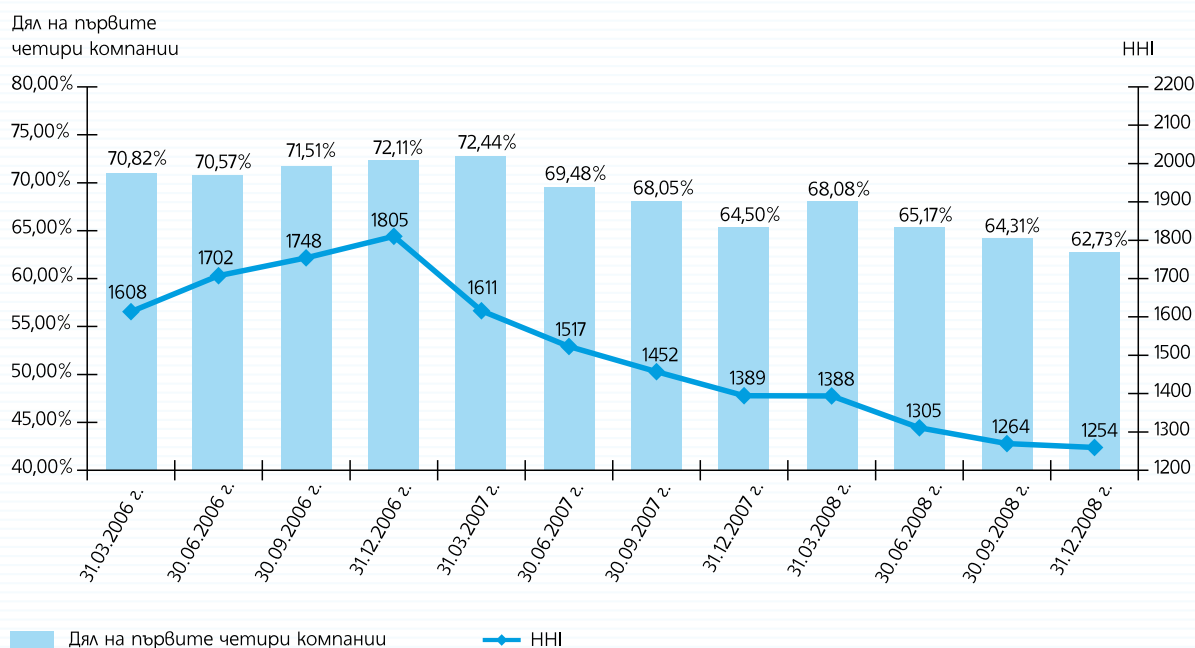
Номинален ръст на премиения приход в животозастраховането през 2008 г. (годишна база)

Съвкупният пазарен дял на четирите животозастрахователни дружества с най-висок премиен приход към края на разглеждания период (ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТ АД, ЗАД ДЗИ, ЗК УНИКА ЖИВОТ АД и ЕЙ АЙ ДЖИ ЛАЙФ БЪЛГАРИЯ ЖЗД ЕАД) възлезе на 62,73 %, при 64,5 % към 31.12.2007 г. и 72,11 % към 31.12.2006 г.

Степента на концентрация на животозастрахователния пазар, измерена чрез индекса на Херфингал – Хиршман (ННІ) и дела на първите четири компании, е илюстрирана на следващата графика:

Концентрация на животозастрахователния пазар, измерена чрез ННІ и дела на първите четири компании

Както се вижда от графиката, тенденцията на спад в стойността на индекса ННІ, която започна да се наблюдава от началото на 2007 г., продължи и през 2008 г. Концентрацията на животозастрахователния пазар постепенно намалява, като съответно конкуренцията между опериращите на него дружества продължава да се засилва.

Отстъпените на презастрахователи премии от животозастрахователните компании към края на 2008 г. възлязоха на 8 842 хил. лв., което представлява 3,27 % от брутния премиен приход в сектора. Делът на презастраховането при животозастрахователните компании остана относително нисък, като коефициентът на самозагържане бе 0,97.

Коефициент на самозагържане в животозастраховането по застрахователи за 2008 г.

Застраховател	Брутен премиен приход (хил. лв.)	Отстъпени премии на презастрахователи (хил. лв.)	Коефициент на самозагържане
ЖИВОТОЗАСТРАХОВАТЕЛЕН ИНСТИТУТ АД	1 137	0	1,00
СИНДИКАЛНА ВЗК	7 425	0	1,00
ВЗК ДОБРУДЖА - М - ЖИВОТ	259	0	1,00
ЗЕД ЦКБ ЖИВОТ	910	0	1,00
ИНТЕРАМЕРИКАН БЪЛГАРИЯ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД	60	0	1,00
ЗД КД ЖИВОТ АД	2 803	8	1,00
ЖЗК ДСК ГАРАНЦИЯ АД	9 344	48	0,99
ЖЗК БЪЛГАРСКИ ИМОТИ АД	4 152	25	0,99
ЗПАД ДЗИ	40 972	297	0,99
ЗК УНИКА ЖИВОТ АД	37 784	435	0,99
ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТ АД	58 948	1 242	0,98
ЗАД СОЖЕЛАЙФ БЪЛГАРИЯ АД	1 768	41	0,98
ЕЙ АЙ ДЖИ ЛАЙФ БЪЛГАРИЯ ЖЗД ЕАД	31 818	1 096	0,97
ГРАВЕ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ АД	16 887	709	0,96
ЗАД БУАСТРАД ЖИВОТ АД	24 397	1 104	0,95
ДЖЕНЕРАЛИ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ АД	18 509	1 229	0,93
ОББ - ЕЙ АЙ ДЖИ ЛАЙФ ЗД АД	13 074	2 608	0,80
ОБЩО:	270 247	8 842	0,97

ОББ – ЕЙ АЙ ДЖИ ЛАЙФ ЗД АД отстъпи най-голяма част от брутния си премиен приход (19,95 %) и зае най-голям дял в общия размер на отстъпените премии по животозастраховане – 29,5 %.

Премиен приход, реализиран от животозастрахователите, по видове застраховки за 2008 г.

Видове застраховки	Премиен приход				Ръст
	31.12.2008 г.		31.12.2007 г.		
	хил. лв.	отн. дял	хил. лв.	отн. дял	
1. Застраховка „Живот“ и рента	208 931	75,04%	184 306	73,20%	13,36%
а) застраховка „Живот“	188 527	67,72%	166 876	66,28%	12,97%
- смесена застраховка „Живот“	169 514	60,89%	154 361	61,31%	9,82%
- рискова застраховка „Живот“ (с покрит само риска „смърт“)	19 013	6,83%	12 515	4,97%	51,92%
б) застраховка за пенсия или рента	20 404	7,33%	17 430	6,92%	17,07%
2. Женитбена и детска застраховка	9 641	3,46%	8 087	3,21%	19,21%
3. Застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд	18 405	6,61%	26 603	10,57%	-30,81%
4. Постоянна здравна застраховка	2 540	0,91%	2 412	0,96%	5,30%
5. Изкупуване на капитал	0	0,00%	0	0,00%	0,00%
6. Допълнителна застраховка	10 504	3,77%	8 909	3,54%	17,90%
7. Застраховка „Злополука“	28 387	10,20%	21 457	8,52%	32,30%
в т.ч. по задължителна застраховка „Злополука“ на пътниците в средствата за обществен транспорт	904	0,32%	1 750	0,69%	-48,34%
ОБЩО:	278 409	100,00%	251 776	100,00%	10,58%

*Разликата с посочения по-горе премиен приход е в резултат от възприетата от някои застрахователи счетоводна политика за отделяне на депозитния компонент на премията по застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд и включването му в резерва по този вид застраховка, както и от различията в признаване на премиения приход при разсрочено плащане на премията за периоди, по-малки от 1 година – цялата годишна премия или само премията с падежи през отчетния период.

Структурата на портфейла на животозастрахователите продължи да бъде доминирана от традиционната застраховка „Живот“ и рента, която зае дял от 75,04 %. В състава на брутния премиен приход по тази застраховка 90,2 % бяха премията по застраховка „Живот“ и 9,8 % - по застраховка за пенсия или рента. В сравнение с 2007 г. се забеляза нарастване с 1,84 процентни пункта на дела на застраховка „Живот“ и рента в структурата на портфейла на животозастрахователите. Водещо място по продажби на застраховка „Живот“ и рента зае ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТ, което реализира 25,4 % от премиения приход по този вид застраховка.

Делът на застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд, в общия портфейл на дружествата, опериращи на животозастрахователния пазар, възлезе на 6,61 % към края на 2008 г., намалявайки с 3,96 процентни пункта на годишна база, въпреки че броят на дружествата, които предлагат разглежданата застраховка нарасна на 10 през 2008 г. - ЗАД ДЗИ, ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТ, ЗД КД ЖИВОТ АД, ГРАВЕ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ АД, ДЖЕНЕРАЛИ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ АД, ЗК УНИКА ЖИВОТ АД, ЕЙ АЙ ДЖИ ЛАЙФ БЪЛГАРИЯ ЖЗД ЕАД, ЗАД БУЛСТРАД ЖИВОТ, ВЗК ДОБРУДЖА – М – ЖИВОТ И ИНТЕРАМЕРИКАН БЪЛГАРИЯ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД. Основен дял в общия брутен премиен приход по застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд, имаха ЗАД ДЗИ (42,44 %) и ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТ (39,13 %).

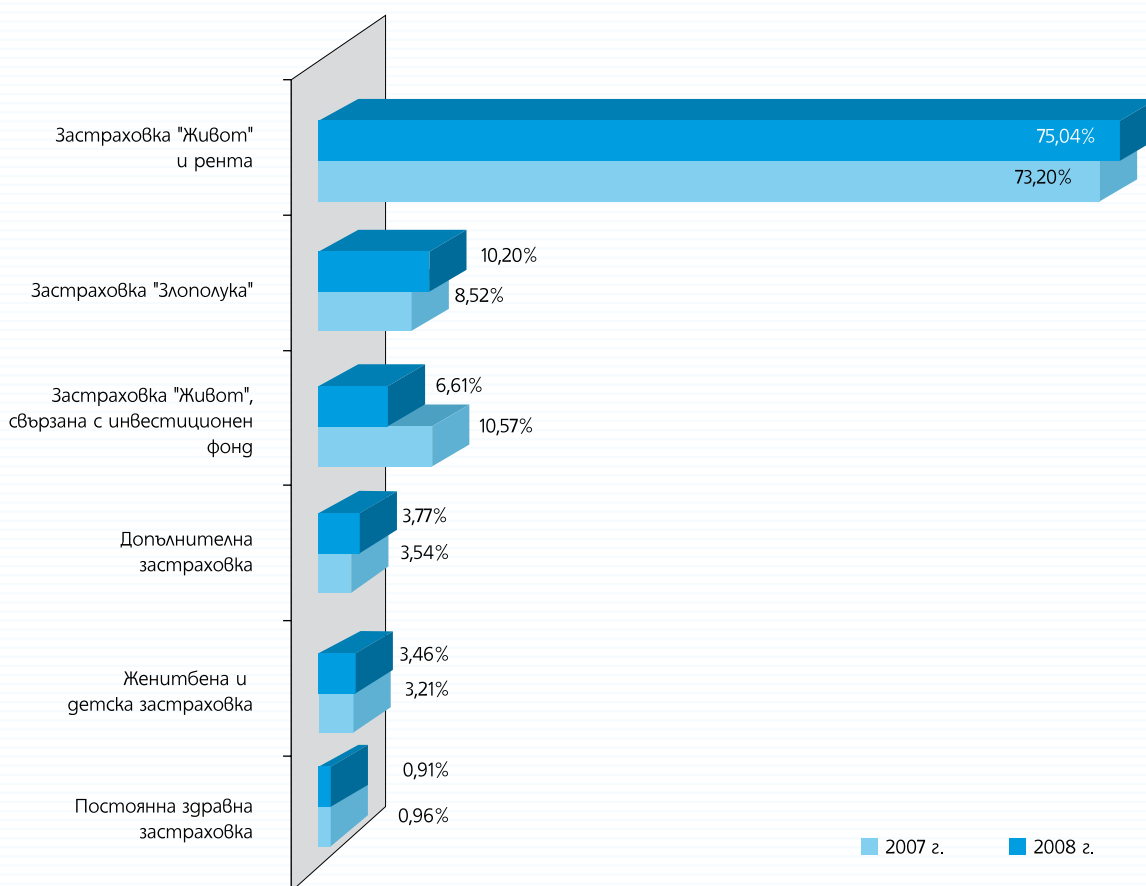
Брутният премиен приход по застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд, спадна с 30,81 % на годишна база. Като причина за този спад може да се посочи намаленият размер на средната премия за едно застраховано лице по тази застраховка, изчислена като отношение между брутния премиен приход и броя на застрахованите лица по действащи договори към края на годината. Към 31.12.2008 г. средната премия бе 605 лв., докато към края на 2007 г. възлизаше на 845 лв. От друга страна, наблюдава се и нарастване в броя на откупените

(изцяло или частично) договори по застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд, като откупните стойности по тях нараснаха почти два пъти в сравнение с 2007 г., или с 1 710 хил. лв.

По-малък премиен приход в сравнение с 2007 г. по застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд, отчетоха ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТ, ЗАД ДЗИ, ДЖЕНЕРАЛИ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ АД, ЗК УНИКА ЖИВОТ АД И ВЗК ДОБРУДЖА – М – ЖИВОТ. Положителен ръст на годишна база постигнаха ЗД КД ЖИВОТ АД, ГРАВЕ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ АД И ЗАД БУЛСТРАД ЖИВОТ, които започнаха да предлагат разглежданата застраховка през 2007 г.

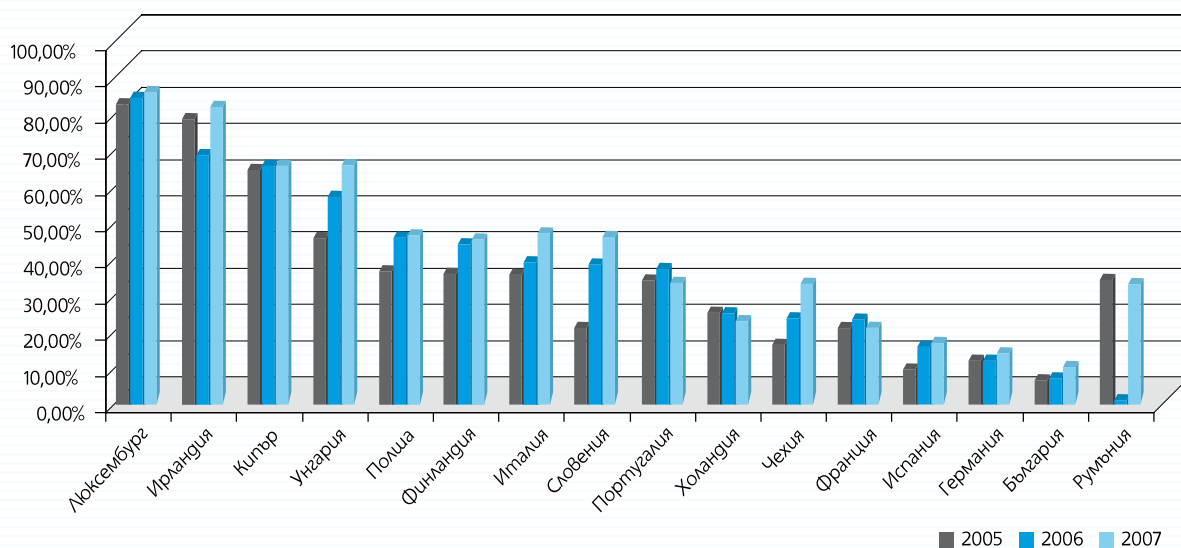
По останалите видове застраховки, предлагани от животозастрахователите, беше отчетен положителен ръст на брутния премиен приход на годишна база, като най-висок бе този на премиите по застраховка „Злополука“ (32,3 %), „Женитбена и детска застраховка“ (19,21 %) и „Допълнителна застраховка“ (17,90 %).

Структура на портфейла на животозастрахователните гружества

Следващата графика илюстрира дела, който заема застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд, в общия портфейл на животозастрахователите в някои европейски страни през 2005 г., 2006 г. и 2007 г.

Дял на застраховка "Живот", свързана с инвестиционен фонд, в общия портфейл на животозастрахователите в някои европейски страни през 2005 г., 2006 г. и 2007 г. (в %)

Източник: CEIOPS-FS-20/08, Financial Conditions and Financial Stability in the European Insurance and occupational Pension Fund Sector 2007-2008 (Risk Update)

В структурата на отстъпените премии на презастрахователи по видове застраховки с най-голям дял бяха застраховка „Живот“ и рента, застраховка „Злополука“, „Допълнителна застраховка“.

Коефициент на самозадържане в животозастраховането по видове застраховки към 31.12.2008 г.

Видове застраховки	Брутен премиен приход (хил. лв.)	Отстъпени премии на презастрахователи (хил. лв.)	Коефициент на самозадържане
Застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд	18 405	34	0,998
Женитбена и детска застраховка	9 641	27	0,997
Застраховка „Живот“ и рента	208 931	4 030	0,981
Постоянна здравна застраховка	2 540	194	0,924
Застраховка „Злополука“	28 387	2 725	0,904
Допълнителна застраховка	10 504	1 832	0,826
Изкупуване на капитал	0	0	-
ОБЩО:	278 409	8 842	0,968

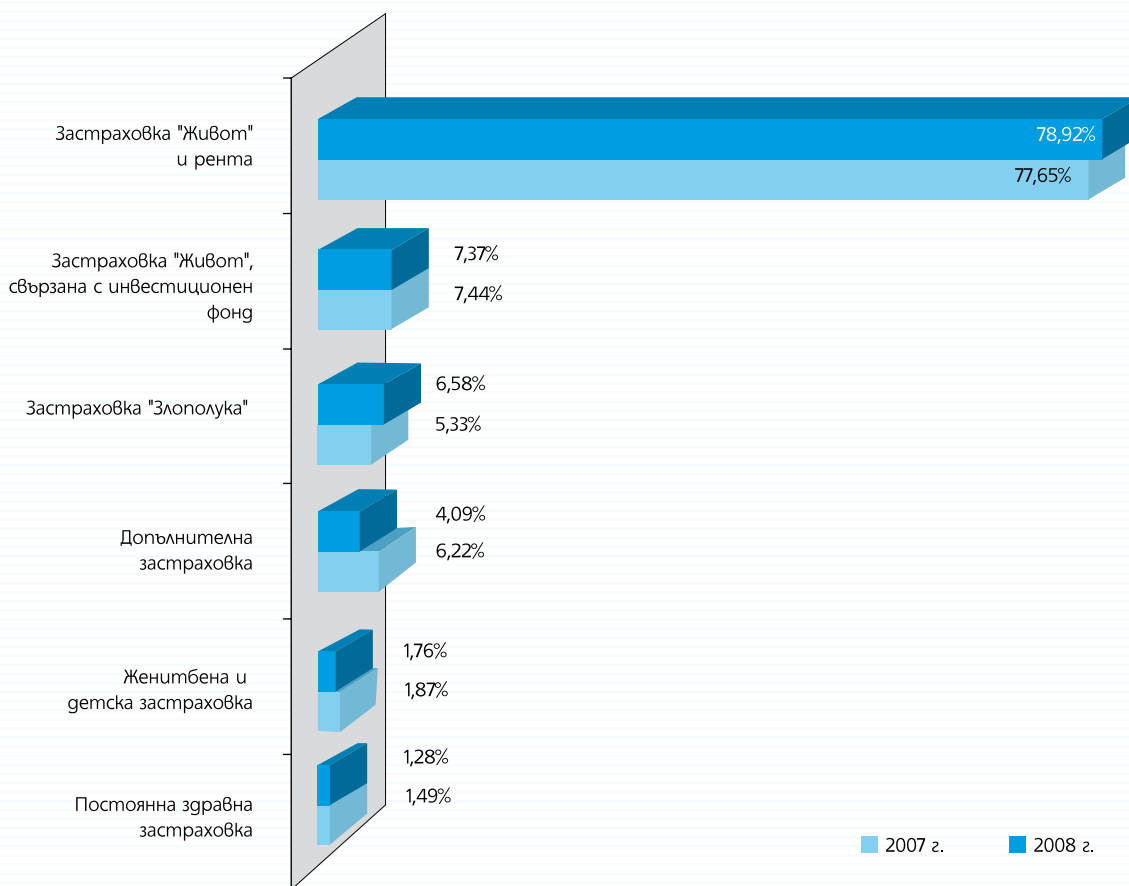
*Разликата с отчетения по-горе премиен приход е в резултат от възприетата от някои застрахователи счетоводна политика за отделение на депозитния компонент на премията по застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд, и включването му в резерва по този вид застраховка.

АНАЛИЗ И СТРУКТУРА НА ИЗПЛАТЕНИТЕ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ И РАЗХОДИТЕ, СВЪРЗАНИ СЪС ЗАСТРАХОВАТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ ПО ВИДОВЕ ЗАСТРАХОВКИ

Изплатените през 2008 г. претенции от застрахователите, извършващи дейност по животозастраховане, възлязоха на 92 240 хил. лв. при изплатени 77 767 хил. лв. през 2007 г. От тях 158 хил. лв. бяха изплатените суми и обезщетения на цеденти. Най-голям дял в изплатените през 2008 г. суми и обезщетения по животозастраховане имаше ЗАД ДЗИ – 30,17 %. Подробна информация относно изплатените претенции може да бъде намерена в **приложение 13.3.2А**.

В общата структура на изплатените претенции, представена в **приложение 13.3.2Б**, отново най-голям бе дялът на застраховка „Живот“ и рента (78,92 %), в рамките на която 89,08 % от плащанията бяха по застраховка „Живот“. Следващи по относителен дял бяха застраховки „Живот“, свързана с инвестиционен фонд (7,37 %), и „Злополука“ (6,58 %).

Структура на изплатените претенции от животозастрахователните гружества

Възстановените суми и обезщетения по презастрахователни договори възлязоха на 2 824 хил. лв., което бе 3,06 % от изплатените през периода претенции по животозастраховане.

Изплатените към края на 2008 г. суми и обезщетения от животозастрахователите (без разходите за уреждане на претенции и изплатените бонуси и отстъпки, в т.ч. намалени или частично върнати премии) възлязоха на 93 186 хил. лв. по общо 86 132 броя искове (**приложение 13.3.2В**). Най-голям дял в тях имаха изплатените претенции по договори с изтекъл срок или настъпил падеж (50,6 %), следвани от откупени (изцяло или частично) застрахователни договори (13,5 %) и изплатените суми и обезщетения при смърт (12,1 %). За сравнение към края на 2007 г. общият размер на изплатените суми и обезщетения бе 77 321 хил. лв. по общо 84 693 броя искове.

Отчетени бяха откупи по застраховки „Живот“ и рента, „Живот“, свързана с инвестиционен фонд, и „Женитбена и детска застраховка“. Броят им към края на 2008 г. възлезе на 13 053, като за последното тримесечие на годината нарасна с 4 339. Към края на 2007 г. броят на откупите беше 10 557 и за последното тримесечие на годината нарасна с 2 433. Размерът на откупните стойности възлезе общо на 12 563 хил. лв. за 2008 г. при 10 083 хил. лв. за 2007 г. Откупните стойности по застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд, нараснаха най-много - с 92,9 %, или с 1 710 хил. лв.

Разходите, извършени от животозастрахователите във връзка с осъществяване на дейността им, възлязоха на 103 049 хил. лв. към края на 2008 г. при 81 905 хил. лв. година по-рано, т.е. бе наблюдавано нарастване от 25,8 % на годишна база. Извършените разходи към края на разглеждания период представляваха 38,1% от brutния премиен приход, реализиран за периода.

Основен дял в общо извършените разходи през 2008 г. заеха аквизиционните и административните разходи, съответно 48,7% и 46,4 %. Аквизиционните разходи представляваха 18,6 % от brutния премиен приход, реализиран в сектора, а административните – 17,7 %.

Най-голям дял в общо извършените разходи през периода имаха разходите по застраховка „Живот“ и рента – 71 %. На второ място в структурата на извършените разходи се нареди застраховка „Злополука“ (14,2 %), следвана от застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд (7,5 %).

Най-голямо нарастване на годишна база в размера на разходите бе наблюдавано при „Женитбена и детска застраховка“ (70,8 %) и при „Допълнителна застраховка“ (38,3 %).

13.3.3

АНАЛИЗ И СТРУКТУРА НА ТЕХНИЧЕСКИТЕ РЕЗЕРВИ И АКТИВИТЕ ЗА ПОКРИТИЕ НА ТЕХНИЧЕСКИТЕ РЕЗЕРВИ

АНАЛИЗ И СТРУКТУРА НА БРУТНИТЕ ТЕХНИЧЕСКИ РЕЗЕРВИ

Общият размер на brutните технически резерви, заделени от животозастрахователите към края на 2008 г., възлезе на 456 455 хил. лв., нараствайки с 22,93% спрямо заделените резерви към края на 2007 г. Наблюдавано бе увеличение в размера на всички видове резерви, с изключение на резерва за бъдещо участие в дохода.

Най-голям дял в brutния размер на техническите резерви в животозастрахователния сектор заема математическият резерв (65,86 %), който се образува за посрещане на бъдещи плащания по дългосрочните животозастраховки. Към края на 2008 г. нарастването в размера на този резерв на годишна база бе 23,56 %, или 57 321 хил. лв., при 65 439 хил. лв. за 2007 г. и 49 614 хил. лв. за 2006 г.

Резервът „Капитализирана стойност на пенсията“, образуван към края на 2008 г., нарасна с 42,78 % на годишна база, или с 12 029 хил. лв. при 4 296 хил. лв. година по-рано и 5 679 хил. лв. към края на 2006 г. Ръстът на премиения приход по застраховка за пенсия или рента, от своя страна, бе 17,1% към края на 2008 г. при -24,7% към края на 2007 г. и 20,9% към края на 2006 г.

Резервът по застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд, се образува за покриване задълженията на застрахователя по застрахователни договори, при които инвестиционният риск се носи от застрахования или третото ползвачо се лице. Общият размер на застрахователните резерви по застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд, през 2008 г. нарасна с едва 0,24 % на годишна база, или със 121 хил. лв., при промяна от 55,06 %, или 18 164 хил. лв., към края на 2007 г. и 42,05 %, или 9 766 хил. лв., към края на 2006 г. Същевременно brutният премиен приход по застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд, отбеляза спад за разглеждания период от 30,81% при отчетен ръст от 86,93% за предходния период.

Брутни технически резерви в животозастраховането

Вид технически резерви	31.12.2008 г.		31.12.2007 г.		31.12.2006 г.		Промяна 2008 г./2007 г.	Промяна 2007 г./2006 г.
	хил. лв.	отн. дял	хил. лв.	отн. дял	хил. лв.	отн. дял		
Пренос-премиен резерв	35 394	7,75 %	25 260	6,80 %	18 874	6,85 %	40,12 %	33,83 %
Резерв за неизтекли рискове	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	-	-
Резерв за предстоящи плащания	21 532	4,72 %	16 397	4,42 %	15 410	5,60 %	31,32 %	6,41 %
Математически резерв	300 624	65,86 %	243 303	65,53 %	177 864	64,59 %	23,56 %	36,79 %
Капитализирана стойност на пенсиите	40 148	8,80 %	28 119	7,57 %	23 823	8,65 %	42,78 %	18,03 %
Резерв за бъдещо участие в дохода	1 569	0,34 %	2 547	0,69 %	516	0,19 %	-38,40 %	393,60 %
Резерв за бонуси и отстъпки	131	0,03 %	0	0,00 %	0	0,00 %	-	-
Запасен фонд	2 598	0,57 %	2 598	0,70 %	2 573	0,93 %	0,00 %	0,97 %
Други резерви, одобрени от КФН	3 182	0,70 %	1 922	0,52 %	3 332	1,21 %	65,56 %	-42,32 %
Застрахователни резерви по застраховки „Живот“, свързани с инвестиционен фонд	51 277	11,23 %	51 156	13,78 %	32 992	11,98 %	0,24 %	55,06 %
ОБЩО:	456 455	100,00%	371 302	100,00%	275 384	100,00%	22,93 %	34,83 %

АНАЛИЗ И СТРУКТУРА НА АКТИВИТЕ ЗА ПОКРИТИЕ НА ТЕХНИЧЕСКИТЕ РЕЗЕРВИ

Стойността на активите за покритие на техническите резерви на животозастрахователите (без резервите по застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд) възлезе на 428 075 хил. лв. към 31.12.2008 г. при 358 718 хил. лв. към 31.12.2007 г.

Активи за покритие на техническите резерви

АКТИВИ ЗА ПОКРИТИЕ НА ТЕХНИЧЕСКИТЕ РЕЗЕРВИ	31.12.2008 г.		31.12.2007 г.	
	хил. лв.	отн. дял	хил. лв.	отн. дял
Активи за покритие на техническите резерви (без резервите по застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд), в т.ч.	428 075		358 718	
<i>Активи в държави членки</i>	<i>79 999</i>	<i>18,69 %</i>	<i>51 758</i>	<i>14,43 %</i>
<i>Активи в трети държави</i>	<i>6 647</i>	<i>1,55 %</i>	<i>3 246</i>	<i>0,90 %</i>

1.	Ценни книжа, приети за търговия на регулиран пазар на ценни книжа в Република България или в държава членка, както и акции, квалифицирани облигации и други квалифицирани дългови ценни книжа, приети за търговия на международно признати и ликвидни регулирани пазари на ценни книжа в трета държава, в т.ч.:	51 012	11,92 %	39 104	10,90 %
	<i>акции</i>	1 330	0,31 %	2 392	0,67 %
	<i>облигации</i>	49 682	11,61 %	36 712	10,23 %
2.	Ценни книжа, издадени или гарантирани от Република България или от държава членка, както и квалифицирани дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети държави, техните централни банки или международни организации, в които членува Република България	169 648	39,63 %	138 434	38,59 %
3.	Акции и дялове, издадени от инвестиционни дружества и договорни фондове, които извършват дейност при условията и по реда на Закона за публичното предлагане на ценни книжа, както и акции и дялове на колективни инвестиционни схеми, чието седалище се намира в държава членка на ЕС	15 040	3,51 %	15 837	4,41 %
4.	Право на собственост върху земи и сгради	26 975	6,30 %	25 655	7,15 %
5.	Вземания към презастрахователи (намалени със задълженията към съответния презастраховател), включително дела на презастрахователите в техническите резерви	566	0,13 %	770	0,21 %
6.	Депозити и вземания към цеденти	0	0,00 %	0	0,00 %
7.	Вземания от застраховани лица и посредници, произтичащи от застрахователни и презастрахователни договори, които не са просрочени повече от три месеца	6 310	1,47 %	12 609	3,52 %
8.	Вземания по заеми срещу застраховки "Живот"	18 223	4,26 %	11 475	3,20 %
9.	Парични средства на каса и по разплащателни сметки или депозити в банки, които имат право да извършват банкова дейност в Република България или в държава членка:	103 264	24,12 %	81 192	22,63 %
	- депозити, в т.ч. в банки	101 440	23,70 %	76 225	21,25 %
	- парични средства по разплащателни сметки, в т.ч. в банки	1 717	0,40 %	4 701	1,31 %
	- парични средства по каса	107	0,02 %	266	0,07 %
10.	Отложени аквизиционни разходи	37 037	8,65 %	33 643	9,38 %
11.	Безспорно установени вземания във връзка с възстановяване на данъци	0	0,00 %	0	0,00 %
	Активи за покритие на резервите по застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд, в т.ч.	50 918		48 205	
	Активи в държава членки	19 481	38,26 %	15 913	33,01 %
	Активи в трети държави	0	0,00 %	0	0,00 %

В държава членки и в трети държави са разположени съответно 18,69 % и 1,55 % от общия размер на активите за покритие на техническите резерви (без резервите по застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд). За сравнение към края на 2007 г. разположените извън страната активи са били съответно 14,43 % в други държави членки и 0,90 % в трети държави.

Най-голям дял в структурата на активите за покритие на техническите резерви заемат ДЦК (39,63 %), следвани от депозити в банки (23,7 %), облигации (11,61 %) и т.н.

Активите за покритие на техническите резерви (без резервите по застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд) се увеличиха с 19,33 % на годишна база. Най-голямо бе нарастването в относително изражение при вземанията по заеми срещу застраховки „Живот“ (58,81 %), облигациите (35,33 %), депозитите в банки (33,08 %) и ДЦК (22,55 %). Същевременно акциите, използвани за покритие на техническите резерви (без резервите по застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд), намаляха с 44,39 %, а акциите и дяловете, изградени от инвестиционни дружества и гоговорни фондове - с 5,03 %.

Сумата на активите за покритие на резервите по застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд, нарасна с 5,63 % за годината. Към края на периода 38,26 % от тези активи, или 19 481 хил. лв., бяха разположени в групи гържави членки.

В общата структура на активите за покритие на резервите по застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд, 40,74 %, или 20 745 хил. лв., беше размерът на инвестициите в дялове и акции на инвестиционни фондове. Останалата част от резервите по тази застраховка бяха покрити с ДЦК (48,86 %), банкови депозити (10,19 %), ипотечни облигации (0,20 %) и акции (0,01 %).

13.3.4 ТЕХНИЧЕСКИ РЕЗУЛТАТ И ФИНАНСОВ РЕЗУЛТАТ

Техническият резултат в животозастраховането (*приложение 13.3.4*) към края на 2008 г. бе отрицателен и възлезе на -1 642 хил. лв. при резултат от 11 359 хил. лв., отчетен към 31.12.2007 г. Значително по-ниският резултат се дължи предимно на изпреварващия темп на нарастване на възникналите претенции, нетни от презастраховане (24,6 %), и на нетните оперативни разходи (35,7 %) спрямо темпа на нарастване на спечелените премии, нетни от презастраховане (13,28 %). Същевременно разходите по инвестиции в техническия отчет нараснаха със 150,09 % при ръст на приходите от инвестиции от 64,85 %, в следствие на което бе реализиран положителен резултат, но той бе по-малък от този за 2007 г.

Девет от застрахователите, опериращи на животозастрахователния пазар, приключиха периода с отрицателни технически резултати - ЗАД ДЗИ (-4 704 хил. лв.), ЖЗК ДСК ГАРАНЦИЯ ЕАД (-3 849 хил. лв.), ЗД КД ЖИВОТ АД (-2 872 хил. лв.), ЗАД БУЛСТРАД ЖИВОТ (-2 340 хил. лв.), ИНТЕРАМЕРИКАН БЪЛГАРИЯ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД (-2 170 хил. лв.), ДЖЕНЕРАЛИ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ АД (-2 049 хил. лв.), ЗАД СОЖЕЛАЙФ БЪЛГАРИЯ АД (-1 669 хил. лв.), ВЗК ДОБРУДЖА – М – ЖИВОТ (-159 хил. лв.) и ЗЕАД ЦКБ ЖИВОТ (-122 хил. лв.).

Отрицателните технически резултати на ЗАД ДЗИ, на ДЖЕНЕРАЛИ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ АД и на ЖЗК ДСК ГАРАНЦИЯ ЕАД се дължат предимно на по-високия размер на сумата на възникналите претенции и нетните оперативни разходи от размера на спечелените премии. Освен това ЗАД ДЗИ и ДЖЕНЕРАЛИ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ АД отчетоха сравнително високи групи нетни технически разходи, в които се включват предимно начислените, но несъбрани премии.

ВЗК ДОБРУДЖА – М – ЖИВОТ отчете нетни спечелени премии в размер на 307 хил. лв., които бяха с 53,13 % по-ниски от отчетените към края на 2007 г., като в същото време нетните възникнали претенции на застрахователя (в размер на 468 хил. лв.) нараснаха седем пъти на годишна база. Същевременно разходите по инвестиции бяха по-високи от приходите от инвестиции.

Отрицателните технически резултати на ЗД КД ЖИВОТ АД, ИНТЕРАМЕРИКАН БЪЛГАРИЯ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД, ЗАД СОЖЕЛАЙФ БЪЛГАРИЯ АД и ЗЕАД ЦКБ ЖИВОТ се дължат на сравнително високите им нетни оперативни разходи и малкия им пазарен дял, което е характерно за първите години от дейността на новите дружества, навлизащи на пазара.

Резултатът от дейността на ЗАД БУЛСТРАД ЖИВОТ се дължи най-вече на отчетените отрицателни разлики от преценка на стойността на инвестициите на дружеството, както и на сравнително високия размер на разходите, включени в състава на групите нетни технически разходи.

Общият нетен финансов резултат, постигнат по животозастраховане към края на 2008 г., бе положителен и

възлезе на 6 590 хил. лв., но е значително по-нисък от този, отчетен за 2007 г. (50 059 хил. лв.). Сегем от животозастрахователите реализираха загуба, като това са застрахователи, отчетели и отрицателен технически резултат.

Въпреки отчетения отрицателен технически резултат от ЗАД ДЗИ, дружеството постигна положителен финансов резултат, дължащ се на печалби от реализация на инвестиции.

13.3.5

ОСНОВНИ БАЛАНСОВИ ПОКАЗАТЕЛИ

СУМА НА АКТИВА И СОБСТВЕН КАПИТАЛ

Общият размер на активите в животозастрахователния сектор към края на 2008 г. възлезе на 899 989 хил. лв., с което бе отчетен ръст от 11,47 % на годишна база. Възвръщаемостта на активите, изчислена като съотношение между печалбата (загубата) за финансовия период и общата сума на активите, възлезе на 0,7 % при 6,2 % за 2007 г. Подробна информация относно сумата на актива и собствения капитал на животозастрахователите може да намерите в **приложение 13.3.5А**.

Ангажираният в животозастрахователния сектор собствен капитал нарастна с 1,97 % на годишна база и възлезе на 417 489 хил. лв. Възвръщаемостта на собствения капитал, изчислена като съотношение между печалбата (загубата) за финансовия период и собствения капитал, бе 1,6% за 2008 г. при 12,2 % за 2007 г.

Общият размер на собствените средства в животозастрахователния сектор, намалени с нематериалните активи, възлезе на 307 405 394 лв., докато границата на платежоспособност бе 40 111 806 лв. Коефициентът на платежоспособност, който изразява степента на покритие на договорните задължения на застрахователите в дългосрочен план със собствения капитал, бе 766%. Всички дружества разполагат с достатъчно средства, с които да гарантират изпълнение на дългосрочните си задължения.

Коефициент на платежоспособност в животозастраховането за 2008 г.

Застрахователи	Собствени средства (лв.)	Граница на платежоспособност (лв.)	Коефициент на платежоспособност
ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТ	18 229 426	8 899 102	205%
ЖЗК БЪЛГАРСКИ ИМОТИ АД	7 767 305	907 840	856%
ЗАД БУЛСТРАД ЖИВОТ	7 527 553	3 011 352	250%
ЗК УНИКА ЖИВОТ АД	8 787 804	3 321 076	265%
ГРАВЕ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ АД	6 496 853	1 959 330	332%
ЗАД ДЗИ	188 030 000	5 033 276	3736%
ЕЙ АЙ ДЖИ ЛАЙФ БЪЛГАРИЯ ЖЗД ЕАД	12 533 082	4 236 871	296%
ДЖЕНЕРАЛИ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ АД	6 507 244	1 427 012	456%
ЖЗК ДСК ГАРАНЦИЯ АД	6 633 130	2 580 221	257%
ЖИВОТОЗАСТРАХОВАТЕЛЕН ИНСТИТУТ	6 898 532	59 247	11644%

ОББ - ЕЙ АЙ ДЖИ ЛАЙФ ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ДРУЖЕ- СТВО АД	7 775 459	6 660 673	117%
ЗД КД ЖИВОТ АД	7 363 308	161 321	4564%
ЗАД СОЖЕЛАЙФ БЪЛГАРИЯ АД	8 054 285	1 121 498	718%
ЗАД ЦКБ ЖИВОТ	6 400 842	191 588	3341%
ИНТЕРАМЕРИКАН БЪЛГАРИЯ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД	7 363 522	4 942	149008%
СИНДИКАЛНА ВЗК	691 051	497 443	139%
ВЗК ДОБРУДЖА - М - ЖИВОТ	346 000	39 014	887%
ОБЩО:	307 405 394	40 111 806	766%

През 2008 г. собствените средства, намалени с нематериалните активи, на четири застрахователя, извършващи дейност по животозастраховане, спаднаха под размера на минималния гаранционен капитал. От гружествата беше изискано изготвяне на краткосрочни планове за допълнително набиране на собствени средства. Те изпълниха това изискване и към 31.12.2008 г. всички животозастрахователи разполагаха с необходимите собствени средства за покриване на минималния гаранционен капитал.

При направени изчисления към края на 2008 г. капиталовият излишък на животозастрахователите, инвестиращи в акции, бе в достатъчен размер да покрие 100 % спад на стойността на тези инвестиции. В направените изчисления не бяха взети предвид инвестициите в полза на полици по застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд.

ИНВЕСТИЦИИ

Инвестициите на застрахователите, извършващи дейност по животозастраховане, възлязоха на 764 349 хил. лв., нараствайки с 13,7 % на годишна база при 55,77 %, отчетени към края на 2007 г. Най-голям дял в общия инвестиционен портфейл на животозастрахователите имаха дълговите ценни книжа и другите ценни книжа с фиксиран доход (38,14 %) и депозитите в банки (32,97 %).

Дълговите ценни книжа и другите ценни книжа с фиксиран доход възлязоха на 291 506 хил. лв. В това число са включени 143 356 хил. лв. ДЦК, които нараснаха с 28,75 % на годишна база. Най-голямо увеличение в абсолютна стойност бе наблюдавано при дълговите ценни книжа на ЗАД ДЗИ (с 28 556 хил. лв.), като инвестициите в ДЦК на гружеството намаляха, а инвестициите в други дългови ценни книжа нараснаха.

Най-голям дял в общите инвестиции в ДЦК имаха ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТ (42 %) и ЕЙ АЙ ДЖИ ЛАЙФ БЪЛГАРИЯ ЖЗД ЕАД (31,6 %). Най-голям дял в другите дългови ценни книжа имаха ЗПАД ДЗИ (53,6 %), ГРАВЕ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ АД (27,7 %) и ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТ (12,6%).

Банковите депозити намаляха с 6,13 % за годината и възлязоха на 252 026 хил. лв. Отрицателната промяна в размера на банковите депозити бе резултат предимно от намаляването на банковите депозити на ЗАД ДЗИ с 32,2 %, или с 62 251 хил. лв., на годишна база.

Забелязан бе спад в стойността на инвестициите в акции и други ценни книжа с променлив доход и дялове в инвестиционни фондове с 25,47 %. Намаление се отчете от всички животозастрахователи, инвестиращи в такива финансови инструменти, като единствено ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТ отчете 13,7 % ръст в размера на инвестициите в дялове и акции на инвестиционни фондове.

Размерът на инвестициите в полза на застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд, се увеличи с 5,83 % и достигна 51 016 хил. лв. Тези инвестиции съставляват 6,67 % от общия размер на инвестициите в животозастрахователния сектор.

Инвестициите в акции и дялове в дъщерни, съвместни и асоциирани предприятия нараснаха със 179,84 % на годишна база и към края на 2008 г. бяха в размер на 88 243 хил. лв. Нарастването на тези инвестиции бе в резултат

тат от увеличение на записания капитал на ДЗИ – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД (от 26 000 хил. лв. към края на 2007 г. на 81 000 хил. лв. към края на 2008 г.), в което ЗАД ДЗИ притежава дялово участие от 99,29 %.

Към 31.12.2008 г. инвестициите на ЗАД ДЗИ съставляваха 46,2 % от общия размер на инвестициите в животозастрахователния сектор.

Инвестиции на животозастрахователите към 31.12.2008 г.

ВИД ИНВЕСТИЦИИ	31.12.2008 г.		31.12.2007 г.		Промяна
	хил. лв.	отн. дял	хил. лв.	отн. дял	
I. Земя и сгради	30 307	3,97 %	29 547	4,40 %	2,57%
II. Инвестиции в гъщерни, смесени и асоциирани предприятия, в които дружеството има дялово участие, в т.ч.:	88 646	11,60 %	46 936	6,98 %	88,87%
акции и дялове в гъщерни, съвместни и асоциирани предприятия	88 243	11,54 %	31 533	4,69 %	179,84%
дългови ценни книжа, издадени от гъщерни, съвместни и асоциирани предприятия, както и предоставени им заеми	0	0,00 %	0	0,00 %	0,00%
групи дялови участия	403	0,05 %	403	0,06 %	0,00%
дългови ценни книжа, издадени от групи предприятия, в които застрахователят има дялово участие, както и предоставени им заеми	0	0,00 %	15 000	2,23 %	-100,00%
III. Други финансови инвестиции, в т.ч.:	594 380	77,76 %	547 591	81,45 %	8,54%
акции и групи ценни книжа с променлив доход и дялове в инвестиционни фондове	23 046	3,02 %	30 921	4,60 %	-25,47%
дългови ценни книжа и групи ценни книжа с фиксиран доход,	291 506	38,14 %	226 420	33,68 %	28,75%
в т.ч. ценни книжа, издадени и гарантирани от държавата	143 356	18,76 %	139 729	20,78 %	2,60%
участие в инвестиционните пулове	0	0,00 %	0	0,00 %	0,00%
заеми, гарантирани с ипотеки	0	0,00 %	0	0,00 %	0,00%
групи заеми	26 768	3,50 %	20 793	3,09 %	28,74%
депозити в банки	252 026	32,97 %	268 478	39,94 %	-6,13%
групи	1 034	0,14 %	980	0,15 %	5,51%
IV. Депозити в сеганти	0	0,00 %	0	0,00 %	0,00%
ИНВЕСТИЦИИ В ПОЛЗА НА ПОЛИЦИ ПО ЗАСТРАХОВКА „ЖИВОТ“, СВЪРЗАНА С ИНВЕСТИЦИОНЕН ФОНД	51 016	6,67 %	48 205	7,17 %	5,83%
ОБЩО:	764 349	100,00 %	672 279	100,00 %	13,70%

Приходите от инвестиции на животозастрахователите се увеличиха с 5,5 % на годишна база и към края на 2008 г. възлязоха на 74 475 хил. лв., докато разходите по инвестиции в сектора бяха в размер на 48 540 хил. лв., нараствайки почти три пъти за годината. Подробна информация относно приходите и разходите, свързани с инвестициите на животозастрахователите, е поместена в **приложение 13.3.5Б**.

В състава на приходите от инвестиции 39,6 %, или 29 524 хил. лв., бяха положителните разлики от преоценка стойността на инвестициите, а 36,2 %, или 26 942 хил. лв., бяха печалбите от реализация на инвестиции. Най-големи положителни разлики от преоценка на стойността на инвестициите отчетоха ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТ (17 602 хил. лв.) и ЗАД ДЗИ (10 665 хил. лв.). Основна част от печалбите от реализация на инвестициите в животозастрахователния сектор беше постигната от ЗАД ДЗИ (24 617 хил. лв.).

Отрицателните разлики от преоценка на стойността на инвестициите представляваха 76,1 % от разходите по инвестициите или 36 937 хил. лв., а зазубите от реализация на инвестициите бяха 22,8 %, или 11 088 хил. лв. Най-големи отрицателни разлики от преоценка бяха отчетени от ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТ (18 759 хил. лв.), ЗАД ДЗИ (10 136 хил. лв.), ЗАД БУЛСТРАД ЖИВОТ (3 331 хил. лв.) и ЗК УНИКА ЖИВОТ АД (2 037 хил. лв.). Най-значителни зазуби от реализация на инвестициите претърпя ЗПАД ДЗИ (10 708 хил. лв.).

13.4

АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА ДРУЖЕСТВАТА, КОИТО ИЗВЪРШВАТ ДЕЙНОСТ ПО ДОБРОВОЛНО ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ, КЪМ КРАЯ НА 2008 г.

13.4.1

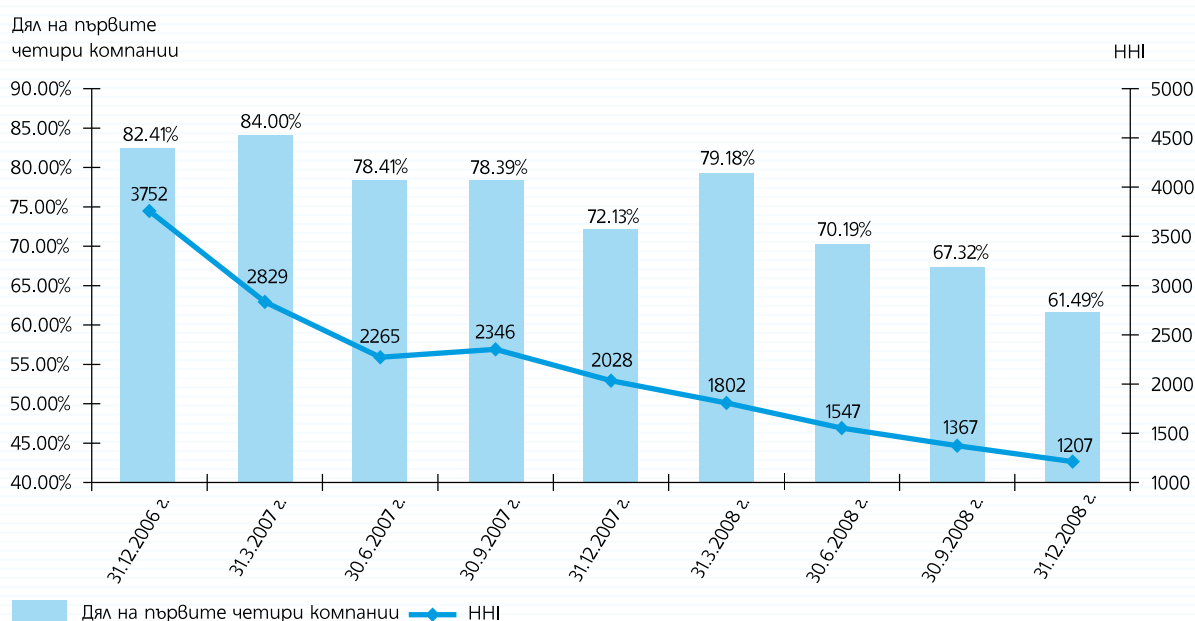
ПРЕМИЕН ПРИХОД И ПАЗАРЕН ДЯЛ

Реализираният премиен приход от дружествата по доброволно здравно осигуряване за 2008 г. възлезе на 30 302 хил. лв. при 25 314 хил. лв. за 2007 г., с което бе отчетен ръст от 19,70 % на годишна база (*приложение 13.4.1*).

Голяма част от здравноосигурителните дружества реализираха положителен ръст в премиения приход на годишна база с изключение на ЗОД ВСЕОТДАЙНОСТ АД (-53,39 %), ЗОД ПЛАНЕТА АД (-41,50 %), ДЖЕНЕРАЛИ ЗАКРИЛА ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ АД (-41,26 %) и ЗОД БУЛСТРАД ЗДРАВЕ АД (-12,44 %). Най-голям спад в премиения приход в абсолютна стойност бе наблюдаван при ДЖЕНЕРАЛИ ЗАКРИЛА ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ АД - 4 080 хил. лв. Най-висок ръст в премиения приход на годишна база отчетоха ТОКУДА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛЕН ФОНД АД с 694,94 % и ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ АД с 325 %, или в абсолютна стойност съответно с 549 хил. лв. и 273 хил. лв.

На графиката е представена степенята на концентрация на пазара по доброволно здравно осигуряване, измерена чрез ННІ и дела на първите четири дружества.

Концентрация на пазара по доброволно здравно осигуряване, измерена чрез ННІ и дела на първите четири компании

От графиката е видно, че индексът НИИ постепенно намалява и към края на годината достига 1 207 единици, което показва отслабване на концентрацията и съответно засилване на конкуренцията между дружествата, опериращи на пазара по доброволно здравно осигуряване.

Пазарният дял на четирите здравноосигурителни дружества с реализиран най-висок премиен приход (ДОМ – ЗДРАВЕ АД, ДЖЕНЕРАЛИ ЗАКРИЛА ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ АД, ЗОФ МЕДИКО – 21 АД и ДЗИ – ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ АД) към 31.12.2008 г. бе 61,49 %.

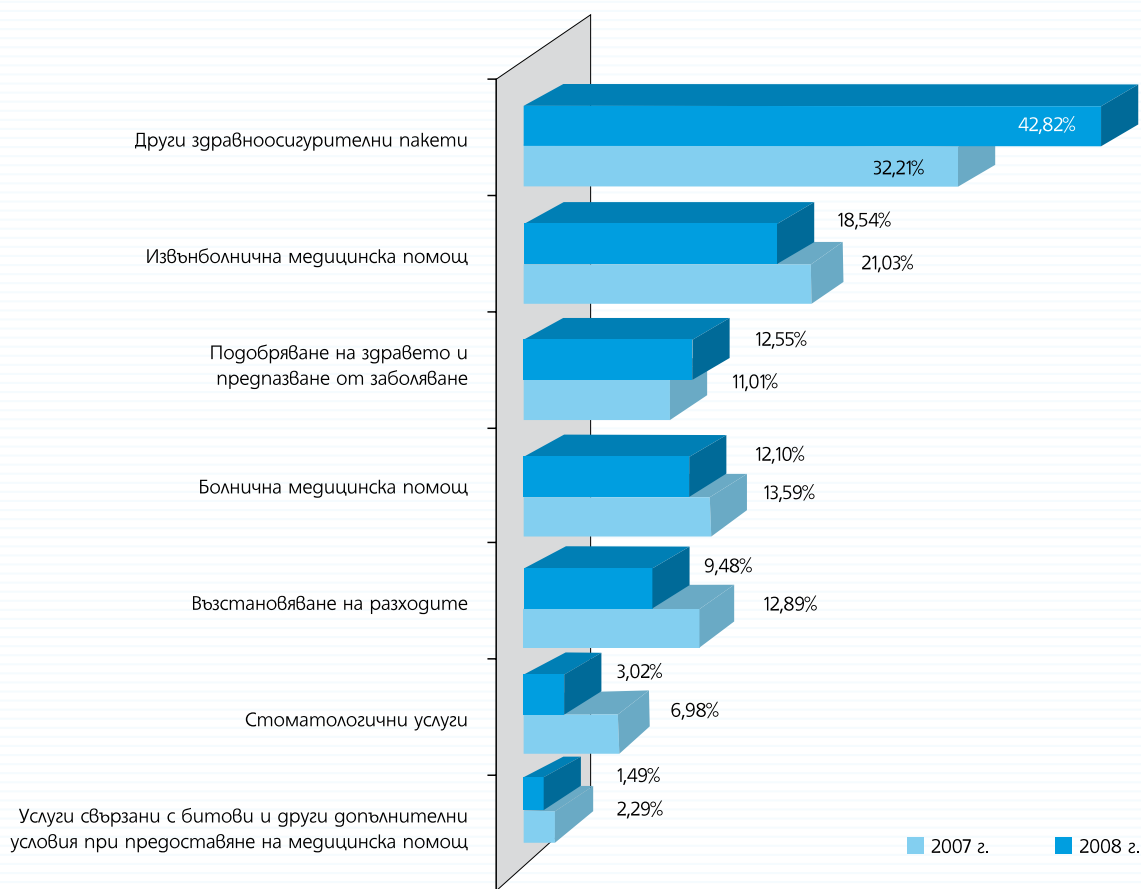
Реализиран премиен приход по видове здравноосигурителни пакети

Вид пакет	31.12.2008г.		31.12.2007 г.		Ръст/Спад
	лв.	пазарен дял	лв.	пазарен дял	
Подобряване на здравето и предпазване от заболяване	3 802 353	12,55 %	2 791 550	11,01 %	36,21%
Извънболнична медицинска помощ	5 619 226	18,54 %	5 332 057	21,03 %	5,39%
Болнична медицинска помощ	3 666 572	12,10 %	3 444 919	13,59 %	6,43%
Стоматологични услуги	914 093	3,02 %	1 768 874	6,98 %	-48,32%
Услуги, свързани с битови и други допълнителни условия при предоставяне на медицинска помощ	452 621	1,49 %	580 635	2,29 %	-22,05%
Възстановяване на разходите	2 874 484	9,48 %	3 269 143	12,89 %	-12,07%
Други здравноосигурителни пакети	12 978 073	42,82 %	8 166 601	32,21 %	58,92%
ОБЩО:	30 307 421	100,00 %	25 353 780	100,00 %	19,54%

В структурата на портфейла на здравноосигурителните дружества преобладаващ относителен дял зае пакета „Други здравноосигурителни пакети“ с 42,82 %, следван от пакета „Извънболнична медицинска помощ“ с 18,54 % и „Подобряване на здравето и предпазване от заболяване“ с 12,55 %.

Положителен ръст в премиения приход на годишна база беше отчетен по пакетите „Други здравноосигурителни пакети“ (58,92 %), „Подобряване на здравето и предпазване от заболяване“ (36,21%), „Болнична медицинска помощ“ (6,43 %) и „Извънболнична медицинска помощ“ (5,39 %). При останалите здравноосигурителни пакети бе наблюдаван спад в премиения приход на годишна база.

Структура на портфейла на здравноосигурителните гружества (в %)

Броят на здравноосигурените лица към 31.12.2008 г. на гружествата по доброволно здравно осигуряване възлиза на 356 863 при 263 754 към 31.12.2007 г.

Брой здравноосигурени лица по здравноосигурителни пакети

ВИДОВЕ ПАКЕТИ	31.12.2008	31.12.2007
Подобряване на здравето и предпазване от заболяване	72 747	87 058
Извънболнична медицинска помощ	95 811	98 486
Болнична медицинска помощ	60 646	75 819
Стоматологични услуги	14 903	37 065
Услуги, свързани с битови и други допълнителни условия при предоставяне на медицинска помощ	11 996	19 483
Възстановяване на разходите	46 822	74 504
Други здравноосигурителни пакети	116 389	75 478
ОБЩО:	356 863*	263 754*

* Общата сума на здравноосигурените лица не съответства на сумата на здравноосигурените лица по видове пакети поради това, че някои лица са здравноосигурени едновременно по няколко пакета.

АНАЛИЗ И СТРУКТУРА НА ИЗПЛАТЕНИТЕ ПРЕТЕНЦИИ И РАЗХОДИТЕ, СВЪРЗАНИ СЪС ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ

Размерът на изплатените обезщетения от здравноосигурителните дружества към 31.12.2008 г. възлезе на 21 105 хил. лв. при изплатени 15 323 хил. лв. към 31.12.2007 г., с което бе отчетен ръст от 37,73 % на годишна база. Възникналите претенции бяха в размер на 21 149 хил. лв., или ръст от 26,13 % на годишна база (**приложение 13.4.2А**).

Най-голям относителен дял в структурата на изплатените обезщетения на пазара по доброволно здравно осигуряване имаха ДЖЕНЕРАЛИ ЗАКРИЛА ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ АД с 43,58 %, следвано от ДОМ - ЗДРАВЕ АД със 17,08 % и ОЗОФ ДОВЕРИЕ АД с 8,8 %.

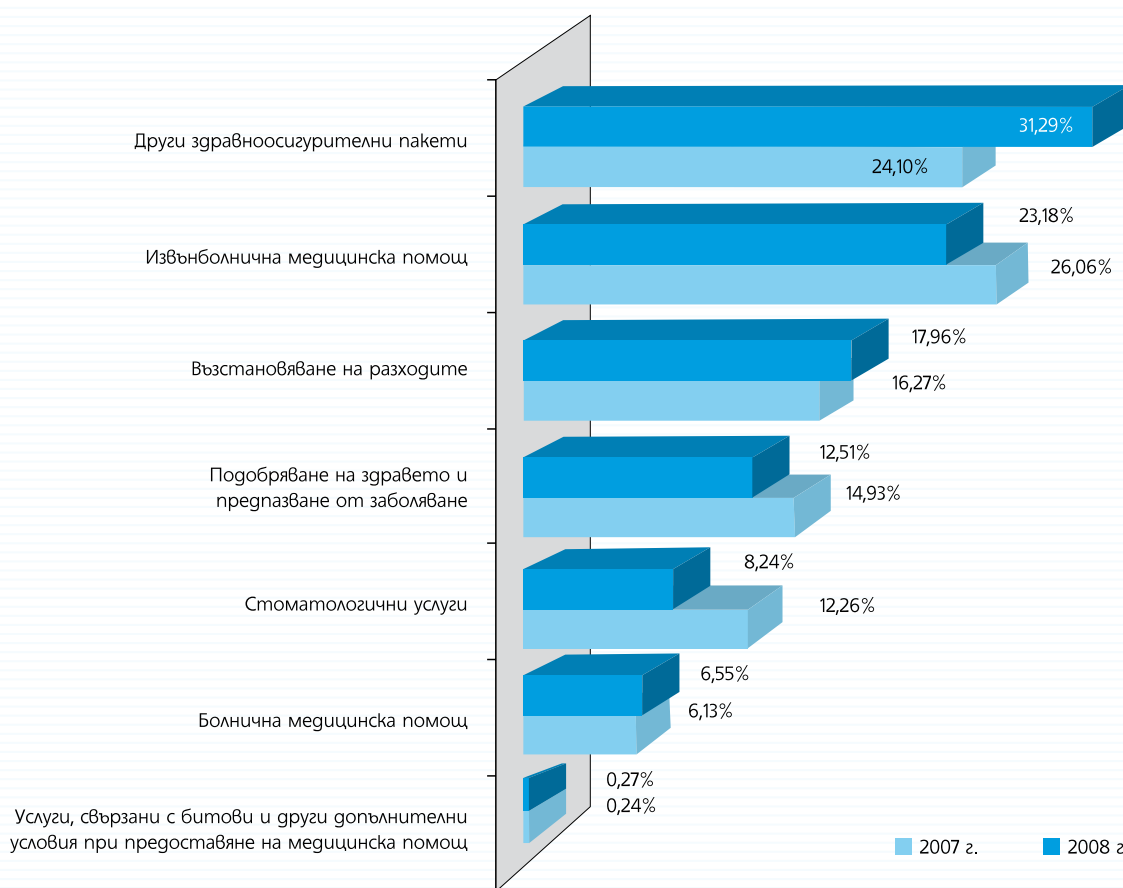
От **приложение 13.4.2Б** се вижда, че при 9 от здравноосигурителните дружества увеличението на изплатените обезщетения на годишна база изпреварва ръста на премиения приход. При ЗОД ПЛАНЕТА АД се наблюдава едновременно спад на премиения приход от -41,5 % и голямо увеличение както на изплатените обезщетения, така и на възникналите претенции с 438,5 %.

Изменение на начислените (записани) премии, на изплатените и възникналите претенции по здравноосигурителни пакети

ВИДОВЕ ПАКЕТИ	Ръст/спад на начислените премии към 31.12.2008 г. спрямо 31.12.2007 г.	Увеличение/намаление на изплатените претенции към 31.12.2008 г. спрямо 31.12.2007 г.	Увеличение/намаление на възникналите претенции към 31.12.2008 г. спрямо 31.12.2007 г.
Подобряване на здравето и предпазване от заболяване	36,2 %	15,4 %	25,5 %
Извънболнична медицинска помощ	5,4 %	22,5 %	6,9 %
Болнична медицинска помощ	6,4 %	47,1 %	50,9 %
Стоматологични услуги	-48,3 %	-7,3 %	-23,9 %
Услуги, свързани с битови и други допълнителни условия при предоставяне на медицинска помощ	-22,0 %	53,5 %	75,0 %
Възстановяване на разходите	-12,1 %	52,1 %	46,8 %
Други здравноосигурителни пакети	58,9 %	78,9 %	55,8 %
ОБЩО:	19,5 %	37,8 %	26,9 %

Увеличението в изплатените претенции по всички здравноосигурителни пакети изпревари ръста в премиения приход с изключение на пакета „Подобряване на здравето и предпазване от заболяване“. При пакета „Стоматологични услуги“ бе наблюдавано намаление на изплатените претенции (-7,3 %), но това намаление бе значително по-малко от спада в премиения приход (-48,3 %).

Структура на изплатените претенции по здравноосигурителните пакети

Най-голям относителен дял в структурата на изплатените обезщетения зае пакетът „Други здравноосигурителни пакети“ с 31,29 %, следван от пакета „Извънболнична медицинска помощ“ с 23,18 % и пакета „Възстановяване на разходите“ със 17,96 %.

ДЖЕНЕРАЛИ ЗАКРИЛА ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ АД зае най-голям относителен дял в изплатените претенции по всички здравноосигурителни пакети с изключение на пакета „Други здравноосигурителни пакети“, при който по-голяма част от обезщетенията бяха изплатени от ДОМ – ЗДРАВЕ АД (54,46 %).

Разходите, извършени от сдружествата по доброволно здравно осигуряване към 31.12.2008 г., възлязоха на 13 524 хил. лв. (в т.ч. 343 хил. лв. разходи за уреждане на претенции) при 11 094 хил. лв. за края на 2007 г., т.е. бе отчетен ръст от 21,91 % на годишна база.

Извършените фактически разходи представляват 44,53 % от премиения приход, реализиран за разглеждания период. Аквизиционните разходи заемат дял от 30,27 % от общо извършените разходи за периода, а административните – 66,88 %. Аквизиционните разходи представляват 13,48 % от премиения приход, а административните – 29,78 %.

Най-голям относителен дял в общо извършените фактически разходи заемат тези по „Други здравноосигурителни пакети“, които възлизат на 4 697 хил. лв., или 34,73 %. След тях се наредиха пакетите „Извънболнична медицинска помощ“ с 3 117 хил. лв., или 23,05 % от общите разходи, и „Болнична медицинска помощ“ с 1 952 хил. лв., или 14,43 % от общо извършените разходи в сектора.

ДЖЕНЕРАЛИ ЗАКРИЛА ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ АД зае най-голям дял в извършените фактически разходи по всички здравноосигурителни пакети. Единствено по пакета „Други здравноосигурителни пакети“ най-голям дял зае здравноосигурителното сдружество ДОМ - ЗДРАВЕ АД (38,12 %).

Разходите за уреждане на претенции бяха в размер на 343 хил. лв. и представляват 7,30 % от общо извършените разходи.

Коефициентът на разходите в края на периода бе в размер на 0,43 при 0,44 към 31.12.2007 г.

Изплатени претенции, възникнали претенции и фактически извършени разходи от дружествата по доброволно здравно осигуряване по видове пакети (в лв.)

ВИДОВЕ ПАКЕТИ	31.12.2008			31.12.2007		
	Изплатени претенции	Възникнали претенции	Фактически извършени разходи (аквизиционни и административни, без разходи за уреждане на претенции)	Изплатени претенции	Възникнали претенции	Фактически извършени разходи (аквизиционни и административни, без разходи за уреждане на претенции)
Подобряване на здравето и предпазване от заболяване	2 639 969	2 951 339	1 714 136	2 286 792	2 352 037	1 269 813
Извънболнична медицинска помощ	4 892 092	4 892 071	3 071 939	3 992 310	4 575 201	2 942 224
Болнична медицинска помощ	1 381 763	1 501 785	1 943 324	939 524	995 158	1 566 009
Стоматологични услуги	1 740 325	1 640 401	483 690	1 878 322	2 156 283	765 747
Услуги, свързани с битови и други допълнителни условия при предоставяне на медицинска помощ	57 263	65 928	309 953	37 303	37 666	303 639
Възстановяване на разходите	3 791 122	3 927 813	1 200 731	2 492 941	2 675 566	1 328 934
Други здравноосигурителни пакети	6 605 858	6 776 592	4 457 445	3 692 696	4 350 162	2 716 869
ОБЩО:	21 108 391	21 755 929	13 181 216	15 319 890	17 142 073	10 893 235

Основни показатели по видове пакети, предлагани от здравноосигурителните дружества

ВИДОВЕ ПАКЕТИ	31.12.2008 г.				31.12.2007 г.			
	Коефициент на щетимост	Коефициент на разходите	Комбиниран коефициент	Технически резултат	Коефициент на щетимост	Коефициент на разходите	Комбиниран коефициент	Технически резултат
Подобряване на здравето и предпазване от заболяване	0,72	0,45	1,16	-567 678	1,07	0,47	1,55	-1 463 373
Извънболнична медицинска помощ	0,85	0,54	1,40	-2 673 481	0,83	0,57	1,40	-2 078 221
Болнична медицинска помощ	0,37	0,53	0,90	590 169	0,34	0,46	0,80	375 073
Стоматологични услуги	1,65	0,53	2,18	-1 090 889	1,30	0,44	1,76	-1 282 045
Услуги, свързани с битови и други допълнителни условия при предоставяне на медицинска помощ	0,12	0,67	0,80	156 381	0,06	0,52	0,58	274 857
Възстановяване на разходите	1,32	0,41	1,73	-2 216 280	0,89	0,42	1,32	-1 039 456
Други здравноосигурителни пакети	0,58	0,34	0,92	453 276	0,60	0,34	0,95	4 288
ОБЩО:	0,72	0,43	1,16*	-5 348 504*	0,72	0,44	1,17*	-5 208 880*

* Стойностите са получени на база отчитане на непосредствено присъщите приходи и разходи по видовете застраховки, без да се вземат предвид други технически разходи и разпределен приход от инвестиции, отчетени в Отчета за доходите.

Техническият резултат, реализиран от здравноосигурителните дружества по видове пакети към 31.12.2008 г., бе отрицателен в размер на -5 349 хил. лв. Положителен технически резултат бе отчетен по пакетите „Болнична медицинска помощ“ (590 хил. лв.), „Услуги свързани с битови и други допълнителни условия при предоставяне на медицинска помощ“ (156 хил. лв.) и по пакета „Други здравноосигурителни пакети“ (453 хил. лв.).

ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНИ РЕЗЕРВИ

Общият размер на здравноосигурителните резерви към 31.12.2008 г. възлезе на 13 067 хил. лв., нараствайки с 11,29 % спрямо заделените резерви към 31.12.2007 г.

Здравноосигурителни резерви (в хил. лв.)

Вид здравноосигурителни резерви	31.12. 2008 г.	31.12. 2007 г.	31.12. 2006 г.	31.12. 2005 г.	Промяна 2008г. / 2007г.	Промяна 2007г. / 2006г.	Промяна 2006г. / 2005г.
Пренос-премиен резерв	8 182	7 916	5 746	3 318	3,36%	37,77%	73,18%
Резерв за неизтекли рискове	1 287	685	33	0	87,88%	1975,76%	-
Резерв за предстоящи плащания	3 039	2 394	570	527	26,94%	320,00%	8,16%
Запасен фонд	523	585	481	396	-10,60%	21,62%	21,46%
Резерв за бонуси и отстъпки	36	161	40	0	-77,64%	302,50%	-
Други резерви, одобрени от КФН	0	0	0	0	-	-	-
ОБЩО:	13 067	11 741	6 870	4 241	11,29%	70,90%	61,99%

Пренос-премиеният резерв зае най-голям дял от 62,62 % от общо заделените резерви. Заделеният размер на този резерв бе 8 182 хил. лв. при 7 916 хил. лв. към 31.12.2007 г. Най-голямо нарастване на пренос-премиения резерв бе отчетено по пакета „Други здравноосигурителни пакети“ с 66,79 % на годишна база или в абсолютна стойност с 1 289 хил. лв.

Резервът за предстоящи плащания бе в размер на 3 039 хил. лв. и отбеляза нарастване от 26,94 % на годишна база. Значително нарасна и резервът за предстоящи плащания по пакета „Услуги, свързани с битови и други допълнителни условия при предоставяне на медицинска помощ“ – с 406,40 % на годишна база. На годишна база най-голямо нарастване бе наблюдавано при резерва за неизтекли рискове с 87,88 %, а най-голямо намаление при резерва за бонуси и отстъпки със 77,64 %.

АКТИВИ ЗА ПОКРИТИЕ НА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНИТЕ РЕЗЕРВИ

Сумата на активите за покритие на здравноосигурителните резерви към края на 2008 г. възлезе на 15 095 хил. лв., нараствайки с 26,29 % спрямо края на 2007 г. Към 31.12.2008 г. общата сума на активите за покритие на здравноосигурителните резерви покри напълно размера на техническите резерви от 13 067 хил. лв.

В следващата таблица е представена структурата на активите за покритие на здравноосигурителните резерви към края на 2008 г.

Активи за покритие на техническите резерви

ВИДОВЕ АКТИВИ	31.12.2008 г.		31.12.2007 г.		Промяна
	хил. лв.	отн. дял	хил. лв.	отн. дял	
Държавни ценни книжа	8 902	58,97 %	4 746	39,71 %	87,57 %
Необременени с тежести недвижими имоти	0	0,00 %	62	0,52 %	
Облигации, издадени и гарантирани от общините	43	0,28 %	40	0,33 %	7,50 %
Акции и облигации, издадени от търговски дружества и приети за търговия на фондова борса	791	5,24 %	2 583	21,61 %	-69,38 %
Банкови депозити	4 869	32,26 %	4 325	36,18 %	12,58 %
Ипотечни облигации	490	3,25 %	197	1,65 %	148,73 %
Общо активи за покритие на техническите резерви:	15 095	100,00%	11 953	100,00%	26,29 %

Най-голям относителен дял в структурата на активите за покритие на здравноосигурителните резерви към 31.12.2008 г. заеха държавните ценни книжа (58,97 %), следвани от банковите депозити (32,26 %).

На годишна база най-голямо нарастване на активите за покритие на здравноосигурителните резерви беше отчетено при ипотечните облигации (148,73 %), които към 31.12.2008 г. бяха в размер на 490 хил. лв. при 197 хил. лв. към края на 2007 г. Увеличението при ДЦК бе 87,57 % на годишна база, като дялът им бе 58,97 % от общата сума на активите за покритие на здравноосигурителните резерви.

13.4.4 ТЕХНИЧЕСКИ РЕЗУЛТАТ И ФИНАНСОВ РЕЗУЛТАТ

Резултатът от дейността по доброволно здравно осигуряване за 2008 г. (**приложение 13.4.4**) бе отрицателен и възлезе на -6 301 хил. лв. при -6 628 хил. лв. към 31.12.2007 г. Причината за ниския технически резултат бе изпреварващото нарастване на възникналите претенции (26,13 %) и на нетните оперативните разходи (26,40 %) в сравнение с ръста на спечелените премии (26,13 %).

Петнадесет от здравноосигурителните дружества отчетоха отрицателен резултат от дейността си за 2008 г. Само пет от дружествата реализираха положителен резултат: ЗОК БЪЛГАРИЯ ЗДРАВЕ АД (236 хил. лв.), ДОМ – ЗДРАВЕ АД (777 хил. лв.), ЗОК НАДЕЖДА АД (318 хил. лв.), ОБЩИНСКА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА АД (546 хил. лв.) и ЗОФ ДАЛМБОГГ: ЖИВОТ И ЗДРАВЕ ЕАД (187 хил. лв.).

ДЖЕНЕРАЛИ ЗАКРИЛА ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ АД отчете най-нисък технически резултат в размер на -4 968 хил. лв. При това дружество стойността на възникналите претенции (8 747 хил. лв.) и на нетните оперативни разходи (2 989 хил. лв.) надхвърли стойността на спечелените премии (7 456 хил. лв.) за 2008 г.

Дружествата по доброволно здравно осигуряване приключиха годината с отрицателен финансов резултат от -7 767 хил. лв. при също отрицателен за 2007 г. от -4 229 хил. лв.

Само 5 от здравноосигурителните дружества реализираха печалба – ЗОК БЪЛГАРИЯ ЗДРАВЕ АД, ЗОК НАДЕЖДА АД, ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ АД, ОБЩИНСКА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА АД и ЗОФ ДАЛМБОГГ: ЖИВОТ И ЗДРАВЕ ЕАД. С най-висок финансов резултат приключи ОБЩИНСКА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА АД (501 хил. лв.). ДЖЕНЕРАЛИ ЗАКРИЛА ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ АД отбеляза най-нисък финансов резултат за годината от -5 392 хил. лв.

СУМА НА АКТИВА И СОБСТВЕН КАПИТАЛ НА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНИТЕ ДРУЖЕСТВА

Към 31.12.2008 г. общата сума на активите на здравноосигурителните дружества възлезе на 59 692 хил. лв., с което бе отчетен ръст от 36,62 % на годишна база. Сумата на актива и собственият капитал на здравноосигурителните дружества са представени в **приложение 13.4.5А**.

Собственият капитал нарасна с 52,66 % и бе в размер на 38 097 хил. лв. Причината за това увеличението бе поголемият брой дружества, опериращи в сектора през 2008 г. в сравнение с 2007 г.

В следващата таблица са представени собствените средства и границата на платежоспособност на дружествата по доброволно здравно осигуряване, от която се вижда, че собствените средства на всички дружества, намалени с нематериалните активи към края на 2008 г. и възлизащи на 35 812 593 лв., напълно покриват границата им на платежоспособност (възлизаща на 7 053 533 лв.).

Коефициент на платежоспособност на здравноосигурителните дружества

Здравноосигурителни дружества	Собствени средства (в лв.)	Граница на платежоспособност (в лв.)	Коефициент на платежоспособност
ЗОД БУЛСТРАД ЗДРАВЕ АД	1 510 573	173 411	871,09 %
ЗОК БЪЛГАРИЯ ЗДРАВЕ АД	4 478 398	141 594	3 162,85 %
ЮНАЙТЕД ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ ЕАД	1 438 000	222 117	647,41 %
ЗОД ВСЕОТДАЙНОСТ АД	1 476 652	169 789	869,70 %
ДЖЕНЕРАЛИ ЗАКРИЛА ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ АД	2 443 244	2 405 528	101,57 %
ДЗИ-ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ АД	2 720 754	507 450	536,16 %
ОЗОФ ДОВЕРИЕ АД	2 487 332	445 570	558,24 %
ДОМ - ЗДРАВЕ АД	2 460 018	1 141 833	215,44 %
ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ АД	2 022 980	64 309	3 145,74 %
ЗОФ МЕДИКО-21 АД	1 496 604	659 153	227,05 %
ЗОК НАДЕЖДА АД	2 981 000	320 711	929,50 %
ЗОД ПЛАНЕТА АД	1 753 000	214 760	816,26 %
ЕВРОИНС-ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ ЕАД	2 221 183	149 845	1 482,32 %
ТОКУДА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛЕН ФОНД АД	926 332	112 927	820,29 %
ЗОК ЦКБ ЕАД	674 160	7 590	8 882,36 %
ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА ПРАЙМ ХЕЛТ АД	543 081	23 097	2 351,35 %
ОБЩИНСКА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА АД	850 383	195 552	434,86 %
ЗОФ ДАЛЛБОГГ: ЖИВОТ И ЗДРАВЕ ЕАД	989 900	98 297	1 007,05 %
ЗОФ ВАЙС МЕДИКА АД	453 000	0	-
ЗОФ ЕВРОПА АД	1 886 000	0	-
ОБЩО:	35 812 593	7 053 533	507,73 %

ИНВЕСТИЦИИ

Към края на 2008 г. общият размер на инвестициите в здравноосигурителния сектор бе 35 329 хил. лв., като бе отчетено нарастване от 53,82 % на годишна база. Този ръст бе резултат предимно от увеличението на инвестициите в балансовата група „Други финансови инвестиции“ с 49,47 %, или с 10 920 хил. лв., които към 31.12.2008 г. съставляваха 93,39 % от общия размер на инвестициите в сектора. Най-голям дял в тази група инвестиции заеха депозитите в банки (48,35 %) и дълговите ценни книжа и групи ценни книжа с фиксиран доход (34,04 %).

Инвестиции на дружествата по доброволно здравно осигуряване към 31 декември 2008 г.

ВИД ИНВЕСТИЦИИ	2008		2007		Промяна
	хил. лв.	отн. дял	хил. лв.	отн. дял	
I. Земя и сгради	376	1,06 %	0	0,00 %	0,00 %
II. Инвестиции в същерни, смесени и асоциирани предприятия, в които дружеството има дялово участие, в т.ч.:	1 960	5,55 %	895	3,90 %	118,99 %
акции и дялове в същерни, съвместни и асоциирани предприятия	669	1,89 %	395	1,72 %	69,37 %
дългови ценни книжа, издадени от същерни, съвместни и асоциирани предприятия, както и предоставени им заеми	0	0,00 %	0	0,00 %	0,00 %
групи дялови участия	1 291	3,65 %	500	2,18 %	158,20 %
дългови ценни книжа, издадени от групи предприятия, в които застрахователят има дялово участие, както и предоставени им заеми	0	0,00 %	0	0,00 %	0,00 %
III. Други финансови инвестиции, в т.ч.:	32 993	93,39 %	22 073	96,10%	49,47 %
акции и групи ценни книжа с променлив доход и дялове в инвестиционни фондове	1 564	4,43 %	3 085	13,43 %	-49,30 %
дългови ценни книжа и групи ценни книжа с фиксиран доход,	12 027	34,04 %	7 135	31,06 %	68,56 %
в т.ч. ценни книжа, издадени и гарантирани от държавата	8 792	24,89 %	5 589	24,33 %	57,31 %
участие в инвестиционните пулове	0	0,00 %	0	0,00 %	0,00 %
заеми, гарантирани с ипотеки	0	0,00 %	0	0,00 %	0,00 %
групи заеми	1 271	3,60 %	140	0,61 %	807,86 %
депозити в банки	17 081	48,35 %	10 061	43,80 %	69,77 %
групи	1 050	2,97 %	1 652	7,19 %	-36,44 %
ОБЩО:	35 329	100,00%	22 968	100,00%	53,82%

На годишна база най-голямо нарастване отчетоха инвестициите от подгрупа „Други заеми“ - 807,86 %. Този ръст се дължеше на ЗОК ЦКБ ЕАД и на ЗОФ ВАЙС МЕДИКА АД, които отчетоха увеличение съответно от 636 хил. лв. и от 450 хил. лв.

Приходите от инвестиции на здравноосигурителните дружества (*приложение 13.4.5Б*) бяха в размер на 1 802 хил. лв. при реализирани 3 144 хил. лв. през 2007 г. Най-голямо намаление на приходи от инвестиции отбеляза ЗОД ПЛАНЕТА

АД със 75,56 %, ОЗОФ ДОВЕРИЕ АД с 68,88 % и ДОМ-ЗДРАВЕ АД с 66,43 %. Най-голямо нарастване на приходите от инвестиции бе наблюдавано при ЮНАЙТЕД ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ ЕАД с 252,63 % и при ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ АД с 231,58 %.

Разходите по инвестиции общо за дружествата по доброволно здравно осигуряване възлязоха на 2 065 хил. лв. при 717 хил. лв. за предишната година, т.е. отбелязан бе ръст от 188 % на годишна база. Най-голямо нарастване на разходите по инвестиции отчетоха ЕВРОИНС - ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ ЕАД с 849,02 %, ЮНАЙТЕД ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ с 262,50 % и ЗОД БУЛСТРАД ЗДРАВЕ АД с 225 %.

13.5

ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ПОСРЕДНИЧЕСТВО, ОСЪЩЕСТВЯВАНО ЧРЕЗ ЗАСТРАХОВАТЕЛНИ БРОКЕРИ В ПОЛЗА НА ЗАСТРАХОВАТЕЛИ СЪС СЕДАЛИЩЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Общият брой на регистрираните застрахователни брокери към края на 2008 г. е 275, а на застрахователните агенти - 69 093. Застрахователните агенти юридически лица са 4 208, еднолични търговци са 3 326, а физически лица - 61 559.

Седем брокера (ПЕТРОЛ АД, БРОКЕРС БГ - ИНТЕРКАНЕКШЪН ООД, АКВАИНС БРОКЕР ООД, АПРИЛ РИСК САЛЮШЪНС АД, КЕСТРЕЛ БРОКЕР ООД, ЕВРО БРОК ИНС ЕООД И ЛИЗИНГОВО-БРОКЕРСКА КЪЩА – ИЗИРА ЕООД) не извършваха дейност през разглеждания период и отчетоха нулев премиен приход. Един от представилите отчет и справки за 2008 г. застрахователни брокери (ШЕНКЕР ЕООД) е заличен от водения от КФН регистър за застрахователните брокери.

Премийният приход, реализиран чрез застрахователните брокери в полза на застрахователи със седалище в Република България, през 2008 г. бе в размер на 635 963 хил. лв., или 35,2 % от брутния премиен приход от застраховане. От тях 587 720 хил. лв. бяха реализирани в общото застраховане (38,3 % от брутния премиен приход по общо застраховане³⁶) и 48 243 хил. лв. в животозастраховането (17,9 % от брутния премиен приход по животозастраховане).

Трябва да се отбележи, че някои от застрахователните брокери отчетоха премиения приход на база записани премии, а други на база събрани премии. Същото важи и за комисионите, като някои от тях съответстваха на цялата записана премия, а други само на събраната сума за отчетния период. *Поради тази причина сравнението и съпоставянето на получените данни от застрахователните брокери за 2008 г. със същите от предишен отчетен период, както и между самите брокери, не дава достатъчно обективна информация.*

В структурата на реализирания чрез застрахователни брокери премиен приход по общо застраховане най-голям дял имаха автомобилните застраховки – „Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства“ (56,7 %) и „Гражданска отговорност, свързана с притежаването и използването на МПС“ (20,4 %), следвани от „Пожар и природни бедствия“ (6,8 %) и „Щети на имущество“ (6,7 %). При животозастраховането реализираният чрез застрахователните брокери премиен приход бе основно по застраховка „Живот“ и рента (94,0 %).

Приходите от комисиони на застрахователните брокери бяха в размер на 155 484 хил. лв. От тях 143 253 хил. лв. бяха приходи от комисиони в общото застраховане и 12 231 хил. лв. в животозастраховането. Комисионите на брокерите представляваха 24,4 % от реализирания чрез тях премиен приход в общото застраховане и 25,4 % от реализирания чрез тях премиен приход в животозастраховането. Премийният приход и приходите от комисиони на застрахователните брокери са представени в **приложение 13.5**. В тях не са включени премиеният приход и приходите от комисиони, реализирани чрез застрахователни брокери, извършващи посредничество във връзка с договори по доброволно здравно осигуряване, в размер на 2 821 хил. лв., и премиеният приход, реализиран чрез български застрахователни брокери в полза на застрахователи от трети държави и застрахователи от други държави членки, извършващи дейност при условията на правото на установяване и свободата на предоставяне на услуги, който бе в размер на 9 440 хил. лв.

³⁶ С цел съпоставимост на данните премиеният приход по застраховка „Злополука“, реализиран от животозастрахователите, е приспаднал от техния общ брутнен премиен приход и е прибавен към брутния премиен приход, реализиран от застрахователите по общо застраховане.

Първите четирима брокери, които имаха най-голям дял в реализирания чрез всички застрахователни брокери премиен приход за 2008 г., бяха МАРШ ЕООД с 6,79 %, РАЙФАЙЗЕН ЗАСТРАХОВАТЕЛЕН БРОКЕР ЕООД с 6,55 %, АЙ ЕНД ДЖИ ИНШУРЪНС БРОКЕРС ООД с 5,55 % и ДЕЛИВЪРИ БРОКЕР ООД с 4,43 %.

13.6 ГАРАНЦИОНЕН ФОНД

През 2008 г. Гаранционният фонд (ГФ) и Националното бюро на българските автомобилни застрахователи (НББАЗ) подписаха споразумение, с което приеха правила относно уреждане на процедурата за изпълнение на задълженията съответно на НББАЗ и на ГФ, предвидени в Кодекса за застраховането и сключените международни споразумения за възстановяване на суми и обезщетения. Това са сумите, изплатени на увредените лица от плащащо бюро в страна - членка на Европейското икономическо пространство (различна от Република България), за пътнотранспортно произшествие, настъпило на нейна територия по вина на МПС с българска регистрация без задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилите.

Също така през 2008 г. бе проведена Годишна конференция на гаранционните фондове и компенсационните органи на държавите - членки на ЕС, между които и българския ГФ. По време на конференцията бяха подписани следните споразумения: Споразумение за регулиране на взаимоотношенията при несъстоятелност на застраховател, предлагащ задължителна застраховка на МПС и опериращ в единния европейски пазар; Правилник за прилагане на Споразумението между Гаранционните фондове и Компенсационните органи и Правилник за работа на страните, участващи в това споразумение.

Въз основа на предоставения отчет за дейността на Гаранционния фонд за периода от 01.01.2008 г. до 31.12.2008 г., който е поместен в **приложение 13.6**, бяха констатирани няколко тенденции във финансовото му състояние.

Приходите на Гаранционния фонд, формирани от вноски на застрахователите, извършващи задължително застраховане, от глоби и имуществени санкции, от приходи от инвестиране средствата на фонда и др., възлязоха на 27 456 хил. лв. при 19 504 хил. лв. към края на предходния период. Приходите от вноските на застрахователите, които заемат най-голям дял в общата структура на приходите на фонда, бяха в размер на 24 159 хил. лв., което бе с 35,6 % повече от приходите от вноски, отчетени година по-рано.

Средствата на Гаранционния фонд се разходват за плащания на обезщетения на пострадали лица, за административни и други разходи, свързани с неговата дейност.

Най-голям дял в общата структура на разходите имаха отрицателните разлики от преценка стойността на инвестициите на фонда (35,1%), следвани от разходите за обезщетения (33,1%) и административните разходи (13,1%). Фондът отчете много по-високи в сравнение с година по-рано отрицателни разлики от преценка стойността на инвестициите в размер на 3 812 хил. лв. при 513 хил. лв., отчетени през 2007 г.

През 2008 г. към ГФ бяха предявени общо 1 134 претенции (921 по имуществени щети и 213 по неимуществени вреди), от които 342 бяха отказани, 305 бяха изплатени и 487 бяха висящи и неоконкретизирани.

От имуществените претенции 917 бяха във връзка с неключена застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилите, 3 бяха за щети, причинени от неправоспособни водачи, и една претенция беше за щети от водач, управлявал противозаконно отнето МПС.

От неимуществените претенции 35 бяха за вреди, причинени от неизвестен извършител, 160 бяха за неключена застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилите, 15 бяха за вреди, причинени от неправоспособни водачи, и 3 бяха за вреди, причинени от МПС, владеещото върху което е отнето чрез кражба.

Разходите за обезщетения на ГФ през 2008 г. отбелязаха ръст от 57,04 % спрямо предходната година и достигнаха сумата от 3 588 хил. лв. по общо 473 претенции, в т.ч.:

- 479 хил. лв. по 363 имуществени щети, от които 103 хил. лв. бяха по 116 претенции от минали години;
- 3 109 хил. лв. по 110 неимуществени щети, от които 1 966 хил. лв. бяха по 52 претенции от минали години.

Гаранционният фонд приключи периода с финансов резултат, възлизащ на 15 720 хил. лв., при отчетени 13 232

хил. лв. година по-рано. Причината за по-високия финансов резултат за 2008 г. бе изпреварващото нарастване на общия размер на приходите на фонда (със 7 985 хил. лв.) спрямо размера на разходите (с 5 927 хил. лв.) и по-малката промяна в брутната сума на резерва за предстоящи плащания.

Към 31.12.2008 г. средствата на Гаранционния фонд, формирани от вноски на застрахователите, извършващи задължително застраховане, от глоби и имуществени санкции, от приходи от инвестиране на средствата на фонда и др., възлязоха на 41 772 хил. лв. Намалени с размера на резерва за предстоящи плащания (6 916 хил лв.), те възлизат на 34 856 хил. лв. Размерът на разполагаемите средства отговаря на изискването съгласно чл. 287, ал. 1 КЗ, според което минималният им размер е определен на 3 000 хил. лв.

Средствата на фонда се инвестират в съответствие с решение на управителния съвет по реда за инвестиране на техническите резерви на застрахователите, предвиден в КЗ, и съобразно общите принципи за инвестиране, приети от съвета на фонда.

Към 31 декември 2008 г. средствата на Гаранционния фонд са разпределени, както следва:

		Стойност (лв.)	Инвестирани средства (%)	Средна доходност (%)
I.	ИНВЕСТИРАНИ СРЕДСТВА НА ГФ	40 557 404	97,09	6,00
1	Държавни ценни книжа	9 542 782	22,85	4,41
2	Корпоративни облигации (квалифицирани)	8 688 169	20,80	4,80
3	Корпоративни облигации (неквалифицирани)	5 227 914	12,52	8,00
4	Ипотечни облигации	225 343	0,54	5,29
5	Акции	866 280	2,07	
6	Инвестиции в дялове и акции на инвест.фондове	978 710	2,34	
7	Банкови депозити	15 028 206	35,98	6,60
	в т.ч. депозити при инвестиц. поср. за ДУ	1 753 928		
II.	ПАРИЧНИ НАЛИЧНОСТИ ПО РАЗПЛАЩАТЕЛНИ СМЕТКИ	1 214 235		
	в т.ч. парични наличн. при инвестиц. поср. за ДУ	209 568		
	СРЕДСТВА НА ФОНДА	41 771 639		

Общият размер на инвестираните средства възлезе на 41 772 хил. лв., от които най-голям бе дялът на банковите депозити (36 %), следвани от инвестициите в ДЦК (22,8 %). Отчетено бе значително нарастване (71 %) на размера на инвестираните средства в сравнение с предходния отчетен период. С 64 % нараснаха инвестициите на фонда в банкови депозити, а с 59 % - в ДЦК. Размерът на инвестираните средства в акции намаля с 48 %, а с 34 % - в ипотечни облигации.

Към края на 2008 г. Гаранционният фонд представи годишен финансов отчет за дейността на Обезпечителния фонд. Както се вижда от следващата таблица, която представя неговия отчет за доходите, приходите на Обезпечителния фонд за периода януари-декември 2008 г. възлизат на 1 367 хил. лв.

Отчет за доходите на Обезпечителния фонд

Съдържание		Към 31.12.2008 г. (хил. лв.)
I.	ПРИХОДИ	1 367
1.	Приходи от застрахователи (чл.311и, т.3 и т.4 КЗ)	1 115
2.	Приходи от застрахователи (чл.311и, т.1 и т.2 КЗ)	219
3.	Финансови приходи	33
4.	Други приходи	0
II.	РАЗХОДИ	870
1.	Разходи за дейността (изплатени гарантирани размери на застрахователни вземания по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ и „Злополука“)	870
1.1.	Разходи – изплатени суми на потребители на МЗК Европа АД	370
1.2.	Разходи – изплатени суми на потребители на ЗК Хилдън АД	500
III.	РЕЗУЛТАТ ОТ ДЕЙНОСТТА НА ФОНДА	497

От средствата на Обезпечителния фонд се изплащат задължения на съответния застраховател към потребителите на застрахователни услуги след влизане в сила на решението за обявяване несъстоятелността на застрахователя. Синдикът на застрахователя в несъстоятелност представя списък на предявените и приети вземания на Управителния съвет на ГФ незабавно след неговото изготвяне.

В съответствие с разпоредбите на Кодекса за застраховането ГФ изплати на потребителите на застрахователни услуги на МЗК ЕВРОПА АД (в несъстоятелност) и на ЗК ХИЛДЪН АД (в несъстоятелност) сумата на застрахователните вземания, посочена в окончателния списък на приетите вземания, одобрен от съда.

За МЗК ЕВРОПА АД (в несъстоятелност) по задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите в окончателния списък бяха включени общо 138 вземания, одобрени от съда, за сумата от 623 150 лв.

За ЗК ХИЛДЪН АД (в несъстоятелност) вземанията, одобрени от съда, бяха съответно 140 броя, а общата им сума бе 937 247 лв.

Разходите на Обезпечителния фонд към 31.12.2008 г. бяха в размер на 870 хил. лв., от които:

- разходи за изплатени суми на потребители на МЗК ЕВРОПА АД (в несъстоятелност) в размер на 370 хил. лв., от които 8 по имуществени щети за 16 хил. лв. и 11 по неимуществени вреди за 354 хил. лв.;
- разходи за изплатени суми на потребители на ЗК ХИЛДЪН АД (в несъстоятелност) в размер на 500 хил. лв., от които 16 по имуществени щети за 47 хил. лв. и 30 по неимуществени вреди за 453 хил. лв.

14 ДОПЪЛНИТЕЛНО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

14.1 РАЗВИТИЕ НА ПАЗАРА ПО ДОПЪЛНИТЕЛНО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ ПРЕЗ 2008 г.

Допълнителното пенсионно осигуряване като част от небанковото финансово посредничество не остана незазасегнато от световната финансовата криза, обхванала и българския капиталов пазар. Към 31 декември 2008 г. балансовите активи на пенсионните фондове бяха в размер на 2 303 294 хил. лв., с което реализираха незначителен спад от 1,05 % на годишна база. Нетните активи на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване възлязоха на 2 299 154 хил. лв. и като процент от БВП за отчетния период бяха 3,45 % при 4,10 % за 2007 г.

През разглеждания период продължи да се наблюдава благоприятно движение на социално-икономическите показатели, които оказаха влияние върху развитието на допълнителното пенсионно осигуряване. По данни на НСИ средногодишното ниво на безработицата за 2008 г. намалява с 1,3 процентни пункта, достигайки 5,6 % от работната сила на страната. Увеличава се общият доход средно на едно лице, като по данни на НСИ през отчетния период той възлиза на 3 748 лв. при 3 347 лв. за 2007 г. Същевременно нараства и дялът на работната заплата в общия доход средно на едно лице, като достига 51,86 % при 47,7 % за 2007 г.

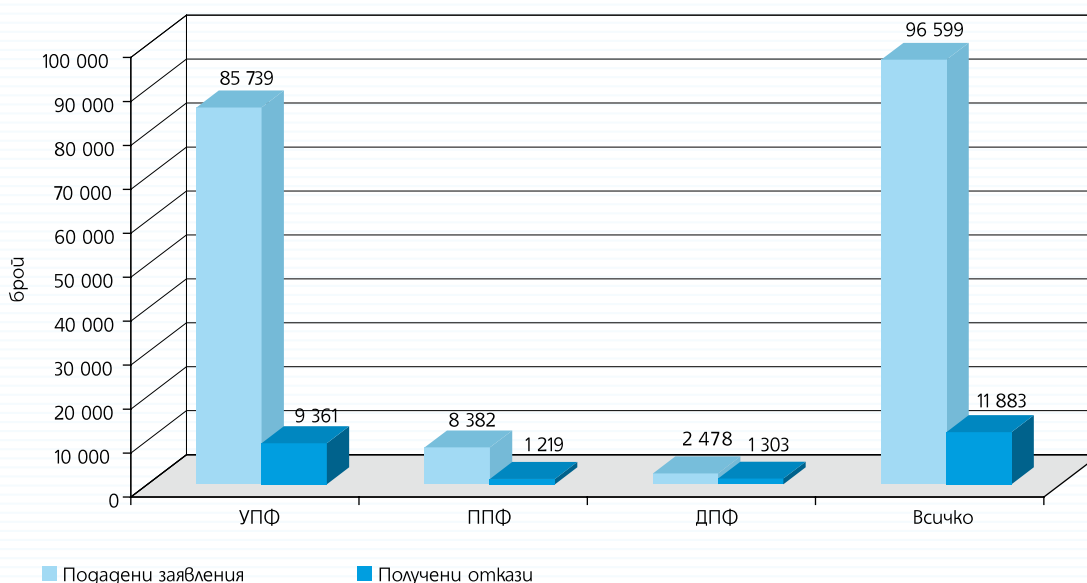
В края на 2008 г. дейност по допълнително пенсионно осигуряване осъществяват десет дружества, като бе издаден лиценз за извършване на осигурителна дейност на едно ново дружество. Всяко дружество е учредило и управлява и двата типа фондове за допълнително задължително пенсионно осигуряване – универсален и професионален фонд, както и фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване. Във връзка с въвеждането на осигуряването по професионални схеми, влязло в сила с приемането на страната ни в ЕС, две дружества са учредили доброволни пенсионни фондове по професионални схеми, но през 2008 г. само едно от тях е поело за управление професионални схеми. В **приложение 14.1А** са представени балансните активи и собственият капитал на ПОД и балансните активи и броят на осигурените лица във фондовете за допълнително пенсионно осигуряване.

Запази се характерно високата концентрация на пазара на услуги по допълнително пенсионно осигуряване – две от дружествата притежават над 50 % дял в нетните активи на сектора (60,74 %) и над 50 % дял в броя на лицата, осигурени в допълнителното пенсионно осигуряване (57,44 %). Пазарната концентрация намаля спрямо края на 2007 г. – с 1,42 процентни пункта се сви общият пазарен дял на двете най-големи дружества на база на нетните активи и с 2,34 процентни пункта според броя на осигурените лица.

В **приложение 14.1Б** са представени основните акционери в капитала на пенсионноосигурителните дружества към 31 декември 2008 г., като част от тях са пряко или непряко собственик на чуждестранни инвеститори.

През 2008 г. процесът по промяна на участие и прехвърляне на средства във фондовете за допълнително пенсионно осигуряване не бе така интензивен в сравнение с предходния отчетен период. За периода януари - декември 2008 г. броят на подадените заявления за промяна на участие и прехвърляне на средства възлезе на 96 599 при 108 168 броя за 2007 г. и 68 815 броя за 2006 г. От подадените през отчетния период заявления 12,30 % получиха отказ.

Брой подадени заявления за промяна на участие и прехвърляне на средства от фондовете за допълнително пенсионно осигуряване през 2008 г.

Най-голям бе дялът на подадените заявления в универсалните пенсионни фондове. В тези фондове бе и пропорционално най-голям дялът на осигурените лица в сферата на допълнително пенсионно осигуряване.

Брой лица, променили участието си във фондове за допълнително пенсионно осигуряване, и размер на прехвърлените средства

	УПФ		ППФ		ДПФ		Всичко	
	2007 г.	2008 г.	2007 г.	2008 г.	2007 г.	2008 г.	2007 г.	2008 г.
Среден брой осигурени лица	2 541 677	2 727 282	200 100	214 310	579 294	598 561	3 321 070	3 540 152
Общ брой лица, променили участието си	81 464	75 488	9700	7 109	2379	2 151	93 543	84 748
Относителен дял на лицата, променили участието си (%)	3,21	2,77	4,85	3,32	0,41	0,36	2,82	2,39
Среден размер на нетните активи за периода (хил. лв.)	968 130	1 339 050	362 844	389 311	586 922	580 179	1 917 896	2 308 540
Общ размер на прехвърлените средства за периода (хил. лв.)	33 582	38 590	22 112	16 111	3097	3 406	58 791	58 107
Относителен дял на прехвърлените средства (%)	3,47	2,88	6,09	4,14	0,53	0,59	3,07	2,52

Броят на осигурените лица, променили участие или прехвърлили суми през периода, спадна с 8 795 лица или с 9,40 % спрямо 2007 г. Съответно спадна незначително и общият размер на прехвърлените средства за годината. В края на 2008 г. те бяха общо 58 107 хил. лв., като стойността им спрямо предходната година намаля с 1,16 %, или 684 хил. лв.

14.2

АНАЛИЗ НА УЧАСТНИЦИТЕ НА ПАЗАРА ПО ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УСЛУГИ ПО ДОПОЛНИТЕЛНО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

През 2008 г. дейностите по мониторинг и периодична оценка на състоянието на пенсионноосигурителните дружества и резултатите от управлението на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване се осъществяваха както въз основа на ежедневно представяната в КФН информация от ПОД и банките-попечители, така и посредством проверка и анализ на междинните финансови отчети и справки за дейността на ПОД и ФДПО, представяни в КФН.

При изготвяните доклади за дейността на всяко ПОД и управляваните от него ФДПО се определят равнищата на всички нормативно определени показатели – капиталова адекватност на ПОД, ликвидност на ПОД и управляваните фондове, относителен дял на отделните видове активи в инвестиционните портфейли на пенсионните фондове спрямо активите на съответния фонд, размер на акционерното участие на ПОД и пенсионните фондове в капитала на даден емитент, размер на законоустановените такси, уържани от пенсионните фондове в полза на ПОД (такса за управление и инвестиционна такса – за всеки тип ФДПО), размер на формираните в ПОД резерви за гарантиране на минималната доходност във фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване и други показатели. Чрез определяне на равнищата на нормативните показатели се следи за законосъобразното осъществяване на дейността по допълнителното пенсионно осигуряване.

зуряване с оглед защита на интересите на осигурените лица и осигуряване на прозрачност за участниците в пенсионноосигурителната система.

Освен показателите с нормативно регламентирани равнища, се анализират и така наречените индикативни показатели, свързани с капитала, с активите, с приходите и разходите на ПОД и с активите и участниците в пенсионните фондове, посредством, които се оценяват отделни аспекти от дейността на ПОД и управляваните от тях фондове и се извършва сравнителен анализ както за всяко отделно гружество в динамика, така и между отделните гружества в рамките на определен времеви период. При анализа на общите финансови показатели, характеризиращи състоянието на гружествата и управляваните от тях пенсионни фондове, се идентифицират рискове, възникващи както в отделните гружества, така и на осигурителния пазар или финансовите пазари като цяло.

14.2.1

ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНИ ДРУЖЕСТВА

Стойностите на нормативните и индикативните показатели за оценка на резултатите от дейността на ПОД към 31 декември 2008 г. в сравнение с тези към края на 2007 г. са представени в **приложение 14.2.1**.

Пенсионноосигурителните гружества поддържаха сравнително високо равнище на **капиталова адекватност**. Средният размер на показателя към 31 декември 2008 г. бе 155,15 % при нормативно определен размер от не по-малко от 50 на сто от минималния капитал, като по гружества варираше между 59,70 % и 369,60 %. Спрямо предходната година бе наблюдавано намаляване на средната стойност на показателя от 193,62 % на 155,15 %. Намалението на стойността на показателя бе в резултат на отчетени по-високи загуби от по-голяма част от гружествата.

Минималните **ликвидни средства** на ПОД и управляваните ФДПО значително надвишиха нормативно регламентирания минимален размер. Размерът на заделените със средства на ПОД резерви за гарантиране на минималната доходност във фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване бе в съответствие със законовите разпоредби, а средствата от резервите бяха инвестирани по нормативно установения рег. Оценката на активите, в които са инвестирани средствата на резервите, бе в съответствие с нормативните изисквания. През 2008 г. ФДЗПО, управлявани от две ПОД, заделиха резерв за гарантиране на минималната доходност, тъй като постигнатата от тях доходност бе по-висока от обявената горна граница на доходността за съответните фондове за съответните 24-месечни периоди.

Степента на **покриване на регистрирания капитал** за повечето гружества бе в границите между 26,82 % и 154,78 %, с изключение на едно ПОД, чиито собствен капитал покри 342,68 % от регистрирания. Средната стойност на показателя за 2008 г. бе 123,85 % спрямо 167,67 % за 2007 г., т. е. наблюдава се намаление в степента на покриване на регистрирания капитал. Намалението на стойността на показателя бе в резултат на намаляване на отчетената печалба или отчетена загуба към 2008 г. спрямо предходната година. При шест от ПОД се наблюдаваше намаление на стойността на показателя спрямо предходната година.

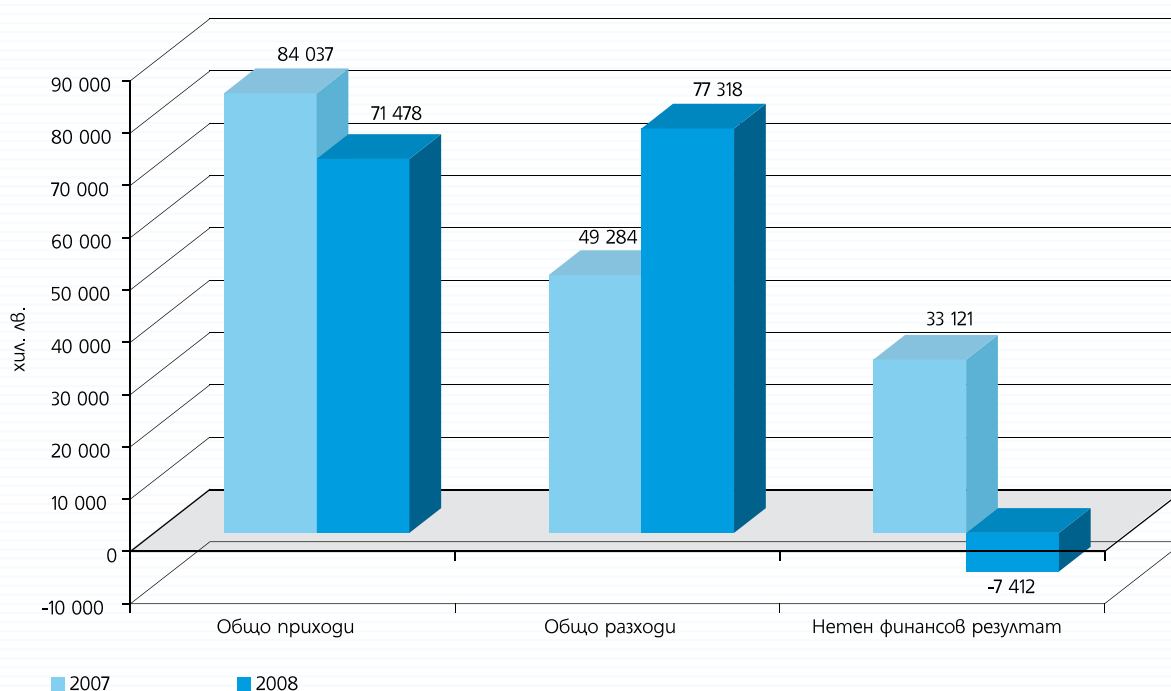
През 2008 г. пет ПОД реализираха печалба и пет реализираха загуба, в резултат на което рентабилността на капитала на пет ПОД имаше отрицателна стойност. Най-високата рентабилност на капитала бе 42,86 %, а най-ниската бе -210,13 %. Средната стойност на показателя за рентабилност на собствения капитал през 2008 г. бе -19,37 % спрямо 23,15 % за 2007 г., т.е. наблюдава се значителен спад на рентабилността, което се дължи на намалението на рентабилността на почти всички ПОД в резултат на отчетени загуби или намаление на печалбата спрямо предходната година.

Степента на **покриване на активите** на управляваните ФДПО за повечето гружества бе в границите между 2,50 % и 15,22 %, с изключение на едно ПОД, чиито активи покриваха 23,17 % от активите на управляваните фондове. Средната стойност на показателя за 2008 г. бе 8,19 % спрямо 14,42 % за 2007 г., т. е. наблюдава се намаление на степента на покриване на активите в управляваните ФДПО, което се дължи на по-високия темп на намаление на активите на ПОД спрямо активите на ФДПО. При шест от деветте гружества бе отчетено намаление на стойността на показателя спрямо предходната година.

Поради положителния текущ финансов резултат от дейността през 2008 г. четири ПОД имаха положителна **рентабилност на активите**, а при пет ПОД рентабилността на активите бе отрицателна, което бе в резултат на отчетена загуба за годината. Средната стойност на показателя към 31 декември 2008 г. бе -21,41% спрямо 18,26% за 2007 г. - наблюдава се намаление на рентабилността, което се дължи на намаление на стойността на показателя при повечето от сдруженията в резултат на отчетената загуба за годината и спада на активите. Най-ниската рентабилност бе -189,21%, а най-високата бе 29,91%.

За годината две ПОД имаха положителна стойност на показателя ръст на активите на ПОД, а седем бяха с отрицателна. Средната стойност на показателя бе -9,03% спрямо 50,72% за 2007 г. Стойността на показателя намалява в резултат на намаление на активите на ПОД през 2008 г. в сравнение с нарастването им през 2007 г. За отделните сдружения показателят ръст на активите бе в границите между -65,84% и 4,91%, с изключение на едно ПОД, чиито ръст на активите бе 46,07%.

Финансови показатели на пенсионноосигурителните сдружения

През 2008 г. **общите приходи** на пенсионните сдружения спаднаха с 14,94% спрямо отчетените през предходната година. Делът на **приходите от такси и удръжки** остана преобладаващ спрямо приходите от управление на собствени средства. Стойността на показателя „приходи от такси и удръжки“ нарасна незначително с 0,47% спрямо тази за предходната година, достигайки 54 331 хил. лв., или 76,01% от общите приходи. За това допринесоха основно по-високите постъпления от осигурителни вноски в резултат на нарасналия брой осигурени лица.

В сравнение с 2007 г. **приходите на ПОД от такси и удръжки на един участник** в пенсионните фондове спаднаха. Средната стойност за 2008 г. възлезе на 14,46 лв. спрямо 15,18 лв. за предходната година. Приходите на сдруженията от такси и удръжки през 2008 г. се увеличиха с по-малък темп от нарастването на участниците в управляваните ФДПО, поради което показателят спадна. Стойността на показателя за отделните сдружения бе в границите между 12,13 лв. и 17,02 лв.

Приходите от такси и удръжки на 100 лв. активи на фондовете към 31 декември 2008 г. бяха между 1,95 лв. и 3,32 лв. Средната стойност на показателя възлезе на 2,55 лв. спрямо 2,44 лв. през 2007 г. Нарастването на този показател бе незначително, което се дължи на несъщественото нарастване на стойността на показателя при

шест от деветте ПОД.

Значителен спад бе отчетен при другия компонент на общите приходи на ПОД, а именно **приходите от управление на собствените средства**. Стойността им в края на 2008 г. възлезе на 14 241 хил. лв., с което отбеляза намаление от 50,12 % спрямо предходната година. В предходните два отчетни периода дялът на приходите от управление на собствените средства в общите приходи на ПОД нарасна от 26,81 % за 2006 г. на 33,98 % за 2007 г., но през 2008 г. спадна до 19,92 %.

Пенсионноосигурителните сдружества, осъществяващи дейност през 2008 г., извършиха **общи разходи**, възлизащи на 77 318 хил. лв. Тази стойност отбеляза ръст на годишна база от 56,88 %. За разлика от предходния отчетен период през 2008 г. общите приходи не покриха сумата на разходите за всички сдружества.

Разходите за дейността на ПОД на един участник в управляваните пенсионни фондове към 31 декември 2008 г. възлязоха на 36,21 лв. спрямо 21,30 лв. през 2007 г., т.е. стойността на показателя отбелязва увеличение спрямо предходния период с 14,91 лв. По отношение на отделните сдружества стойността на показателя за всичките сдружества се увеличи поради нарастване на разходите с темп, който изпреварва темпа на увеличаване на участниците.

Разходите за дейността на 100 лв. активи на фондовете към 31 декември 2008 г. бяха между 1,25 лв. и 29,53 лв. Средната стойност на показателя възлезе на 7,19 лв. спрямо 3,80 лв. през 2007 г., т.е. наблюдавано бе значително нарастване на стойността на показателя, поради намаляването на активите на ФДПО и увеличаване на разходите на сдружествата за управление на активите на ФДПО. Стойността на показателя при седем от деветте ПОД нарасна.

Десетте лицензирани сдружества, извършващи дейност по допълнително пенсионно осигуряване, завършиха отчетната година с отрицателен **общ нетен финансов резултат** в размер на -7 412 хил. лв., за разлика от 2007 г., когато общият нетен финансов резултат беше положителен. С положителен нетен финансов резултат приключиха периода пет от пенсионноосигурителните сдружества в сравнение с 2007 г., когато на печалба приключиха осем от сдружествата. Финансовата криза, отразила се и на българския капиталов пазар, бе сред факторите, допринесли за влошаването на финансовия резултат.

Пет сдружества отчетоха текуща загуба от дейността за 2008 г. Средната стойност на показателя за ефективност на дейността на ПОД бе 107,43 %, като спрямо 2007 г. се наблюдава намаление от 43,30 процентни пункта (към 31 декември 2007 г. средната стойност на показателя бе 150,73 %), което се дължи на по-високия темп на нарастване на разходите в сравнение с приходите. Намалението на приходите бе в резултат основно на неударжане на инвестиционна такса от ДПФ и отчетения отрицателен доход от инвестиране на собствените средства на сдружествата. Стойността на показателя по сдружества бе в границите между 26,84 % и 183,79 %, с изключение на едно ПОД, чиято ефективност на дейността бе 210,60 %.

При контрола върху дейността на ПОД през 2008 г. не бяха установени отклонения от нормативните изисквания относно размера на **задължителните такси, удръжани от фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване (ФДДПО)** в полза на ПОД. Таксите, удръжани във ФДДПО бяха по-ниски от нормативно определените максимални размери – средният размер на удръжките от осигурителни вноски възлезе на 3,36 %. Не е начислявана инвестиционна такса поради отчетен отрицателен резултат от инвестирането на средствата на ДПФ.

Съответствието на средния размер на таксите за управление и инвестиционните такси на фондовете за допълнително задължително пенсионноосигуряване (ФДЗПО) с нормативните изисквания се контролира въз основа на ежедневната информация, представяна по електронен път от ПОД в КФН. При контрола върху дейността на ПОД и ФДЗПО през 2008 г. не бяха установени отклонения от нормативните изисквания относно размера на задължителните такси, удръжани от ФДЗПО в полза на ПОД.

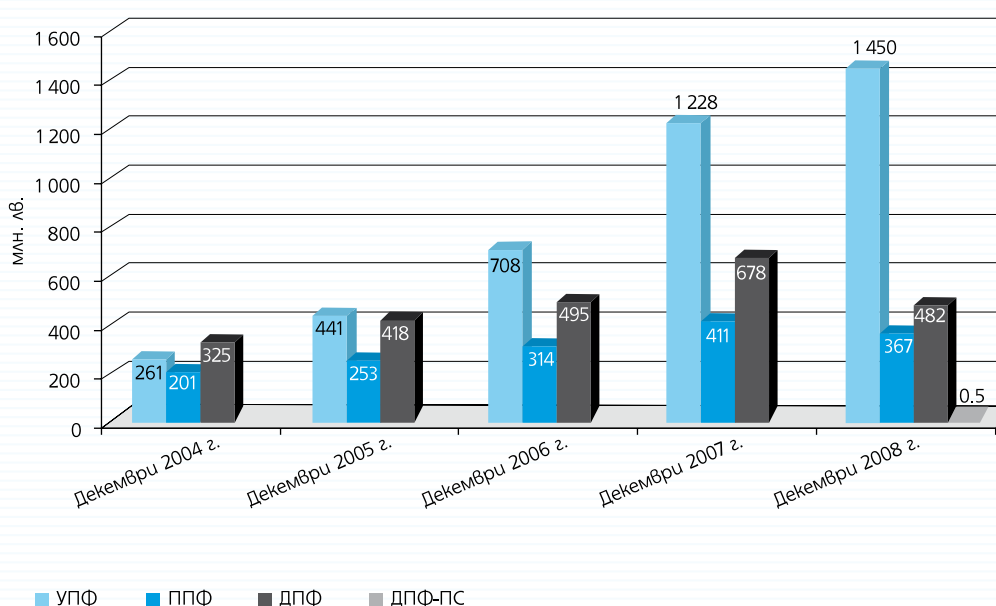
Стойностите на индексите VOLIDEX, PROFIDEX и UNIDEX за 31 декември 2008 г. са, както следва:

VOLIDEX	PROFIDEX	UNIDEX
1,09839	1,09269	1,14349

14.2.2 ФОНДОВЕ ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

В резултат на реализираната отрицателна доходност от инвестирането на средствата размерът на нетните активи, акумулирани във фондовете за допълнително пенсионно осигуряване, намаля до 2 299 154 хил. лв. Поради постъпленията от осигурителни вноски тази стойност отбеляза спад само от (-0,83 %) на годишна база.

Динамика на разпределение на нетните активи по фондове

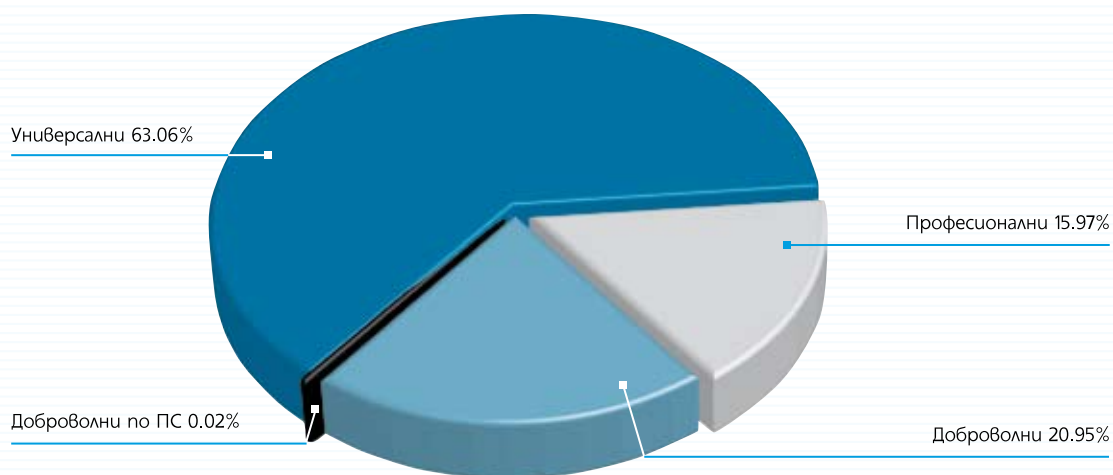

Ръст на нетните активи отбелязаха единствено универсалните фондове, чиято стойност достигна 1 449 737 хил. лв. в края на 2008 г. и отчете 18,02 % ръст на годишна база. Растежът се дължи основно на увеличаването на броя на осигурените лица в този вид фондове и нарастването на средната месечна работна заплата за страната.

През отчетната година размерът на балансовите активи на ФДПО намаля вследствие основно на отчетения отрицателен резултат от инвестиране на акумулираните средства като отражение на световната финансова криза. Само при универсалните фондове се наблюдава нарастване на балансовите активи, което се дължи главно на постъпленията от осигурителни вноски, а при професионалните и доброволните се забелязва намаление на балансовите активи. През 2008 г. балансовите активи на ФДПО са намалели общо с 1,05 %, докато през 2007 г. балансовите активи на ФДПО са се увеличили общо с 52,90 %. По вид фонд темпът на изменение на активите за отчетната година е както следва: за универсалните фондове – увеличение с 18,06 %, за професионалните фондове – намаление с 11,44 %, и за доброволните фондове – намаление с 29,23 %. Спрямо 2007 г. се наблюдава намаление на ръста на активите съответно за универсалните пенсионни фондове от 73,26 % на 18,06 % през 2008 г., за професионалните пенсионни фондове от 31,95 % на -11,44 % през 2008 г. и за доброволните от 37,12 % на -29,23 % през 2008 г.

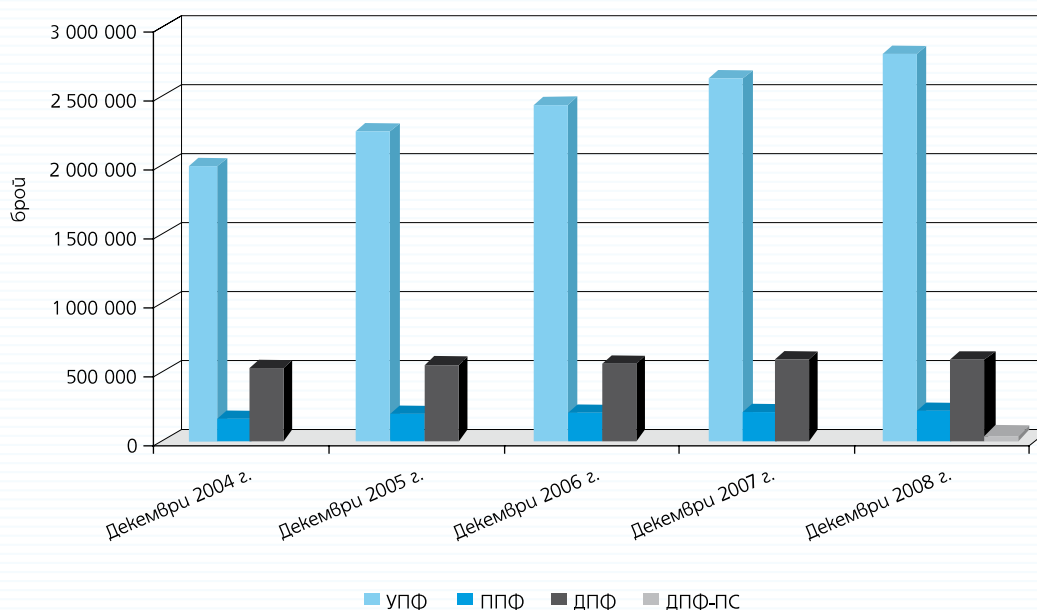

Разпределение на нетните активи във фондовете за допълнително пенсионно осигуряване

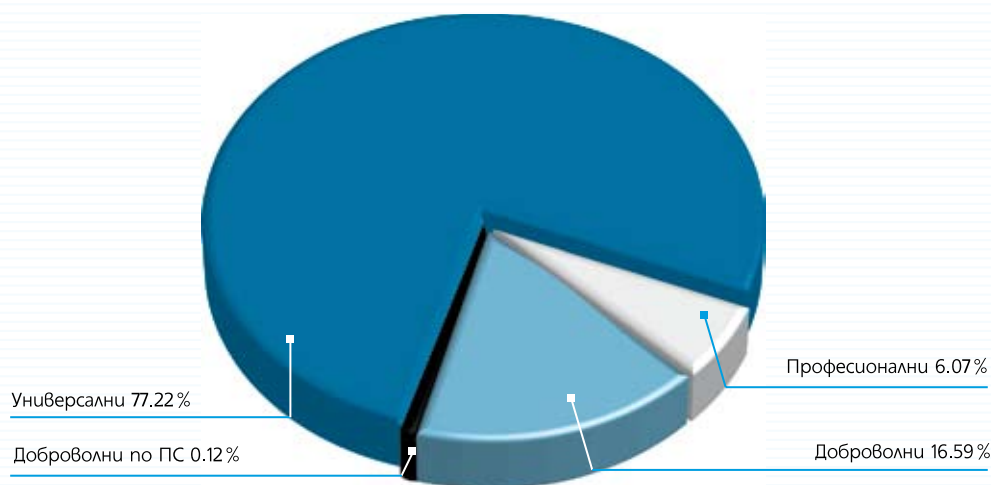
Броят на лицата, осигурени във фондовете за допълнително пенсионно осигуряване към края на 2008 г., достигна 3 643 836 лица.

Динамика в разпределението на осигурените лица по фондове

Структурата на разпределение на осигурените лица между фондовете за допълнително пенсионно осигуряване се запази относително непроменена спрямо предходната година. Най-голяма част от осигурените лица бяха концентрирани в универсалните пенсионни фондове, където се осигуряват 2 813 914 лица (77,22 %), а броят на лицата, осигурявани в професионални и доброволни пенсионни фондове, възлезе съответно на 221 255 и 604 408 лица.

Разпределение на осигурените лица между фондовете за допълнително пенсионно осигуряване към 31 декември 2008 г.

През 2008 г. участниците във ФДПО се увеличиха общо с 5,89 % спрямо 7,47 % за 2007 г. Увеличението на участниците в универсалните и професионалните пенсионни фондове е съответно с 6,56 % и 6,70 %, а за доброволните фондове с 1,93 %. Най-голямо е намалението в прираста на участниците в ДПФ през отчетната година в сравнение с 2007 г. от 4,75 % на 1,93 %. През 2008 г. при професионалните пенсионни фондове се наблюдаваше най-малко намаление от 0,82 процентни пункта в сравнение с 2007 г. (от 7,52 % на 6,70 %), при универсалните фондове имаше намаление в темпа на прираста на участниците от 8,10 % през 2007 г. на 6,56 % през 2008 г., или 1,54 процентни пункта.

Средният размер на управляваните активи на един участник във ФДПО по вид фонд към края на 2008 г. бе, както следва: за УПФ 463,94 лв. спрямо 425,78 лв. към 31.12.2007 г., за ППФ 1 422,68 лв. спрямо 1 677,74 лв. към края на 2007 г. и за ДПФ 740,33 лв. спрямо 1 168,25 лв. към 31.12.2007 г. Стойността на показателя за ДПФПС е 109,42 лв. По сдружества бяха наблюдавани отклонения от средните равнища – в УПФ управляваните активи на един участник бяха между 311,30 лв. и 578,41 лв., в ППФ – между 626,57 лв. и 2 025,79 лв. и в ДПФ – между 234,82 лв. и 1 416,96 лв. Средните стойности на показателя за отделните ПОД бяха в границите между 581,12 лв. и 1 180,67 лв.

Средната стойност на показателя възвръщаемост на управляваните активи за УПФ бе -0,22 спрямо 0,14 за 2007 г., за ППФ бе -0,24 спрямо 0,15 за 2007 г. и за ДПФ бе -0,33 спрямо 0,16 за 2007 г. И за трите вида ФДПО стойностите на показателя за отделните ПОД бяха в границите между -0,18 и -0,34, като за едно ПОД възвръщаемостта на управляваните активи в ДПФ бе -0,73. Стойността на показателя за ДПФПС бе -1,07.

Постъпленията от осигурителни вноски на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване се увеличиха спрямо тези за предходната година. Стойността на показателя за 2008 г. възлезе на 732 386 хил. лв. и отбеляза 16,38 % ръст на годишна база. Най-значителен за пореден път бе ръстът на постъпленията от осигурителни вноски в универсалните пенсионни фондове, като сумата им за 2008 г. достигна 549 770 хил. лв. и реализира 33,91 % ръст спрямо 2007 г. Постъпленията от осигурителни вноски в професионалните пенсионни фондове в края на 2008 г. бяха 78 464 хил. лв. Те нараснаха с 22,32 % спрямо предходната година.

Постъпленията от осигурителни вноски в доброволните пенсионни фондове за отчетния период спаднаха до 103 634 хил. лв. и съответно отбелязаха намаление от 32,96 % на годишна база. Структурата на вноските според вносителя на осигуровките се промени в сравнение с предходните отчетни периоди, като личните вноски почти се изравниха с вноските от работодател. Преобладаващ дял от 51,16 % заеха личните вноски, а вноските от работодател се увеличиха до 48,27 %. Най-малък остана дялът на вноските от друг осигурител, които представляваха едва 0,57 % от постъпленията в доброволните пенсионни фондове. Постъпленията от осигурителни вноски в доброволните пенсионни фондове по професионални схеми в края на 2008 г. бяха 518 хил. лв.

Доходността на годишна база за последния 24-месечен период, реализирана от фондовете за допълнително

пензионно осигуряване, бе отрицателна. Обявената минимална доходност бе за конкретен двугодишен период, през който значително влияние оказа световната финансова криза. Пенсионните фондове са дългосрочни инвеститори и във връзка с това постигнатите инвестиционни резултати за сравнително кратки периоди от време не са определящи за крайния резултат, който ще се постигне в процеса на дългосрочното инвестиране на средствата на осигурените лица.

Фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване, с изключение на УПФ БЪДЕЩЕ, постигнаха доходност за периода, надвишаваща минималните равнища от (-6,98 %) за универсалните фондове и (-8,51 %) за професионалните фондове. Същевременно през 2008 г. фондовете не надхвърлиха горната граница на доходността за периода.

Постигнатата от универсалните пенсионни фондове среднопретеглена доходност на годишна база за периода 29 декември 2006 г. – 30 декември 2008 г. бе -3,98 %, като между осемте фонда тя зае стойности между -1,41 % и -7,46 %. Четири фонда постигнаха доходност над среднопретеглената за периода – УПФ ЛУКОЙЛ ГАРАНТ БЪЛГАРИЯ, УПФ ДСК – РОДИНА, УПФ АЙ ЕН ДЖИ и УПФ ДОВЕРИЕ.

Среднопретеглената доходност на професионалните пенсионни фондове на годишна база за периода 29 декември 2006 г. – 30 декември 2008 г. бе -5,51 %, като при различните фондове тя варираше между -3,09 % и -7,71 %. Четири от ПОД постигнаха доходност на професионалните си фондове, надвишаваща среднопретеглената доходност за периода, а именно – ППФ АЙ ЕН ДЖИ, ППФ ДСК - РОДИНА, ППФ ЦКБ - СИЛА и ППФ ЛУКОЙЛ ГАРАНТ БЪЛГАРИЯ.

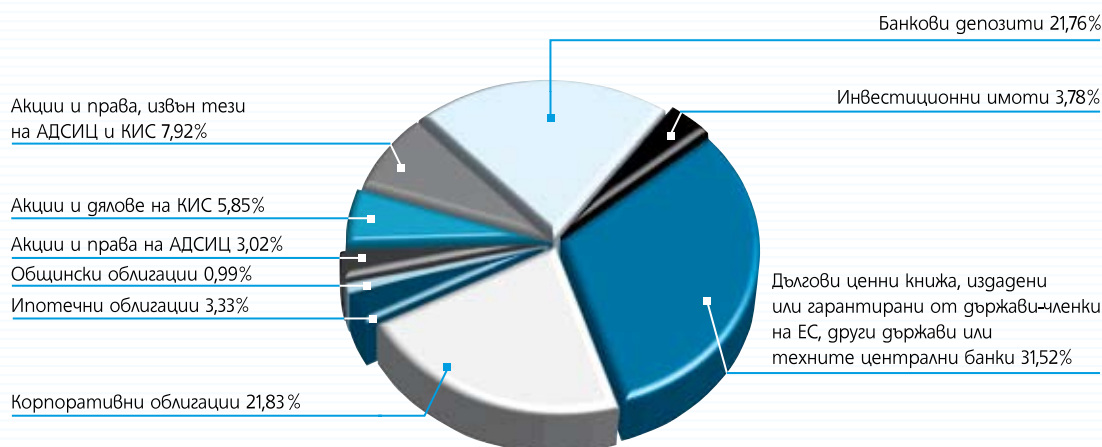
Доходността на доброволните пенсионни фонда на годишна база за периода 29 декември 2006 г. – 30 декември 2008 г. зае стойности между -4,97 % и -19,61 %. Среднопретеглената доходност за периода възлезе на -6,28 %, като доходността на четири от фондовете надхвърли тази стойност – ДПФ ДСК РОДИНА, ДПФ АЙ ЕН ДЖИ, ДПФ ДОВЕРИЕ и ДПФ ЛУКОЙЛ ГАРАНТ БЪЛГАРИЯ.

Общата стойност на инвестициите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване към 31 декември 2008 г. бе 2 189 059 хил. лв., като размерът им спадна с 1,59 % за последните 12 месеца. Инвестираните средства на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване формираха 95,04 % от общата стойност на балансните активи.

Универсалните пенсионни фондове запазиха своя преобладаващ дял в общата сума на инвестициите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване. Техният относителен дял в края на 2008 г. нарасна до 62,95 %. Инвестираните средства от доброволните пенсионни фондове обхванаха 21,09 % от общите инвестиции, професионалните фондове останаха с 15,94 % относителен дял, а доброволните пенсионни фондове по професионални схеми с 0,02 % дял в инвестираните средства от ФДПО.

Структура на инвестициите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване към 31.12.2008 г. е представена в **приложение 14.2.2.**

Структура на агрегирания инвестиционен портфейл на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване към 31 декември 2008 г.

В края на 2008 г. дялът на **гъзовите ценни книжа, издадени или гарантирани от държави - членки на ЕС, други държави или техните централни банки**, бе 31,52 % при стойност от 24,42 % в края на 2007 г. По-високи бяха относителните дялове при задължителните фондове за допълнително пенсионно осигуряване (34,42 % при универсалните и 29,79 % при професионалните), а в доброволните дялът бе 24,13 %.

Относителният дял на **акции, права и дялове спадна от 32,55 %** в края на 2007 г. на 16,79 % към 31 декември 2008 г., а дялът на корпоративните облигации се повиши леко до 21,83 % при 18,20 % в края на 2007 г. Така в края на 2008 г. първо място по размер в агрегирания портфейл на ФДПО заеха гъзовите ценни книжа, издадени или гарантирани от държави - членки на ЕС, други държави или техните централни банки.

Към 31 декември 2008 г. средствата на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване, **държани под формата на банкови депозити**, бяха 21,76 % от общите инвестиции и отбелязаха ръст спрямо същия период на 2007 г. от 5,5 процентни пункта.

Значителен ръст в относителния си дял за трета поредна година отбелязаха **инвестициите в ценни книжа, търгувани на чуждестранни регулирани пазари**. В края на 2008 г. те формираха 28,37 % от инвестициите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване, като най-голям бе дялът им в доброволните пенсионни фондове (29,63 %). Нарастването бе с 9,66 процентни пункта спрямо 2007 г., когато относителният дял на инвестициите в чужбина беше 18,71 %.

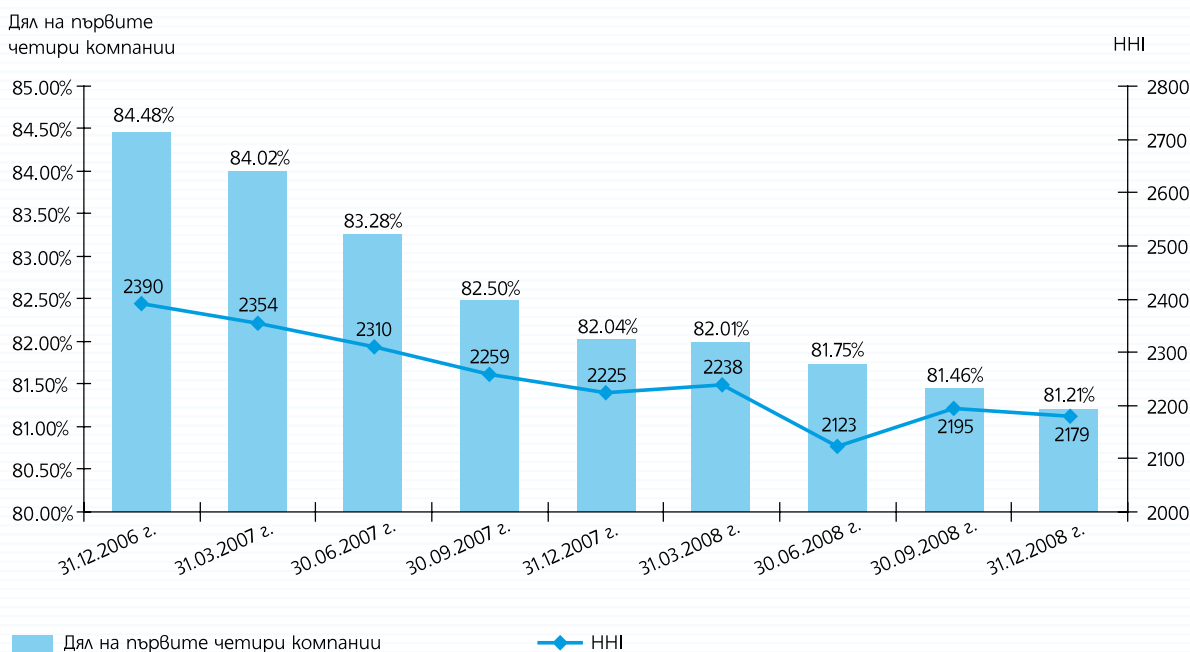
Почти без промяна остана относителният дял на средствата, държани под формата на инвестиционни имоти. Въпреки това техният дял от 3,78 % все още бе под нормативно определения праг за този инструмент, а именно 5 % за задължителните фондове, при които дялът остана даже под 3 %. Доброволните фондове, при които дялът бе 10,53 %, преминаха нормативния праг от 10 % за тях.

Средствата на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване, инвестирани в **ипотечни облигации**, останаха на едно ниво както като абсолютна стойност, така и като относителен дял в агрегирания инвестиционен портфейл. В края на 2008 г. 3,33 % от активите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване бяха държани под формата на ипотечни облигации при 3,36 % в края на 2007 г.

Относителният дял на **общинските облигации** в агрегирания инвестиционен портфейл на ФДПО остана незначително малък (0,99 %), като отчете спад спрямо предходната година, когато тази стойност възлизаше на 1,71 %.

На следващата графика са представени индексът ННІ (индексът на Херфиндал - Хиршман) и дялът на първите четири компании на пазара по допълнително пенсионно осигуряване. Наблюдава се сравнително лек спад в двата индекса, измерващи концентрацията на пазара по допълнително пенсионно осигуряване, което е показател за минимално нарастване на конкуренцията между участниците на пазара и по-равномерно разпределяне на активите между дружествата.

Концентрация на пазара по допълнително пенсионно осигуряване, измерена чрез ННІ и делът на първите четири компании

Либерализирането на законовите регулации за инвестиране на средствата на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване, осъществено в началото на 2006 г., даде тласък за развитието на дейността по допълнително пенсионно осигуряване. Голямо предизвикателство за сектора са предложените промени, които имат за цел да стимулират конкуренцията между пенсионните дружества в интерес на осигурените в управляваните пенсионни фондове лица. Чрез промените, свързани с регламентирането на възможността при доброволното пенсионно осигуряване да се управляват портфейли с различен инвестиционен профил, базиран на риска, и съответно доходността, която носят, се въвежда възможност за инвестиционен избор на осигурените лица във фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване.

ПРИЛОЖЕНИЯ

2.1.2А

ПРИЛОЖЕНИЕ

Организиране и управление на нови договорни фондове от управляващи дружества

Управляващо дружество	Договорен фонд
БЕНЧМАРК АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ	БЕНЧМАРК ФОНД – 5 ЦИЕ
БЕНЧМАРК АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ	БЕНЧМАРК ФОНД – 4 ЕНЕРГЕТИКА
ЕЛАНА ФОНД МЕНИДЖМЪНТ	ЕЛАНА ДОЛАР ФОНД
ЮГ МАРКЕТ ФОНД МЕНИДЖМЪНТ	ЮГ МАРКЕТ ОПТИМУМ
ДСК УПРАВЛЕНИЕ НА АКТИВИ	ДСК ИМОТИ
КТБ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ	КТБ ФОНД АКЦИИ
КТБ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ	КТБ БАЛАНСИРАН ФОНД
ЕКСПАТ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ	ЕКСПАТ НЮ ЮРЪП СТОКС
ЕКСПАТ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ	ЕКСПАТ НЮ ЮРЪП ПРОПЪРТИС
БЕНЧМАРК АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ	БЕНЧМАРК ФОНД-6 ПАРИЧЕН
ДСК УПРАВЛЕНИЕ НА АКТИВИ	ДСК ЕВРО АКТИВ
АСТРА АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ	АСТРА ПЛЮС
АСТРА АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ	АСТРА БАЛАНС
АСТРА АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ	АСТРА КЕШ
АВРОРА КЕПИТЪЛ	АВРОРА КЕПИТЪЛ – ЮГОИЗТОЧНА ЕВРОПА
ЗЛАТЕН ЛЕВ КАПИТАЛ	ЗЛАТЕН ЛЕВ ИНДЕКС 30
ОББ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ	ОББ ПАТРИМОНИУМ ЗЕМЯ
КЕПИТЪЛ МАРКЕТС АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ	КЕПИТЪЛ МАРКЕТС БАЛАНСИРАН ФОНД
КЕПИТЪЛ МАРКЕТС АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ	КЕПИТЪЛ МАРКЕТС ФОНД АКЦИИ
СТАНДАРТ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ	СТАНДАРТ ИНВЕСТМЪНТ КОНСЕРВАТИВЕН ФОНД
ОПТИМА АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ	ОПТИМА СЕЛЕКТ
СЪЕДИНЕНИЕ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ	ПОПУЛЯРЕН ФОНД БАЛАНС
ЕВЪР УПРАВЛЕНИЕ НА АКТИВИ	ЕВЪР ИНВЕСТ

2.1.2Б

ПРИЛОЖЕНИЕ

Индивидуални административни актове, издадени от заместник-председателя на КФН, ръководещ управление „Назор на инвестиционната дейност“, по отношение дейността на КИС и АДСИЦ през 2008 г.

Наименование на дружеството	Тун
Одобрение на изменения в устава	
БЕНЧМАРК ФОНД – 2 АД	инвестиционно дружество
КД ПЕЛИКАН АД	инвестиционно дружество

³⁷ Номерацията на приложенията посочва главата от текста на Отчета за дейността на КФН, към която се отнася конкретното приложение

ТИ БИ АЙ ЕВРОБОНД АД	инвестиционно гружество
КАПМАН КАПИТАЛ АД	инвестиционно гружество
ЗЛАТЕН ЛЕВ АД	инвестиционно гружество
НАДЕЖДА АД	инвестиционно гружество
АДВАНС ИНВЕСТ АД	инвестиционно гружество
ИНДУСТРИАЛЕН ФОНД АД	инвестиционно гружество
ЕЛАНА ЕВРОФОНД АД	инвестиционно гружество
ЕЛАНА ВИСОКОДОХОДЕН ФОНД АД	инвестиционно гружество
АГРО ФИНАНС	АДСИЦ
БЛЕК СИЙ ИНВЕСТМЪНТ	АДСИЦ
БУГАРИ РЕЗЕРВ ПРОПЪРТИС	АДСИЦ
БУЛГЕРИЪН ИНВЕСТМЪНТ ГРУП	АДСИЦ
БУЛЕНД ИНВЕСТМЪНТС	АДСИЦ
ГЛОБЕКС ИСТЕЙТ ФОНД	АДСИЦ
ЕКСЛУЗИВ ПРОПЪРТИ	АДСИЦ
ЕКСПАТ ИМОТИ	АДСИЦ
ЕКСПАТ БЕТА	АДСИЦ
ЕЛАНА ФОНД ЗА ЗЕМЕДЕЛСКА ЗЕМЯ	АДСИЦ
ЕФЕКТЕН УНД ФИНАНС ИМОТИ	АДСИЦ
И АР ДЖИ КАПИТАЛ - 1	АДСИЦ
И АР ДЖИ КАПИТАЛ - 2	АДСИЦ
И АР ДЖИ КАПИТАЛ - 3	АДСИЦ
КАПИТАЛ ДИРЕКТ - 1	АДСИЦ
КОЛОС-1	АДСИЦ
ЛЕВ ИНВЕСТ	АДСИЦ
НЕДВИЖИМИ ИМОТИ СОФИЯ	АДСИЦ
ПАРК	АДСИЦ
ПИ АР СИ	АДСИЦ
ПРОПЪРТИС КЕПИТАЛ ИНВЕСТМЪНТС	АДСИЦ
РОЙ ПРОПЪРТИ ФЪНД	АДСИЦ
СЕРДИКА ПРОПЪРТИС	АДСИЦ
СИИ ИМОТИ	АДСИЦ
СИНГУЛАР	АДСИЦ
СИТИ ПРОПЪРТИС	АДСИЦ
СОФАРМА БИЛДИНГС	АДСИЦ
СОФАРМА ИМОТИ	АДСИЦ
СТАТУС ИМОТИ	АДСИЦ
ТУРИН ИМОТИ	АДСИЦ
ФОНД ЗА ЗЕМЕДЕЛСКА ЗЕМЯ МЕЛ ИНВЕСТ	АДСИЦ
ФОНД ЗА ИНВЕСТИЦИИ В НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	АДСИЦ
ХЕЛТ ЕНД УЕЛНЕС	АДСИЦ
Одобрение за промени в правилата за оценка на портфейла и определяне нетната стойност на активите	
БЕНЧМАРК ФОНД – 2 АД	инвестиционно гружество
ЗЛАТЕН ЛЕВ АД	инвестиционно гружество
КАПМАН КАПИТАЛ АД	инвестиционно гружество
АДВАНС ИНВЕСТ АД	инвестиционно гружество

ЕЛАНА ВИСОКОДОХОДЕН ФОНД АД	инвестиционно гружество
КД ПЕЛИКАН АД	инвестиционно гружество
ТИ БИ АЙ ЕВРОБОНД АД	инвестиционно гружество
ЕЛАНА ЕВРОФОНД АД	инвестиционно гружество
НАДЕЖДА АД	инвестиционно гружество
ОББ БАЛАНСИРАН ФОНД АД	инвестиционно гружество
АВРОРА КЕПИТЪЛ - БАЛАНСИРАН	договорен фонд
АВРОРА КЕПИТЪЛ GLOBAL COMMODITY FUND	договорен фонд
АДВАНС IPO ФОНД	договорен фонд
АДВАНС ИЗТОЧНА ЕВРОПА	договорен фонд
АКТИВА БАЛАНСИРАН ФОНД	договорен фонд
АКТИВА ВИСОКОДОХОДЕН ФОНД	договорен фонд
АЛФА ИЗБРАНИ АКЦИИ	договорен фонд
АЛФА ИНДЕКС ИМОТИ	договорен фонд
АЛФА ИНДЕКС ТОП 20	договорен фонд
БАЛКАНИ	договорен фонд
БЕНЧМАРК ФОНД – 1 АКЦИИ И ОБЛИГАЦИИ	договорен фонд
БЕНЧМАРК ФОНД – 3 СЕКТОР НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	договорен фонд
БЕНЧМАРК ФОНД – 4 ЕНЕРГЕТИКА	договорен фонд
БЕНЧМАРК ФОНД – 5 ЦЕНТРАЛНА И ИЗТОЧНА ЕВРОПА	договорен фонд
БЕНЧМАРК ФОНД – 6 ПАРИЧЕН	договорен фонд
БКМ БАЛАНСИРАН КАПИТАЛ	договорен фонд
ДСК БАЛАНС	договорен фонд
ДСК ИМОТИ	договорен фонд
ДСК РАСТЕЖ	договорен фонд
ДСК СТАНДАРТ	договорен фонд
ЕВРОПА	договорен фонд
ЕКСПАТ НЮ ЮРЪП ПРОПЪРТИС	договорен фонд
ЕКСПАТ НЮ ЮРЪП СТОКС	договорен фонд
ЕЛАНА БАЛАНСИРАН \$ ФОНД	договорен фонд
ЕЛАНА БАЛАНСИРАН ЕВРО ФОНД	договорен фонд
ЕЛАНА ДОЛАР ФОНД	договорен фонд
ЕЛАНА ФОНД ПАРИЧЕН ПАЗАР	договорен фонд
ЗАГОРА ФИНАКОРП БАЛАНСИРАН ФОНД	договорен фонд
ИНВЕСТ АКТИВ	договорен фонд
ИНВЕСТ КЛАСИК	договорен фонд
КАПМАН МАКС	договорен фонд
КД АКЦИИ БЪЛГАРИЯ	договорен фонд
КД ОБЛИГАЦИИ БЪЛГАРИЯ	договорен фонд
КТБ БАЛАНСИРАН ФОНД	договорен фонд
КТБ ФОНД АКЦИИ	договорен фонд
ОББ ПЛАТИНУМ АКЦИИ	договорен фонд
ОББ ПРЕМИУМ АКЦИИ	договорен фонд
ПИБ АВАНГАРД	договорен фонд
ПИБ ГАРАНТ	договорен фонд
ПИБ КЛАСИК	договорен фонд

РАЙФАЙЗЕН (БЪЛГАРИЯ) БАЛАНСИРАН ДОЛАРОВ ФОНД	гoгoвoрeн фoнг
РАЙФАЙЗЕН (БЪЛГАРИЯ) БАЛАНСИРАН ФОНД	гoгoвoрeн фoнг
РАЙФАЙЗЕН (БЪЛГАРИЯ) ФОНД АКЦИИ	гoгoвoрeн фoнг
РАЙФАЙЗЕН (БЪЛГАРИЯ) ФОНД ОБЛИГАЦИИ	гoгoвoрeн фoнг
РАЙФАЙЗЕН (БЪЛГАРИЯ) ФОНД ПАРИЧЕН ПАЗАР	гoгoвoрeн фoнг
РЕАЛ ФИНАНС БАЛАНСИРАН ФОНД	гoгoвoрeн фoнг
РЕАЛ ФИНАНС ВИСОКОДОХОДЕН ФОНД	гoгoвoрeн фoнг
СЕНТИНЕЛ - ПРИНСИПАЛ	гoгoвoрeн фoнг
СЕНТИНЕЛ - РАПИД	гoгoвoрeн фoнг
СИНЕРГОН ПРЕСТИЖ	гoгoвoрeн фoнг
СИНЕРГОН ПРОФИТ	гoгoвoрeн фoнг
СОМОНИ ЕВРОСТАБИЛНОСТ	гoгoвoрeн фoнг
СОМОНИ ПРОГРЕС	гoгoвoрeн фoнг
СОМОНИ СТРАТЕГИЯ	гoгoвoрeн фoнг
СТАНДАРТ ИНВЕСТМЪНТ БАЛАНСИРАН ФОНД	гoгoвoрeн фoнг
СТАНДАРТ ИНВЕСТМЪНТ ВИСОКОДОХОДЕН ФОНД	гoгoвoрeн фoнг
СТАНДАРТ ИНВЕСТМЪНТ МЕЖДУНАРОДЕН ФОНД	гoгoвoрeн фoнг
СТАТУС НОВИ АКЦИИ	гoгoвoрeн фoнг
СТАТУС ФИНАНСИ	гoгoвoрeн фoнг
ТИ БИ АЙ ДИНАМИК	гoгoвoрeн фoнг
ТИ БИ АЙ КОМФОРТ	гoгoвoрeн фoнг
ТИ БИ АЙ СЪКРОВИЩЕ	гoгoвoрeн фoнг
ТИ БИ АЙ ХАРМОНИЯ	гoгoвoрeн фoнг
ЦКБ АКТИВ	гoгoвoрeн фoнг
ЦКБ ГАРАНТ	гoгoвoрeн фoнг
ЦКБ ЛИДЕР	гoгoвoрeн фoнг
ЮГ МАРКЕТ МАКСИМУМ	гoгoвoрeн фoнг
ЮГ МАРКЕТ ОПТИМУМ	гoгoвoрeн фoнг
Огoбpeниe зa пpoмeни в пpaвилaтa нa ДФ	
АДВАНС ИЗТОЧНА ЕВРОПА	гoгoвoрeн фoнг
АКТИВА БАЛАНСИРАН ФОНД	гoгoвoрeн фoнг
АКТИВА ВИСОКОДОХОДЕН ФОНД	гoгoвoрeн фoнг
АЛФА ИЗБРАНИ АКЦИИ	гoгoвoрeн фoнг
АЛФА ИНДЕКС ИМОТИ	гoгoвoрeн фoнг
АЛФА ИНДЕКС ТОП 20	гoгoвoрeн фoнг
БАЛКАНИ	гoгoвoрeн фoнг
БЕНЧМАРК ФОНД – 1 АКЦИИ И ОБЛИГАЦИИ	гoгoвoрeн фoнг
БЕНЧМАРК ФОНД – 3 СЕКТОР НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	гoгoвoрeн фoнг
БЕНЧМАРК ФОНД – 4 ЕНЕРГЕТИКА	гoгoвoрeн фoнг
БЕНЧМАРК ФОНД – 5 ЦЕНТРАЛНА И ИЗТОЧНА ЕВРОПА	гoгoвoрeн фoнг
БЕНЧМАРК ФОНД – 6 ПАРИЧЕН	гoгoвoрeн фoнг
БКМ БАЛАНСИРАН КАПИТАЛ	гoгoвoрeн фoнг
ДСК БАЛАНС	гoгoвoрeн фoнг
ДСК ИМОТИ	гoгoвoрeн фoнг
ДСК РАСТЕЖ	гoгoвoрeн фoнг
ДСК СТАНДАРТ	гoгoвoрeн фoнг

ЕЛАНА БАЛАНСИРАН \$ ФОНД	договорен фонд
ЕЛАНА БАЛАНСИРАН ЕВРО ФОНД	договорен фонд
ЕЛАНА ДОЛАР ФОНД	договорен фонд
ЕЛАНА ФОНД ПАРИЧЕН ПАЗАР	договорен фонд
ЕКСПАТ НЮ ЮРЪП ПРОПЪРТИС	договорен фонд
ЕКСПАТ НЮ ЮРЪП СТОКС	договорен фонд
ЗАГОРА ФИНАКОРП БАЛАНСИРАН ФОНД	договорен фонд
КАПМАН МАКС	договорен фонд
КД АКЦИИ БЪЛГАРИЯ	договорен фонд
КД ОБЛИГАЦИИ БЪЛГАРИЯ	договорен фонд
КТБ БАЛАНСИРАН ФОНД	договорен фонд
КТБ ФОНД АКЦИИ	договорен фонд
ПИБ АВАНГАРД	договорен фонд
ПИБ ГАРАНТ	договорен фонд
ПИБ КЛАСИК	договорен фонд
РАЙФАЙЗЕН (БЪЛГАРИЯ) БАЛАНСИРАН ДОЛАРОВ ФОНД	договорен фонд
РАЙФАЙЗЕН (БЪЛГАРИЯ) БАЛАНСИРАН ФОНД	договорен фонд
РАЙФАЙЗЕН (БЪЛГАРИЯ) ФОНД АКЦИИ	договорен фонд
РАЙФАЙЗЕН (БЪЛГАРИЯ) ФОНД ОБЛИГАЦИИ	договорен фонд
РАЙФАЙЗЕН (БЪЛГАРИЯ) ФОНД ПАРИЧЕН ПАЗАР	договорен фонд
РЕАЛ ФИНАНС БАЛАНСИРАН ФОНД	договорен фонд
РЕАЛ ФИНАНС ВИСОКОДОХОДЕН ФОНД	договорен фонд
СЕНТИНЕЛ – ПРИНСИПАЛ	договорен фонд
СЕНТИНЕЛ – РАПИД	договорен фонд
СИНЕРГОН ПРЕСТИЖ	договорен фонд
СИНЕРГОН ПРОФИТ	договорен фонд
СОМОНИ ЕВРОСТАБИЛНОСТ	договорен фонд
СОМОНИ ПРОГРЕС	договорен фонд
СОМОНИ СТРАТЕГИЯ	договорен фонд
СТАНДАРТ ИНВЕСТМЪНТ БАЛАНСИРАН ФОНД	договорен фонд
СТАНДАРТ ИНВЕСТМЪНТ ВИСОКОДОХОДЕН ФОНД	договорен фонд
СТАНДАРТ ИНВЕСТМЪНТ МЕЖДУНАРОДЕН ФОНД	договорен фонд
СТАТУС НОВИ АКЦИИ	договорен фонд
СТАТУС ФИНАНСИ	договорен фонд
ТИ БИ АЙ ДИНАМИК	договорен фонд
ТИ БИ АЙ КОМФОРТ	договорен фонд
ТИ БИ АЙ СЪКРОВИЩЕ	договорен фонд
ТИ БИ АЙ ХАРМОНИЯ	договорен фонд
ЦКБ АКТИВ	договорен фонд
ЦКБ ГАРАНТ	договорен фонд
ЦКБ ЛИДЕР	договорен фонд
ЮГ МАРКЕТ МАКСИМУМ	договорен фонд
ЮГ МАРКЕТ ОПТИМУМ	договорен фонд
Одобрене на правилата за оценка и управление на риска	
БЕНЧМАРК ФОНД – 2 АД	инвестиционно гружество
КД ПЕЛИКАН АД	инвестиционно гружество

ИНДУСТРИАЛЕН ФОНД АД	инвестиционно гружество
НАДЕЖДА АД	инвестиционно гружество
АКТИВА БАЛАНСИРАН ФОНД	гоговорен фонд
АКТИВА ВИСОКОДОХОДЕН ФОНД	гоговорен фонд
БЕНЧМАРК ФОНД – 1 АКЦИИ И ОБЛИГАЦИИ	гоговорен фонд
БЕНЧМАРК ФОНД – 3 СЕКТОР НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	гоговорен фонд
БЕНЧМАРК ФОНД – 4 ЕНЕРГЕТИКА	гоговорен фонд
БЕНЧМАРК ФОНД – 5 ЦИЕ	гоговорен фонд
БЕНЧМАРК ФОНД – 6 ПАРИЧЕН	гоговорен фонд
БКМ БАЛАНСИРАН КАПИТАЛ	гоговорен фонд
ДСК БАЛАНС	гоговорен фонд
ДСК ИМОТИ	гоговорен фонд
ДСК РАСТЕЖ	гоговорен фонд
ДСК СТАНДАРТ	гоговорен фонд
ЕКСПАТ НЮ ЮРЪП ПРОПЪРТИС	гоговорен фонд
ЕКСПАТ НЮ ЮРЪП СТОКС	гоговорен фонд
ЗАГОРА ФИНАКОРП БАЛАНСИРАН ФОНД	гоговорен фонд
КТБ БАЛАНСИРАН ФОНД	гоговорен фонд
КТБ ФОНД АКЦИИ	гоговорен фонд
ПИБ АВАНГАРД	гоговорен фонд
ПИБ ГАРАНТ	гоговорен фонд
ПИБ КЛАСИК	гоговорен фонд
РАЙФАЙЗЕН (БЪЛГАРИЯ) БАЛАНСИРАН ДОЛАРОВ ФОНД	гоговорен фонд
РАЙФАЙЗЕН (БЪЛГАРИЯ) БАЛАНСИРАН ФОНД	гоговорен фонд
РАЙФАЙЗЕН (БЪЛГАРИЯ) ФОНД АКЦИИ	гоговорен фонд
РАЙФАЙЗЕН (БЪЛГАРИЯ) ФОНД ОБЛИГАЦИИ	гоговорен фонд
РАЙФАЙЗЕН (БЪЛГАРИЯ) ФОНД ПАРИЧЕН ПАЗАР	гоговорен фонд
РЕАЛ ФИНАНС БАЛАНСИРАН ФОНД	гоговорен фонд
РЕАЛ ФИНАНС ВИСОКОДОХОДЕН ФОНД	гоговорен фонд
СТАНДАРТ ИНВЕСТМЪНТ БАЛАНСИРАН ФОНД	гоговорен фонд
СТАНДАРТ ИНВЕСТМЪНТ ВИСОКОДОХОДЕН ФОНД	гоговорен фонд
СТАНДАРТ ИНВЕСТМЪНТ МЕЖДУНАРОДЕН ФОНД	гоговорен фонд
Одобрене на програма с мерки за привеждане на активите в съответствие със законовите изисквания	
АВРОРА КЕПИТЪЛ GLOBAL COMMODITY FUND	гоговорен фонд

2.1.3А

ПРИЛОЖЕНИЕ

Проспекти за публично предлагане на ценни книжа

Наименование на гружеството	Публично предлагане	Тип ценни книжа
Потвърдени проспекти през 2008 г.		
АЛФА УУД БЪЛГАРИЯ АД	първично	акции
СИЛА ХОЛДИНГ АД	първично	акции
ИНВЕСТБАНК АД	първично	акции
ДЪРВООБРАБОТВАНЕ–ВТ АД	първично	акции
ИД НАДЕЖДА АД	първично	акции

ДОВЕРИЕ – ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД	първично	акции
БЛЕК СИЙ ИНВЕСТМЪНТ АДСИЦ	първично	акции
АЛФА КРЕДИТ АДСИЦ	първично	акции
ДОМ – ЗДРАВЕ АД	първично	акции
БИСЕР ОЛИВА АД	първично	акции
ФОНД ЗА ЗЕМЕДЕЛСКА ЗЕМЯ МЕЛ ИНВЕСТ АДСИЦ	първично	акции
ФОРУКОМ ФОНД ИМОТИ АДСИЦ	първично	акции
ЖЕЛЕЗОПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА – ХОЛДИНГОВО ДРУЖЕСТВО АД	първично	акции
ЕКСКЛУЗИВ ПРОПЪРТИ АДСИЦ	първично	акции
БАЛКАНТУРИСТ ЕЛИТ АД	първично	акции
ПИ АР СИ АДСИЦ	първично	акции
АДВАНС ТЕРАФОНД АДСИЦ	първично	акции
ЛОМСКО ПИВО АД	първично	акции
АРКО ТАУЪРС АДСИЦ	първично	акции
ФЕЪРПЛЕЙ АГРАРЕН ФОНД АД	първично	акции
АЛУ-ПЛАСТ АД	първично	акции
ХОЛДИНГ ВАРНА АД	първично	акции
СЕВЕР - ХОЛДИНГ АД	първично	акции
ЗММ МЕТАЛИК АД	първично	акции
ЗД ЕВРОИНС АД	първично	акции
БАЛКАНКАР – РЕКОРД АД	първично	акции
ПИ АР СИ АДСИЦ	първично	акции
СИЛА ХОЛДИНГ АД	първично	акции
СПАРКИ АД	допускане до търговия	акции
АСТЕРА КОЗМЕТИКС АД	допускане до търговия	акции
БГ АГРО АД	допускане до търговия	акции
БИОИАСИС АД	допускане до търговия	акции
СОФАРМА ТРЕЙДИНГ АД	допускане до търговия	акции
МАРТ БЪЛГАРИЯ АД	допускане до търговия	акции
ДАЛИЯ ЕАД	допускане до търговия	акции
БАЛКАН ПРОДЖЕКТИ МЕНИДЖМЪНТ ЕАД	допускане до търговия	акции
ЕВРОПА ЛАЙН ГРУП АД	допускане до търговия	акции
СЛЪНЧО АД	допускане до търговия	акции
УНИФАРМ АД	допускане до търговия	акции
ВИНЪС АД	допускане до търговия	акции
БИ ДЖИ АЙ ГРУП АД	допускане до търговия	акции
КАПМАН ГРИЙН ЕНЕРДЖИ ФОНД АД	допускане до търговия	акции
МДКЦ БИОЧЕК АД	допускане до търговия	акции
СЕПТОНА - БЪЛГАРИЯ АД	допускане до търговия	акции
ФЛОРИНА – БЪЛГАРИЯ АД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
ЕЛАНА ФОНД ЗА ЗЕМЕДЕЛСКА ЗЕМЯ АДСИЦ	допускане до търговия	корпоративни необезпечени облигации

ЕТРОПАЛ АД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
ХИПОКРЕДИТ АД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
ИНТЕРКАПИТАЛ ПРОПЪРТИ ДИВЕЛОПМЪНТ АДСИЦ	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
ЕВРОЛИЗИНГ ЕАД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
АРКУС АД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
СПОРТ ДЕПО АД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
ТРАНСИНВЕСТМЪНТ АДСИЦ	допускане до търговия	корпоративни необезпечени облигации
АГРО ФИНАНС АДСИЦ	допускане до търговия	корпоративни необезпечени облигации
АЛУ-ПЛАСТ ЕАД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
ТИ БИ АЙ КРЕДИТ ЕАД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
ХИПОКРЕДИТ АД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
УЕБ МЕДИЯ ГРУП АД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
АРТЕКС ИНЖЕНЕРИНГ АД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
ТБ ИНВЕСТБАНК АД	допускане до търговия	ипотечни облигации
СЕРДИКА ПРОПЪРТИС АДСИЦ	допускане до търговия	корпоративни необезпечени облигации
БЪЛГАРИЯ ПЛАТИНИУМ ГРУП ЕАД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
ТБ БЪЛГАРО-АМЕРИКАНСКА КРЕДИТНА БАНКА АД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
ХЛЕБНИ ИЗДЕЛИЯ – ПОДУЯНЕ АД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
Б. Л. ЛИЗИНГ АД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
АЛИАНЦ ЛИЗИНГ БЪЛГАРИЯ АД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
КУАНТУМ ДИВЕЛОПМЪНТС АДСИЦ	допускане до търговия	корпоративни необезпечени облигации
ПЪЛДИН ЛАЙЪН ГРУП АДСИЦ	допускане до търговия	корпоративни необезпечени облигации
ФЕЪРПЛЕЙ АГРАРЕН ФОНД АД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации

ИНДУСТРИАЛЕН ХОЛДИНГ БЪЛГАРИЯ АД	първично	конвертируеми корпоративни необезпечени облигации
Прспекти с издаден отказ за потвърждаване		
ФИНАНС ИНЖЕНЕРИНГ ЕАД	допускане до търговия	акции
БАЛКАН ПРОДЖЕКТИ МЕНИДЖМЪНТ ЕАД	допускане до търговия	акции
ПОЛИМЕРИ АД	допускане до търговия	акции
ДЕЛТАСТОК АД	първично	акции
МАРИЦАТЕКС АД	първично	акции

2.1.3Б

ПРИЛОЖЕНИЕ

Емисии ценни книжа, вписани в и отписани от публичния регистър, воден от КФН, през 2008 г.

Наименование на дружеството	Вид	Тип ценни книжа
Регистрирани емисии едновременно с потвърждаването на проспекта за публично предлагане		
ФЛОРИНА – БЪЛГАРИЯ АД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
ЕЛАНА ФОНД ЗА ЗЕМЕДЕЛСКА ЗЕМЯ АДСИЦ	допускане до търговия	корпоративни необезпечени облигации
ЕТРОПАЛ АД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
ХИПОКРЕДИТ АД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
ИНТЕРКАПИТАЛ ПРОПЪРТИ ДИВЕЛОПМЪНТ АДСИЦ	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
ЕВРОЛИЗИНГ ЕАД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
АРКУС АД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
СПОРТ ДЕПО АД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
ТРАНСИНВЕСТМЪНТ АДСИЦ	допускане до търговия	корпоративни необезпечени облигации
АГРО ФИНАНС АДСИЦ	допускане до търговия	корпоративни необезпечени облигации
АЛУ-ПЛАСТ ЕАД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
ТИ БИ АЙ КРЕДИТ ЕАД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
ХИПОКРЕДИТ АД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
УЕБ МЕДИЯ ГРУП АД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации

АРТЕКС ИНЖЕНЕРИНГ АД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
ТБ ИНВЕСТБАНК АД	допускане до търговия	ипотечни облигации
СЕРДИКА ПРОПЪРТИС АДСИЦ	допускане до търговия	корпоративни необезпечени облигации
БЪЛГАРИЯ ПЛАТИНИУМ ГРУП ЕАД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
ТБ БЪЛГАРО-АМЕРИКАНСКА КРЕДИТНА БАНКА АД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
ХЛЕБНИ ИЗДЕЛИЯ – ПОДУЯНЕ АД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
Б. А. ЛИЗИНГ АД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
АЛИАНЦ ЛИЗИНГ БЪЛГАРИЯ АД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
КУАНТУМ ДИВЕЛОПМЪНТС АДСИЦ	допускане до търговия	корпоративни необезпечени облигации
ПЪЛДИН ЛАЙЪН ГРУП АДСИЦ	допускане до търговия	корпоративни необезпечени облигации
ФЕЪРПЛЕЙ АГРАРЕН ФОНД АД	допускане до търговия	корпоративни обезпечени облигации
ИНДУСТРИАЛЕН ХОЛДИНГ БЪЛГАРИЯ АД	първично	конвертируеми корпоративни необезпечени облигации
СПАРКИ АД	допускане до търговия	акции
АСТЕРА КОЗМЕТИКС АД	допускане до търговия	акции
БГ АГРО АД	допускане до търговия	акции
БИОИАСИС АД	допускане до търговия	акции
СОФАРМА ТРЕЙДИНГ АД	допускане до търговия	акции
МАРТ БЪЛГАРИЯ АД	допускане до търговия	акции
ДАЛИЯ ЕАД	допускане до търговия	акции
БАЛКАН ПРОДЖЕКТИ МЕНИДЖМЪНТ ЕАД	допускане до търговия	акции
ЕВРОПА ЛАЙН ГРУП АД	допускане до търговия	акции
СЛЪНЧО АД	допускане до търговия	акции
УНИФАРМ АД	допускане до търговия	акции
ВИНЪС АД	допускане до търговия	акции
БИ ДЖИ АЙ ГРУП АД	допускане до търговия	акции
КАПМАН ГРИЙН ЕНЕРДЖИ ФОНД АД	допускане до търговия	акции
МДКЦ БИОЧЕК АД	допускане до търговия	акции
СЕПТОНА - БЪЛГАРИЯ АД	допускане до търговия	акции
Регистрирани емисии с цел търговия на регулиран пазар		
<i>Регистрирани емисии едновременно с вписване на публичното дружество</i>		
ТУРИН ИМОТИ АДСИЦ		акции
ЛЕВ ИНВЕСТ АДСИЦ		акции
ЗЕТ ПРОПЪРТИС ИНВЕСТМЪНТ ФОНД АДСИЦ		акции
БУЛГАРИ РЕЗЕРВ ПРОПЪРТИС АДСИЦ		акции

БОЛКАН ПРОПЪРТИ ИНСТРУМЕНТС АДСИЦ	акции
АГРОЕНЕРДЖИ АДСИЦ	акции
ЕКСПАТ БЕТА АДСИЦ	акции
МАУНТИН ПАРАДАЙС ИНВЕСТ АДСИЦ	акции
БАЛКАНИКА ИМОТИ АДСИЦ	акции
Регистрирани емисии с цел търговия на регулиран пазар	
<i>Последващи емисии, издадени в резултат на увеличение на капитала</i>	
СПАРКИ ЕЛТОС АД	акции
ХОЛДИНГ НОВ ВЕК АД	акции
ИНДУСТРИАЛЕН ХОЛДИНГ БЪЛГАРИЯ АД	акции
БЪЛГАРСКА РОЗА СЕВТОПОЛИС АД	акции
ФОНД ЗА ЗЕМЕДЕЛСКА ЗЕМЯ МЕЛ ИНВЕСТ АДСИЦ	акции
ХОЛДИНГ ВАРНА АД	акции
ТБ ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА АД	акции
АГРИЯ ГРУП ХОЛДИНГ АД	акции
ФЕЪРГЛЕЙ ПРОПЪРТИС АДСИЦ	акции
АРОМА АД	акции
ПЕТЪР КАРАМИНЧЕВ АД	акции
ДОВЕРИЕ - ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД	акции
МЕДИКА АД	акции
АЛФА УУД БЪЛГАРИЯ АД	акции
СИЛА ХОЛДИНГ АД	акции
ФОНД ЗА ЗЕМЕДЕЛСКА ЗЕМЯ МЕЛ ИНВЕСТ АДСИЦ	акции
БЛЕК СИЙ ИНВЕСТМЪНТ АДСИЦ	акции
ЕМКА АД	акции
МОНБАТ АД	акции
ФОНД ЗА ЕНЕРГЕТИКА И ЕНЕРГИЙНИ ИКОНОМИИ – ФЕЕИ АДСИЦ	акции
АГРО ФИНАНС АДСИЦ	акции
БИЛБОРД АД	акции
ПИ АР СИ АДСИЦ	акции
МОМИНА КРЕПОСТ АД	акции
ХОЛДИНГ ПЪТИЩА АД	акции
ДРУЖБА СЪКЛАРСКИ ЗАВОДИ АД	акции
СПАРКИ АД	акции
БАЛКАНТУРИСТ ЕЛИТ АД	акции
ФОРУКОМ ФОНД ИМОТИ АДСИЦ	акции
ЗММ МЕТАЛИК АД	акции
ОПТЕЛА - ЛАЗЕРНИ ТЕХНОЛОГИИ АД	акции
ЕУРОТЕРРА БЪЛГАРИЯ АД	акции
ЕКСКЛУЗИВ ПРОПЪРТИ АДСИЦ	акции
СЛЪНЧЕВ ДЕН АД	акции
КОРПОРАЦИЯ ЗА ТЕХНОЛОГИИ И ИНОВАЦИИ СЪЕДИНЕНИЕ АД	акции
ЯВОР АД	акции
МОСТСТРОЙ АД	акции
АДВАНС ТЕРАФОНД АДСИЦ	акции

Отписани от публичния регистър емисии ценни книжа	
АУТОБОХЕМИЯ АД	корпоративни облигации
ТБ БЪЛГАРО-АМЕРИКАНСКА КРЕДИТНА БАНКА АД	ипотечни облигации
ТБ БЪЛГАРО-АМЕРИКАНСКА КРЕДИТНА БАНКА АД	корпоративни облигации
ТИ БИ АЙ КРЕДИТ ЕАД	корпоративни облигации
ЕВРОЛИЗИНГ ЕАД	корпоративни облигации
ОВЕРГАЗ ИНК. АД	корпоративни облигации
ХИПОКРЕДИТ АД	корпоративни облигации
ТБ ИНВЕСТБАНК АД	ипотечни облигации
ХИПОКРЕДИТ АД	корпоративни облигации
ТИ БИ АЙ КРЕДИТ ЕАД	корпоративни облигации
ИНТЕРЛИЙЗ АУТО ЕАД	корпоративни облигации
СОФАРМА АД	корпоративни облигации
ТБ ОБЕДИНЕНА БЪЛГАРСКА БАНКА АД	корпоративни облигации
ХИПОКРЕДИТ АД	корпоративни облигации
ТБ ЮРОБАНК И ЕФ ДЖИ БЪЛГАРИЯ АД	ипотечни облигации
БМ ЛИЗИНГ АД	корпоративни облигации
АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ ФИНАНСИЕР ЕАД	корпоративни облигации
ЛИЗИНГОВА КОМПАНИЯ АД	корпоративни облигации
ТБ ПЪРВА ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА АД	ипотечни облигации
ТБ ЮРОБАНК И ЕФ ДЖИ БЪЛГАРИЯ АД	ипотечни облигации
ТБ ЮРОБАНК И ЕФ ДЖИ БЪЛГАРИЯ АД	ипотечни облигации

2.1.3В

ПРИЛОЖЕНИЕ

Публични дружества, емитенти и АДСИЦ, вписани и отписани през 2008 г. от публичния регистър, воген от КФН

Наименование на дружество	Тип
Дружества, вписани като публични в регистъра, воген от КФН	
БИЛБОРД АД	публично дружество
ПРОПЪРТИС КЕПИТАЛ ИНВЕСТМЪНТС АДСИЦ	публично дружество
ЕНЕМОНА АД	публично дружество
АГРИЯ ГРУП ХОЛДИНГ АД	публично дружество
ГЛОБЕКС ИСТЕЙТ ФОНД АДСИЦ	публично дружество
ФОНД ЗА ИНВЕСТИЦИИ В НЕДВИЖИМИ ИМОТИ -ФИНИ АДСИЦ	публично дружество
ЕКСПАТ ИМОТИ АДСИЦ	публично дружество
БГ АГРО АД	публично дружество
ПИ АР СИ АДСИЦ	публично дружество
СИТИ ПРОПЪРТИС АДСИЦ	публично дружество
СОФАРМА БИЛДИНГС АДСИЦ	публично дружество
ЛЕВ ИНВЕСТ АДСИЦ	публично дружество
ТУРИН ИМОТИ АДСИЦ	публично дружество
ХЕРТИ АД	публично дружество
МЕКОМ АД	публично дружество
РОЙ ПРОПЪРТИ ФЪНД АДСИЦ	публично дружество

БУЛГАРИ РЕЗЕРВ ПРОПЪРТИС АДСИЦ	публично гружество
ЖЕЛЕЗОПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА – ХОЛДИНГОВО ДРУЖЕСТВО АД	публично гружество
БОЛКАН ПРОПЪРТИ ИНСТРУМЕНТС АДСИЦ	публично гружество
УЛПИНА АДСИЦ	публично гружество
ЗЕТ ПРОПЪРТИС ИНВЕСТМЪНТ ФОНД АДСИЦ	публично гружество
АГРОЕНЕРДЖИ АДСИЦ	публично гружество
БАЛКАНИКА ИМОТИ АДСИЦ	публично гружество
ЕКСПАТ БЕТА АДСИЦ	публично гружество
Дружества, получили лиценз за извършване на дейност като АДСИЦ едновременно с вписването на емисиите акции от първоначалното задължително увеличение на капитала	
ТУРИН ИМОТИ АДСИЦ	публично гружество
ЛЕВ ИНВЕСТ АДСИЦ	публично гружество
ЗЕТ ПРОПЪРТИС ИНВЕСТМЪНТ ФОНД АДСИЦ	публично гружество
БУЛГАРИ РЕЗЕРВ ПРОПЪРТИС АДСИЦ	публично гружество
БОЛКАН ПРОПЪРТИ ИНСТРУМЕНТС АДСИЦ	публично гружество
АГРОЕНЕРДЖИ АДСИЦ	публично гружество
ЕКСПАТ БЕТА АДСИЦ	публично гружество
МАУНТИН ПАРАДАЙС ИНВЕСТ АДСИЦ	публично гружество
БАЛКАНИКА ИМОТИ АДСИЦ	публично гружество
Дружества, отписани от регистъра	
<i>Отписани след заличаване от Търговския регистър поради приключване на производство по ликвидация или несъстоятелност</i>	
ЕКАРИСАЖ – ТЕНЕВО АД	публично гружество
ЛАТЕКС ГРУП АД	публично гружество
<i>Отписани след осъществено търгово предлагане по реда на чл. 119, ал. 1, т. 3 ЗППЦК</i>	
НОНВОТЕКС АД	публично гружество
ЕАЗ АД	публично гружество
СВИНЕВЪДСТВО-ПРЕСЛАВЕЦ АД	публично гружество
ЕЛЕКТРОНИКА АД	публично гружество
<i>Отписани предвид обстоятелството, че емисията ценни книжа е отписана от регистъра и емитентът няма вписана друга емисия ценни книжа по реда на чл. 17, ал. 1, т. 1 от Наредба № 22</i>	
БМ ЛИЗИНГ АД	емитент
АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ ФИНАНСИЕР ЕАД	емитент
ЛИЗИНГОВА КОМПАНИЯ АД	емитент
<i>Отписани по собствена инициатива при наличие на някои от условията по чл. 18 от Наредба № 22</i>	
ЕКОФИЛТЪР АД	публично гружество
АНГЕР АД	публично гружество
СТРОЙТЕХНИКА АД	публично гружество
<i>Отписани по инициатива на зам.-председателят, § 4, ал. 2 от допълнителните разпоредби на Наредба № 22</i>	
БИСЕР ОЛИВА АД	емитент
<i>Отменено решение за вписване като публично гружество в регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 3 ЗКФН</i>	
ПАРАХОДСТВО БЪЛГАРСКИ МОРСКИ ФЛОТ ЕАД	публично гружество

3.1.2 ПРИЛОЖЕНИЕ

Брой съставени актове за установяване на административни нарушения (АУАН) през 2008 г. (управление „Надзор на инвестиционната дейност“)

Установени нарушения на нормативните разпоредби	Съставени АУАН
чл. 92 а, ал. 2 ЗППЦК	1
чл. 100т ЗППЦК	2
чл. 100 ш, ал. 2 във връзка с ал. 1, т.1 и 2 ЗППЦК	2
чл. 112 г ЗППЦК	2
чл. 114, ал. 1, т. 1, буква „б“ ЗППЦК, във връзка с чл. 114, ал. 5, т. 3 ЗППЦК	9
чл. 115, ал. 2 ЗППЦК	7
чл. 145, ал. 1 във връзка с чл.148, ал. 3 ЗППЦК	10
чл. 148, ал. 3 във връзка с чл. 145, ал. 1 ЗППЦК	6
чл. 149, ал 8 ЗППЦК	2
чл. 196, ал. 2 ЗППЦК	1
чл. 221, ал. 6 ЗППЦК	30
чл. 12, ал. 1 във връзка с чл. 12, ал. 3 ЗПЗФИ	1
чл. 16 ЗПЗФИ	1
чл. 22, ал. 3 ЗДСИЦ	1
чл. 27, ал. 2 от Наредба № 2 във връзка с чл. 14, ал.1, т.10 от Наредба № 15	1
чл. 31 от Наредба № 2	37
чл. 32, ал. 1 от Наредба № 2	1
чл. 40, т. 1 от Наредба № 2	7
чл. 43, ал. 1 от Наредба № 2	2
чл. 54 от Наредба № 25	1
чл. 6, т. 2 от Наредба № 26	1
чл. 37, т. 2 от Наредба № 26	3
чл. 38, ал. 2 от Наредба № 26	2
чл. 35, ал. 2, предложение 3 от Наредба № 38	1
чл. 38, ал. 2, предложение 3 от Наредба № 38	1
ОБЩО:	132

3.2 ПРИЛОЖЕНИЕ

Брой съставени актове за установяване на административни нарушения (АУАН) през 2008 г. (управление „Застрахователен надзор“)

Вид нарушение по поднадзорни лица	Съставени АУАН	Основание
<i>Застрахователи</i>	265	
Неплащане в срок на предявени претенции за изплащане на застрахователни обезщетения	114	чл. 107 КЗ

Непредставяне в срок на информация за сключените договори по задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилите	59	чл. 294 и 317а КЗ
Неспазен срок за произнасяне по претенции по задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилите	27	чл. 271 КЗ
Неспазване от застрахователя на определения срок за искане на допълнителна информация от потребителя на застрахователна услуга във връзка с предявена претенция	8	чл. 105 КЗ
Представяне на невярна информация	8	чл. 317 КЗ
Необразуване на резерв за възникнали, но непредявени претенции, без да е представена мотивирана обосновка в актюерския доклад	7	чл. 9 от Наредба № 27 от 2006 г. за реда и методиката за образуване на техническите резерви от застрахователите и от презастрахователите, и на здравноосигурителните резерви (Наредба № 27)
Възпрепятстване на КФН при осъществяване на надзорни функции	5	чл. 32 ЗКФН
Неспазване на изискванията, свързани с образуването на технически резерви	5	чл. 68 КЗ и чл. 12 от Наредба № 27
Неправилно определяне на размера на пренос-премиения резерв	2	чл. 11 от Наредба № 27
Нарушени правила при образуване на технически резерви	1	чл. 69 КЗ
Неспазване на правилата за диверсификация при инвестирането на техническите резерви	4	чл. 74 КЗ
Неспазване на срока за възстановяване на вреди, претърпени в резултат от настъпило застрахователно събитие	4	чл. 209 КЗ
Неспазване на срока за подаване на информация за вписване на обстоятелства в регистъра на застрахователните агенти	3	чл. 170 КЗ
Непредставяне на план за достигане на изискуемата платежоспособност	3	чл. 86 КЗ
Неплащане в срок на обезщетение по задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилите	3	чл. 18 от Наредба № 24 от 2006 г. за задължителното застраховане по чл. 249, т.1 и 2 от Кодекса за застраховането и за методиката за уреждане на претенции за обезщетение на вреди, причинени на моторни превозни средства

Непредставяне на предвидените годишни справки и отчети	2	чл. 6 от Наредба № 30 от 2006 г. за изискванията към счетоводството, формата и съдържанието на финансовите отчети, справките, докладите и приложенията на застрахователите и здравноосигурителните дружества (Наредба № 30)
Неспазване на определената форма и съдържание на финансовите отчети, представяни за надзорни цели	2	чл. 7 от Наредба № 30
Неспазен срок за произнасяне по регресни претенции между застрахователи	2	чл. 213а КЗ
Неспазване от застраховател на определения срок за представяне на преписка по предявена претенция пред Гаранционния фонд	1	чл. 288, ал. 9 КЗ
Неспазен срок за уведомление за промяна в обстоятелства, подлежащи на вписване	1	чл. 101 КЗ
Непредставяне в срок на вътрешни правила за уреждане на претенции	1	чл. 104 КЗ
Неизпълнение на заповед на заместник-председателя на КФН, ръководещ управление „Застрахователен надзор“	1	чл. 319 КЗ
Непредставяне в предвидените срокове на годишен финансов отчет	1	чл. 99 КЗ
Неспазване на изискването за предварително одобрение на лица, имащи право да управляват или представляват застрахователя, преди вписване в Търговския регистър	1	чл. 13 КЗ
Гаранционен фонд	2	
Непроизнасяне в срок по предявена претенция	2	чл. 31 от Правилника за устройството и дейността на Гаранционния фонд
Здравноосигурителни дружества	34	
Неспазване на изискването за диверсификация при инвестиране на здравноосигурителните резерви	24	чл. 90г ЗЗО
Необразуване на резерв за неизтекли рискове при отрицателен резултат за последните три години	4	чл. 12 от Наредба № 27
Възпрепятстване осъществяването на надзорни правомощия при извършването на проверка в здравноосигурително дружество	1	чл. 19 ЗКФН
Неспазване на изискването за минимален размер на внесенния капитал	1	чл. 93 ЗЗО
Неспазване на изискването за предварително одобрение на членове на управителни и надзорни органи преди вписване в Търговския регистър	1	чл. 97 ЗЗО

Възпрепятстване на КФН при осъществяване на надзорни функции	1	чл. 32 ЗКФН
Предлагане на здравноосигурителен пакет без предварително одобрение	1	чл. 98 ЗЗО
Неспазване на определената за надзорни цели форма на баланс	1	т. 6 от Заповед № 39 от 22.02.2008 г. на заместник-председателя, ръководещ управление „Застрахователен надзор“, с която се утвърждават образци на годишни и периодични справки, доклади и приложения, представяни от здравноосигурителните гружества
Застрахователни посредници	82	
Извършване на дейност по застрахователно посредничество от застрахователен агент за повече от един застраховател	47	чл. 166 КЗ
Неспазване на срок за уведомяване и за представяне на годишни и периодични отчети и справки от застрахователни брокери	26	чл. 162 КЗ
Извършване на дейност по застрахователно посредничество без извършване на необходимата регистрация	6	чл. 312 КЗ
Неспазване на изискването за попълване на задължителни реквизити на застрахователен договор	2	чл. 184 КЗ
Възпрепятстване на КФН при осъществяване на надзорни функции	1	чл. 32 ЗКФН
Отговорни актьори	3	
Неизпълнение на задължението от страна на отговорен актьор за разработване на достатъчни по размер премии	3	чл. 97 КЗ
Други лица	4	
Възпрепятстване на КФН при осъществяване на надзорни функции	2	чл. 32 ЗКФН
Извършване на застрахователна дейност без лиценз и неправомерно използване на думата „застраховане“ във фирменото наименование	1	чл. 11 КЗ
Придобиване на акционерно участие в застраховател без КФН да е предварително уведомена за това	1	чл. 16 КЗ
ОБЩО:	390	

Инициативи за обучение и повишаване на квалификацията на персонала на КФН, проведени през 2008 г.

Тема	Вид обучение	Продължителност		Обучаваща организация	Брой служители
		дни	време		
Вътрешнофинансов контрол					
Практическа проблематика по прилагане на изискванията на Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор	Програма „Финансово управление и стопанска дейност в публичния сектор“	2	21-22 февруари 2008 г.	„СИП-2000 Петев и Радева“ ООД	1
Актуални проблеми на вътрешния одит и управлението на риска	Програма „Финансово управление и стопанска дейност в публичния сектор“	2	19-20 март 2008 г.	Институт на вътрешните одитори в България	2
Прилагане на законодателството и методологията по вътрешен одит при изпълнение на одитен ангажимент	Програма „Финансово управление и стопанска дейност в публичния сектор“	1	4 април 2008 г.	„Сикон Груп Консулт“ ЕООД	1
Обучителен курс по „Програма CIA I част“	Програма „Финансово управление и стопанска дейност в публичния сектор“	2	7-8 април 2008 г.		2
Документиране на ангажимент по вътрешен одит	Програма „Финансово управление и стопанска дейност в публичния сектор“	2	22-23 април 2008 г.	Институт на вътрешните одитори в България	1
Одит на информационните технологии	Програма „Финансово управление и стопанска дейност в публичния сектор“	2	12-13 май 2008 г.		1
Как вътрешният одит да подобри процесите по управление, контрол и управление на риска	Програма „Ясно специализирано обучение“	2	26-27 юни 2008 г.		1
Планиране на вътрешния одит	Програма „Финансово управление и стопанска дейност в публичния сектор“	1	3 октомври 2008 г.		1

Одит на дейностите и процесите	Програма „Финансово управление и стопанска дейност в публичния сектор“	2	17-18 ноември 2008 г.	1	1
Методология и изсквания на Закона на финансовото управление в публичния сектор	Програма „Финансово управление и стопанска дейност в публичния сектор“	1	4 декември 2008 г.	1	„СИП-2000 Петев и Радева“ ООД
Трурово и осигурително право					
Новите моменти в социалното осигуряване и в трудовите отношения през 2008 г.	Програма „Ясно специализирано обучение“	3	20-22 февруари 2008 г.	2	НКЦ „Решение“ ООД
Борба срещу измами и злоупотреби					
Методи и техники за разкриване на измами и злоупотреби	Програма „Етика и превенция на корупцията“	1	19 март 2008 г.	2	Асоциация за противодействие на икономически измами
Методи и техники на административно разследване на измами и злоупотреби	Програма „Етика и превенция на корупцията“	1	22 април 2008 г.	2	Асоциация за противодействие на икономически измами
Административно право					
Нови моменти в Административно-процесуалния кодекс и субсидарното приложение на ГПК в административното производство	Програма „Правни регулации и организация на административната дейност“	3	30 май –1 юни 2008 г.	4	
Международен арбитраж към ИСС с участието на държавни институции	Програма „Правни регулации и организация на административната дейност“	1	24 ноември 2008 г.	1	
Гражданско право					
Гражданският процес според новия Гражданско-процесуален кодекс	Програма „Ясно специализирано обучение“	2	19-20 март 2008 г.	11	„Сиела софт енг паблшинг“ АД
Промените в гражданския процес според новия Гражданско-процесуален кодекс	Програма „Ясно специализирано обучение“	3	19-21 март 2008 г.	7	Издателство „Сибир“
Граждански процес според новия Граждански процесуален кодекс. Законодателни промени	Програма „Правни регулации и организация на административната дейност“	3	28-30 май 2008 г.	3	

Актуални въпроси по новия ГПК	Програма „Правни резултати и организация на административната дейност“	1	25 юни 2008 г.		3
Финансов и стопански анализ					
Оценка на търговски предприятия	Програма „Финансово управление и стопанска дейност в публичния сектор“	10	7-16 април 2008 г.	Агенция за приватизация	3
Оценка на недвижими имоти	Програма „Финансово управление и стопанска дейност в публичния сектор“	10	7-16 май 2008 г.	Агенция за приватизация	4
Провеждане на професионално обучение за актьори	Програма „Ясно специализирано обучение“	1	17 октомври 2008 г.		6
Управленски умения					
Управление на талантите в глобалното общество - привличане, развитие, задържане	Програма „Управленски умения и управление на човешките ресурси“	3	15-17 май 2008 г.		1
Информационни технологии					
Пролетен семинар на БГПО	Програма „Други по информационни технологии“	2	30 май – 1 юни 2008 г.		1
Събместни обучения с международни организации					
Регионална програма по ценни книжа на Торонто Център	семинар	5	23-27 юни 2008 г.	Торонто център	32
Предварителна оценка на придобиванията и увеличаване на дяловете участие във финансовия сектор, Директива 2007/44/ЕС	семинар	1	9 декември 2008 г.	TAIEX	25

Разпределен дивидент за 2007 г. и отчетени печалби от АДСИЦ за 2008 г.

Дружество	Раздаден дивидент за 2007 г. (лв. на 1 акция)	Отчетена печалба за 2008 г.	Печалба на 1 акция	Специфика на дейността
КАПИТАЛ ДИРЕКТ -1 АДСИЦ	48,52	75 000	11,54	секюритизация на вземания
КЕПИТЪЛ МЕНИДЖМЪНТ АДСИЦ	4,10	3 088 000	4,75	секюритизация на вземания
ХИПОКАПИТАЛ АДСИЦ	-	6 000	0,09	секюритизация на вземания
ТРАНСИНВЕСТМЪНТ АДСИЦ	0,16	449 000	0,69	секюритизация на вземания
ФОНД ЗА ЕНЕРГЕТИКА И ЕНЕРГИЙНИ ИКОНОМИИ-ФЕЕИ АДСИЦ	-	-361 000	-0,37	секюритизация на вземания
АЛФА КРЕДИТ АДСИЦ	-	920 000	1,42	секюритизация на вземания
ХЮНДАЙ ФИНАНС АДСИЦ	-	-	-	секюритизация на вземания
УЛПИНА АДСИЦ	-	106 000	0,16	секюритизация на вземания
ЛЕВ ИНВЕСТ АДСИЦ	-	74 000	0,11	секюритизация на вземания
ФОНД ЗА НЕДВИЖИМИ ИМОТИ БЪЛГАРИЯ АДСИЦ	0,025	12 296 000	0,20	секюритизация на недвижими имоти /зз/
ЕЛАНА ФОНД ЗА ЗЕМЕДЕЛСКА ЗЕМЯ АДСИЦ	-	-1 746 000	-0,03	секюритизация на недвижими имоти /зз/
АДВАНС-ТЕРРАФОНД АДСИЦ	-	-74 000	-0,001	секюритизация на недвижими имоти /зз/
БУЛЕНД ИНВЕСТМЪНТС АДСИЦ	-	849 930	0,07	секюритизация на недвижими имоти /зз/
ФОНД ЗА ЗЕМЕДЕЛСКА ЗЕМЯ МЕЛ ИНВЕСТ АДСИЦ	-	2 006 000	0,07	секюритизация на недвижими имоти /зз/
АГРО ФИНАНС АДСИЦ	-	4 263 000	0,13	секюритизация на недвижими имоти /зз/
ЗЕНИТ ИМОТИ АДСИЦ	-	44 000	0,07	секюритизация на недвижими имоти /зз/
АГРОЕНЕРЖИ АДСИЦ	-	-	-	секюритизация на недвижими имоти /зз/
ПРАЙМ ПРОПЪРТИ БГ АДСИЦ	-	-5 486 594	-0,15	секюритизация на недвижими имоти
БЕНЧМАРК ФОНД ИМОТИ АДСИЦ	0,40	-5 939 000	-0,25	секюритизация на недвижими имоти
ИНВЕСТМЪНТ ПРОПЪРТИС АДСИЦ (бывше КОЛОС-1 АДСИЦ)	-	1 300 000	8,11	секюритизация на недвижими имоти
И АР ДЖИ КАПИТАЛ-1 АДСИЦ	0,2369	73 000	0,02	секюритизация на недвижими имоти

АКТИВ ПРОПЪРТИС АДСИЦ	-	-1 533 000	-0,08	секюритизация на недвижими имоти
ПАРК АДСИЦ	0,0010	-52 000	-0,01	секюритизация на недвижими имоти
ИНТЕРКАПИТАЛ ПРОПЪРТИ ДИВЕ-ЛОПМЪНТ АДСИЦ	1,50	5 986 000	1,24	секюритизация на недвижими имоти
КУАНТУМ ДИВЕЛОПМЪНТС АДСИЦ	-	1 511 000	2,32	секюритизация на недвижими имоти
И АР ДЖИ КАПИТАЛ-2 АДСИЦ	0,2636	90 000	0,03	секюритизация на недвижими имоти
ЦКБ РИЪЛ ИСТЕЙТ ФОНД АДСИЦ	-	1 328 000	2,04	секюритизация на недвижими имоти
ФЕЪРПЛЕЙ ПРОПЪРТИС АДСИЦ	0,13	17 689 000	0,32	секюритизация на недвижими имоти
БУЛГЕРИЪН ИНВЕСТМЪНТ ГРУП АДСИЦ	-	78 000	0,12	секюритизация на недвижими имоти
ПРЕМИЕР ФОНД АДСИЦ	-	-1 246	-0,002	секюритизация на недвижими имоти
БЛЕК СИЙ ИНВЕСТМЪНТ АДСИЦ	0,3675	3 101 000	0,21	секюритизация на недвижими имоти
СИИ ИМОТИ АДСИЦ	0,0025	-3 000	-0,005	секюритизация на недвижими имоти
СОФАРМА ИМОТИ АДСИЦ	0,0572	193 000	0,02	секюритизация на недвижими имоти
ЮНИВЪРСЪЛ ПРОПЪРТИС АДСИЦ	-	31 958 000	4,92	секюритизация на недвижими имоти
ЛИАМ АДСИЦ	-	-302 000	-0,18	секюритизация на недвижими имоти
ЛЮК АДСИЦ	-	2 299 000	1,53	секюритизация на недвижими имоти
ИНВЕСТ ПРОПЪРТИ АДСИЦ	-	-515 000	-0,31	секюритизация на недвижими имоти
СУПЕР БОРОВЕЦ ПРОПЪРТИ ФОНД АДСИЦ	4,631	-1 874 000	-2,88	секюритизация на недвижими имоти
АЛФА ПРОПЪРТИ 1 АДСИЦ	-	1 235 675	1,90	секюритизация на недвижими имоти
ФОРУКОМ ФОНД ИМОТИ АДСИЦ	-	-	-	секюритизация на недвижими имоти
СТАТУС ИМОТИ АДСИЦ	-	-68 000	-0,10	секюритизация на недвижими имоти
ЕКСКЛУЗИВ ПРОПЪРТИ АДСИЦ	-	-4 035 000	-0,43	секюритизация на недвижими имоти
ХЕЛТ ЕНД УЕЛНЕС АДСИЦ	-	-3 157 000	-32,38	секюритизация на недвижими имоти
СОЛИД ИНВЕСТ АДСИЦ	-	-350 000	-0,54	секюритизация на недвижими имоти

НЕДВИЖИМИ ИМОТИ СОФИЯ АДСИЦ	10,65	670 000	1,03	секюритизация на недвижими имоти
СЕРДИКА ПРОПЪРТИС АДСИЦ	-	3 815 000	5,87	секюритизация на недвижими имоти
БОЛКАН ЕНД СИЙ ПРОПЪРТИС АДСИЦ	-	2 689 000	4,14	секюритизация на недвижими имоти
ПЪЛДИН ЛАЙЪН ГРУП АДСИЦ	6,7702	332 000	0,51	секюритизация на недвижими имоти
ЕЙЧ БИ ДЖИ ФОНД ЗА ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ АДСИЦ	-	-18 400	-0,03	секюритизация на недвижими имоти
АРКО ТУУЪРС АДСИЦ (бывше СИНГУЛАР АДСИЦ)	-	-	-	секюритизация на недвижими имоти
И АР ДЖИ КАПИТАЛ-3 АДСИЦ	0,1578	-1 573 000	-0,75	секюритизация на недвижими имоти
ЮНАЙТЕД ПРОПЪРТИС АДСИЦ	-	-92 000	-0,14	секюритизация на недвижими имоти
ЗЕНИТ ИМОТИ АДСИЦ	-	44 000	0,07	секюритизация на недвижими имоти
ГЛОБЕКС ИСТЕЙТ ФОНД АДСИЦ	-	-128 000	-0,20	секюритизация на недвижими имоти
СИТИ ДИВЕЛЪПМЪНТ АДСИЦ	-	-426 000	-1,94	секюритизация на недвижими имоти
ПРОПЪРТИС КЕПИТЪЛ ИНВЕСТМЪНТС АДСИЦ	-	-16 000	-0,02	секюритизация на недвижими имоти
ФОНД ЗА ИНВЕСТИЦИИ В НЕДВИЖИМИ ИМОТИ – ФИНИ АДСИЦ	-	60 000	0,09	секюритизация на недвижими имоти
ЕФЕКТЕН УНД ФИНАНС – ИМОТИ АДСИЦ	-	-50 000	-0,08	секюритизация на недвижими имоти
ЕКСПАТ ИМОТИ АДСИЦ	-	-122 000	-0,06	секюритизация на недвижими имоти
ПИ АР СИ АДСИЦ	-	2 054 000	3,51	секюритизация на недвижими имоти
ДИТ ПРОПЪРТИ АДСИЦ	-	687 000	0,92	секюритизация на недвижими имоти
СИТИ ПРОПЪРТИС АДСИЦ	-	-320 000	-0,49	секюритизация на недвижими имоти
РОЙ ПРОПЪРТИ ФЪНД АДСИЦ	-	-62 000	-0,10	секюритизация на недвижими имоти
СОФАРМА БИЛДИНГС АДСИЦ	-	-25 000	-0,04	секюритизация на недвижими имоти
ТУРИН ИМОТИ АДСИЦ	-	440 000	0,68	секюритизация на недвижими имоти
БЪЛГАРИ РЕЗЕРВ ПРОПЪРТИС АДСИЦ	-	12 711 000	19,56	секюритизация на недвижими имоти

ЗЕТ ПРОПЪРТИС ИНВЕСТМЪНТ ФОНД АДСИЦ	-	-197 000	-0,30	секюритизация на недвижими имоти
БОЛКАН ПРОПЪРТИ ИНСТРУ- МЕНТС АДСИЦ	-	-109 000	-0,22	секюритизация на недвижими имоти
ЕКСПАТ БЕТА АДСИЦ	-	-1 000	-0,0002	секюритизация на недвижими имоти
БАЛКАНИКА ИМОТИ АДСИЦ	-	-47 000	-0,07	секюритизация на недвижими имоти
МАУНТИН ПАРАДАЙС ИНВЕСТ АДСИЦ	-	-	-	секюритизация на недвижими имоти
АЛТЕРОН АДСИЦ	-	-	-	секюритизация на недвижими имоти

12.2.3

ПРИЛОЖЕНИЕ

Чуждестранно участие в акционерната структура на инвестиционните посредници към 31.12.2008 г.

ББГ СИМЕКС – БЪЛГАРИЯ ООД	Интернешънъл бизнес адвайзърс ЕООД, Чехия ББГ Финанс АД, Чехия	20,00% 68,00 %
БУЛФИН ИНВЕСТ АД	Крестън пропъртис АД, САЩ Лангфорд файнейшъл сървисис, САЩ (непряко)	50 % 40 %
ТИ БИ АЙ ИНВЕСТ ЕАД	Ти Би Ай Еф България ЕАД, Нидерландия (непряко)	100%
СИИ СЕКЮРИТИЗ АД	Войко Оглазек, Словения Миран Менцей, Словения	33,2 % 66,8 %
КД СЕКЮРИТИС ЕАД	КД Холдинг, Словения	100 %
КАПИТАЛ ФИНАНС ООД	Нивиа лимитед, Кипър	69,23 %
ФК ФИНА – С АД	Афлик лимитед, Великобритания (непряко)	100 %
ДЗИ ИНВЕСТ АД	КБС Иншуранс Ен Ви, Белгия (непряко)	100 %
КАПМАН АД	Уугзрийн Лимитед, Кипър	90 %
ЕФГ СЕКЮРИТИС БЪЛГАРИЯ ЕАД	И ЕФ ДЖИ Ню Юрп Холдинг Б.В., Холандия	100 %
ФАКТОРИ АД	Рахити Меир Класик, Израел (непряко) ЯАД Пирзул-1984, Израел (непряко)	20,89 % 16,27 %
ПФБК	Пратико Интер АД, Швейцария (непряко)	99,99 %
ФАВОРИТ	Роман Полак, Чехия (непряко)	13 %
ЗЛАТЕН ЛЕВ БРОКЕРИ ООД	Изола Ентърпрайсуз ООД, Кипър (непряко)	20 %
БОЛКАН СЕКЮРИТИС ЕООД	Правин Банкер, САЩ (непряко)	97,45 %
ГЛОБАЛ МАРКЕТС ООД	Павел Кочалка, Чехия	95 %
БУЛБРОКЪРС АД	Хипо Инвестбанк АГ, Австрия (непряко)	29,4 %

12.2.4А

ПРИЛОЖЕНИЕ

Счетоводен баланс на Фонда за компенсирание на инвеститорите в ценни книжа към 31 декември 2008 г.

	31.12.2008	31.12.2007
	(хил. лв.)	(хил. лв.)
Активи		
Нетекущи активи	23	11
Имоти, машини, съоръжения и оборудване	10	10
Нематериални активи	13	1
Текущи активи	4571	2515
Краткосрочни финансови активи	1159	37
Пари и парични еквиваленти	33	13
Предоставени депозити	3376	2465
Предплатени суми	3	
ОБЩО АКТИВИ	4594	2526
Собствен капитал и пасиви		
Собствен капитал	4563	2501
Натрупана печалба от минали години ³⁸	2501	1443
Неразпределена печалба ³⁸	2062	1058
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ	4563	2501
Пасиви	31	25
Търговски задължения	1	
Задължения към персонала и осигурителни институции	4	
Други задължения	26	25
ОБЩО ПАСИВИ	31	25
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ	4594	2526

12.2.4Б

ПРИЛОЖЕНИЕ

Отчет за доходите на Фонда за компенсирание на инвеститорите в ценни книжа към 31 декември 2008 г.

	31.12.2008	31.12.2007
	(хил. лв.)	(хил. лв.)
Приходи		
Приходи от годишни вноски	2067	1155
Други приходи		1
ОБЩО ПРИХОДИ	2067	1156
Разходи		
Разходи за материали	(7)	(7)

³⁸ Фондът за компенсирание на инвеститорите е данъчно задължено лице единствено за получените приходи по чл. 12 ал. 2 ЗКПО. За приходите, формирани от парични вноски на инвестиционни посредници по силата на чл. 77а, ал. 3 ЗППЦК, фондът не е данъчно задължено лице

Разходи за външни услуги	(65)	(61)
Разходи за персонала	(137)	(110)
Разходи за амортизация на нефинансови активи	(6)	(12)
Други разходи	(8)	(6)
ОБЩО НЕФИНАНСОВИ РАЗХОДИ	223	196
Оперативна печалба ³⁹	1844	960
Приходи от инвестиции	219	98
Финансови разходи	(1)	
Печалба преди данъци ³⁹	218	98
Печалба за годината ³⁹	2062	1058

12.2.4В

ПРИЛОЖЕНИЕ

Отчет за промените в собствения капитал на Фонда за компенсиране на инвеститорите в ценни книжа за периода 1 януари – 31 декември 2008 г.

	Основен капитал	Премиен резерв	Преоценен резерв	Други резерви	Неразпределена печалба ³⁹	Общо капитал
	(хил. лв.)	(хил. лв.)	(хил. лв.)	(хил. лв.)	(хил. лв.)	(хил. лв.)
Салдо към 01.01.2007 г.					1443	1443
Преизчислено салдо към 1 януари 2007 г.					1443	1443
Общо признати приходи и разходи за годината					1058	1058
Салдо към 31.12.2007 г.					2501	2501
Салдо към 01.01.2008 г.					2501	2501
Печалба за годината до 31 декември 2008 г. ³⁹					2062	2062
Общо признати приходи и разходи за периода					2062	2062
Салдо към 31.12.2008 г.					4563	4563

³⁹ Фондът за компенсиране на инвеститорите е данъчно задължено лице единствено за получените приходи по чл. 12 ал. 2 ЗКПО. За приходите, формирани от парични вноски на инвестиционни посредници по силата на чл. 77а, ал. 3 ЗППЦК, фондът не е данъчно задължено лице

12.2.4Г

ПРИЛОЖЕНИЕ

Отчет за паричните потоци на Фонда за компенсирание на инвеститорите в ценни книжа към 31 декември 2008 г.

Наименование на паричните потоци	31.12.2008	31.12.2007
	(хил. лв.)	(хил. лв.)
Оперативна дейност		
Парични потоци от встъпителни и годишни вноски от инвестиционни посредници	2068	1155
Плащания към доставчици	(86)	(66)
Плащания към персонал и осигурителни институции	(147)	(120)
Други парични потоци от оперативна дейност	(1)	(18)
Нетен паричен поток от оперативна дейност	1834	951
Инвестиционна дейност		
Получени лихви	162	81
Нетен паричен поток от инвестиционна дейност	162	81
Нетна промяна в пари и парични еквиваленти		
Пари и парични еквиваленти в началото на годината	2478	1446
Пари и парични еквиваленти в края на годината	4474	2478

13.2.1А

ПРИЛОЖЕНИЕ

Брутни начислени (записани) премии от застрахователите, извършващи дейност по общо застраховане (в хил. лв.)

ЗАСТРАХОВАТЕЛИ	2008 г.		2007 г.		Ръст
	Брутни начислени (записани) премии	Пазарен дял	Брутни начислени (записани) премии	Пазарен дял	
ЗАД БУЛСТРАД	221 938	14,5%	177 576	14,0%	25,0%
ДЗИ - ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД	202 151	13,2%	186 729	14,7%	8,3%
ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ	165 031	10,8%	149 183	11,8%	10,6%
ЗК ЛЕВ ИНС АД	158 561	10,3%	101 681	8,01%	55,9%
ЗД БУЛ ИНС АД	155 002	10,1%	146 573	11,55%	5,8%
ЗАД АРМЕЕЦ АД	145 968	9,5%	90 725	7,15%	60,9%
ЗК УНИКА АД	95 974	6,3%	87 724	6,9%	9,4%
ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ДРУЖЕСТВО ЕВРО ИНС АД	82 345	5,4%	66 578	5,24%	23,7%
ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ АД	62 381	4,1%	64 920	5,1%	-3,9%
ЗАД ЕНЕРГИЯ	57 799	3,8%	52 784	4,2%	9,5%

ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ БЪЛГАРСКИ ИМОТИ АД	52 202	3,4%	50 866	4,0%	2,6%
ЗАД ВИКТОРИЯ	44 127	2,9%	30 911	2,4%	42,8%
ИНТЕРАМЕРИКАН БЪЛГАРИЯ ЗЕАД	20 258	1,3%	14 003	1,1%	44,7%
ХДИ ЗАД	18 860	1,2%	13 845	1,1%	36,2%
ЕЙ АЙ ДЖИ БЪЛГАРИЯ ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ДРУЖЕСТВО ЕАД	18 216	1,2%	17 417	1,37%	4,6%
ОБЩИНСКА ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ АД	14 203	0,9%	7 397	0,58%	92,0%
ЗК ДСК ГАРАНЦИЯ АД	8 328	0,5%	4 942	0,4%	68,5%
ОББ-ЕЙ АЙ ДЖИ ЗД АД	5 936	0,4%	2 903	0,23%	104,5%
БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ЗА ЕКСПОРТНО ЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД	5 042	0,3%	2 789	0,22%	80,8%
ГРАВЕ БЪЛГАРИЯ ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД	73	0,0%	-	-	-
ОБЩО:	1 534 395	100,00%	1 269 546	100,00%	20,9%

13.2.1Б

ПРИЛОЖЕНИЕ

Брутни получени премии по активно презастраховане от застрахователите, извършващи дейност по общо застраховане (в лв.)

Видове застраховки	ЗАД АРМЕЕЦ АД		ЗАД АЛМАНЦ БЪЛГАРИЯ		ЕЙ АЙ ДЖИ БЪЛГАРИЯ ЗД ЕАД		ЗК ЛЕВ ИНС АД		ОБЪ-ЕЙ АЙ ДЖИ ЗД АД		ОБЩО	
	2008 г.	2007 г.	2008 г.	2007 г.	2008 г.	2007 г.	2008 г.	2007 г.	2008 г.	2007 г.	2008 г.	2007 г.
	1. Злополука	0	0	157 085	0	0	7 040	0	0	1 604 226	509 357	1 761 312
в т.ч. по задължителна застраховка "Злополука" на пътниците в средствата за обществен транспорт	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Заболяване	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства	0	0	224 143	0	0	0	3 777 682	2 031 049	0	0	4 001 825	2 031 049
4. Релсови превозни средства	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Летателни апарати	67 163	43 155	0	0	0	0	0	0	0	0	67 163	43 155
6. Плавателни съдове	0	0	4 394 445	212 827	0	0	0	0	0	0	4 394 445	212 827
7. Товари по време на превоз	0	0	784	-2 009	44 467	130 046	0	0	0	0	45 251	128 038
8. Пожар и природни бедствия	167 420	73 201	7 138 856	4 041 147	3 082 582	1 103 560	0	0	0	0	10 388 858	5 217 908
9. Щети на имущество	1 027	0	0	18 592	-65 367	1 332 248	0	0	0	0	-64 341	1 350 840
10. ГО, свързана с притежаването и озолзването на ИПС	0	0	163 944	0	0	0	0	0	0	0	163 944	0
В т.ч. по ГО на автомобилите	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
В т.ч. по "ЗЕЛЕНА КАРТА"	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
В т.ч. Гранична застраховка "ГО"	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
В т.ч. по ГО на превозвача	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

11. ГО, свързана с притежаването и използването на летателни апарати	0	895	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	895
12. ГО, свързана с притежаването и използването на плавателни съдове	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13. Обща гражданска отговорност	5 810	78	11 709	15 795	240 990	100 051	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	258 509	115 924
14. Кредити	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15. Гаранции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16. Разни финансови загуби	0	0	0	0	106 446	46 885	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	106 446	46 885
17. Правни разности	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18. Помощ при пътуване	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ОБЩО:	241 419	117 329	12 090 967	4 286 351	3 409 118	2 719 831	3 777 682	2 031 049	1 604 226	509 357	21 123 413	9 663 918							

Изплатени обезщетения и възникнали претенции при застрахователите по общо застраховане (в хил. лв.)

ЗАСТРАХОВАТЕЛИ	2008 г.				2007 г.			
	Изплатени обезщетения	Отн. дял	Възникнали претенции	Отн. дял	Изплатени обезщетения	Отн. дял	Възникнали претенции	Отн. дял
ЗАД БУЛСТРАД	115 389	19,4%	126 155	16,3%	97 503	21,6%	104 403	18,6%
ДЗИ - ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД	95 084	16,0%	131 031	17,0%	68 815	15,2%	93 714	16,7%
ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ	62 502	10,5%	79 839	10,3%	56 040	12,4%	63 733	11,4%
ЗД БУЛ ИНС АД	60 553	10,2%	66 658	8,6%	62 493	13,8%	73 558	13,1%
ЗК УНИКА АД	57 020	9,6%	66 100	8,6%	37 893	8,4%	46 210	8,2%
ЗАД АРМЕЕЦ АД	45 794	7,7%	59 319	7,7%	25 277	5,6%	33 961	6,1%
ЗК ЛЕВ ИНС АД	37 751	6,4%	57 879	7,5%	30 171	6,7%	38 207	6,8%
ЗД ЕВРОИНС АД	34 305	5,8%	46 162	6,0%	23 752	5,3%	29 139	5,2%
ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ АД	25 377	4,3%	42 766	5,5%	16 519	3,7%	24 369	4,4%
ЗК БЪЛГАРСКИ ИМОТИ АД	22 449	3,8%	40 779	5,3%	12 588	2,8%	25 708	4,6%
ЗАД ВИКТОРИЯ	13 943	2,3%	22 191	2,9%	7 654	1,7%	11 021	2,0%
ХДИ ЗАД	6 994	1,2%	9 385	1,2%	3 847	0,9%	5 799	1,0%
ИНТЕРАМЕРИКАН БЪЛГАРИЯ ЗЕАД	5 846	1,0%	9 852	1,3%	2 862	0,6%	3 390	0,6%
ЕЙ АЙ ДЖИ БЪЛГАРИЯ ЗД ЕАД	3 830	0,6%	4 903	0,6%	1 058	0,2%	1 462	0,3%
ЗАД ЕНЕРГИЯ	2 945	0,5%	3 988	0,5%	2 589	0,6%	2 807	0,5%
ОБЩИНСКА ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ АД	2480	0,4%	2 869	0,4%	1 877	0,4%	2 144	0,4%
БАЕЗ ЕАД	1 492	0,3%	1 387	0,2%	259	0,1%	-44	0,0%
ЗК ДСК ГАРАНЦИЯ АД	290	0,0%	737	0,1%	244	0,1%	261	0,0%
ОББ-ЕЙ АЙ ДЖИ ЗД АД	217	0,0%	614	0,1%	64	0,0%	296	0,1%
ГРАВЕ БЪЛГАРИЯ ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД	2	0,0%	4	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
ОБЩО:	594 263	100,0%	772 618	100,0%	451 504	100,00%	560 139	100,00%

Ръст/спаг на брунтите начислени (записани) премии, увеличение/намаление на изплатените обезщетения и на възникналите претенции на общозастрахователните грукества

ЗАСТРАХОВАТЕЛИ	Ръст/ Спаг на брунтни начислени (записани) премии за 2008 г. спрямо 2007 г.	Увеличение/ Намаление на изплатените обезщетения за 2008 г. спрямо 2007 г.	Увеличение/ Намаление на възникналите претенции за 2008 г. спрямо 2007 г.
ЗАД БУЛСТРАД	24,98%	18,34%	20,83%
ДЗИ - ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД	8,26%	38,17%	39,82%
ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ	10,62%	11,53%	25,27%
ЗД БУЛ ИНС АД	5,75%	-3,10%	-9,38%
ЗАД АРМЕЕЦ АД	60,89%	81,17%	74,67%
ЗК ЛЕВ ИНС АД	55,94%	25,12%	51,49%
ЗК УНИКА АД	9,40%	50,48%	43,04%
ЗД ЕВРОИНС АД	23,68%	44,43%	58,42%
ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ АД	-3,91%	53,62%	75,49%
ЗАД ЕНЕРГИЯ	9,50%	13,75%	42,07%
ЗК БЪЛГАРСКИ ИМОТИ АД	2,63%	78,34%	58,62%
ЗАД ВИКТОРИЯ	42,76%	82,17%	101,35%
ИНТЕРАМЕРИКАН БЪЛГАРИЯ ЗЕАД	44,67%	104,26%	190,62%
ЕЙ АЙ ДЖИ БЪЛГАРИЯ ЗД ЕАД	4,59%	262,19%	235,28%
ХДИ ЗАД	36,22%	81,80%	61,84%
ОБЩИНСКА ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ АД	92,01%	32,13%	33,82%
ЗК ДСК ГАРАНЦИЯ АД	68,51%	19,06%	181,93%
ОББ-ЕЙ АЙ ДЖИ ЗД АД	104,48%	239,06%	107,43%
БАЕЗ ЕАД	80,78%	476,06%	-
ГРАВЕ БЪЛГАРИЯ ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД	-	-	-
ОБЩО:	20,86%	31,62%	37,93%

Изплатени обезщетения, възникнали претенции и фактически извършени разходи (без разходите по уреждане на претенции) от общозастрахователните гружества по видове застраховки (в хил. лв.)

ВИДОВЕ ЗАСТРАХОВКИ	2008 г.			2007 г.		
	Изплатени обезщетения	Възникнали претенции	Фактически извършени разходи (аквизиционни, административни и вноски във фондове, без разходи по уреждане на претенции)	Изплатени обезщетения	Възникнали претенции	Фактически извършени разходи (аквизиционни, административни и вноски във фондове, без разходи по уреждане на претенции)
1.Злополука	5 295	6 019	13 501	3 534	4 489	10 098
В т.ч. по задължителна застраховка „Злополука“ на пътниците в средствата за обществен транспорт	495	291	1 738	622	824	1 785
2. Заболяване	16	17	17	33	34	4
3. Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства	341 327	365 147	253 362	254 178	275 265	215 697
4. Релсови превозни средства	126	-360	2 621	0	282	1 183
5. Летателни апарати	1 376	1 397	882	560	2 302	1 092
6. Плавателни съдове	17 471	17 677	7 245	6 586	11 687	7 026
7. Товари по време на превоз	3 268	3 516	7 820	4 381	4 083	7 752
8. Пожар и природни бедствия	31 751	33 339	63 056	30 375	34 140	56 595
9. Други щети на имущество	8 141	9 264	26 908	6 094	4 615	23 470
10. ГО, свързана с притежаването и използването на МПС	161 273	298 766	142 413	123 273	202 863	116 402
В т.ч. по ГО на автомобилистите	141 466	287 416	140 055	95 931	179 182	113 167

В т.ч. ПО „ЗЕЛЕНА КАРТА“	18 769	8 793	814	26 395	22 175	2 582
В т.ч. Гранична застраховка „ГО“	391	548	897	10	96	181
В т.ч. по ГО на превозвача	647	2 008	647	938	1 412	471
11. ГО, свързана с притежаването и използването на летателни апарати	131	37	976	112	-16	922
12. ГО, свързана с притежаването и използването на плавателни съдове	618	2 407	935	9	14	422
13. Обща гражданска отговорност	10 727	15 027	8 818	11 955	12 414	7 118
14. Кредити	5 006	5 437	7 500	1 819	1 403	3 698
15. Гаранции	739	527	973	203	-2 170	1 163
16. Разни финансови загуби	4 643	10 131	14 076	6 261	5 299	9 652
17. Правни разноски	0	0	0	0	0	0
18. Помощ при пътуване	1 981	2 189	5 376	1 938	1 229	5 332
ОБЩО:	593 890	770 537	556 479	451 310	557 806	467 625

13.2.2 Г ПРИЛОЖЕНИЕ

Изменение на brutните начислени (записани) премии, на изплатените обезщетения и на възникналите претенции по видове застраховки на годишна база

ВИДОВЕ ЗАСТРАХОВКИ	Ръст/ Спад на brutни начислени (записани) премии за 2008 г. спрямо 2007 г.	Увеличение/ Намаляние на Изплатените обезщетения за 2008 г. спрямо 2007 г.	Увеличение/ Намаляние на Възникналите претенции за 2008 г. спрямо 2007 г.
1. Злополука	25,23%	49,85%	34,09%
В т.ч. по задължителна застраховка „Злополука“ на пътниците в средствата за обществен транспорт	1,67%	-20,43%	-64,73%
2. Заболяване	82,77%	-51,60%	-51,34%
3. Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства	23,25%	34,29%	32,65%
4. Релсови превозни средства	100,33%	-	-227,74%
5. Летателни апарати	-22,17%	145,65%	-39,30%
6. Плавателни съдове	29,34%	165,29%	51,26%
7. Товари по време на превоз	-3,13%	-25,41%	-13,90%

8. Пожар и природни бедствия	10,22%	4,53%	-2,35%
9. Други щети на имущество	-0,67%	33,59%	100,71%
10. ГО, свързана с притежаването и използването на МПС	23,97%	30,83%	47,28%
В т.ч. по ГО на автомобилите	23,25%	47,47%	60,40%
В т.ч. ПО „ЗЕЛЕНА КАРТА“	34,95%	-28,89%	-60,35%
В т.ч. Гранична застраховка „ГО“	230,53%	-	471,42%
В т.ч. по ГО на превозвача	17,46%	-30,97%	42,20%
11. ГО, свързана с притежаването и използването на летателни апарати	-9,40%	17,30%	-335,38%
12. ГО, свързана с притежаването и използването на плавателни съдове	-9,24%	6766,61%	17387,02%
13. Обща гражданска отговорност	2,96%	-10,28%	21,05%
14. Кредити	221,82%	175,25%	287,40%
15. Гаранции	3,53%	264,86%	-124,28%
16. Разни финансови загуби	34,09%	-25,83%	91,19%
17. Правни разноси	712,56%	-	0,00%
18. Помощ при пътуване	8,89%	2,18%	78,08%
ОБЩО:	20,80%	31,59%	38,11%

13.2.3

ПРИЛОЖЕНИЕ

Показатели общо за трите вида застраховки („Кредити“, „Гаранции“ и „Разни финансови загуби“) към края на 2008 г. (в лв.)

Застрахователи	Премиен приход	Възникнали претенции	Технически резерви	Технически резултат
ЗАД АРМЕЕЦ АД	1 585 372	760 771	1 611 711	100 243
ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ АД	5 284 720	4 111 366	13 252 406	3 509 465
ЗАД БУЛСТРАД АД	782 032	124 501	879 609	526 758
ЗД БУЛ ИНС АД	4 405 744	1 571 512	3 612 114	1 272 225
ЗК БЪЛГАРСКИ ИМОТИ АД	1 843	-	68 087	1 554
БАЕЗ АД	3 082 543	1 097 717	3 214 334	450 755
ЗК УНИКА АД	348 267	8 173	403 731	158 059
ДЗИ - ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД	3 796 246	3 169 350	4 535 557	-1 979 636
ЗД ЕВРО ИНС АД	4 127 491	957 899	971 878	-1 242 209
ЗАД ЕНЕРГИЯ	-	-	-	-
ЕЙ АЙ ДЖИ БЪЛГАРИЯ ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ДРУЖЕСТВО ЕАД	782 176	79 492	641 389	279 475
ИНТЕРАМЕРИКАН БЪЛГАРИЯ ЗАД	310 677	52 807	-	-167 089
ЗК ЛЕВ ИНС АД	37 283 882	3 885 735	9 403 119	19 377 083

ЗАД ВИКТОРИЯ	443 688	35 146	257 216	97 890
ОБЩИНСКА ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ АД	63 277	-6 319	24 898	25 270
ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ АД	547 450	-30 488	148 751	351 039
ХДИ ЗАД	116 464	60 746	190 549	58 954
ЗК ДСК ГАРАНЦИЯ АД	-	-	-	-
ОББ-ЕЙ АЙ ДЖИ ЗД АД	1 581 000	216 300	1 028 715	10 226
ГРАВЕ БЪЛГАРИЯ ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД	-	-	-	-
ОБЩО:	64 542 871	16 094 708	40 244 065	22 830 062

13.2.4 ПРИЛОЖЕНИЕ

Технически и финансов резултат на общозастрахователните гружества (в хил. лв.)

Застрахователи	Технически резултат		Финансов резултат	
	2008 г.	2007 г.	2008 г.	2007 г.
ЗАД АРМЕЕЦ АД	318	1 164	1 937	14 910
ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ	9 928	19 272	9 070	15 805
ЗАД БУЛСТРАД	1 751	1 215	2 075	1 693
ЗД БУЛ ИНС АД	17 043	2 961	9 864	58
ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ БЪЛГАРСКИ ИМОТИ АД	-5 017	73	-3 642	416
БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ЗА ЕКСПОРТНО ЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД	1 425	759	1 722	1 379
ЗК УНИКА АД	-4 954	-2 301	-3 526	-1 162
ДЗИ – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД	-33 956	-22 018	-23 588	-3 479
ЗД ЕВРОИНС АД	-10 526	6 319	-13 407	5 374
ЗАД ЕНЕРГИЯ	25 147	20 604	20 695	20 656
ЕЙ АЙ ДЖИ БЪЛГАРИЯ ЗД ЕАД	3 301	3 868	3 944	3 690
ИНТЕРАМЕРИКАН БЪЛГАРИЯ ЗЕАД	-2 924	-1 847	-2 863	-1 138
ЗК ЛЕВ ИНС АД	12 378	8 547	11 842	10 317
ЗАД ВИКТОРИЯ	-1 525	-179	6	724
ОБЩИНСКА ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ АД	118	566	380	125
ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ АД	-16 432	-3 243	-16 509	-3 306
ХДИ ЗАД	-231	-166	199	125
ОББ-ЕЙ АЙ ДЖИ ЗД АД	-875	-1 196	-1 363	17
ЗК ДСК ГАРАНЦИЯ АД	556	-69	750	134
ГРАВЕ БЪЛГАРИЯ ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД	-219	-	48	-
ОБЩО:	-4 694	34 328	-2 366	66 338

Сума на актива и собствен капитал на общозастрахователните гружества
(в хил. лв.)

Застрахователи	Сума на актива		Промяна	Собствен капитал		Промяна
	2008 г.	2007 г.		2008 г.	2007 г.	
ЗАД АРМЕЕЦ АД	140 920	116 900	20,55%	31 644	48 388	-34,60%
ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ	178 075	165 731	7,45%	43 320	50 142	-13,61%
ЗАД БУЛСТРАД	225 621	184 518	22,28%	49 382	45 971	7,42%
ЗД БУЛ ИНС АД	137 555	117 045	17,52%	36 530	26 604	37,31%
ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ БЪЛ- ГАРСКИ ИМОТИ АД	60 619	51 881	16,84%	6 552	10 645	-38,45%
БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ЗА ЕКСПОРТНО ЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД	17 794	15 852	12,25%	14 807	13 600	8,88%
ЗК УНИКА АД	72 372	81 416	-11,11%	17 809	19 585	-9,07%
ДЗИ - ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД	278 690	226 649	22,96%	56 313	29 953	88,00%
ЗД ЕВРОИНС АД	63 200	52 887	19,50%	14 997	21 389	-29,88%
ЗАД ЕНЕРГИЯ	78 569	71 891	9,29%	51 629	51 375	0,49%
ЕЙ АЙ ДЖИ БЪЛГАРИЯ ЗД ЕАД	27 310	23 376	16,83%	17 625	14 154	24,53%
ИНТЕРАМЕРИКАН БЪЛГАРИЯ ЗЕАД	18 496	16 151	14,52%	6 894	7 858	-12,27%
ЗК ЛЕВ ИНС АД	156 257	99 916	56,39%	50 632	38 790	30,53%
ЗАД ВИКТОРИЯ	41 037	31 532	30,14%	11 335	11 267	0,60%
ОБЩИНСКА ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМ- ПАНИЯ АД	21 698	14 545	49,18%	10 349	9 393	10,18%
ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ АД	80 207	51 896	54,55%	6 180	-7 885	-178,38%
ХДИ ЗАД	20 653	16 177	27,67%	7 653	7 454	2,67%
ЗК ДСК ГАРАНЦИЯ АД	11 200	9 981	12,21%	7 821	7 534	3,80%
ОББ-ЕЙ АЙ ДЖИ ЗД АД	11 725	8 476	38,33%	7 692	6 601	16,53%
ГРАВЕ БЪЛГАРИЯ ОБЩО ЗАСТРАХОВА- НЕ ЕАД	7 007	-	-	6 946	-	-
ОБЩО:	1 649 005	1 356 821	21,53%	456 110	412 818	10,49%

Приходи от инвестиции и разходи по тях, реализирани от общозастрахователните дружества към края на 2008 г. (в хил. лв.)

Застрахователи	Приходи от инвестиции		Разходи по инвестиции		Общ нетен резултат (1) - (4)	Нетен резултат от проценка на инвестиции (2) - (5)	Нетен резултат от реализация на инвестиции (3) - (6)
	в т.ч. положителни разлики от проценка на стойността на инвестициите		в т.ч. отрицателни разлики от проценка на стойността на инвестициите				
	ОБЩО	(2)	ОБЩО	(5)			
ЗАД АРМЕЕЦ АД	43 646	23 990	37 436	37 436	6 210	-13 446	9 980
ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ	6 457	1 137	5 985	5 429	472	-4 292	-302
ЗАД БУЛСТРАД	22 803	17 238	15 405	15 262	7 398	1 976	342
ЗД БУЛ ИНС АД	6 088	2 664	6 108	5 578	-20	-2 914	-249
ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ БЪЛГАРСКИ ИМОТИ АД	1 968	1 071	946	871	1 022	200	0
БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ЗА ЕКСПОРТНО ЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД	1 174	391	699	624	475	-233	0
ЗК УНИКА АД	7 690	0	6 404	295	1 286	-295	-5 534
ДЗИ - ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ АД	14 604	1 158	3 498	984	11 106	174	-2 514
ЗД ЕВРО ИНС АД	1 130	479	4 840	4 640	-3 710	-4 161	-121
ЗАД ЕНЕРГИЯ	2 618	311	392	354	2 226	-43	58
ЕЙ АЙ ДЖИ БЪЛГАРИЯ ЗД ЕАД	869	59	64	22	806	37	-41
ИНТЕРАМЕРИКАН БЪЛГАРИЯ ЗЕАД	604	53	507	505	97	-452	0
ЗК ЛЕВ ИНС АД	3 400	1 297	2 744	2 534	656	-1 237	-141

ЗАД ВИКТОРИЯ	2 587	1 482	0	754	647	0	1 833	835	0
ОБЩИНСКА ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ АД	1 256	681	0	86	68	0	1 170	613	0
ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ АД	661	0	0	398	276	0	263	-276	0
ХДИ ЗАД	611	0	0	95	95	0	516	-95	0
ОББ-ЕЙ АЙ ДЖИ ЗД АД	641	323	0	1 126	1 126	0	-485	-803	0
ЗК ДСК ГАРАНЦИЯ АД	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ГРАВЕ БЪЛГАРИЯ ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД	273	0	0	4	0	0	269	0	0
ОБЩО:	119 080	52 334	10 600	87 491	76 746	9 122	31 590	-24 412	1 478

Инвестиции в акции на гружествата по общо застраховане (в лв.)

Застрахователни гружества	към 31.12.2007 г.		към 30.06.2008 г.		към 30.09.2008 г.		към 31.12.2008 г.	
	Инвестиции в акции	Инвестиции в SOFIX	Инвестиции в акции	Инвестиции в SOFIX	Инвестиции в акции	Инвестиции в SOFIX	Инвестиции в акции	Инвестиции в SOFIX
ЗАД АРМЕЕЦ АД	41 745 221	28 643 377	44 018 468	20 882 063	34 412 843	12 783 106	21 985 089	5 424 010
ЗАД БУЛСТРАД	21 471 285	3 768 038	12 111 802	3 052 594	9 774 182	2 034 836	4 863 591	605 436
ЗД БУЛ ИНС АД	1 419 092	545 799	1 123 889	253 759	794 743	256 461	161 026	9 220
ЗК УНИКА АД	2 110 089	0	0	0	0	0	0	0
ЗД ЕВРО ИНС АД	2 692 815	156 280	2 850 829	133 798	2 367 786	71 484	1 858 755	27 694
ЗАД ЕНЕРГИЯ	219 004	219 004	216 904	216 904	158 803	158 803	89 302	89 302
ЗК ЛЕВ ИНС АД	1 045 819	740 705	198 674	54 639	97 354	0	62 497	600
ЗАД ВИКТОРИЯ	0	0	1 778 465	1 778 465	1 913 519	1 913 519	1 480 481	1 480 481
ОЗК АД	50 000	0	50 000	0	50 000	0	50 000	0
ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ АД	159 340	159 340	96 311	96 311	67 656	67 656	35 244	35 244
ОБЩО:	70 912 666	34 232 543	62 445 342	26 468 533	49 636 886	17 285 866	30 585 985	7 671 986

Брутен премиен приход на животозастрахователите

ЗАСТРАХОВАТЕЛИ	31.12.2008 г.		31.12.2007 г.		Ръст
	хил. лв.	пазарен дял	хил. лв.	пазарен дял	
ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТ АД	58 948	21,81 %	56 127	23,83 %	5,03%
ЗАД ДЗИ	40 972	15,16 %	40 649	17,26 %	0,79%
ЗК УНИКА ЖИВОТ АД	37 784	13,98 %	30 685	13,03 %	23,14%
ЕЙ АЙ ДЖИ ЛАЙФ БЪЛГАРИЯ ЖЗД ЕАД	31 818	11,77 %	23 989	10,19 %	32,64%
ЗАД БУЛСТРАД ЖИВОТ АД	24 397	9,03 %	21 748	9,23 %	12,18%
ДЖЕНЕРАЛИ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ АД	18 509	6,85 %	24 463	10,39 %	-24,34%
ГРАВЕ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ АД	16 887	6,25 %	13 952	5,92 %	21,04%
ОББ - ЕЙ АЙ ДЖИ ЛАЙФ ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ДРУЖЕСТВО АД	13 074	4,84 %	5 236	2,22 %	149,69%
ЖЗК ДСК ГАРАНЦИЯ АД	9 344	3,46 %	5 921	2,51 %	57,82%
СИНДИКАЛНА ВЗК	7 425	2,75 %	5 614	2,38 %	32,26%
ЖЗК БЪЛГАРСКИ ИМОТИ АД	4 152	1,54 %	4 829	2,05 %	-14,02%
ЗД КД ЖИВОТ АД	2 803	1,04 %	716	0,30 %	291,48%
ЗАД СОЖЕЛАЙФ БЪЛГАРИЯ АД	1 768	0,65 %	20	0,01 %	8740,00%

ЖИВОТОЗАСТРАХОВАТЕЛЕН ИНСТИТУТ	1 137	0,42 %	1 074	0,46 %	5,87%
ЗЕАД ЦКБ ЖИВОТ	910	0,34 %	0	0,00 %	-
ВЗК ДОБРУДЖА - М - ЖИВОТ	259	0,10 %	501	0,21 %	-48,30%
ИНТЕРАМЕРИКАН БЪЛГАРИЯ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД	60	0,02 %	0	0,00 %	-
ОБЩО:	270 247	100,00 %	235 524	100,00 %	14,74%

13.3.2А

ПРИЛОЖЕНИЕ

Изплатени претенции от застрахователите по животозастраховане

ЗАСТРАХОВАТЕЛИ	31.12.2008 г.		31.12.2007 г.		Промяна 2008 г./ 2007 г.
	хил.лв.	отн. дял	хил.лв.	отн. дял	
ЗАД ДЗИ	27 825	30,17 %	26 755	34,40 %	4,00%
ЗК УНИКА ЖИВОТ АД	16 434	17,82 %	12 955	16,66 %	26,85%
ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТ	15 254	16,54 %	10 195	13,11 %	49,62%
ДЖЕНЕРАЛИ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ АД	12 984	14,08 %	14 371	18,48 %	-9,65%
ЗАД БУЛСТРАД ЖИВОТ	7 842	8,50 %	8 225	10,58 %	-4,66%
ЕЙ АЙ ДЖИ ЛАЙФ БЪЛГАРИЯ ЖЗД ЕАД	3 704	4,02 %	1 713	2,20 %	116,23%
ОББ - ЕЙ АЙ ДЖИ ЛАЙФ ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ДРУЖЕСТВО АД	2 056	2,23 %	534	0,69 %	285,02%
ЖЗК БЪЛГАРСКИ ИМОТИ АД	1 623	1,76 %	1 251	1,61 %	29,74%
ГРАВЕ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ АД	1 187	1,29 %	568	0,73 %	108,98%
ЖЗК ДСК ГАРАНЦИЯ АД	1 158	1,26 %	456	0,59 %	153,99%
ЖИВОТОЗАСТРАХОВАТЕЛЕН ИНСТИТУТ АД	744	0,81 %	5	0,01 %	14780,00%
СИНДИКАЛНА ВЗК	624	0,68 %	672	0,86 %	-7,14%
ВЗК ДОБРУДЖА - М - ЖИВОТ	468	0,51 %	67	0,09 %	598,51%
ЗЕД ЦКБ ЖИВОТ	275	0,30 %	0	0,00 %	-
ЗАД СОЖЕЛАЙФ БЪЛГАРИЯ АД	60	0,07 %	0	0,00 %	-
ЗД КД ЖИВОТ АД	2	0,00 %	0	0,00 %	-
ИНТЕРАМЕРИКАН БЪЛГАРИЯ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД	0	0,00 %	0	0,00 %	-
ОБЩО:	92 240	100,00%	77 767	100,00 %	18,61%

13.3.2Б

ПРИЛОЖЕНИЕ

Застрахователни плащания на животозастрахователите по видове застраховки за 2008 г.

Видове застраховки	Застрахователни плащания				Ръст
	31.12.2008 г.		31.12.2007 г.		
	хил. лв.	отн. дял	хил. лв.	отн. дял	
1. Застраховка „Живот“ и рента	74 187	78,92%	60 796	77,65%	22,03%
а) застраховка „Живот“	66 084	70,30%	53 390	68,19%	23,78%
- смесена застраховка „Живот“	61 342	65,26%	49 959	63,81%	22,78%

- рисковата застраховка „Живот“ (с покрит само риска „смърт“)	4 756	5,06%	3 431	4,38%	38,63%
б) застраховка за пенсия или рента	8 090	8,61%	7 406	9,46%	9,23%
2. Женитбена и детска застраховка	1 656	1,76%	1 463	1,87%	13,21%
3. Застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд	6 926	7,37%	5 822	7,44%	18,96%
4. Постоянна здравна застраховка	1 202	1,28%	1 169	1,49%	2,82%
5. Изкупуване на капитал	0	0,00%	0	0,00%	0,00%
6. Допълнителна застраховка	3 841	4,09%	4 871	6,22%	-21,14%
7. Застраховка „Злополука“	6 187	6,58%	4 171	5,33%	48,34%
в т.ч. по задължителна застраховка „Злополука“ на пътниците в средствата за обществен транспорт	76	0,08%	28	0,04%	174,82%
ОБЩО:	93 999	100,00%	78 292	100,00%	20,06%

13.3.2В ПРИЛОЖЕНИЕ

Видове изплатени суми и обезщетения от животозастрахователите по видове застраховки за 2008 г. (в хил. лв.)

Видове застраховки	Изплатени претенции*	в т. ч. по договори с изтекъл срок или настъпил падеж	в т. ч. откупи	в т. ч. при смърт	в т. ч. групи суми и обезщетения
1. Застраховка „Живот“ и рента	73 663	42 886	8 562	7 052	15 163
а) застраховка „Живот“	65 613	36 443	7 269	6 978	14 923
- смесена застраховка „Живот“	60 888	36 443	7 269	4 082	13 094
- рисковата застраховка „Живот“ (с покрит само риска „смърт“)	4 726	0	0	2 896	1 830
б) застраховка за пенсия или рента	8 050	6 443	1 294	74	239
2. Женитбена и детска застраховка	1 653	1 143	449	18	43
3. Застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд	6 839	3 140	3 551	109	39
4. Постоянна здравна застраховка	1 187	0	0	12	1 175
5. Изкупуване на капитал	0	0	0	0	0
6. Допълнителна застраховка	3 834	0	0	1 325	2 508
7. Застраховка „Злополука“	6 009	0	0	2 727	3 282
в т.ч. по задължителна застраховка „Злополука“ на пътниците в средствата за обществен транспорт	76	0	0	5	71
ОБЩО:	93 186	47 170	12 563	11 243	22 210

*Разликата с посочените по-горе изплатени претенции е в резултат от възприетата от някои застрахователи счетоводна политика за отделяне на депозитния компонент на премията по застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд, и съответно изплатените обезщетения и суми не се начисляват като разход, а намаляват резерва по този вид застраховка.

13.3.4

ПРИЛОЖЕНИЕ

Технически и финансов резултат на животозастрахователите (в хил. лв.)

Застрахователи	ТЕХНИЧЕСКИ РЕЗУЛТАТ		ФИНАНСОВ РЕЗУЛТАТ	
	2008 г.	2007 г.	2008 г.	2007 г.
ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТ	5 855	7 546	5 396	8 687
ЕЙ АЙ ДЖИ ЛАЙФ БЪЛГАРИЯ ЖЗД ЕАД	5 302	4 904	4 761	4 402
ОББ - ЕЙ АЙ ДЖИ ЛАЙФ ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ДРУЖЕСТВО АД	2 974	1 065	2 668	954
ЗК УНИКА ЖИВОТ АД	2 009	1 533	1 737	1 231
ГРАВЕ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ АД	1 227	241	1 535	762
ЖИВОТОЗАСТРАХОВАТЕЛЕН ИНСТИТУТ АД	399	396	2	379
ЖЗК БЪЛГАРСКИ ИМОТИ АД	358	-688	313	-570
СИНДИКАЛНА ВЗК	168	127	149	112
ЗЕД ЦКБ ЖИВОТ	-122	0	12	1
ВЗК ДОБРУДЖА - М - ЖИВОТ	-159	-16	-159	8
ЗАД СОЖЕЛАЙФ БЪЛГАРИЯ АД	-1 669	-691	-1 533	-532
ДЖЕНЕРАЛИ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ АД	-2 049	-1 779	-2 026	-1 811
ИНТЕРАМЕРИКАН БЪЛГАРИЯ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД	-2 170	-78	-1 716	-42
ЗАД БУЛСТРАД ЖИВОТ	-2 340	1 464	-2 195	1 702
ЗД КД ЖИВОТ АД	-2 872	-1 475	-2 859	-1 483
ЖЗК ДСК ГАРАНЦИЯ АД	-3 849	-468	-3 849	-468
ЗАД ДЗИ	-4 704	-722	4 354	36 727
ОБЩО:	-1 642	11 359	6 590	50 059

13.3.5А

ПРИЛОЖЕНИЕ

Сума на актива и собствен капитал на животозастрахователите (в хил. лв.)

Застрахователи	СУМА НА АКТИВА			СОБСТВЕН КАПИТАЛ		
	2008 г.	2007 г.	Промяна	2008 г.	2007 г.	Промяна
ЗАД ДЗИ	382 616	378 308	1,14%	277 679	281 311	-1,29%
ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТ	207 986	182 918	13,70%	23 637	24 907	-5,10%
ЕЙ АЙ ДЖИ ЛАЙФ БЪЛГАРИЯ ЖЗД ЕАД	57 087	43 508	31,21%	17 364	12 976	33,82%
ГРАВЕ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ АД	48 948	39 539	23,80%	8 459	8 845	-4,36%
ЗАД БУЛСТРАД ЖИВОТ	39 177	30 779	27,28%	9 584	10 367	-7,55%
ЗК УНИКА ЖИВОТ АД	33 704	25 458	32,39%	10 526	8 789	19,76%
ДЖЕНЕРАЛИ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ АД	26 069	20 547	26,87%	6 511	650	901,69%
ЖЗК ДСК ГАРАНЦИЯ АД	17 693	12 668	39,66%	6 663	7 146	-6,76%
ОББ - ЕЙ АЙ ДЖИ ЛАЙФ ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ДРУЖЕСТВО АД	14 632	10 368	41,13%	10 482	7 954	31,78%
ЖЗК БЪЛГАРСКИ ИМОТИ АД	13 845	12 904	7,29%	7 767	6 769	14,74%

СИНДИКАЛНА ВЗК	12 877	7 264	77,27%	796	653	21,90%
ЗАД СОЖЕЛАЙФ БЪЛГАРИЯ АД	9 701	7 025	38,09%	8 132	6 668	21,96%
ЗД КД ЖИВОТ АД	9 685	8 859	9,32%	7 414	8 034	-7,72%
ИНТЕРАМЕРИКАН БЪЛГАРИЯ ЖИВО- ТОЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД	8 660	10 207	-15,16%	8 413	10 129	-16,94%
ЖИВОТОЗАСТРАХОВАТЕЛЕН ИНСТИТУТ АД	7 909	7 800	1,40%	6 900	6 898	0,03%
ЗЕД "ЦКБ ЖИВОТ"	7 050	6 401	10,14%	6 413	6 401	0,19%
ВЗК ДОБРУДЖА - М - ЖИВОТ	2 350	2 793	-15,86%	749	908	-17,51%
ОБЩО:	899 989	807 346	11,47%	417 489	409 405	1,97%

13.3.5Б

ПРИЛОЖЕНИЕ

Приходи от инвестиции и разходи по инвестиции на животозастрахователите към края на 2008 г. (в хил. лв.)

Застрахователи	Приходи от инвестиции			Разходи по инвестиции			Нетен резултат (1) - (4)	Нетен резултат (2) - (5)	Нетен резултат (3) - (6)
	ОБЩО		в т.ч. печалби от реализация на инвестициите	ОБЩО		в т.ч. отрицателни разлики от преценка стойността на инвестициите			
	(1)	(2)		(3)	(4)				
ЗАД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТ	24 484	17 602	194	18 985	18 759	193	5 499	-1 157	1
ЗАД ДЗИ	37 174	10 665	24 617	20 846	10 136	10 708	16 328	529	13 909
ЗАД БУЛСТРАД ЖИВОТ	1 898	890	0	3 363	3 331	0	-1 465	-2 441	0
ЗК УНИКА ЖИВОТ АД	2 090	0	2 090	2 037	2 037	0	53	-2 037	2 090
ЗД КД ЖИВОТ АД	252	0	0	471	471	0	-219	-471	0
ЖЗК БЪЛГАРСКИ ИМОТИ АД	454	35	0	225	215	0	229	-180	0
ДЖЕНЕРАЛИ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ АД	619	169	1	937	876	9	-318	-707	-8
ЗЕАД ЦКБ ЖИВОТ	222	48	0	221	221	0	1	-173	0
ВЗК ДОБРУДЖА - М - ЖИВОТ	65	11	0	118	113	0	-53	-102	0
ЕЙ АЙ ДЖИ ЛАЙФ БЪЛГАРИЯ ЖЗД ЕАД	2 790	14	40	187	9	178	2 603	5	-138
ЖЗК ДСК ГАРАНЦИЯ АД	598	88	0	727	704	0	-129	-616	0
ОББ - ЕЙ АЙ ДЖИ ЛАЙФ	717	0	0	0	0	0	717	0	0
ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ДРУЖЕСТВО АД									
ГРАВЕ БЪЛГАРИЯ ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ АД	2 040	0	0	293	0	0	1 747	0	0
ЖИВОТОЗАСТРАХОВАТЕЛЕН ИНСТИТУТ АД	345	0	0	65	0	0	280	0	0
ЗАД СОЖЕЛАЙФ БЪЛГАРИЯ АД	274	0	0	0	0	0	274	0	0
ИНТЕРАМЕРИКАН БЪЛГАРИЯ	451	0	0	65	65	0	386	-65	0
ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ ЕАД									
СИНДИКАЛНА ВЗК	2	2	0	0	0	0	2	2	0
ОБЩО:	74 475	29 524	26 942	48 540	36 937	11 088	25 935	-7 413	15 854

13.4.1 ПРИЛОЖЕНИЕ

Реализиран премиен приход от гружествата по доброволно здравно осигуряване

ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНИ ДРУЖЕСТВА	31.12.2008 г.		31.12.2007 г.		Ръст
	хил. лв.	пазарен дял	хил. лв.	пазарен дял	
ДОМ - ЗДРАВЕ АД	6 344	20,94 %	3 751	14,82 %	69,13 %
ДЖЕНЕРАЛИ ЗАКРИЛА ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ АД	5 809	19,17 %	9 889	39,07 %	-41,26 %
ЗОФ МЕДИКО-21 АД	3 662	12,09 %	2 449	9,67 %	49,53 %
ДЗИ- ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ АД	2 819	9,30 %	2 170	8,57 %	29,91 %
ОЗОФ ДОВЕРИЕ АД	2 475	8,17 %	1 368	5,40 %	80,92 %
ЗОК НАДЕЖДА АД	1 779	5,87 %	1 369	5,41 %	29,95 %
ЮНАЙТЕД ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ ЕАД	1 234	4,07 %	390	1,54 %	216,41 %
ОБЩИНСКА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА АД	1 088	3,59 %			
ЗОД БУЛСТРАД ЗДРАВЕ АД	950	3,14 %	1 085	4,29 %	-12,44 %
ЕВРОИНС-ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ ЕАД	832	2,75 %	683	2,70 %	21,82 %
ЗОК БЪЛГАРИЯ ЗДРАВЕ АД	783	2,58 %	330	1,30 %	137,27 %
ТОКУДА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛЕН ФОНД АД	628	2,07 %	79	0,31 %	694,94 %
ЗОД ВСЕОТДАЙНОСТ АД	585	1,93 %	1 255	4,96 %	-53,39 %
ЗОФ ДАЛЛБОГГ: ЖИВОТ И ЗДРАВЕ ЕАД	546	1,80 %			
ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ АД	357	1,18 %	84	0,33 %	325,00 %
ЗОД ПЛАНЕТА АД	241	0,80 %	412	1,63 %	-41,50 %
ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА ПРАЙМ ХЕЛТ АД	128	0,42 %	0	0,00 %	-
ЗОК ЦКБ ЕАД	42	0,14 %	0	0,00 %	-
ЗОФ ВАЙС МЕДИКА АД	0	0,00 %	0	0,00 %	-
ЗОФ ЕВРОПА АД	0	0,00 %	0	0,00 %	-
ОБЩО:	30 302	100,00 %	25 314	100,00 %	19,70 %

13.4.2А ПРИЛОЖЕНИЕ

Изплатени и възникнали претенции от гружествата по доброволно здравно осигуряване

Здравноосигурителни гружества	31.12.2008 г.				31.12.2007 г.			
	изплатени претенции	отн. дял	възникнали претенции	отн. дял	изплатени претенции	отн. дял	възникнали претенции	отн. дял
ДЖЕНЕРАЛИ ЗАКРИЛА ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ АД	9 197	43,58 %	8 747	41,36 %	9399	61,34 %	9 985	59,55 %
ДОМ - ЗДРАВЕ АД	3604	17,08 %	3 803	17,98 %	1444	9,42 %	1 962	11,70 %
ОЗОФ ДОВЕРИЕ АД	1 858	8,80 %	1 930	9,13 %	654	4,27 %	697	4,16 %
ЗОФ МЕДИКО-21 АД	1 821	8,63 %	1 823	8,62 %	1870	12,20 %	1 886	11,25 %
ДЗИ - ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ АД	1 715	8,13 %	1 734	8,20 %	645	4,21 %	871	5,19 %

ЗОК НАДЕЖДА АД	764	3,62 %	856	4,05 %	278	1,81 %	270	1,61 %
ЗОД БУЛСТРАД ЗДРАВЕ АД	471	2,23 %	462	2,18 %	520	3,39 %	518	3,09 %
ЗОД ВСЕОТДАЙНОСТ АД	407	1,93 %	400	1,89 %	161	1,05 %	192	1,15 %
ЕВРОИНС- ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ ЕАД	356	1,69 %	367	1,74 %	206	1,34 %	230	1,37 %
ЮНАЙТЕД ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ ЕАД	301	1,43 %	349	1,65 %	110	0,72 %	119	0,71 %
ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ АД	241	1,14 %	257	1,22 %	3	0,02 %	3	0,02 %
ЗОД ПЛАНЕТА АД	140	0,66 %	140	0,66 %	26	0,17 %	26	0,16 %
ТОКУДА ЗДРАВНООСИГУРИТЕ- ЛЕН ФОНД АД	105	0,50 %	143	0,68 %		0,00 %	3	0,02 %
ЗОК БЪЛГАРИЯ ЗДРАВЕ АД	78	0,37 %	80	0,38 %	7	0,05 %	6	0,04 %
ОБЩИНСКА ЗДРАВНООСИГУ- РИТЕЛНА КАСА АД	46	0,22 %	51	0,24 %	0	0,00 %	0	0,00 %
ЗАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА ПРАЙМ ХЕЛТ АД	1	0,00 %	4	0,02 %	0	0,00 %	0	0,00 %
ЗОК ЦКБ ЕАД	0	0,00 %	1	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
ЗОФ ДАЛЛБОГГ: ЖИВОТ И ЗДРАВЕ ЕАД	0	0,00 %	2	0,01 %	0	0,00 %	0	0,00 %
ЗОФ ВАЙС МЕДИКА АД	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
ЗОФ ЕВРОПА АД	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
ОБЩО:	21 105	100,00%	21 149	100,00%	15 323	100,00%	16 768	100,00%

13.4.2Б

ПРИЛОЖЕНИЕ

Изменение на начислените премии, на изплатените и на възникналите претенции от гружествата по доброволно здравно осигуряване

Здравноосигурителни гружества	Ръст/Спад на начислените пре- мии към 31.12.2008 г. спрямо 31.12.2007 г.	Увеличение/ Намале- ние на изплатените претенции към 31.12.2008 г. спрямо 31.12.2007 г.	Увеличение/ Намале- ние на възникнали- те претенции към 31.12.2008 г. спрямо 31.12.2007 г.
ДЖЕНЕРАЛИ ЗАКРИЛА ЗДРАВНО ОСИГУ- РЯВАНЕ АД	-41,3 %	-2,1 %	-12,4 %
ДОМ - ЗДРАВЕ АД	69,1 %	149,6 %	93,8 %
ОЗОФ ДОВЕРИЕ АД	80,9 %	184,1 %	176,9 %
ЗОФ МЕДИКО-21 АД	49,5 %	-2,6 %	-3,3 %
ДЗИ - ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ АД	29,9 %	165,9 %	99,1 %
ЗОК НАДЕЖДА АД	29,9 %	174,8 %	217,0 %
ЗОД БУЛСТРАД ЗДРАВЕ АД	-12,4 %	-9,4 %	-10,8 %
ЗОД ВСЕОТДАЙНОСТ АД	-53,4 %	152,8 %	108,3 %
ЕВРОИНС - ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ ЕАД	21,8 %	72,8 %	59,6 %
ЮНАЙТЕД ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ ЕАД	216,4 %	173,6 %	193,3 %
ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ АД	325,0 %	7933,3 %	8466,7 %

ЗОД ПЛАНЕТА АД	-41,5 %	438,5 %	438,5 %
ТОКУДА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛЕН ФОНД АД	694,9 %	0,0 %	4666,7 %
ЗОК БЪЛГАРИЯ ЗДРАВЕ АД	137,3 %	1014,3 %	1233,3 %
ОБЩИНСКА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА АД	-	-	-
ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА ПРАЙМ ХЕЛТ АД	-	-	-
ЗОК ЦКБ ЕАД	-	-	-
ЗОФ ДАЛЛБОГГ: ЖИВОТ И ЗДРАВЕ ЕАД	-	-	-
ЗОФ ВАЙС МЕДИКА АД	-	-	-
ЗОФ ЕВРОПА АД	-	-	-
ОБЩО:	19,7 %	37,7 %	26,1 %

13.4.4 ПРИЛОЖЕНИЕ

Технически и финансов резултат на здравноосигурителните гружества (в хил. лв.)

Здравноосигурителни гружества	Технически резултат		Финансов резултат	
	2008 г.	2007 г.	2008 г.	2007 г.
ДЖЕНЕРАЛИ ЗАКРИЛА ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ АД	-4 968	-6 025	-5 392	-5 110
ОЗОФ ДОВЕРИЕ АД	-415	80	-143	490
ЗОД БУЛСТРАД ЗДРАВЕ АД	-252	-290	-269	-145
ДЗИ - ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ АД	-153	-79	-52	-84
ЗОФ МЕДИКО 21 АД	-525	89	-501	156
ЮНАЙТЕД ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ ЕАД	-235	-514	-173	-447
ЗОК БЪЛГАРИЯ ЗДРАВЕ АД	236	-2	417	54
ДОМ - ЗДРАВЕ АД	777	394	-661	272
ЗОК НАДЕЖДА АД	318	326	274	333
ЗОД ПЛАНЕТА АД	-220	-218	-195	283
ЕВРОИНС - ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ ЕАД	-710	-309	-866	9
ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ АД	-61	7	2	23
ЗОД ВСЕОТДАЙНОСТ АД	-387	-24	-352	-11
ТОКУДА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛЕН ФОНД АД	-65	-50	-29	-44
ЗОК ЦКБ ЕАД	-172	-13	-178	-8
ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА ПРАЙМ ХЕЛТ АД	-8	-	0	-
ОБЩИНСКА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА АД	546	-	501	-
ЗОФ ДАЛЛБОГГ: ЖИВОТ И ЗДРАВЕ ЕАД	187	-	3	-
ЗОФ ВАЙС МЕДИКА АД	-75	-	-39	-
ЗОФ ЕВРОПА АД	-119	-	-114	-
ОБЩО:	-6 301	-6 628	-7 767	-4 229

Сума на актива и собствен капитал на здравноосигурителните гружества (в хил. лв.)

Здравноосигурителни гружества	Сума на актива		Промяна	Собствен капитал		Промяна
	2008 г.	2007 г.		2008 г.	2007 г.	
ДЖЕНЕРАЛИ ЗАКРИЛА ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ АД	11 231	9 311	20,62%	1 831	-1 856	-198,65%
ОЗОФ ДОВЕРИЕ АД	3 298	3 169	4,07%	2 503	2 646	-5,40%
ЗОД БУЛСТРАД ЗДРАВЕ АД	2 129	2 259	-5,75%	1 582	1 580	0,13%
ДЗИ - ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ АД	4 363	3 016	44,66%	2 721	1 783	52,61%
ЗОФ МЕДИКО - 21 АД	4 128	2 728	51,32%	1 602	2 243	-28,58%
ЮНАЙТЕД ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ ЕАД	2 405	1 928	24,74%	1 896	1 669	13,60%
ЗОК БЪЛГАРИЯ ЗДРАВЕ АД	5 325	2 376	124,12%	4 896	2 079	135,50%
ДОМ - ЗДРАВЕ АД	4 379	4 023	8,85%	2 787	2 679	4,03%
ЗОК НАДЕЖДА АД	4 264	3 043	40,12%	3 325	2 348	41,61%
ЗОД ПЛАНЕТА АД	2 051	2 943	-30,31%	1 838	2 290	-19,74%
ЕВРОИНС - ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ ЕАД	3 008	2 506	20,03%	2 247	2 113	6,34%
ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ АД	2 114	2 053	2,97%	2 025	2 023	0,10%
ЗОД ВСЕОТДАЙНОСТ АД	2 233	2 777	-19,59%	1 559	1 911	-18,42%
ТОКУДА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛЕН ФОНД АД	1 252	514	143,58%	927	456	103,29%
ЗОК ЦКБ ЕАД	1 039	1 045	-0,57%	814	992	-17,94%
ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА ПРАЙМ ХЕЛТ АД	683	-	-	591	-	-
ОБЩИНСКА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА АД	1 882	-	-	1 501	-	-
ЗОФ ДАЛЛБОГГ: ЖИВОТ И ЗДРАВЕ ЕАД	1 541	-	-	1 105	-	-
ЗОФ ВАЙС МЕДИКА АД	480	-	-	461	-	-
ЗОФ ЕВРОПА АД	1 887	-	-	1 886	-	-
ОБЩО:	59 692	43 691	36,62%	38 097	24 956	52,66%

Приходи и разходи по инвестиции на здравноосигурителните дружества към 31.12.2008 г.

Здравноосигурителни дружества	Приходи от инвестиции		Разходи по инвестиции			Общ нетен резултат (1) - (4)	Нетен резултат от преценка на инвестиции (2) - (5)	Нетен резултат от реализация на инвестиции (3) - (6)	
	Общо	в т. ч. положителни разлики от преценка на стойността на инвестициите	в т. ч. печалби от реализацията на инвестиции	Общо	в т. ч. отрицателни разлики от преценка на стойността на инвестициите				в т. ч. загуби от реализацията на инвестиции
ЗОД БУЛСТРАД ЗДРАВЕ АД	75	12	-	65	65	10	-53	-	
ЗОК БЪЛГАРИЯ ЗДРАВЕ АД	185	-	-	4	-	181	-	-	
ЮНАЙТЕД ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ ЕАД	67	14	-	29	29	38	-15	-	
ЗОД ВСЕОПДАЙНОСТ АД	19	19	-	2	2	17	17	-	
ДЖЕНЕРАЛИ ЗАКРИЛА ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ АД	207	5	141	293	142	-86	-137	18	
ДЗИ-ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ АД	100	1	-	-	-	100	1	-	
ОЗОФ ДОВЕРИЕ АД	159	14	-	20	17	139	-3	-	
ДОМ - ЗДРАВЕ АД	282	227	-	747	699	-465	-472	-48	
ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ АД	63	-	-	1	-	62	-	-	
ЗОФ МЕДИКО-21 АД	69	-	-	-	-	69	-	-	
ЗОК НАДЕЖДА АД	25	-	-	-	-	25	-	-	
ЗОД ПЛАНЕТА АД	154	30	-	129	128	25	-98	-	
ЕВРОИНС-ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ ЕАД	274	180	-	484	484	-210	-304	-	

ТОКУДА ЗОФ АД	5	5	-	1	1	-	4	4	-	-
ЗОК ЦКБ ЕАД	109	72	-	117	117	-	-8	-45	-	-
ЗДРАВНОСИГУРИТЕЛНА КАСА ПРАЙМ ХЕЛТ АД	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ОБЩИНСКА ЗДРАВНОСИГУРИТЕЛ- НА КАСА АД	11	-	-	-	-	-	11	-	-	-
ЗОФ ДАЛЛОБЛГ: ЖИВОТ И ЗДРАВЕ ЕАД	11	-	-	173	-	-	-162	-	-	-
ЗОФ ВАЙС МЕДИКА"АД	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ЗОФ ЕВРОПА АД	5	-	-	-	-	-	5	-	-	-
ОБЩО:	1 820	579	141	2 065	1 684	171	-245	-1 105	-30	

Премиен приход, реализиран чрез застрахователните брокери, и приходи от комисиони на застрахователните брокери през 2008 г.

ВИД ЗАСТРАХОВКА	ПРЕМИЕН ПРИХОД (в лв.)	ПРИХОД ОТ КОМИСИОНИ (в лв.)	Дял на комисионите спрямо премиения приход (%)
Злополука	12 154 924	3 893 445	32,0 %
Заболяване	48 225	14 982	31,1 %
Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства	332 979 940	82 785 697	24,9 %
Релсови превозни средства	6 288 193	1 048 762	16,7 %
Летателни апарати	775 264	38 993	5,0 %
Плавателни съдове	2 859 578	362 161	12,7 %
Товари по време на превоз	5 196 844	1 087 001	20,9 %
Пожар и природни бедствия	39 744 439	9 384 351	23,6 %
Щети на имущество	39 422 331	7 149 273	18,1 %
ГО, свързана с притежаването и използването на МПС	120 159 415	33 076 206	27,5 %
ГО, свързана с притежаването и използването на летателни апарати	316 855	58 702	18,5 %
ГО, свързана с притежаването и използването на плавателни съдове	497 792	82 499	16,6 %
Обща гражданска отговорност	15 765 278	1 890 110	12,0 %
Кредити	1 414 874	277 163	19,6 %
Гаранции	658 443	169 532	25,7 %
Разни финансови загуби	7 723 787	1 316 621	17,0 %
Правни разноски	17 281	3 178	18,4 %
Помощ при пътуване	1 696 271	614 055	36,2 %
„Живот“ и рента	45 371 869	11 383 998	25,1 %
Женитбена и детска застраховка	85 834	34 324	40,0 %
„Живот“, свързана с инвестиционен фонд	1 493 936	489 259	32,7 %
Постоянна здравна застраховка	424 638	105 448	24,8 %
Изкупуване на капитал	0	0	0,0 %
Допълнителна застраховка	866 966	217 886	25,1 %
ОБЩО:	635 962 978	155 483 646	24,4 %

Отчет за гоходите на Гаранционния фонд

ОТЧЕТ ЗА ДОХОДИТЕ		2008 г. (хил. лв.)	2007 г. (хил. лв.)
I.	ПРИХОДИ	28 558	20 573
1.	Приходи от вноски на застрахователи	24 159	17 812
2.	Приходи от регресни искове	190	122
3.	Приходи от глоби и имуществени санкции	1 173	387
4.	Финансови приходи	1 664	947
5.	Положителни разлики от преценка на стойността на инвестиции	612	559
6.	Други приходи	760	746
II.	РАЗХОДИ	10 850	4 923
1.	Разходи за дейността	5 415	3 309
1.1.	Разходи за обезщетения	3 587	2 284
1.2.	Разходи за ликвидация	121	67
1.3.	Разходи по съдебни дела	146	75
1.4.	Разходи по презастрахователен договор	553	883
1.5.	Разходи за информационен център	122	
1.6.	Разходи за превантивни мероприятия, чл. 288б КЗ	886	
2.	Административни разходи	1 421	1 019
3.	Финансови разходи	195	82
4.	Отрицателни разлики от преценка на стойността на инвестициите	3 812	513
5.	Други разходи	7	
III.	РЕЗУЛТАТ ОТ ДЕЙНОСТТА НА ФОНДА	17 708	15 650
	Промяна в брутната сума на резерва за предстоящи плащания	-1 988	-2 418
IV.	ФИНАНСОВ РЕЗУЛТАТ НА ФОНДА	15 720	13 232

Собствен капитал и балансови активи на ПОД. Балансови активи и брой осигурени лица във фондовете за допълнително пенсионно осигуряване към 31.12.2008 г.

Пенсионноосигурително дружество	Собствен капитал на ПОД (хил. лв.)	Балансови активи на ПОД (хил. лв.)	Балансови активи на управляваните ФДПО (хил. лв.)				Брой осигурени лица					
			УФ	ПФ	ДФ	ДФПС	Общо	УФ	ПФ	ДФ	ДФПС	Общо
ПОК ДОВЕРИЕ АД	18 950	28 568	546 040	137 935	85 694	0	769 669	1 014 686	76 123	162 945	0	1 253 754
ПОК СЪГЛАСИЕ АД	7 596	11 190	169 482	65 587	19 044	0	254 113	361 470	36 224	36 313	0	434 007
ПОК ДСК-РОДИНА АД	8 373	10 134	129 141	18 899	35 366	466	183 872	287 714	17 607	42 260	4 259	351 840
ПОД АМИАНЦ БЪЛГАРИЯ АД	17 134	21 980	310 613	73 842	243 728	0	628 183	545 081	36 451	257 470	0	839 002
АЙ ЕН ДЖИ ПОД ЕАД	3 111	5 448	146 330	20 954	51 063	0	218 347	252 985	15 719	36 027	0	304 731
ПОАД ЦКБ СИЛА	8 513	9 454	62 270	11 306	9 207	0	82 783	147 614	12 330	21 021	0	180 965
ПОД ЛУКОЙЛ ГАРАНТ-БЪЛГАРИЯ АД	3 944	5 033	60 111	25 802	32 649	0	118 562	114 378	14 221	34 531	0	163 130
ПОД БЪДЕЩЕ АД	4 041	4 546	22 092	3 391	4 390	0	29 873	70 968	5 412	5 443	0	81 823
ПОД ТОПЛИНА АД	3 821	4 146	5 946	9 974	1 972	0	17 892	19 016	7 168	8 398	0	34 582
ПЕНСИОННООСИ-ГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ АД	5 200	5 220	0,1	0	0	0	0,1	2	0	0	0	2
ОБЩО:	80 683	105 719	1 452 025	367 690	483 113	466	2 303 294	2 813 914	221 255	604 408	4 259	3 643 836

Основни акционери в капитала на ПОД към 31.12.2008 г.

ПОД	Акционери	БУЛСТАТ	Процент на акции/дялове, притежавани пряко	Процент на акции/дялове, притежавани непряко
ПОК ДОВЕРИЕ АД	БЗП ГРУП АД	130131469	80,29 %	
	ЗПАД БУЛСТРАД АД	000694286	12,29 %	
ПОК СЪГЛАСИЕ АД	ХИМИМПОРТАД	000627519	49,28 %	
	ФИНАНС КОНСУЛТИНГЕАД	103765841	19,09 %	
ПОК ДСК-РОДИНА АД	БАНКА ДСК АД	121830616	97,00 %	
ПОД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ АД	АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ ХОЛДИНГ АД	0040812785	65,40 %	
	НАЦИОНАЛНА ЕЛЕКТРИЧЕСКА КОМПАНИЯ ЕАД	0000649348	34,00 %	
АЙ ЕН ДЖИ ПОД ЕАД	ИНГ КОНТИНЕНТАЛ ЮРЪП ХОЛДИНГ		100,00 %	
ПОД ЦКБ - СИЛА АД	ЦКБ ГРУП АСЕТС МЕНИДЖМЪНТ ЕАД	121749139	89,26 %	99,20 %
	ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА АД	831447150	9,95 %	99,20 %
ПОД ЛУКОЙЛ ГА-РАНТ - БЪЛГАРИЯ АД	ХИМИМПОРТ ИНВЕСТ АД	831541734	84,60 %	
ПОД БЪДЕЩЕ АД	ИНТЕРХОТЕЛ САНДАНСКИ - БЪЛГАРИЯ АД	101511550	25,00 %	
	ЮНИВЪРС КЪМПАНИ ООД	130948859	15,00 %	
	ГОЛДЪН ЮНИЪН ООД	130948827	15,00 %	
	КЕРАМИК - СТИЛ ООД	121551239	11,04 %	
	БЕТА ТРЕЙДИНГ КОРПОРЕЙШЪН ООД	130948866	10,00 %	
	ИЗТОЧНА ТЪРГОВСКА КОРПОРАЦИЯ ООД	130948811	10,00 %	
ПОД ТОПЛИНА АД	ЕЛ ЕМ ИМПЕКС ЕООД	122073062	46,40 %	
	БРИКЕЛ ЕАД	123526494	30,00 %	
ПЕНСИОННООСИ-ГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ АД	ПЕЛА ЕООД	820178630	74,00 %	
	ЕСТ АД	130524198	25,00 %	

Нормативноопределени показатели на ПОД и ФДПО

Показател	Мярка	Среден размер	
		31.12.2007 г.	31.12.2008 г.
Капиталова адекватност на ПОД	%	193,62	155,15*
Ликвидност на ПОД	коефициент	49,99	42,42*
Ликвидност на УПФ	коефициент	165,86	203,91
Ликвидност на ППФ	коефициент	118,51	201,32*
Ликвидност на ДПФ	коефициент	55,00	154,89
Ликвидност на ДПФ – ПС	коефициент	-	11,17**
Отчислена инвестиционна такса на ДПФ	%	9,99	0,00
Среден размер на такса от осигурителни вноски на ДПФ	%	3,50	3,36
Среден размер на такса от осигурителни вноски на ДПФ – ПС	%	-	4,05**

Финансово-икономически показатели на ПОД и ФДПО

Пенсионноосигурителни дружества				
Показател	Мярка	31.12.2007 г.	31.12.2008 г.	
1. Анализ на собствения капитал на ПОД				
1.1.	Степен на покритие на регистрирания капитал	%	167,67	123,85*
1.2.	Рентабилност на собствения капитал	%	23,15	-19,37*
2. Анализ на активите на ПОД				
2.1.	Степен на покритие на активите на ФДПО	%	14,42	8,19
2.2.	Рентабилност на активите на ПОД	%	18,26	-21,41
2.3.	Ръст на активите на ПОД	%	50,72	-9,03
3. Анализ на приходите и разходите на ПОД				
3.1.	Ефективност на дейността на ПОД	%	150,73	107,43
3.2.	Такси и удръжки на един участник във ФДПО	лв.	15,18	14,46
3.3.	Разходи за дейността на един участник във ФДПО	лв.	21,30	36,21
3.4.	Такси и удръжки на 100 лв. активи на ФДПО	лв.	2,44	2,55
3.5.	Разходи за дейността на 100 лв. активи на ФДПО	лв.	3,80	7,19
Фондове за допълнително пенсионно осигуряване				
1. Активи				
1.1.	Възвръщаемост на управляваните активи на УПФ	коефициент	0,14	-0,22
1.2.	Възвръщаемост на управляваните активи на ППФ	коефициент	0,15	-0,24
1.3.	Възвръщаемост на управляваните активи на ДПФ	коефициент	0,16	-0,33
1.4.	Възвръщаемост на управляваните активи на ДПФ – ПС	коефициент	-	-1,07**
1.5.	Управлявани активи на един участник в УПФ	лв.	425,78	463,94
1.6.	Управлявани активи на един участник в ППФ	лв.	1 677,74	1 422,68
1.7.	Управлявани активи на един участник в ДПФ	лв.	1 168,25	740,33

1.8.	Управлявани активи на един участник в ДПФ – ПС	лв.	-	109,42**
1.9.	Ръст на активите на УПФ	%	73,26	18,06
1.10.	Ръст на активите на ППФ	%	31,95	-11,44
1.11.	Ръст на активите на ДПФ	%	37,12	-29,23
2. Участници в ПФ				
2.1.	Прираст на броя участници в УПФ	%	8,10	6,56
2.2.	Прираст на броя участници в ППФ	%	7,52	6,70
2.3.	Прираст на броя участници в ДПФ	%	4,75	1,93

Забележка: Средната стойност на всички показатели е изчислена като средноаритметична от стойността на показателите на отделните ПОД / ФДПО, с изключение на показателите ръст на активите на ФДПО и прираст на броя на участниците във ФДПО, които са изчислени като отношение на изменението за годината към състоянието им в началото на годината.

* В средната стойност на показателя участва стойността на показателя на лицензирания през 2008 г. Пенсионноосигурителен институт АД.

** Стойност на показателя на единствения осъществяващ дейност ДПФ по ПС.

Структура на инвестициите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване

Пенсионни фондове	Универсални пенсионни фондове (УПФ)				Професионални пенсионни фондове (ППФ)			
	2008 г.		2007 г.		2008 г.		2007 г.	
	стойност (хил. лв.)	дял (%)	стойност (хил. лв.)	дял (%)	стойност (хил. лв.)	дял (%)	стойност (хил. лв.)	дял (%)
Инвестиции общо, в т.ч.:	1 378 083	100,00%	1 189 906	100,00%	349 012	100,00%	399 401	100,00%
дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от сръжави - членки на ЕС, други сръжави или техните централни банки	474 366	34.42 %	314 831	26.46 %	03 975	29.79 %	92 290	23.11 %
корпоративни облигации	301 872	21.91 %	230 321	19.36 %	75 099	21.52 %	79 409	19.88 %
ипотечни облигации	42 960	3.12 %	34 791	2.92 %	12 419	3.56 %	14 502	3.63 %
общински облигации	14 523	1.05 %	23 423	1.97 %	4 509	1.29 %	8 663	2.17 %
акции, права и дялове, в т.ч.:	200 092	14.52 %	367 159	30.86 %	65 196	18.68 %	135 515	33.93 %
<i>акции и права на АДСИЦ</i>	32 597	2.37 %	44 128	3.71 %	12 692	3.64 %	15 409	3.86 %
<i>акции и дялове на КИС</i>	71 788	5.21 %	119 285	10.02 %	22 037	6.31 %	46 523	11.65 %
<i>акции и права извън тези на АДСИЦ и КИС</i>	95 708	6.94 %	203 747	17.12 %	30 467	8.73 %	73 582	18.42 %
банкови депозити	319 623	23.19 %	193 186	16.24 %	78 262	22.42 %	58 710	14.70 %
инвестиционни имоти	24 646	1.79 %	26 195	2.20 %	9 552	2.74 %	10 314	2.58 %

Пенсионни фондове	Доброволни пенсионни фондове (ДПФ)				Доброволни пенсионни фондове по ПС (ДПФПС)			
	2008 г.		2007 г.		2008 г.		2007 г.	
	стойност (хил. лв.)	дял (%)	стойност (хил. лв.)	дял (%)	стойност (хил. лв.)	дял (%)	стойност (хил. лв.)	дял (%)
Инвестиции общо, в т.ч.:	461 587	100,00%	635 109	100,00%	376	100,00 %	-	-
свъзгови ценни книжа, издадени или гарантирани от сръжави - членки на ЕС, други сръжави или техните централни банки	111 388	24.13 %	136 164	21.44 %	296	78.67 %	-	-
корпоративни облигации	100 792	21.84 %	95 094	14.97 %	-	-	-	-
ипотечни облигации	17 592	3.81 %	25 384	4.00 %	-	-	-	-
общински облигации	2 629	0.57 %	6 028	0.95 %	-	-	-	-
акции, права и дялове, в т.ч.:	102 185	22.14 %	221 430	34.86 %	36	9.57 %	-	-
<i>акции и права на АДСИЦ</i>	<i>20 841</i>	<i>4.51 %</i>	<i>36 077</i>	<i>5.68 %</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>акции и дялове на КИС</i>	<i>34 122</i>	<i>7.39 %</i>	<i>57 341</i>	<i>9.03 %</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>акции и права извън тези на АДСИЦ и КИС</i>	<i>47 222</i>	<i>10.23 %</i>	<i>128 012</i>	<i>20.16 %</i>	<i>36</i>	<i>9.57 %</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
банкови депозити	78 395	16.98 %	109 898	17.30 %	44	11.76 %	-	-
инвестиционни имоти	48 607	10.53 %	41 111	6.47 %	-	-	-	-

Пенсионни фондове	Фондове за допълнително пенсионно осигуряване			
	2008 г.		2007 г.	
	стойност (хил. лв.)	дял (%)	стойност (хил. лв.)	дял (%)
Инвестиции общо, в т.ч.:	2 189 059	100,00%	2 224 416	100,00 %
дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави - членки на ЕС, други държави или техните централни банки	690 025	31.52 %	543 285	24.42 %
корпоративни облигации	477 762	21.83 %	404 824	18.20 %
ипотечни облигации	72 971	3.33 %	74 676	3.36 %
общински облигации	21 661	0.99 %	38 113	1.71 %
акции, права и дялове, в т.ч.:	367 509	16.79 %	724 104	32.55 %
<i>акции и права на АДСИЦ</i>	<i>66 129</i>	<i>3.02 %</i>	<i>95 614</i>	<i>4.30 %</i>
<i>акции и дялове на КИС</i>	<i>127 947</i>	<i>5.85 %</i>	<i>223 149</i>	<i>10.03 %</i>
<i>акции и права извън тези на АДСИЦ и КИС</i>	<i>173 433</i>	<i>7.92 %</i>	<i>405 341</i>	<i>18.22 %</i>
банкови депозити	476 325	21.76 %	361 794	16.26 %
инвестиционни имоти	82 806	3.78 %	77 620	3.49 %